

Harstad kommune
Attraktiv hele livet

Virksomhetsplan 2019-2022

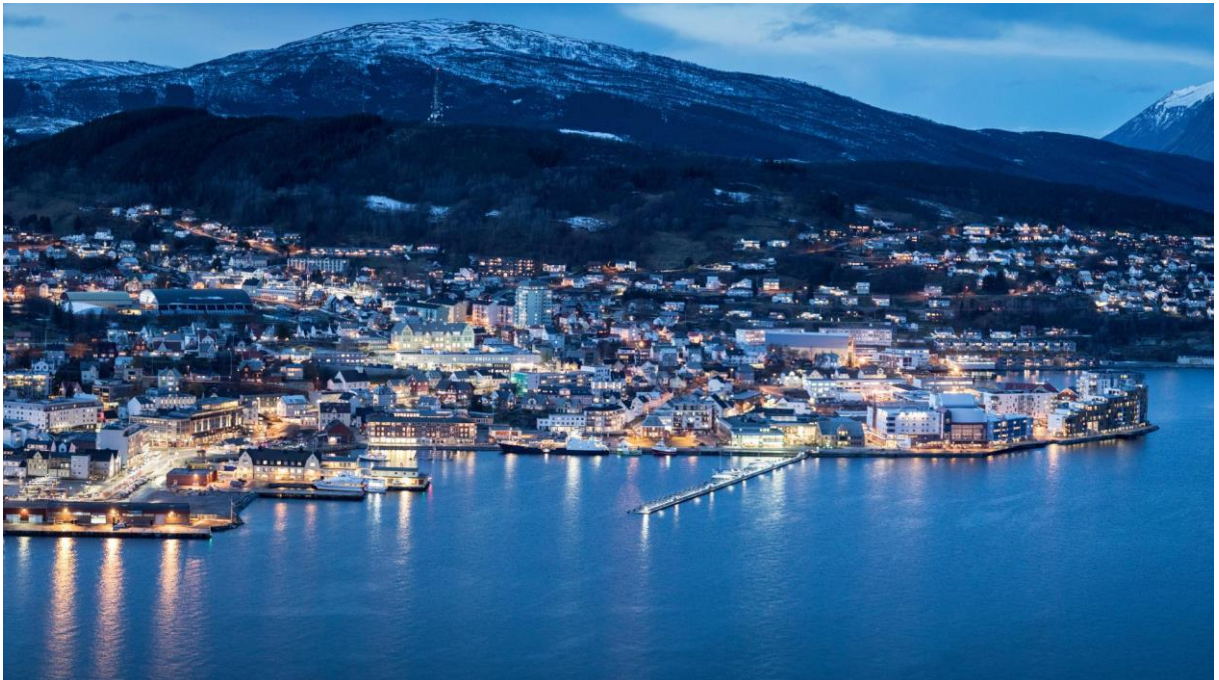

Foto: Øivind Arvola

Vedtatt i Kommunestyret 06.12.2018

Innholdsfortegnelse

	Side
1. Rådmannens innledning	3
1.1. Hovedsatsinger i 2019	5
1.2. Harstad sentrum	5
1.3. Digitalisering	8
1.4. Oppsummering og saldering	9
2. DEL I: Budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021	16
2.1. Rammebetingelser/budsjettforutsetninger	16
2.1.1. Budsjettskjema 1A – driftsbudsjettet.....	27
2.2. Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett pr. tjenesteområde.....	28
2.3. Økonomisk oversikt – driftsbudsjettet	29
2.4. Budsjettskjema 2A – investeringsbudsjettet	31
2.5. Økonomisk oversikt – investeringsbudsjettet	32
2.6. Budsjettskjema 2B – Investeringstiltak – per tjenesteområde	34
2.7. Oversikt over drifts- og investeringstiltak m/salderinger i økonomiplanperioden .	35
3. DEL II: Kommuneplanen.....	39
4. DEL III: Styringssystem og servicestrategi - resultatmål, nøkkeltall og prognoser....	44
4.1. Kommunens planstrategi.....	47
4.2. Felles resultatmål tjenester og enheter	51
4.3. Organisasjon/personell og forvaltningspraksis.....	55
4.4. Nærings- og samfunnsutvikling	60
4.5. Barnehage.....	65
4.6. Grunnskoleopplæring.....	74
4.7. Voksenopplæring	88
4.8. Helse og omsorg	91
4.9. Sosialtjenesten og flyktningetjenesten (NAV).....	102
4.10. Barnevern	106
4.11. Vann.....	109
4.12. Avløp	111
4.13. Renovasjon og avfall.....	114
4.14. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, herunder også byggesak, rekreasjon og friluftsliv.....	116
4.15. Kultur, bibliotek, kino, ungdomstiltak, idrett, musikk og kulturskole.....	121
4.16. Kirke, tros- og livssamfunn	126
4.17. Samferdsel og parkering	128
4.18. Brann og ulykkesvern	135
4.19. Stab og støttetjenester, fellesutgifter og administrativ styring.....	139
4.20. Kommunal eiendomsdrift og bolig.....	141
4.21. Vedtak Kommunestyret - 06.12.2018:	148

Vedlegg (ikke i dette dokumentet):

- Vedlegg I Fritakseiendommer Eiendomsskatt
- Vedlegg II Betalingsregulativ 2019 – kommunale tjenester
- Vedlegg III Oversikt over eksterne søknader
- Vedlegg IV Tilskuddsoversikt

1. Rådmannens innledning

Rådmannen legger med dette fram sitt forslag til budsjett for 2019 og virksomhetsplan (VHP) for 2019-2022. Forslaget bygger på statsbudsjettet, «Strategi for fortsatt økonomisk balanse», kommunens økonomiske stilling, gjeldende VHP, politiske vedtak som gir føringer for virksomhetsplanarbeidet og andre forhold som påvirker den økonomiske situasjonen og kommunens utfordringsbilde.

Harstad kommunens økonomi kjennetegnes av 4 forhold:

- høye årlige driftsutgifter knyttet til gjennomførte investeringer
- forholdsvis store driftsoverskudd de siste årene
- fondsreserver som er om lag på landsgjennomsnittet, men høye i nordnorsk sammenheng
- høyere driftsutgifter i helse og omsorg og skole enn sammenlignbare kommuner

Driftsutgiftene knyttet til samlede gjennomførte investeringer er totalt på 166 mill. kr.. Renter og avdrag på egne investeringer utgjør 146 mill. kr. I tillegg er vi med på å betale for investeringer andre har gjort. Her kan blant annet nevnes Bjarkøyforbindelsen, Toppentunellen og kapitalinnskudd til private barnehager. Samlet beløper dette seg ca 20 mill. kr. Totalt øker utgiftene knyttet til gjennomførte investeringer med 45 mill. kr. i fra 2019 til 2022.

Netto driftsresultat og regnskapsmessige overskudd har vært gode de siste årene. Dette skyldes blant annet god virksomhetsstyring, et lavt rentenivå og høyere frie inntekter enn forutsatt.

Kommunen disposisjonsfond vil ved årsskiftet 2018/2019 være på om lag 230 mill. kr., inklusive tildelingen fra havbruksfondet. Dette er om lag på landsgjennomsnittet, men er høyt i nordnorsk sammenheng. Kommunens høye driftsutgifter knyttet til gjennomførte investeringer gjør at nivået bør økes ytterligere. Det er viktig at kommunen har tilstrekkelig buffer for å tåle uforutsette kostnader.

Budsjettet og økonomiplanen legges frem i balanse. Budsjettet netto driftsresultat er imidlertid negativt i alle år i planperioden. Dette skyldes at en del engangsutgifter og ekstra ordinært veivedlikehold er finansiert ved bruk av fondsmidler. Videre er det lagt opp til å bygge med fond på selvkostområdene. Dette er ikke i tråd med målsettingen kommunestyret har vedtatt om et netto driftsresultat på 2 %, noe som vil si mer enn 40 mill. kr.

I en tid hvor rentenivået øker og veksten i frie inntekter stopper gir dette driftsmessige utfordringer. Utfordringer i forhold fastlegesituasjonen, behovet for økte ressurser til spesialpedagogiske tiltak og økte utgifter knyttet til gjennomførte og planlagte investeringer kommer på toppen av dette. Handlingsrommet for nye driftstiltak er spist opp, og budsjett- og virksomhetsplanen er balansert med krav til effektivisering av virksomheten.

Budsjettet inneholder derfor få nye tiltak. Av nye tiltak og satsinger på driftssiden vil rådmannen nevne:

- ekstraordinært veivedlikehold (finansiert med bruk av disposisjonsfond)
- forsterket skole (forutsatt å være budsjettneutrykt i driften)
- økte ressurser til fastlegetjenesten med 6,4 mill. kr.
- økte ressurser til spesialpedagogiske tiltak i barnehagene med 1,8 mill. kr.
- økte rente- og avdragsutgifter med 45 mill. kr. fra 2019-2022
- netto økte utgifter til eventuell ny kino og bibliotek, gradvis økende til årlig 5 mill. kr. fra 2022 (dette anslaget er svært usikkert, jfr- k-sak 58/2018)

Av investeringer er følgende prioritert:

- forsterket skole for ungdomstrinnet lokalisert ved Seljestad u skole, bygningsmessige endringer av lokaler til formålet
- Bergseng skole, forprosjekt
- Rødskjær, midler til planlegging (samarbeidsprosjekt med Harstad Havn KF)
- Vår andel av merfinansiering av Harstadpakken med 40 mill. kr.
- Helsehus

I tillegg til de nevnte områdene på drift og investering vil Harstad kommune fortsette satsingene på:

- sentrum
- boliger
- digitalisering

Harstadsamfunnet er fortsatt inne i en periode preget av et historisk høyt investeringsnivå. Harstadpakken pågår. Investeringsaktiviteten knyttet til Forsvarets utbygging på Evenes er så vidt kommet i gang. Flere eiendomsutviklere har nærings- og boligprosjekter på beddingen. Troms fylkeskommune utreder ny videregående skole i Harstad og Hålogalandsveien kommer. I tillegg kommer kommunens egne investeringer. I sum vil disse prosjektene bidra høy aktivitet og til et mer attraktivt Harstad.

En utfordring fremover er befolkningsutviklingen. Etter flere år med vekst i folketallet på 150-250 personer har befolkningsveksten stoppet opp de siste 2-3 årene. Dette skyldes en kombinasjon av lave fødselstall, redusert innvandring fra utlandet og negative innenlandske flyttetall. På litt lengre sikt er demografien utfordrende. Fra 2020-2040, vil antall innbyggere over 80 år mer enn fordobles.

Oppsummert er det økonomiske handlingsrommet som ble skapt gjennom en storstilt driftsmessig omstilling i perioden 2011-2014 brukt opp. I tillegg bidrar økt rente, manglende vekst i frie inntekter, økte utgifter til gjennomførte og planlagte investeringer samt noen andre utfordringer til at handlingsrommet er marginalt. Nye tiltak og satsinger betinger omstillinger for å frigjøre midler. Årets budsjett og virksomhetsplan preges av dette, og inneholder få nye tiltak. På den annen side ligger det heller ikke inne nye nedskjærings- eller omstillingsplaner.

Rådmannen lanserte i fjor «Omstilling 2022». Tiltaket er i en startfase. Ledere og tillitsvalgte er introdusert for dette, men prosessene er ikke kommet ordentlig i gang. De effekter som skal oppnås gjennom «Omstilling 2022» kommer i tillegg til de effektiviserings tiltak som allerede ligger inne som en forutsetning for budsjettet og virksomhetsplanen.

Omstilling 2022

For at kommuneøkonomien skal være bærekraftig og ha handlingsrom er det nødvendig med en driftsmessig omstilling på i størrelsesorden 40 mill. kroner. Denne kommer i tillegg til de vedtatte bemanningskuttene frem til 2020 og andre vedtatte utgiftsreduksjoner. Omstillingen er påkrevd for å sikre den fremtidige evnen til å gjennomføre investeringer og for å oppnå et netto driftsresultat i tråd med de mål kommunestyret har vedtatt.

I løpet av 2018 vil rådmannen utarbeide et program for «Omstilling 2022». Dette vil skje på bakgrunn av drøftinger med de hovedtillitsvalgte. Rådmannen har som utgangspunkt at oppsigelser ikke er et aktuelt virkemiddel i denne sammenhengen. Sentrale elementer i omstillingsarbeidet vil være fortsatt satsing på kontinuerlig forbedring, medarbeiderdrevet innovasjon og digitalisering.

Utgangspunkt. for omstillingen er:

- Gjennomføring av tidligere vedtatte bemanningskutt med totalt 45 stillinger i perioden 17-20
- Ytterligere reduserte driftsutgifter i forhold til dagens nivå med 2 % / 40 mill. kroner
- Ca 2/3 av utgiftsreduksjonene skal komme i lønn og sosiale utgifter
- Ca 1/3 av utgiftsreduksjonene skal komme i andre utgifter enn lønn
- Som ledd i «Omstilling 2022» gjennomgås alle deler av kommunens virksomhet, inkludert kjøp av tjenester og tilskudd til ulike formål.
- Målet er at effektene skal komme gradvis frem mot 2022

Harstad, den 1. november 2018

Hugo Thode Hansen
Rådmann

1.1. Hovedsatsinger i 2019

Budsjett 2019 og VHP 2019-2022 innebærer inneholder blant annet følgende satsinger:

1.2. Harstad sentrum

Sentrum spiller en viktig rolle i utviklingen av Harstad som en attraktiv og bærekraftig kommune, for dagens og fremtidige innbyggere og bedrifter. Når bedrifter velger hvor de vil lokalisere seg, er tilgangen til kompetent arbeidskraft en viktig faktor. I konkurransen om arbeidskraften, kan by- og sentrumsutviklingen være et viktig virkemiddel, da et attraktivt sentrum kan gjøre kommunen mer interessant å bo i.

By- og sentrumsutvikling, attraktivitet for innbyggere og attraktivitet for bedrifter påvirker hverandre gjensidig. Konsentrasjon av aktiviteter i og ved sentrum øker mulighetene for å oppnå et sterkt, livlig og attraktivt sentrum. Samtidig bidrar kompakt byutvikling rundt et sterkt sentrum til miljøfordeler gjennom mindre bilbruk, bedre transportsystemer og arealutnyttelse.

I 2016 fikk Harstad en kommunedelplan for sentrum. Et av hovedmålene i sentrumsplanen er:

«å skape et bysentrum som fremstår som levende og attraktivt, og som kan gi bærekraft og befolkningsvekst for Harstad». Dette skal gjøres gjennom «å legge til rette for å sikre sentrum en god boligstruktur, et mangfold av arbeidsplasser, levende fasader, et variert utvalg av butikker og kaféer, effektiv samferdsel og trygg fremkommelighet, utnytte potensialet i sjøfronten, tilrettelegge rekreasjonsområder med fokus på bruk året rundt, og med alle mulighetene man nå har til å utvikle og fornye; også ta vare på det historiske som identitetsskapende».

Planen inneholder mange ulike tiltak og mye ivaretas gjennom planbestemmelser. I tiden etter planvedtak har det vært jobbet med flere av disse tiltakene. Prosjektene fra 2017 og 2018 videreføres inn i 2019, samtidig som en del andre startes opp og gis prioritering i neste periodes virksomhetsplan.

Under følger en beskrivelse av pågående og prioriterte kommunale prosjekter i Harstad sentrum.

Etablering av sentrumsselskap

Harstad kommune er i gang med et samarbeid med gårdeiere og næringsdrivende i sentrum gjennom etablering av et sentrumsselskap for koordinering og tilrettelegging av aktivitet i sentrum.

Selskapet stiftes som aksjeselskap. Eierstruktur skal bestå av næringsdrivende i sentrum knyttet til varehandel og tjenesteyting, gårdeiere med eiendommer i sentrum, offentlige virksomheter med lokalisering i sentrum og Harstad kommune. Eiersammensetning er under avklaring.

Selskapet skal ha som formål å bygge en sentrumsorganisasjon som er aktiv pådriver for å få økt aktivitet og attraktivitet i Harstad sentrum. Selskapet skal operere som en aktiv tilrettelegger i grensesnittet mellom private og offentlige aktører og maksimere nytteverdi av infrastrukturinvesteringer og initiativer fra sentrumsaktørene.

Parkeringsstrategi

Det er i 2018 gjennomført et planarbeid i samråd med innleid rådgiver om en kommunal parkeringsstrategi med bakgrunn i forutsetninger gitt i kommuneplan, sentrumsplan og kommunestyrets vedtak om sentrumstiltak. Planarbeidet dannet grunnlag for den politiske behandlingen 24.5.2018. Blant tiltakene er vedtak om å bygge parkeringshus med 200-250 parkeringsplasser sentralt i Harstad sentrum. Det skal også vurderes tidsregulert parkeringsordning.

Bygging av parkeringshus

Det er et mål om at overflateparkeringen i sentrum skal reduseres og at det skal etableres nødvendig parkering i parkeringsanlegg. Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal bygge et sentrumsnært parkeringshus på 200 plasser innen en netto ramme på 60 mill. kr for å erstatte tap av offentlige parkeringsplasser i sentrum. Det er gjennomført konkurranse, og det er inngått avtale med samarbeidspartner. Nytt parkeringsanlegg med 200-250 plasser, avhengig av om kommunestyret vedtar å si ja til opsjonen om 50 ekstra plasser, vil bli etablert i Hvedingskvartalet. Anlegget er forventet ferdigstilt innen første halvdel av 2020.

Generalhagen

Det er behov for en overordnet plan for utvikling av Generalhagen som blant annet omfatter ny scene og supplering med diverse utstyr til parken i form av møblering, lekeutstyr, avfallsbeholdere, belysning, beplantning og annet. Dette vil være en viktig oppfølging av sentrumsplanen for å utnytte parkens potensial som byrom. Parken kan brukes til mindre arrangement og konserter herunder bedre forholdene for FMKN som avholder parkkonserter gjennom sommeren.

I behandlingen av virksomhetsplanen i 2017 ble det vedtatt bevilget totalt kr. 3,7 millioner til prosjektet, fordelt på 2018 og 2019. Forprosjektet starter i 2018, og tiltak utføres i løpet av 2019.

Kollektivknutepunkt i sentrum

Som en del av Harstadpakken arbeides det med å etablere et kollektivknutepunkt for sentrum. Dette blir lokalisert langs Sjøgata og innen havneområdet, med venterom i havnebygget og nærhet til kai for hurtigbåter. Kollektivknutepunktet skal omfatte: gateterminal for by- og distriktsruiter i Sjøgata, samt oppstilling for taxi innenfor havneområdet.

Harstad kommune får utarbeidet detaljreguleringsplan. Det er avsatt midler i Harstadpakken til opparbeidelsen av terminalområdene.

Oppgradering av gågatene og Rikard Kaarbøs plass

Det har i 2018 pågått et planarbeid for å utarbeide en helhetlig utforming av områdene knyttet til Rikard Kaarbøs plass og tilgrensende områder. Det er fokus på utforming av byrom som skal kunne brukes til beste for næringsliv og brukere av Harstad sentrum med mål om et mer attraktivt sentrum. Resultatet av planarbeidet er blant annet en formingsveileder for Harstad sentrum.

Prosjektet er bevilget en ramme på kr 35.375.000.

Når prosjektet er ferdig i september 2019 vil området fremstå som universelt utformet. Det blir lagt nytt dekke av granittheller. Under dekket blir det etablert gatevarme. Det blir ellers etablert infrastruktur og fundamentering for scenerigg samt sykkelparkering, strøm til boder, drikkefontene, wifi og nytt lysanlegg.

Det er i forbindelse med prosjektet «Mitt Harstad» utarbeidet et grunnlag for en trinnsvis opparbeidelse av Harstad sentrum. Rikard Kaarbøs plass opprustes i 2018-2019. Det bør vurderes om prosjektet skal utvides i perioden 2020-2022 med følgende trinn:

- Del 4: Strandgata/Rikard Kaarbøs gate
- Del 2: Byrom Torvet sør
- Del 5-6: Fortau - Erlings gt/Rikard Kaarbøs gt/Hans Egedes gt.

Disse tiltakene omfatter ny overflate i tråd med skisseplan vedtatt av kommunestyret og formingsveileder utarbeidet for Harstad sentrum. Oppgraderingen omfatter ny overflate og tilhørende belysning. Det omfatter også gatevarme for delene 2 og 4. Disse tiltakene er samlet sett kostnadsberegnet til 70,0 mill. kr inkl. mva, hvor momsen utgjør 14,0 mill. kr. Utvidelsen er ikke innarbeidet i VHP.

Som en følge av den nye kollektivløsningen vil dagens busstorg frigjøres til annet bruk så snart nytt kollektivknutepunkt er etablert. Dette området har stort transformasjonspotensial. I sentrumsplanen er området avsatt til torg og bebyggelse; et område som vil henge sammen med dagens gågatesystem. Tiltaket er så langt ikke finansiert eller innarbeidet i VHP.

Indre havn og Ottar Håløys plass

Harstad Havn KF har igangsatt reguleringsarbeid for småbåthavn i sentrum. I sentrumsplanen er det stilt rekkefølgekrav om at småbåthavna ikke kan tas i bruk før Ottar Håløys plass er opparbeidet. Sentrumsplanen skiller mellom gjestehavn hvor det kan leies plass på time eller døgnbasis og småbåthavn hvor det leies ut faste plasser. I det pågående planarbeidet skal det tilrettelegges for begge typene havn, og reguleringsplanen omfatter derfor også Ottar Håløys plass.

Reguleringsplanen er forventet vedtatt i løpet av første kvartal 2019. Planforslaget inneholder en prinsippsskisse for utforming av parken som skal legges til grunn ved detaljprosjektering og opparbeidelse. Prosjektet «Kunststien» går gjennom området og er hensyntatt i planarbeidet. Tiltakene som skal gjennomføres av dette prosjektet er ivaretatt i reguleringsplanen.

Det er varslet endring av sentrumsplanen for å oppheve rivningsforbudet på «Gammelbrygga». Før endringen kan vedtas må planen ut på offentlig ettersyn. Endelig vedtak vil kunne bli gjort i løpet av 2019.

Kunststien

Harstad kommune har i samarbeid med foreningen Stien langs Sjøen, Equinor og Vågsfjord Eiendom satt i gang prosjektet «Kunststien» som har som formål å utvikle kulturbyen Harstad med fokus på kunst i det offentlige rom. Konkret mål er å etablere byrom på Stien langs sjøen gjennom Harstad sentrum. Start- og endepunkter vil være Holstneset og Sjøkanten senter. Et byrom er definisjonen på hvert utvalgte sted der et kunstverk vil stå. En illustrasjonsplan for prosjektet lå klar tidlig i 2018, og de første byrommene er ferdigstilt. Dette er et arbeid som vil pågå i flere år fremover blant annet fordi punkter langs stien har ulike fremdriftsplaner (kollektivknutepunkt, Larsneset, Sjøkanten senter, m.fl.). Prosjektet søker midler fra ulike offentlige instanser samtidig som flere private investorer og aktører fra regionalt næringsliv er positive til å bidra økonomisk for realisering av «Kunststien». Prosjektet kan følges på <https://www.harstad.kommune.no/kunststien>

Park i Harstadhamn

Det er i reguleringsplan for Harstadhamn og tilhørende bestemmelser i sentrumsplanen fastlagt at det skal opparbeides et parkområde med realisering av boligprosjekter i området Harstadhamn. Ansvar for opparbeidelse og kostnader er fastlagt i nevnte planbestemmelser og knyttet til de enkelte utbyggerne. Disse er Harstad kommune, Per Strand Eiendom, HSI og Holst. Harstad kommune har inngått forpliktende avtale med disse og det er beregnet at samlet opparbeidelsen av parkområdet inkl. grunnkostnader og tomteverdi (kommunal eiendom) vil beløper seg til 12,6 mill.kr inkl. mva. Kostnadene skal fordeles på de 4 eiendommene etter fastsatt fordelingsnøkkel hvor kommunens andel utgjør 1,35 mill. kr. Verdien av kommunal eiendom dekk er i sin helhet Harstad kommunens andel i prosjektet. Prosjektet forventes ferdigstilt høsten 2019.

Kino og bibliotek

Harstad kommunestyre behandlet 26.4.18 sak om ny kino og bibliotek. Kommunestyret ba i denne saken rådmannen gå videre i forhold til utlysning av konkurranse med formål å bygge ny kino og flytte dagens bibliotek. Kommunestyret forutsetter at anskaffelsen skjer gjennom OPS konkurranse.

Rådmannen har i etterkant av vedtaket gjennomført en konkurranseprosess for å skaffe kommunen kvalifisert kompetanse på OPS og anskaffelsesprosesser.

Rådmannen har som resultat av denne prosessen inngått avtale med advokatfirmaet DLA Piper Norway DA.

Formannskapet vedtok 21.08.18 gjennomføringsplan og anskaffelsesstrategi. Konkurransegrunnlag behandles av Formannskapet i november mnd. 2018. Ønsket er en samlokalisering av tjenestene som skal:

- gi bedre og mer allsidige tjenester
- gi mer tilgjengelige tjenester
- være fremtidsrettet og gi merverdi i form av samhandling og samskaping
- bidra til sentrumsutvikling med et tiltrekkende helhetlig miljø, der publikum trives

Området som er valgt for en eventuell plassering av ny kino og bibliotek strekker seg +/- 200 meter fra Rikard Kaarbøs plass, sentrert rundt gågatesystem, torgområdene, samt småbåthavna.

Leverandøren må disponere og stille med egnet tomt innenfor dette området. Alle innkomne OPS-anbud innenfor dette området stiller likt.

Rådmannen har innarbeidet i VHP 19-21 foreløpig anslag på kostnader i hht vedtak i kommunestyret 26.4.18 pkt. 6 med anslag på økt årsleiekostnad med kr. 5.500.000,-. Rådmannen vurderer dette anslaget som lavt. I 2019 settes av foreløpig driftsbudsjett på kr. 2 mill. Kostnadene vil avhenge av antall fullstendige løsningsforslag som ikke blir valgt samt bruk av konsulenter.

1.3. Digitalisering

I Virksomhetsplan 2018-2021 ble ny Digitaliseringsstrategi for kommunen vedtatt.

Teknologiutvikling og digitalisering endrer måten vi kommuniserer og samhandler. Digitalisering handler om å bruke teknologien som ett av flere verktøy til å endre og skape bedre tjenester til våre innbyggere, samtidig som vi gjør det enklere for våre ansatte å gjøre en god jobb.

Digitalisering forutsetter omstilling, endring av arbeidsprosesser og organisasjonsutvikling i tillegg til innføring av ny teknologi.

Harstad kommune har samlokalisert digitaliseringsleder og digitaliseringsrådgivere og IKT-tjenesten. Disse skal drive frem digitaliseringsarbeidet sammen med fagområdene. I arbeidsprosessene vil det være fokus på innovative og helhetlige metoder som tjenestedesign og kontinuerlig forbedring. I anskaffelser skal det i utstrakt grad benyttes innovative anskaffelser for å sikre at løsningene møter våre behov og at vi er informert om mulighetene som finnes i markedet.

Helse- og omsorgssektoren har størst gevinstpotensial og prioritet

Helse- og omsorgssektoren er det tjenesteområdet hvor både behovet og gevinstpotensialet anses å være størst. Digitalisering og bruk av velferdsteknologi vil kunne frigjøre personell til mer omsorg og øke tjenestemottakernes tilfredshet i forhold til hvordan vi leverer tjenestene i dag. Oppnåelse av gevinstpotensialet er blant annet avhengig av en grunninvestering i et responscenter og en plattform for velferdsteknologi. Responscenteret er nødvendig for å håndtere alarmer, kommuniserer med tjenestemottakere, gjennomføre virtuelt nattilsyn og eventuell sender ut hjemmetjeneste eller sykebil ved behov. Plattformen for velferdsteknologi er løsningen hvor alle sensorene og teknologien skal kobles til, styres og kommunisere gjennom. Rådmannen innarbeider kostnader til velferdsteknologisk plattform i VHP.

Administrasjon og tekniske tjenester har nest størst gevinstpotensial

Innenfor administrasjon og tekniske tjenester er det mange ulike og differensierte tjenester. Mye av tjenesteproduksjonen kan optimaliseres med forenkling av arbeidsrutiner, automatisering av regelstyrte rutineoppgaver, og etableringer av mer sømløse løsninger med færre manuelle operasjoner. Flere av henvendelsene som i dag kommer fra innbyggere og næringsliv kan håndteres mer smidig gjennom digital kommunikasjon og samhandling.

Sensorteknologi og stordata vil kunne bidra til at byggene forvaltes på en mer effektiv måte, og adaptive gateløys vil kunne bidra til både strømbesparelser og økt sikkerhet. Kunstig intelligens vil kunne forbedre innbyggerdialog, arbeidsprosesser og sammen med stordata og sensorteknologi gi bedre beslutningsgrunnlag.

Nasjonale prosjekt og fellesløsninger

Det pågår flere nasjonale digitaliseringsprosjekt og det utvikles nye fellesløsninger. Harstad kommune skal følge med og ta i bruk løsninger som kan bidra til større gevinster for oss og våre innbyggere. Fellesløsninger som ID-porten, FeIDE, FIKS-plattformen og nasjonale registre skal benyttes der de kan.

Finansieringsmuligheter

Rådmannen vil vurdere muligheter for å søke om eksterne finansiering til digitaliseringsprosjekt og innovasjonsarbeid.

Utfordringer driftsbudsjett

Digitaliseringsrådgiverne tilhører litt ulike enheter og skal drive frem prosjekt som ofte vil gå på tvers av flere andre enheter i organisasjonen. Manglende midler til engangstiltak i drift har vist seg å være en årsak til at fremdrift kan stoppe opp da fokus blir på hvilken enhet som skal dekke hva og ikke det som må gjøre for å komme videre.

Tiltak i drift

Rådmannen setter av en årlig driftsramme på kr 400.000,- til digitaliseringsformål i planperioden i VHP. Rådmannen utelukker ikke at denne rammen må økes. Enten ved frigjøring av midler fra andre formål eller friske penger.

Digitaliseringsstrategier som utarbeides i planperioden

Navn på strategi	Hvorfor
Strategi og plan for utbedring av infrastruktur i kommunale bygg 20-24	Et stabilt nettverk med tilstrekkelig kapasitet må være tilgjengelig for at tjenesteområdene skal kunne digitalisere. Flere enheter har gammel infrastruktur, mangler delvis trådløsdekning og har lav kapasitet på båndbredden.
Plan for forbedring av bredbåndstilbud til private og næringsliv 21-25	For at innbyggerne og næringsliv skal kunne benytte seg av digitale tjenester må de ha tilstrekkelig tilgang på bredbånd. Ansvaret for utbygging og forbedring ligger hos leverandørmarkedet. Kommunen kan bidra med å identifisere områder med behov og ulike stimuleringstiltak for å få igangsatt utbygging.
Digitaliseringsstrategi Helse- og omsorg Delstrategi for velferdsteknologi	Digitalisering av helse- og omsorgstjenesten skal gjøre at hele tjenesten oppleves enklere, bedre og mer helhetlig for innbyggerne. Den reelle kvaliteten i helse- og omsorgstjenesten skal øke og ressursene skal utnyttes bedre. Digitale tjenester skal utformes i samspill mellom pasient og helsetjeneste, slik at pasienten deltar aktivt i beslutninger om egen helse. Digitalisering skal gjøre det mulig å håndtere demografiendringer, et økende antall personer med livsstilssykdommer og at eldre og andre pasienter/brukere har mulighet til å mestre eget liv og helse lengst mulig. Investering i velferdsteknologi vil gi flere muligheten til å leve et lengre og mer selvstendig liv i egen bolig, samtidig som kommunen unngår kostnader som vil komme om vi fortsetter å gi helsetjenester slik vi gjør i dag. Velferdsteknologi vil kunne frigjøre personell ressurser til å utføre mer helserelaterte oppgaver.
Plan for digitalisering av oppvekstsektoren 20-24	Vedtatt i VHP 2018-2021 Barna er fremtidens arbeidstakere og mange av dem vil få yrker vi ennå ikke vet hva er. Den teknologiske utviklingen går raskere og raskere og oppvekstsektoren har et ansvar for å ruste barna våre best mulig for fremtiden.

1.4. Oppsummering og saldering

1.4.1.1. Budsjettets hovedtall

Samlet vil det bli omsatt for 2,46 mrd. kr til drift og investeringer.

Harstad kommunes budsjett for 2019 har en omsetning – sum driftsinntekter – på 2,06 mrd. kr. Driftsutgiftene, eksklusive avskrivninger, er på 1,95 mrd. kr. Netto finansutgifter beløper seg til ca. 131 mill. kr.

Budsjettet for 2019 viser et netto driftsresultat på minus 26,8 mill. kr, dvs. -1,3 % av brutto driftsinntekter. I strategi for fortsatt økonomisk balanse er det satt mål om et driftsresultat på 2 % av brutto driftsinntekter. En av årsakene til det budsjetterte negative driftsresultatet er at det på selvkostområdene er budsjettert med 10 mill i bruk av bundne fond i stedet for driftsinntekter. Uten denne bruken av bundne fond så ville netto driftsresultat vært -0,8 % av brutto driftsinntekter. For å nå målet om 2 % så er det nødvendig med en reduksjon av driftsutgiftene eller økning av driftsinntektene.

Utgiftene til lønn og sosiale utgifter i 2019 er budsjettetert til 1,33 mrd. kr. Antall årsverk ved inngangen til 2019 er 1 812. Disse fordeler seg med 757 (41,8 %) årsverk innen helse og omsorg, 422 (23,9 %) årsverk i skolen, 212 (11,8 %) årsverk i barnehagene, og 408 årsverk (22,5 %) på øvrige områder (inkl. interkommunale samarbeid).

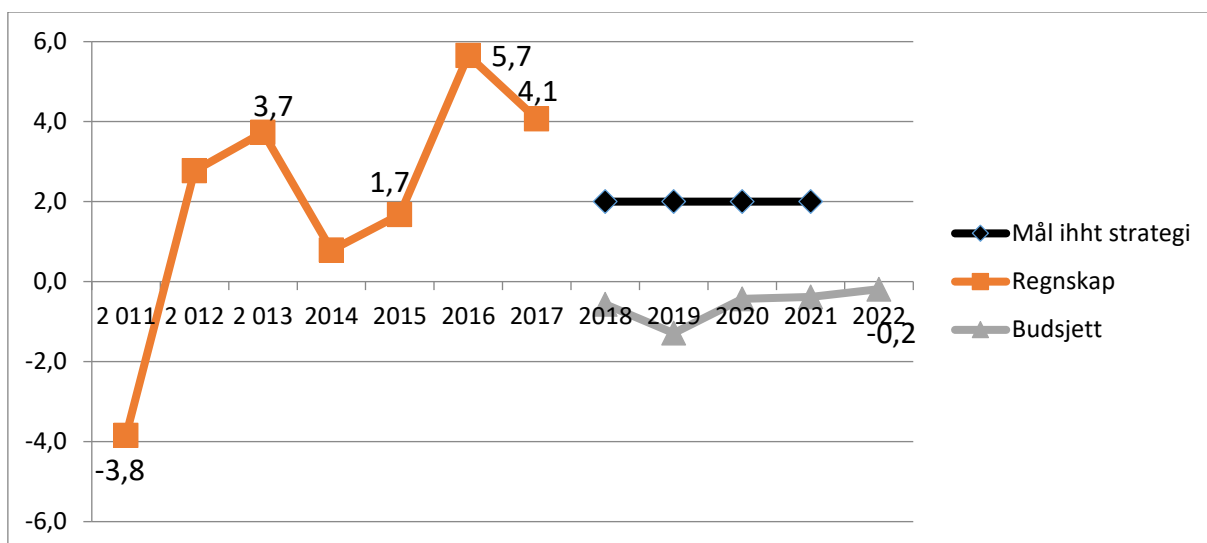
Sum investering i anleggsmidler i 2019 er 399 mill kroner. Til sammen i økonomiplanperioden er det budsjettetert med 910 mill kroner i investering i anleggsmidler. Av investeringene i 2019 er 361 mill. kr planlagt finansiert med lån (ekskl. etableringslån), hvorav 330 mill er nye lån. Samlet i hele økonomiplanperioden er det budsjettetert bruk av lånemidler på til sammen 705 mill kroner.

Investeringsprosjektene i økonomiplanperioden er:

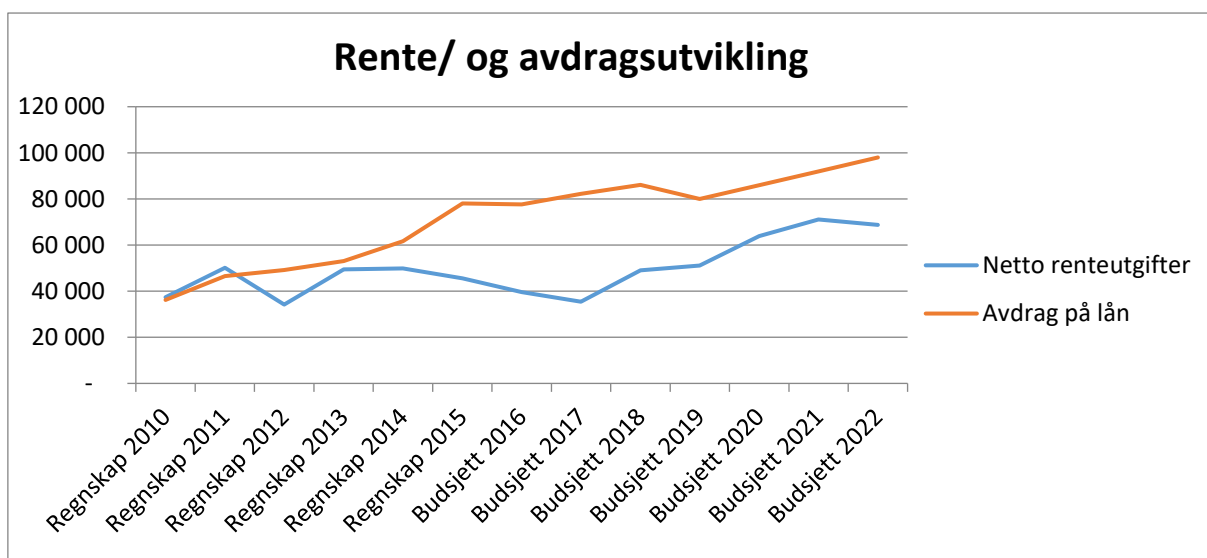
- Bergseng skole – forprosjekt (NY) 2019
- Oppgradering kommunale utleieboliger (NY) 2019
- Rødskjær – planarbeid (NY) 2019
- Vei-investeringer (NY) 2019
- Lundenes skole 2019
- Helsehuset/lokalmedisinsk senter inkl. drift av dagavdeling 2018-2021
- Utvikling av Generalhagen 2018-2019
- Opprusting av Landsåshallen 2018-2019
- Gave fra SNN til kunststien 2019
- Lundenes kirke – takutbedring 2019
- Ric. Kaarbøs plass – opprusting 2018-2019
- Oppgradering sentrum, herunder Ottar Håløygs plass 2018-2019
- Veipakke – kommunal andel av utvidelse 2019
- Sentrumstiltak – parkeringshus 2018-2019
- Park i Harstadhamn 2018-2019
- Ny mannskapsvogn Brann 2019
- Oppgradering av kommunale bygg inkl. årlig
- «Sama sykehjem» - etterbruk leiligheter 2018-2019
- «Sama sykehjem» - etterbruk kontorlokaler 2018-2019
- Forprosjekt for etablering av samlokalisert bolig, dagsenter og avlastningssenter for funksjonshemmede 2018-2019
- Kapitaltilskudd Visit Harstad 2018-2019
- Digitaliseringsstrategi 2019-2022
- Wifi i Sentrum 2018-2019
- Investeringer på vannområdet for 27 mill kroner (2019-2022), hvorav alt er tidligere vedtatte investeringer.
- Investeringer på avløpsområdet for 96 mill kroner (2019-2022), hvorav 7,6 mill er nytt prosjekt.
 - Det nye prosjektet er:
 - Fornyng VA Steinveien Sør 2019-2021
- Investeringer på Sama for 34 mill kroner (2019-2022), hvorav 4 mill er nye prosjekter og 30 mill er avsetning til fremtidige prosjekter.
 - De nye prosjektene er:
 - Veghøvel 2019
 - Kranbil 2019
 - Varebiler 2019
 - Traktorhenger 2019
 - Sikkerhetsutstyr for arbeid på veg 2019
 - Freseutstyr til hjullaster 2019
 - Utstyr til ugressbekjemping 2019
- Feiing
 - Snøscooter til hyttefeiing 2019
 - Carport/dekningstak til materiell 2019
 - Ny feiebil 2019
- Veipakkeprosjekter (selvfinansierende) til 46 mill kroner 2019-2022

Netto driftsresultat har siden 2012 vært tilfredsstillende. Bare et negativt premieavvik i 2014 gjorde at driftsresultatet da ble lavere enn normalt. Dette har vært nødvendig for å dekke inn underskuddet fra 2011 og skaffe positive regnskapsresultat. I virksomhetsplanen for 2017-2020 ble det vedtatt bemanningsreduksjoner i hele økonomiplanperioden fom. 2017 for å få budsjettene i balanse i økonomiplanperioden. Driftsresultatet er budsjettetert med mellom -1,3% til -0,2 % i økonomiplanperioden, mens målsetningen i vedtatt strategi er 2 %.

Kommunen har en forventet utgiftsvekst i årene framover. Hovedårsakene til dette er økte rente- og avdragsutgifter som følge av et svært ekspansivt investeringsprogram over flere år samt forventet økning i rentenivået. Norges bank satte i høst opp styringsrenten for første gang på mange år, og det er varslet flere renteøkninger i årene fremover.

Økningen i forventede rente- og avdragsutgifter fra 2019 til 2022 er på ca 36 mill. kroner, hvorav selvkost sin andel utgjør ca 8 mill kroner. Økningen på de frie områder på 28 mill kroner tilsvarer ca. 60 årsverk og utgjør ca. 3,3 % av sum antall årsverk i Harstad kommune.

I VHP 2017-2020 ble det vedtatt reduksjon i bemanningen i økonomiplanperioden for å finansiere deler av de økte rente- og avdragsutgiftene. Innsparingen er ikke i helt i rute innenfor Helse og omsorg samt BUT/NAV/kultur, samt at statlige bemanningsnormer innenfor skole har gjort at effekten ikke har blitt som forutsatt innen denne sektoren. Reduksjonen i bemanningen forutsettes imidlertid gjennomført som planlagt så snart som mulig økonomiplanperioden og det er budsjettert med gjennomføring av bemanningsreduksjonene som en forutsetning for et budsjett i balanse.

(tall i 1000)	2017	2018	2019	2020	2021	SUM
Skole	2	5	4	4		15

Helse og omsorg	5	6	5	6	22
Adm/teknisk	1	1	1	1	4
BUT/NAV/kultur		2	1	1	4
SUM årsverk helår	8	14	11	12	45
Kroner	1 420	5 840	11 940	16 740	18 740
Kroner fra året før		4 400	6 100	5 800	2 200

Bemanningsreduksjonene fom 2018 må iverksettes innen 1/4 med unntak av skole hvor de må iverksettes fra 1/8.

Økonomiplanen gjøres opp i balanse, men det er flere usikkerhetsmomenter. Investeringsnivået som nå ligger i økonomiplanen og de prognoser som foreligger når det gjelder fremtidig rentenivå gjør at det ikke er mulig å få balanse på slutten av økonomiplanperioden uten å forutsette fortsatt årlig realvekst i rammeoverføringene på 5 mill kroner samt foreta ytterligere nedtrekk i tjenesteproduksjonen med mindre økningen i renteutgiftene skulle bli lavere enn forventet. Det er lagt inn et nødvendig nedtrekk i tjenesteproduksjonen med 3 mill i 2021 og 6 mill i 2022. Med bakgrunn regjeringens forslag til statsbudsjett 2019 og de signaler som er gitt vedrørende kommuneøkonomien i årene fremover så er det høyst usikkert om en realinntektsøkning blir en realitet. Kommuneoppgjøret for 2019 er det dårligste på mange år, og det er mye som tyder på at det vil bli stramme oppgjør også i årene fremover så lenge norsk økonomi går bra og regjeringen dermed ikke ser grunn til å stimulere til vekst over de offentlige budsjettene. Rådmannen har også forutsatt at premieavvik og amortisering av premieavvik i økonomiplanperioden ikke skal gi noen netto resultateffekt. Dette er også vanskelig å si noe sikkert om da det ikke foreligger prognoser for kommunens pensjonspremie i hele økonomiplanperioden og tidligere år har vist at selv prognosene for pensjonspremiene for neste år er høyst usikre.

Selv om budsjettet i økonomiplanperioden er i balanse så viser det at det budsjettet netto driftsresultatet for 2019 er -1,3% av brutto driftsinntekter, og dermed ikke ihht målet om 2%.

1.4.1.2. Driftstiltak som ligger i VHP

- Økning i ressurser til spesialpedagogiske tiltak i barnehagene (NY)
- Velferdsteknologisk plattform (NY)
- Styrking av fastlegetjenesten (NY)
- Ny kino og bibliotek - utredning (NY) 2019
- Mulighetsstudie fastlandsforbindelse over toppsundet (NY) 2019
- Reasfaltering av veier (NY) 2019
- Energimerking kommunale bygg (NY) 2019
- Økning i kostnader til drift av 110-sentralen (NY)
- Videreføring av innkjøpsanalysesystem (NY)
- Digitaliseringsstrategiformål (NY)
- Økt bemanningsnorm i barnehagene
- Helhetlig realfagssatsing barn 2018-2019
- Skole- og barnehagestruktur i øyriket fra 2019
- Vurdering av tjenestoomfang og effektivisering av drift sykehjem fom 2019
- Mulighetsstudie for etterbruk av arealer i Fredlyveen 4 2018-2019
- Utviklingsplan for heldøgns omsorgsplasser og spesialiserte plasser i institusjon 2018-2019
- Strategi for fremtidens hjemmetjenester 2018-2019
- Plan for utvikling av forebyggende tjenester 2018-2019
- Klinisk ernæringsfysiolog (NY)
- Drift av nytt helsehus inkl. ny dagavdeling fom 2022
- Midler til skrottnisseprosjektet annet hvert år fra 2019
- Midler til krattrydding langs vei annet hvert år fra 2020
- Anna Rogde – Økt driftstilskudd i prosjektperiode 2018-2020
- Bjarkøy vel og idrettsforening – tilskudd til monument (NY) 2019

- Revisjon av kystplan i 2018 og 2019
- Lokal luftkvalitet og renhold av vei
- Storings- og kommunevalg annet hvert år
- Årlig økning i antall lærlinger
- Reduksjon av tjenesteproduksjonen 2017-2020
- Reduksjon av tjenesteproduksjonene fom 2021

1.4.1.3. Avgifter på selvkostområdene

Avgiftsnivået på de enkelte selvkostområdene beregnes på bakgrunn av forventet utgiftsnivå på driftsutgiftene, nivået på investeringene samt rentenivå for beregning av kalkulatoriske renter og kalkulatorisk avskrivning. I tillegg påvirkes avgiftsnivået av størrelsen på de bundne fondene, og en forventning om at disse brukes i tråd med retningslinjene. I vurdering av avgiftsnivået er det vektlagt stabilitet og forutsigbarhet. Avgiftsnivået er derfor foreslått til et nivå som skal mest mulig stabilt over tid i stedet for et år med stor reduksjon for deretter å måtte øke igjen.

Det legges opp til følgende endringer i avgiftsnivået i økonomiplanperioden (i tillegg kommer årlig lønns- og prisvekst):

	2018	2019	Endring kr	Endring %	2020	2021	2022
Vann *	3 414	3 482	68	2,0%	3,5%	3,5%	3,5%
Avløp *	3 566	3 673	107	3,0%	4%	4%	4%
Renovasjon (normal)***	2 867	3 497	630	22,0%	0%	0%	0%
Slam **	807	646	-161	-20,0%	0%	0%	0%
Feiing (1-2 etasjer)	389	400	11	2,8%	0%	0%	0%
SUM	11 043	11 698	655	5,9%	****	****	****

*Standardbolig på 120 kvadratmeter

** Enebolig

*** Hovedårsaken til prisøkningen på renovasjon er at ordningen med å levere grovavfall fom 2018 ble finansiert for 2018 med bruk av fondsmidler.

**** Endringsprosent fra 2019-nivå i 2019-kroner. Lønns- og prisvekst vil komme i tillegg.

Der er budsjettert med bruk av bundne fond for alle ordningene utenom renovasjon. Etter at disponible fondsmidler er brukt i løpet av planperioden, må avgiftsnivået vurderes på nytt basert på fremtidig investeringsnivå, størrelsen på driftsutgiftene samt rentenivået.

1.4.1.4. Havbruksfondet

Harstad kommunestyre har 25.10.18 fattet vedtak slik;
«Rådmannen bes utrede kriterier for midlene fra havbruksfondet. Rådmannen bes særlig se på innretninger som kan tilgodese distriktene og infrastrukturtiltak slik som bredbånd og rassikring.»

Harstad kommune har mottatt 39 mill kr. i 2018 fra Havbruksfondet. Midlene er avsatt til disp. fond og kan disponeres i hht normalt bruk av disposisjonsfond. Rådmannen foreslår at midlene disponeres i VHP til finansiering av eksisterende og nye prosjekter og tiltak som er distriksrelaterte og knyttet til beredskap, infrastruktur som vegger, bredbånd og rassikring. Midlene bør ikke anvendes til løpende drift, men primært dekke engangskostnader. Rådmannen vil komme mer detaljert tilbake til dette i egen sak.

1.4.1.5. Tiltak som ikke er innarbeidet i VHP**Vedtak i kommunestyret sak PS 18/82 den 24.5.18**

Pkt. 2 Rådmannen bes om å vurdere om det er økonomisk rom for å øke bevilgningen til forvaltning, drift og vedlikehold samt oppgraderinger av kommunens bygningsmasse i forbindelse med behandlingen budsjettet for 2019 og Virksomhetsplanen for 2019 - 2022.

Rådmannen har ikke funnet rom for tiltaket i VHP.

Vedtak i kommunestyret PS 17/188 den 08.12.17

Ptk. 37. Vedlikehold av lekeplasser og lekeutstyr ved skoler og barnehager: Rådmannen bes kartlegge tilstanden ved kommunale lekeplasser tilknyttet skoler og barnehage med det formål å utarbeide en vedlikeholdsplan. En post med årlige bevilgninger opprettes.

Rådmannen har ikke prioritert dette tiltaket innarbeidet i VHP men viser likevel til kommunestyrets vedtak 21.6.18 om tilskuddsordning med bevilgning i 2018 på kr. 500.000,- for opprusting av lekeplasser i kommunen. Rådmannen foreslår i egen politisk sak at denne bevilgningen økes i 2018 for i bedre grad å dekke behovet. Bevilgningen er ikke foreslått videreført i VHP perioden. En forenklet vurdering av tilstanden ved kommunale lekeplasser tilknyttet skoler og barnehager er utarbeidet av kommunens bygg- og eiendomstjeneste.

Sak i kommunestyret 27.09.18 PS 18/119. Forslag oversendt administrasjonen til vurdering:

«1 Rådmannen bes innarbeide i budsjett/VHP en økonomisk tilskuddsordning med fast sum til fordeling til gode samfunnsnyttige prosjekter i Harstad kommune. Det må formaliseres frist for søknader og kriterier for tildeling.

2 Kommunestyret ber rådmannen stryke punktet i VHP og tertial som omhandler at alle eksterne søknader avslås. Dette for å samordne praksis og vedtak, og signaler som sendes andre ideelle organisasjoner som søker eller kunne tenke seg å søke.»

Rådmannen har ikke prioritert tiltaket innarbeidet i VHP. Rådmannen vurderer at det er viktigere å prioritere konkrete hovedsatsninger på samfunnsområdet som f.eks. Digitalisering/Smart by og Sentrumsutvikling – se kap. 1.1.

Avtale med Harstad taxi om handicapdrosje**Vedtak Råd for funksjonshemmede - 22.09.2017:**

1. Funksjonshemmede har nå fått økt rammen på sine TT-kort, men for rullestolbrukere kreves det at HC-drosje benyttes for å kunne nyttiggjøre seg denne økningen på TT-kortet.
2. Harstad kommune har pr. tiden ingen avtale med Harstad Taxisentral om å ha HC-biler tilgjengelig for brukerne. Dette medfører at det er lang bestillingstid på slike biler, hvis det i det hele tatt er biler tilgjengelig. Dette må anses å være et brudd på likestillings- og diskrimineringsloven.

3. Rådmannen bes snarlig ta initiativ til at det på nytt inngås avtale med Harstad Taxi-sentral der det kreves at sentralen har minst 2 HC-biler tilgjengelig for kommunens funksjonshemmede innbyggere.
4. Da avtalen har et økonomisk aspekt anses det som positivt om avtalen kan tas inn i budsjettbehandlingen for 2018.

Rådmannen har vurdert kostnad ved å inngå avtale med Harstad taxi til årlig beløp på 250.000. Beløpet kan dekke kapasitet HC-drosje på kveld og helgetid. Rådmannen har ikke prioritert tiltaket innarbeidet i VHP. Harstad kommune har tatt denne saken opp med Troms Fylkeskommune som har lyst ut ledig drosjeløyve for handicapdrosje uten at dette har medført søkere på ledig løyve. Troms Fylkeskommune har på bakgrunn av henvendelsen fra Harstad signalisert at de vil ta saken opp i eget møte med Harstad taxisentral og Harstad kommune.

Realfagscenter i barnehage

Øvrige tiltak som ikke er innarbeidet i VHP er Realfagscenter i barnehage. Rådmannen ser ikke at det er rom for å finansiere dette tiltak i VHP ved denne rulleringen. Rådmannen vil legge frem egen sak til utvalg og kommunestyret om realfagscenter. Se kommentarer under kapittel barnehage.

Behovet for innkjøp av litteratur og annet relevant materiell til skolebibliotekene

Kommunestyret fattet vedtak 21.6.18 sak 18/89 slik;

Harstad kommunestyre ber rådmannen utrede behovet for innkjøp av litteratur og annet relevant materiell til skolebibliotekene i forbindelse med budsjett og virksomhetsplanen. Se egne kommentarer under kapittel skole.

1.4.1.6. Tjenestebeskrivelser

Kommunen har nå 77 tjenestebeskrivelser for de viktigste tjenesteområdene. Tjenestebeskrivelsene legges til grunn for ny VHP 2018-21.

2. DEL I: Budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021

2.1. Rammebetingelser/budsjettforutsetninger

1.1.2018 var det 24 820 innbyggere i Harstad kommune (SSB), en nedgang på 25 personer fra 2017. Befolkningsutviklingen fra 2000 til 2010 i Harstad har gått i små bølger, men i store trekk var folketallet relativt stabilt. De neste seks årene har Harstad kunnet vise til vekst, mens de to siste årene har hatt lavere vekst eller nedgang grunnet lavere fødselsoverskudd samt netto utflytting.

Befolkningsendringer Harstad 2010 – 2018

	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 _(K3)
Folkemengde 01.jan	23739	24095	24291	24441	24676	24695	24845	24820
Fødte	268	268	280	267	253	232	210	
Døde	206	212	168	178	197	190	200	
Fødselsoverskudd	62	56	112	89	56	42	10	
Innflyttinger	1144	1209	1215	1248	1146	1258	1146	
Utflyttinger	1046	1071	1175	1103	1179	1150	1178	
Nettoinnflytting	98	138	40	145	-33	108	-32	
Folketilvekst	160	196	150	235	19	150	-25	
Folketall utgang K3								

Befolkningsstruktur

	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0-5 år	1 590	1 621	1 680	1 676	1701	1685	1625	1566
6-15 år	2 954	2 870	2 877	2 873	2819	2849	2877	2890
16-19 år	1 398	1 371	1 327	1 339	1309	1250	1247	1226
20-66 år	14222	14525	14938	14926	15075	15001	15049	14960
67 år eller eldre	3 093	3 253	3 469	3 627	3772	3 910	4047	4178

Folketall for Harstad kommune per 1. januar.

Nøkkeltall	Enhet	Harstad - Hårsttåk	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
		2017	2017	2017
Innbyggere (antall)	antall	24820	1977649	4622151
Fødte per 1000 innbyggere (per 1000)	per 1000	8,5	10,2	10,2
Døde per 1000 innbyggere (per 1000)	per 1000	8,1	7,5	8
Netto innflytting (antall)	antall	-34	13915	20232
Andel skilte og separerte 16-66 år (prosent)	prosent	10	11,5	10,7
Andel enslige innbyggere 80 år og over (prosent)	prosent	63,8	61,1	62,7
Enslige forsørgere med stønad fra NAV (antall)	antall	94	6890	15148
Andel uførepensjonister 16-66 år (prosent)	prosent	11,1	9,4	9,7
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år (prosent)	prosent	1,1	1,7	1,6
Andel innvandrerbefolkning (prosent)	prosent	10,4	17,1	15

Befolkningsframskrivinger

Folkemengde framskrevet etter alder 2020-2040, basert på middels vekst-alternativet.

Alder	2020	2025	2030	2035	2040
Barnehage 0-5	1495	1570	1644	1659	1644
Grunnskole 6-15	2 912	2 794	2690	2810	2901
Vgs 16-19	1142	1163	1192	1073	1127
Voksne 20-66	14936	14858	14962	14989	14884
Senior 67-79	3178	3 532	3 531	3 670	3 805
Eldre 80 +	1 180	1 430	1 900	2 190	2 452
Total	24 843	25 347	25 919	26 391	26 813

Prognosen viser:

- Små eller ingen endringer i befolkningen fra 0-66 år fram mot 2040.
- Fram mot 2040 en økning i antall innbyggere over 67 år med rundt 44 %, og mer enn fordobling av antall eldre over 80 år.

Harstad i fremtiden

Befolkningsstrukturen er en stor framtidig utfordring for Harstad kommune. Vår kommune rammes relativt hardere av eldrebølgen enn andre norske kommuner (NIBR rapport 2010). Prognoser viser ca. 44 % økning av innbyggere over 67 år fram mot 2040, og en økning på over 100 % i gruppen eldre over 80 år.

I samme periode viser prognosene at den yrkesaktive befolkningen vil holde seg stabil, men likevel ikke stor nok til å demme opp for den økende eldregruppen. Den yrkesaktive befolkning mellom 20 – 66 år er den alderskategorien vi trenger for å fylle barnehager med barn og skoler med elever, samt hender for å ta seg av økt tjenesteomfang i helse og omsorgstjenestene. Hvordan skal Harstad møte denne utfordringen? Teori og praksis viser at det er to ting som skaper innflytting til et sted – stedlig attraktivitet og arbeidsplasser. Målet i kommuneplanen har derfor vært befolkningsvekst og økt innflytting, gjennom stedsutvikling og tilrettelegging for næringslivet.

Frie inntekter

Rammetilskudd / Skatt på formue og inntekt

Inntektssystemet for kommunesektoren

De frie inntektene er inntekter som kommuner og fylkeskommuner kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter, og disse fastsettes gjennom inntektssystemet. Det overordnede formålet med inntektssystemet er å sikre utjevning av de økonomiske forutsetningene for et likeverdig kommunalt og fylkeskommunalt tjenestetilbud over hele landet.

Ved fordelingen tas det hensyn til forskjeller i kommunenes kostnader (utgiftsutjevning) og skatteinntekter (inntektsutjevning). I tillegg omfatter inntektssystemet enkelte regionalpolitiske elementer, herunder skjønnstilskudd.

Utgiftsutjevningen skal i prinsippet kompensere de enkelte kommunene fullt ut for utgifter ved tjenesteytingen som de selv ikke kan påvirke. Utjevningen beregnes ved hjelp av kostnadsnøkler, som består av et sett med objektive kriterier og tilhørende vekter. Utgiftsutjevningen overfører midler fra relativt sett lettdrevne kommuner til relativt sett tungdrevne kommuner. Samtidig bidrar inntektsutjevningen til å jevne ut ulikheter i skatteinntektene mellom kommunene, ved at skattesterke kommuner får et trekk i rammetilskuddet, mens skattesvake kommuner får et tillegg.

Kommunenes inntekter og utgifter i 2018

I statsbudsjettet for 2018 var det anslått en vekst i kommunenes skatteinntekter fra 2017 til 2018 på 1,3%. Dette anslaget ble i RNB nedjustert med 0,5 mrd kroner. I regjeringens forslag til statsbudsjett 2019 er anslaget for kommunesektorens skatteinntekter for 2018 oppjustert med 2,4 mrd. kr, hvorav 2,1 mrd gjelder kommunene. Bakgrunnen er i hovedsak ekstraordinært store uttak av utbytter til personlig skatteyttere for inntektsåret 2017. Inntektsveksten i 2018 blir dermed betydelig sterkere enn anslått i RNB 2018.

Den samlede pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) anslås til 3,0 % i 2018, dette er 0,4 prosentpoeng høyere enn anslaget i RNB 2018. Kostnadsveksten skyldes økte strømpriser. Dette reduserer isolert realverdien av kommunesektorens inntekter i 2018 med 1,9 mrd. kr. De ekstra skatte inntektene er av engangskarakter og videreføres ikke til 2019. Dette i motsetning til kostnadsveksten som videreføres til 2019.

Kommunenes inntekter i 2019

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2019 på 1,9 mrd kroner (regnet fra anslag i RNB). Hvis veksten regnes fra regjeringens anslag på regnskap 2018 så medfører det en reduksjon av kommunenes samlede inntekter med 0,8 mrd kroner. Av den samlede inntektsveksten er 2,6 mrd. kroner realvekst i frie inntekter, noe som tilsvarer 0,7%. Hvis veksten i de frie inntektene regnes fra anslag på regnskap 2018, så vil det si en realvekst på 0,1%. Hele veksten i frie inntekter i 2019 gis til kommunene. Særskilte satsinger innenfor veksten i de frie inntektene utgjør 500 mill. kr. for kommunene.

- 200 mill. kr. med opptrappingsplanen på rusfeltet.
- 200 mill. kr. begrunnes med tidlig innsats i skolen.
- 100 mill. kr. til opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering.

I kommuneproposisjonen 2019 som kom i mai 2018 ble det lagt opp til en vekst i de frie inntektene for kommunene på mellom 2,6 og 3,2 mrd. kr. Veksten som det legges opp til i statsbudsjettet for 2019 er således i nedre intervall av dette.

For Harstad er den nominelle veksten i frie inntekter beregnet til 2,8 %, noe som tilsvarer en realvekst på 0% siden lønns- og prisvekst i 2019 (kommunal deflator) er beregnet til 2,8%. Lønnsveksten utgjør 2/3 av deflatoren og er anslått til 3,25%.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i budsjettdeflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer enn lønnsveksten fanges ikke dette opp av deflatoren, anslått til 0,5 mrd
- Demografikostnader, anslått til 1,6 mrd.

Anslaget på økte utgifter knyttet til befolkningsutviklingen og økte pensjonsutgifter (ut over det som dekkes av kommunal deflator) er altså 2,1 mrd kroner.

For kommunene er dermed hele handlingsrommet innenfor den veksten i frie inntekter disponert på demografi, pensjon og regjeringens satsinger.

Regjeringen mener at kommunene kan spare 1 mrd kroner ved å effektivisere 0,5% og dermed skaffe seg et handlingsrom. Harstad kommune har imidlertid allerede vedtatt en effektivisering som langt overstiger forventningene fra regjeringen og har dermed ikke mulighet til å skaffe det handlingsrommet som regjeringen forventer.

Det kommunale skatteøre fastsettes ut fra en målsetning om at skatteinntektene for kommunene skal utgjøre 40 % av de samlede inntektene. Anslaget på kommunens skatteinntekter bygger bl.a på en lønnsvekst på 3,25% og en sysselsettingsvekst på 1,3%. Dette medfører at det legges opp til en nedgang i det kommunale skatteøret på 0,25 prosentpoeng til 11,55 %.

Prognose på skatt og rammetilskudd for Harstad kommune

Forventet utvikling i skatteinntekter påvirker bl.a inntektsutjevning. Normal skatteinngang for Harstad kommune er mellom 80 og 90 % av landsgjennomsnittet. Årets skattetall tom september viser skatteinntekter på 86,6% av landsgjennomsnittet.

Skatteinngangen i Harstad gir lite utslag i kommunens frie inntekter så lenge skatteinntektene er under landsgjennomsnittet, og særlig når den er under 90% av landsgjennomsnittet. En endring i skatteinntektene på 20 mill kroner for Harstad vil medføre en endring i sum frie inntekter på bare 1 mill kroner, pga mekanismene i inntektssystemet som skal gjøre det mulig for skattesvake kommuner også å tilby fullverdige tjenester til kommunens innbyggere.

Det er skatteinngangen nasjonalt som har størst betydning for de frie inntektene for Harstad kommune. Rådmannen vil løpende følge med på skatteinngangen både nasjonalt og lokalt og fremlegge eventuelle nye prognoser for dette i tertialrapporteringene. Et usikkerhetsmoment når det gjelder de frie inntektene er befolkningsutviklingen. Skatteinntekter og inntektsutjevning er i regjeringens anslag for frie inntekter for 2019 basert på at befolkningstall per 1/1-2019 skal være lik befolkningstall per 1/1-2018. Hvis Harstad kommune vokser mindre enn landet, vil Harstad få mindre frie inntekter enn anslått i regjeringens forslag til statsbudsjett. Rådmannen vurderer det slik at det som vil gi mest utslag på størrelsen på de frie inntekter er skatteinntektene på landsbasis. Rådmannen legger derfor til grunn frie inntekter for 2019 i hht regjeringens forslag til statsbudsjett.

Når det gjelder resten av årene i økonomiplanperioden så legger rådmannen til grunn en forventet realvekst i frie inntekter på 5 mill kroner årlig, noe som tilsvarer 0,4% hvert år. Dette innebærer at eventuelle nye tiltak ut over det som nå ligger inne i økonomiplanperioden ikke kan finansieres med økning i frie inntekter, med mindre disse blir høyere enn antatt, men må finansieres ved reduksjon av driftsutgiftene. Kommuneoppgjøret for 2019 gjør at dette anslaget er meget usikkert og innebærer i alle fall at det er sannsynlig at statlige satsinger i årene fremover ikke gir mer penger til Harstad enn allerede budsjettet og dermed ikke muliggjør slik satsing lokalt.

Frie inntekter

(tall i 1000)*	2018	2019 (anslått i VHP 2018- 2021)	2019	2020	2021	2022
Frie inntekter 2019 ihht regjeringens forslag til statsbudsjett			1.416.000	1.416.000	1.416.000	1.416.000
Realvekst 0,4%				5.000	10.000	15.000
SUM	1.374.000	1.417.612	1.416.000	1.421.000	1.426.000	1.431.000

*2018 er i 2018-kroner mens 2019-2022 er i 2019-kroner

Eiendomsskatt

	2019	2020	2021	2022
"Verk og bruk"	29 500	29 500	29 500	29 500
"Annen fast eiendom"	51 000	51 000	51 000	51 000
Sum	80 500	80 500	80 500	80 500

I regjeringens forslag til statsbudsjett reduseres den maksimale promillesatsen som kommuner kan benytte i innkrevingen av eiendomsskatt fra 7 til 5 promille. Dette har ingen betydning for Harstad kommune. Regjeringen foreslår også å innføre en obligatorisk reduksjonsfaktor på 30% av verdien i formuesgrunnlaget fra 2020. I dag reduseres formuesgrunnlaget fra skatteetaten med 20%. Hvis Harstad kommune da skal opprettholde nivået på eiendomsskatten så medfører det at det er nødvendig å øke promillesatsen.

Eiendomsskatten er den eneste inntekten som Harstad kommune selv kan velge å øke for å øke kommunens totale inntekter vesentlig. Det legges opp til at promillesatsene for eiendomsskatten holdes uforandret i planperioden, med unntak av den reguleringen som blir nødvendig når reduksjonsfaktoren økes.

Øvrige statstilskudd/refusjoner

Momskompensasjon

Formålet med momskompensasjonsordningen er å nøytralisere de konkurransevridninger som kan oppstå som følge av momskompensasjonsordningen ved at kommunenes kjøp av varer og tjenester fra private blir likestilt med kommunal egenproduksjon.

Momskompensasjon på driftsutgifter inntektsføres i driftsregnskapet og budsjetteres på bakgrunn av budsjetterte driftsutgifter samt tidligere års momskompensasjon.

Momskompensasjon på investeringsutgiftene inntektsføres i investeringsregnskapet og er stipulert ut fra budsjetterte investeringer i 2019-2022.

(mill kroner)	2019	2020	2021	2022
Momskompensasjon drift	40	40	40	40
Momskompensasjon investering	23	25	16	2
Sum	63	65	56	42

Refusjon/kompensasjon fra staten

(mill kroner)	2019	2020	2021	2022
-Refusjon utbedring skole (Kila og Seljestad U)	5,4	5,4	5,4	5,4
- Kompensasjonstilskudd omsorg/sykehj.				

Lønns- og prisvekst, pensjon og arbeidsgiveravgift

Den antatte pris- og lønnsveksten for kommunene (kommunal deflator) er regjeringens forslag til statsbudsjettet anslått til 2,8 %. Lønns- og prisveksten i kommunene kompenseres ved å øke rammetilskuddet med den kommunale deflatoren.

Kommunal deflator er sammensatt og vektet på følgende måte i regjeringens forslag til statsbudsjett:

	2017	2018	2019	Vekt
Lønnsvekst	2,70	3,00	3,25	0,635
Varer og tjenester	2,10	1,80	1,90	0,365
Deflator	*2,50	*3,00	2,80	

*Nytt anslag i RNB

Med bakgrunn i faktorene i den kommunale deflatoren, prognoser på pensjonspremie pensjonsselskap er følgende forutsetning er lagt til grunn ved utarbeidelse av budsjettet.

	2018	2019
Lønnsstigning variabel lønn	3,00 %	3,25 %
Prisstigning driftsutgifter/kjøp av tjenester	1,80 %	1,90 %
Avgiftsøkning/bet.satser ***	2,60 %	2,80 %
Pensjon fellesordningen HKP	19,60 %	17,50 %
Pensjon lærere SPK	13,34 %	11,63 %
Pensjon sykepleiere KLP	19,82 %	17,87 %
Arb.g.avg.	5,10 %	5,10 %

*** Dersom det er satser som avviker fra dette så er det kommentert spesielt under pris på den enkelte tjeneste

Pensjonskostnad

Harstad kommune har tre pensjonsordninger; KLP for sykepleiere, Statens Pensjonskasse (SPK) for lærere og Harstad kommunale pensjonskasse (HKP) for alle andre arbeidstakere.

Budsjettert pensjon er netto pensjonskostnad som består av budsjettert pensjonspremie korrigert for forventet bruk av premiefond samt budsjettert premieavvik. Det er den likviditetsmessige pensjonspremie som budsjetteres i pensjonsattsene.

I prognosene for pensjonspremien for de forskjellige ordningene er det lagt til grunn forventet lønnsvekst og G-regulering i hht til de anbefalinger som foreligger fra pensjonsleverandørene.

Pensjonspremie og premieavvik

Det er vanskelig å budsjettere pensjonspremien og dermed også premieavviket. Prognosene på de elementene som påvirker pensjonspremien er alltid beheftet med usikkerhet og det er vanlig at prognosene endrer seg til dels vesentlig i løpet av året. Det er flere forhold som i løpet av året vil kunne påvirke beregnet pensjonspremie, bl.a. lønns- og trygdeoppgjøret og avsetninger til premiefondet.

I utgangspunktet er det ønskelig at premieavviket og amortiseringen budsjetteres slik at det ikke får noen resultatteffekt så lenge prognosen tilsier at positivt premieavvik som er minst like stort som amortiseringen (utgiftsføring av tidligere premieavvik). Amortiseringen er i 2019 anslått til 30 mill kroner. Det er for 2019 også budsjettert slik at premieavvik og amortisering ikke gir noen resultatteffekt. Dette er i tråd med strategi for fortsatt økonomisk balanse.

Å budsjettere med pensjonspremie, premieavvik og amortisering ut over 2019 er ennå mer usikkert og rådmannen anbefaler derfor at det i hele økonomiplanperioden budsjetteres med et premieavvik og amortiseringen slik at det ikke gir noen resultatteffekt.

Akkumulert premieavviksgjeld 31/12-2017 er ca 154 mill.

Egenkapitalinnskudd

KLP anbefaler at man budsjetterer med egenkapitalinnskudd også for 2019.

Egenkapitalinnskudd for 2019 estimeres til kr 1.014.000,- som er lagt inn i VHP i alle årene i økonomiplanperioden.

Avsatte midler lønnsoppgjør

Forslag til statsbudsjett viser en forventet økning i kommunenes lønnsutgifter på 3,25%. Når det tas hensyn til et beregnet overheng på 0,6 % (i kapittel 4), er det avsatt 2,65 % av lønnsmassen på de frie områdene til dekning av lønnsoppgjør 2019. Dette utgjør ca 30 mill kroner

Finansforvaltning**Langsiktig gjeld og kapitalutgifter**

De er særlig tre viktige faktorer som påvirker lånerenten, og som er de største usikkerhetsmomentene ved estimering av lånerente for de neste årene; 1) Norges Banks styringsrente, 2) risikopåslaget i pengemarkedet og 3) bankenes utlånsmarginer. Norges bank satte i september opp styringsrenten for første gang på mange år og det er varslet flere rentehevinger de nærmeste årene. Styringsrenten i Norge er nå 0,75%, Foruten styringsrenten betyr utviklingen av risikopåslaget i pengemarkedet mye. Kommunalbanken og KLP kommunekreditt opererer nå med en margin på 60 rentepunkter over NIBOR. I sertifikat- og obligasjonsmarkedet er risikopåslaget lavere.

Et tredje element er bankenes utlånsmarginer.

Kommunalbanken har utarbeidet et forslag til flytende renter for bruk i budsjett- og økonomiplanperioden. Forlaget baserer seg på offentlige tilgjengelige prognoser og markedsrenter. Det tas utgangspunkt i kilder bl.a fra Norges Bank, Statistisk Sentralbyrå og løpende FRA-renter avlest i markedet. Det er lagt inn et påslag på 0,60%-poeng som er det samme påslaget som kommunene har på lån i kommunalbanken.

	2018	2019	2020	2021
Kommunalbankens prognose	2,10	2,60	3,00	2,83

Rådmannen legger til grunn dagens rentesatser på kommunens låneportefølje samt de endringer i rentenivået som er spådd fremover.

I denne vurderingen er det også lagt til grunn at det vil være nødvendig å opprettholde en rentebindingsgrad innenfor finansreglementet grenser.

Den gjennomsnittlige renten på Harstad kommunes totale låneportefølje vil dermed ligge litt over markedsrenten på flytende lån.

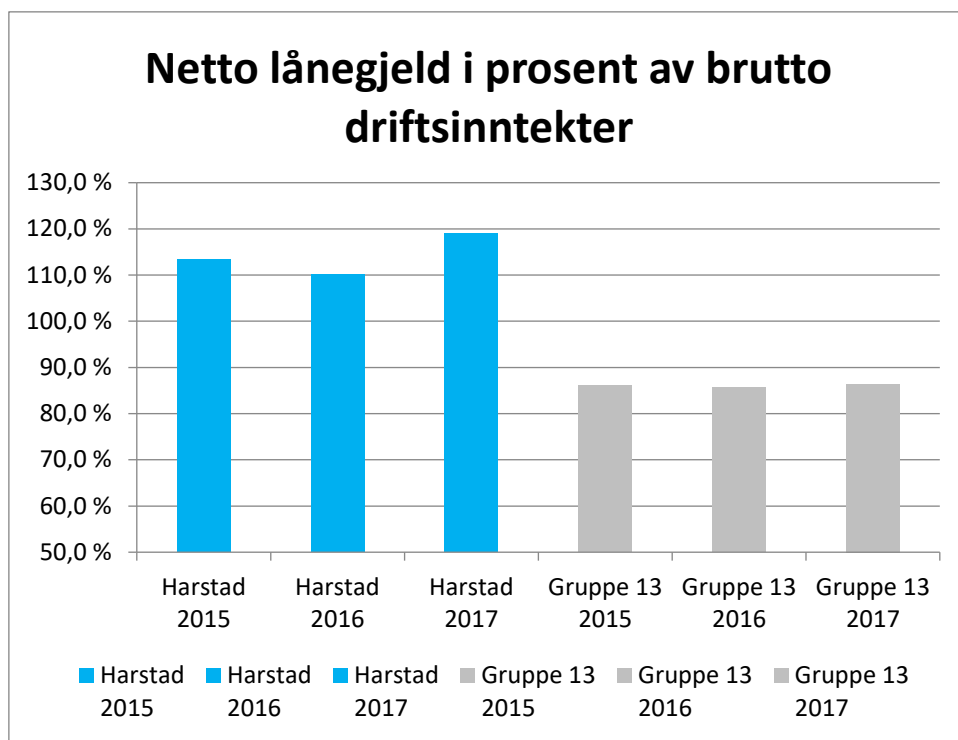
Harstad kommune har veldig høy gjeld. Harstad kommunes netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter vesentlig høyere enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 13.

I likhet med langsiktige leieavtaler så vil dette binde opp en ikke ubetydelig andel av kommunens driftsinntekter, og dermed redusere andelen av driftsinntektene som kan benyttes til tjenesteproduksjon.

Kommunen er derfor ekstra disponert for renteøkninger. En renteøkning på 1% er beregnet å gi ca 20 mill kroner i årlige økte renteutgifter. Når det renteeksponerte delen av gjelden i 2017 var 65,6%, så medfører det at vel 13 mill av dette må dekkes inn over de frie områdene.

I strategi for fortsatt økonomisk balanse er det satt et mål om å redusere netto lånegjeld gradvis hvert år fom 2019 slik at den i første omgang kommer under 100% av driftsinntektene. Dette er bare mulig om investeringsnivået reduseres vesentlig fra det som har vært tidligere år.

Det forventes følgende utvikling i låneopptak, avdragsbelastning og kommunens lånegjeld i økonomiplanperioden:

(1000-tall avrundet til nærmeste 1000)	2018	2019	2020	2021	2022
Sum langsiktig gjeld (ekskl. form.lån) pr. 1.1.	2 460 000	2 713 000	2 962 000	3 017 000	2 955 000
Ubrukte lånemidler per 1/1 år 1	36 000				
Totalt låneopptak/bruk av lån (ekskl. startlån)*	250 000	330 000	140 000	30 000	20 000
Budsjettert avdrag**	82 000	80 000	86 000	92 000	98 000
Sum langsiktig gjeld (ekskl. form.lån) pr 31.12	2 628 000	2 963 000	3 017 000	2 955 000	2 877 000
Formidlingslån***	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Sum langsiktig gjeld	2 713 000	3 048 000	3 102 000	3 040 000	3 962 000

*Låneopptak 2019 er anslått ut fra beregnede ubrukte lånemidler per 31/12-2018 og vil ikke samsvare med budsjettert bruk av lån som også omfatter bruk av ubrukte lånemidler

** Kommunelovens §50 regulerer hvordan kommunens lånegjeld skal avdras. Kommunens samlede lånegjeld til investeringer, skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Budsjettert avdrag er i henhold til beregnet minimumsavdrag.

***Utviklingen i kommunens langsiktige gjeld når det gjelder formidlingslån er det vanskelig å si noe sikkert om. Det vil avhenge av hvor mange som betaler ned på gjelda, siden pengene vi låner inn blir lånt ut. Det er forutsatt samme beløp i alle år.

Gjeldsgraden for 2018 vil med beregnet låneopptak være ca 124-128% av brutto driftsinntekter. Dette er omtrent som forventet. Med det ekspansive investeringsbudsjettet de nærmeste to årene så vil imidlertid gjeldsgraden øke i stedet for å reduseres slik som forventet i hht vedtatt strategi.

Rente- og avdragsutgifter budsjetteres på grunnlag av beregnede rente- og avdragsutgifter på løpende lån, vedtatte låneopptak på investeringer fra tidligere år som ikke er gjennomført, samt vedtatte investeringer i virksomhetsplanen 2019-2022.

Langsiktig gjeld inkluderer lån til investeringer i samtlige anleggsmiddel inklusive selvkostområdet. Kommunen opptar samlet lån. Det blir ikke tatt opp egne lån til investering i VAR området. For å finne kapitalkostnad i selvkostområdet, blir det brukt kalkulatoriske kostnader.

I tabellen ovenfor framkommer det at en del av kommunens lån er tatt opp for å finansiere selvkostområdet (Vann, Avløp, Renovasjon). Dette er et område hvor inntektene fra forbrukerne skal dekke alle utgiftene. I tabellen nedenfor er kapitalkostnadene for selvkostområdet trukket fra de totale kapitalkostnadene. Netto rente- og avdragsutgifter er her kapitalkostnaden utenom selvkostområdet.

Renteutgifter investeringer (avrundet til hele 1000)	2019	2020	2021	2022
Brutto renteutgifter inkl. derivater	66 000	80 000	87 000	85 650
Kalkulatoriske "renteinntekt."	-17 700	-20 700	-23 700	-23 700
Rentekompensasjoner	-5 400	-5 400	-5 400	-5 400
Netto renteutgifter	42 900	53 900	57 900	56 550

Avdragsutgifter	2019	2020	2021	2022
Brutto avdragsutgifter	80 000	86 000	92 000	98 000
Kalkulatoriske "avskrivninger" (selvkost sin andel av avdrag)	-28 500	-29 500	-31 500	-31 500
Netto avdragsutgifter	51 500	56 500	60 500	66 500

Avdragene er for 2019 budsjettert med 3,8 % av brutto driftsinntekter (2017). Dette er lavere enn vedtatt strategi som har et mål om gradvis økning til 5%. Det budsjetteres med minimumsavdrag. For å nå målet er det nødvendig å budsjettere med mer avdrag enn minimumsavdraget.

Renteeksponert gjeld:

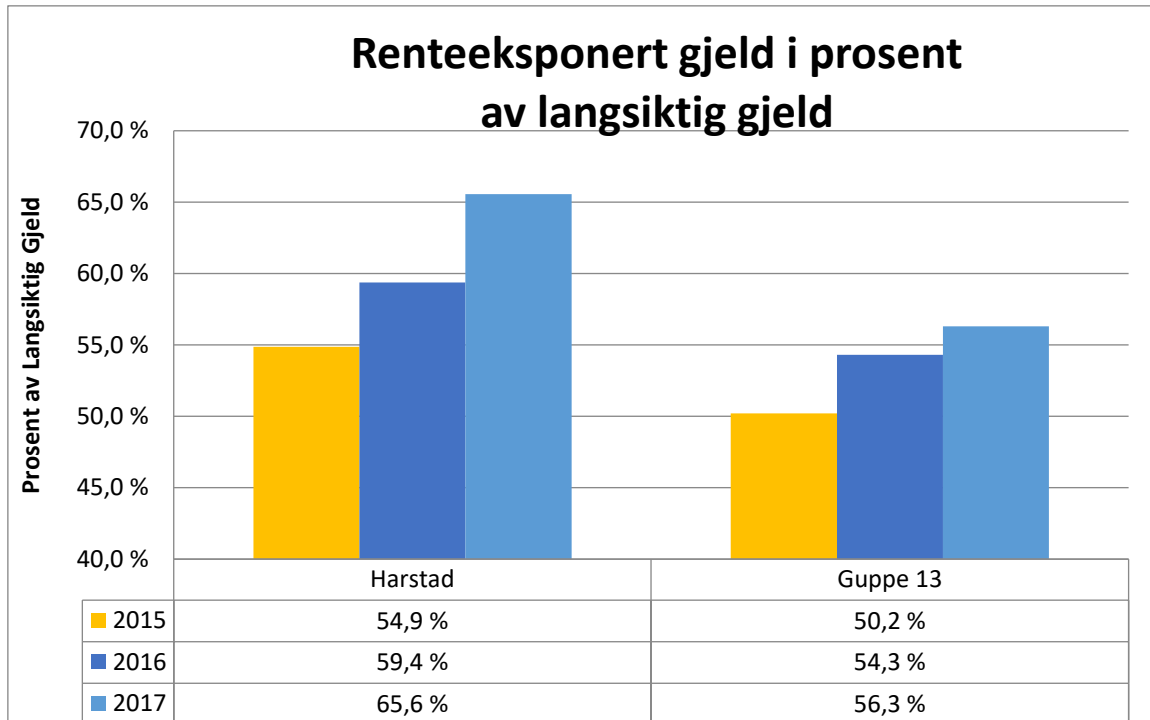
Renteeksponert gjeld er netto lånegjeld minus kalkulatoriske rentekostnader vann, avløp og renovasjon dividert med kalkylerente minus rentekompensasjon eldreomsorg, psykisk helse, skole og kirke.

Variabelen gir en indikasjon på hvor stor andel av kommune konsernets gjeld, målt i forhold til den totale gjelden eks. pensjonsforpliktelser, som kommune konsernet må dekke selv. I beregningene er det ikke mulig å ta hensyn til at utlån som forskutteringer, ansvarlige lån osv. kan være rentefrie. I tillegg er det ikke trukket ut gjeld vedrørende eiendommer som kommunen har lånefinansiert, hvor rentene dekkes gjennom husleien. Det er heller ikke tatt hensyn til rentebindinger.

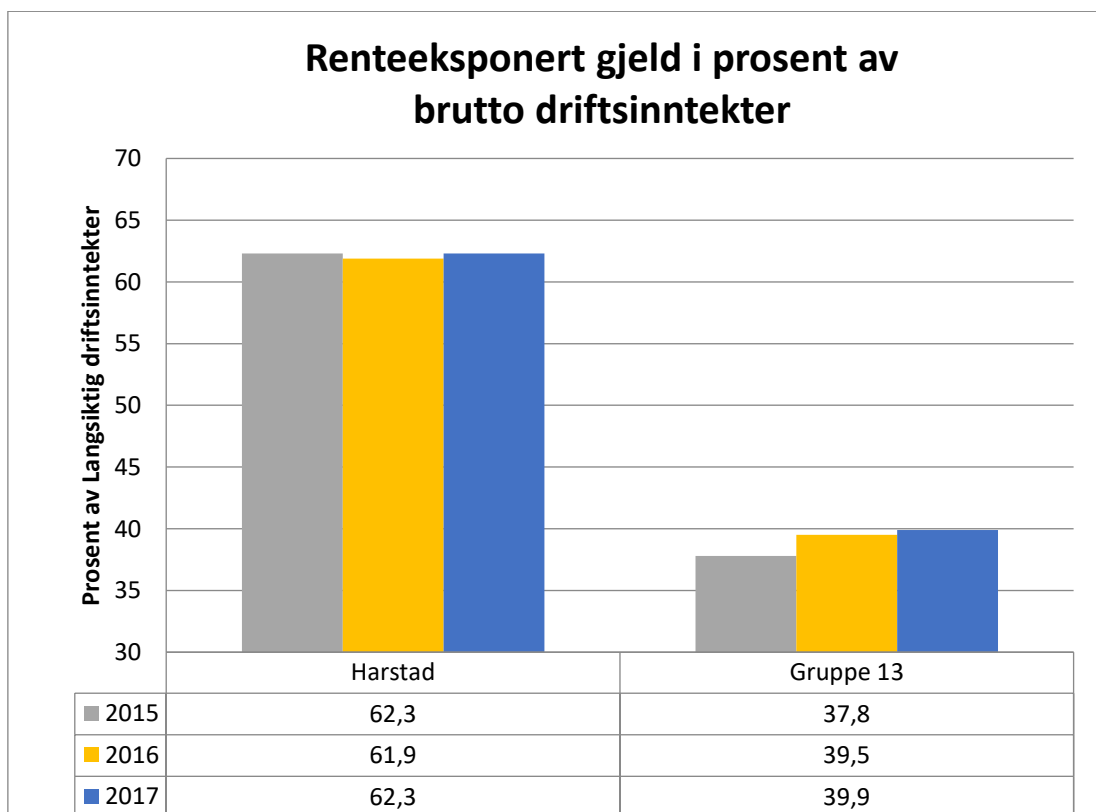
Renteeksponert gjeld er et KOSTRA-tall som ikke umiddelbart kan beregnes i budsjettsammenheng. Det må derfor vurderes i årsrapporten om denne er i tråd med strategi for fortsatt økonomisk balanse.

I tillegg til at Harstad har vesentlig mer gjeld enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 13, så er en større andel av Harstad sin gjeld renteeksponert.

Når den renteeksponerte gjelden sammenlignes med brutto driftsinntekter i stedet for som andel av gjelden, så kommer forskjellene mellom Harstad og KOSTRA-gruppe 13 ennå tydeligere frem, og viser med all tydelighet av Harstad kommune pga meget høy gjeld er nødt til å bruke vesentlig mer av frie disponible inntekter til å betale renter og avdrag på den renteeksponerte delen av gjelda. Det innebærer også at Harstad er vesentlig mer utsatt for rentehevinger som nå er varslet i de nærmeste årene.

Rente- og avdragsinntekter:

Det er vanskelig å forutse hvordan fremtidig rentenivå og kommunens likviditet vil bli. Renteinntekten til kommunen vil være avhengig av hvor mye som til en hver tid "står på bok", noe som avhenger av mange faktorer; tidspunkt og størrelse for låneopptak, når innbetaling av avgifter fra innbyggerne skjer, når på året investeringer skjer osv. Renteinntekt på bank baserer derfor i all hovedsak på historikk og forventet rentesats på innskudd.

Refusjonen fra Grottebadet gjelder en avtale fra 2003 hvor Harstad kommune ga et lån på 5,2 millioner til Grottebadet som de skal betale årlig renter og avdrag på. Rentene inntektsføres i driftsregnskapet og avdragene inntektsføres i investeringsregnskapet.

	2019	2020	2021	2022
Renteinnt. bank/kommunal fakturering	4 000	4 000	4 000	4 000
Refusjon Grottebadet (renter)	65	65	65	65
Refusjon Grottebadet (avdrag)	208	208	208	208

I strategi for fortsatt økonomisk balanse er det mål om at likviditetsgraden skal være minimum 1. Dette er et måltall som ikke kan vurderes i VHP, men må vurderes om det er oppnådd etter at regnskapet er avlagt. Dette vil derfor bli omtalt i årsrapporten.

Diverse inntekter

Er budsjettert ut fra historikk, forventninger og tidligere vedtak.

	2018	2019	2020	2021
Feriepenger refusjon sykelønn	3 000	3 000	3 000	3 000
Rente lån Hålogaland Kraft	1 000	1 000	1 000	1 000
Utbytte Hålogaland kraft*	10 000	10 000	10 000	10 000

*Det er budsjettert med en størrelse på utbytte fra Hålogaland Kraft som er i tråd med det som må kunne forventes av avkastning på kapitalen som er bundet opp i selskapet. Utbyttet har variert noe over år. De siste årene har det vært forsøkt med å budsjettere med avsetning av utbytte til disposisjonsfond. Når reservene var små så var det ikke tilrådelig å budsjettere med bruk av utbytte til ordinær drift, da det ville medføre behov for kostnadsreduksjoner i år med lavt utbytte. I 2019 og resten av økonomiplanperioden har rådmannen valgt å ikke budsjettere med slik avsetning til fond. Dette er ikke ønskelig, men nødvendig for å balansere budsjettet. I og med at disposisjonsfondet har fått en bra størrelse så anses det allikevel som forsvarlig fordi det ikke vil gå ut over tjenesteproduksjonen om utbytte skulle bli lavt eller utebli et år. Dette er ikke i tråd med strategi for fortsatt økonomisk balanse. Midlene burde vært avsatt på disposisjonsfond slik at de senere kan benyttes til for eksempel egenkapital i investeringer eller engangsutfordringer i driften.

Disposisjonsfond

I strategi for økonomisk balanse er det mål om at disposisjonsfondet skal økes og på sikt være 10% (pluss akkumulert premieavvik) av driftsinntektene. Det vil med dagens akkumulerte premieavvik tilsa et mål om et disposisjonsfond på ca 17%. I strategien er det også et punkt om at minimum 50% av et regnskapsmessig overskudd skal gå til gjeldsreduksjon.

Den budsjetterte utviklingen i disposisjonsfondet er som følger:

(Tall i 1000)	2018	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond (inkl. midler fra Havbruksfondet)	232	215	214	214	214
Driftsinntekt (2018-2022 satt lik R-2017)	2 102	2 102	2 102	2 102	2 102
Disp.fond i % av DI	11,0 %	10,2%	10,2%	10,2%	10,2%

Det er budsjettert med en liten reduksjon av disposisjonsfondet til finansiering av engangstiltak i virksomhetsplanen. Nærmere vurdering av måloppnåelse vil bli gjort i årsrapportene.

Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene skal i tillegg til tall for budsjett- og økonomiplanperioden også inneholde budsjettall for inneværende budsjettår og siste avlagte regnskap.

2.1.1. Budsjettskjema 1A – driftsbudsjettet

(I hht budsjettforskriftens § 6)

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-647 050 820	-709 000 000	-672 000 000	-672 000 000	-672 000 000	-672 000 000
Ordinært rammetilskudd	-705 085 440	-665 000 000	-744 000 000	-749 000 000	-754 000 000	-759 000 000
Skatt på eiendom	-77 495 618	-78 000 000	-80 500 000	-80 500 000	-80 500 000	-80 500 000
Andre direkte og indirekte skatter	-69 325	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Sum frie disponible inntekter	-1 429 701 203	-1 452 070 000	-1 496 570 000	-1 501 570 000	-1 506 570 000	-1 511 570 000
Renteinntekter og utbytte	-25 318 643	-20 405 000	-20 405 000	-20 405 000	-20 405 000	-20 405 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Renteutg, provisjoner og andre finansutgifter	60 763 443	69 490 000	71 490 000	84 240 000	91 490 000	89 140 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	82 179 129	86 026 550	80 000 000	86 000 000	92 000 000	98 000 000
Netto finansinntekter-utgifter	117 623 929	135 111 550	131 085 000	149 835 000	163 085 000	166 735 000
Til dekning av tidl års regnskapsm merforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidl års regnskapsm mindreforbruk	-81 605 690	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-81 605 690	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-1 393 682 964	-1 316 958 450	-1 365 485 000	-1 351 735 000	-1 343 485 000	-1 344 835 000
Sum fordelt drift	1 321 366 443	1 316 958 450	1 365 485 000	1 351 735 000	1 343 485 000	1 344 835 000
Merforbruk - Mindreforbruk	-72 316 522	0	0	0	0	0

2.2. Budsjettskjema 1B – Driftsbudsjett pr. tjenesteområde

(I hht budsjettforskriftens § 6)

Beskrivelse	Enheter	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
		Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto
Harstad kommune - sum		1 393 697 213	1 316 958 450	1 365 485 000	1 351 735 000	1 343 485 000	1 344 835 000
Administrative enheter	01-06 og 10	137 377 804	146 647 827	151 674 400	146 174 400	147 574 400	145 874 400
Tekniske enheter	12-15	118 721 708	108 859 681	108 642 014	96 377 014	95 227 014	100 427 014
NAV og Barnevernet	18-19	56 140 641	69 144 259	65 455 650	65 455 650	65 455 650	65 455 650
Barnehageenheter**	30-36	162 971 081	176 530 959	184 605 776	183 855 776	183 655 776	183 655 776
Skoleenheter*	51-69 og 79	282 165 976	281 538 169	297 564 082	295 964 082	295 964 082	295 964 082
Helse og Omsorgsenheter***	07,17 og 80-87	526 019 016	537 523 511	553 569 981	552 069 981	552 069 981	552 669 981
Kulturenheter	20 og 78	17 451 886	18 363 204	18 341 983	18 341 983	18 341 983	18 341 983
Fellesområdet	09	92 849 103	-21 649 160	-14 368 886	-6 503 886	-14 803 886	-17 553 886
Interkommunale samarbeid****	76-7700	0	0	0	0	0	0

* Inneholder også barnehagedelen på Bjarkøy og Grytøy, Fag skole i Fagstab samt skoleteamet på PPT

** Inneholder også Fag barnehage i Fagstab, samt førskoleteamet og Familiens hus på PPT

*** Inneholder også helse og omsorgsrelaterte ansvar i Fagstab

**** PPT (minus skoleteamet, førskoleteamet og Familiens hus) samt Regionrådet

2.3. Økonomisk oversikt – driftsbudsjettet

(I hht budsjettforskriftens § 12)

Beskrivelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Brukerbetalinger	-83 280 974	-76 037 267	-74 356 596	-74 356 596	-74 356 596	-74 356 596
Andre salgs- og leieinntekter	-231 098 532	-219 664 751	-233 163 484	-237 163 484	-241 663 484	-243 763 484
Overføringer med krav til motytelse	-262 465 284	-187 234 751	-189 051 111	-189 051 111	-189 051 111	-189 051 111
Rammetilskudd	-705 085 440	-665 000 000	-744 000 000	-749 000 000	-754 000 000	-759 000 000
Andre statlige overføringer	-90 743 021	-79 843 644	-64 883 866	-64 883 866	-64 883 866	-64 883 866
Andre overføringer	-4 906 424	-700 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Skatt på inntekt og formue	-647 050 820	-709 000 000	-672 000 000	-672 000 000	-672 000 000	-672 000 000
Eiendomsskatt	-77 509 739	-78 000 000	-80 500 000	-80 500 000	-80 500 000	-80 500 000
Andre direkte og indirekte skatter	-69 325	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-2 102 209 559	-2 015 550 413	-2 058 225 057	-2 067 225 057	-2 076 725 057	-2 083 825 057
Lønnsutgifter	1 106 863 789	1 068 522 768	1 103 435 553	1 103 435 553	1 103 435 553	1 103 435 553
Sosiale utgifter	185 182 678	223 592 875	226 325 682	226 325 682	226 325 682	226 325 682
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	308 874 193	271 960 429	280 954 289	270 504 289	270 154 289	270 894 289
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	202 128 367	227 820 065	249 797 927	249 797 927	249 797 927	249 797 927
Overføringer	123 762 883	127 690 540	122 179 191	105 064 191	100 664 191	99 274 191
Avskrivninger	92 472 301	110 000 000	100 000 000	110 000 000	120 000 000	130 000 000
Fordelte utgifter	-26 133 593	-27 406 814	-28 708 803	-28 708 803	-28 708 803	-28 708 803
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 993 150 618	2 002 179 863	2 053 983 839	2 036 418 839	2 041 668 839	2 051 018 839
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-109 058 941	-13 370 550	-4 241 218	-30 806 218	-35 056 218	-32 806 218
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-25 318 643	-20 405 000	-20 405 000	-20 405 000	-20 405 000	-20 405 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-254 627	-591 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-25 573 270	-20 996 000	-21 005 000	-21 005 000	-21 005 000	-21 005 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	60 763 442	69 490 000	71 490 000	84 240 000	91 490 000	89 140 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	82 179 129	86 026 550	80 000 000	86 000 000	92 000 000	98 000 000
Utlån	444 750	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	143 387 321	156 116 550	152 090 000	170 840 000	184 090 000	187 740 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	117 814 051	135 120 550	131 085 000	149 835 000	163 085 000	166 735 000
Motpost avskrivninger	-92 472 303	-110 000 000	-100 000 000	-110 000 000	-120 000 000	-130 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-83 717 193	11 750 000	26 843 782	9 028 782	8 028 782	3 928 782
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-81 605 690	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-16 765 000	0	0	0

Beskrivelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Bruk av bundne fond	-7 968 929	-11 900 000	-10 078 782	-9 578 782	-9 828 782	-5 728 782
<i>SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)</i>	<i>-89 574 619</i>	<i>-11 900 000</i>	<i>-26 843 782</i>	<i>-9 578 782</i>	<i>-9 828 782</i>	<i>-5 728 782</i>
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	72 112 443	150 000	0	550 000	1 800 000	1 800 000
Avsetninger til bundne fond	28 862 974	0	0	0	0	0
<i>SUM AVSETNINGER (K)</i>	<i>100 975 417</i>	<i>150 000</i>	<i>0</i>	<i>550 000</i>	<i>1 800 000</i>	<i>1 800 000</i>
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-72 316 395	0	0	0	0	0

2.4. Budsjettskjema 2A – investeringsbudsjettet

(I hht budsjettforskriftens § 6)

Beskrivelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	401 058 254	380 099 000	399 079 000	207 060 000	104 824 000	17 500 000
Utlån og forskutteringer	18 296 132	50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 029 573	1 970 000	2 014 000	1 014 000	1 014 000	1 014 000
Avdrag på lån	7 247 542	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	27 061 050	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	454 692 551	436 669 000	455 693 000	262 674 000	160 438 000	73 114 000
Bruk av lånemidler	-297 872 240	-315 405 000	-361 098 000	-201 417 000	-77 692 000	-65 292 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-37 388 708	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-6 718 500	0	-4 561 000	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-61 044 148	-30 000 000	-23 000 000	-25 000 000	-16 000 000	-2 000 000
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-49 783 949	-61 902 000	-55 020 000	-35 243 000	-65 732 000	-4 808 000
Andre inntekter	-381 290	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-453 188 836	-407 307 000	-443 679 000	-261 660 000	-159 424 000	-72 100 000
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-1 503 715	-29 362 000	-12 014 000	-1 014 000	-1 014 000	-1 014 000
Sum finansiering	-454 692 551	-436 669 000	-455 693 000	-262 674 000	-160 438 000	-73 114 000
Udekketudisponert	0	0	0	0	0	0

2.5. Økonomisk oversikt – investeringsbudsjettet

(I hht budsjettforskriftens § 12)

Beskrivelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-37 388 708	0	0	0	0	0
Andre salgsinntekter	-374 554	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-42 755 311	-57 094 000	-50 212 000	-30 435 000	-60 924 000	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-61 044 148	-30 000 000	-23 000 000	-25 000 000	-16 000 000	-2 000 000
Statlige overføringer	-2 188 000	0	0	0	0	0
Andre overføringer	-4 530 500	0	-4 561 000	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-6 736	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-148 287 958	-87 094 000	-77 773 000	-55 435 000	-76 924 000	-2 000 000
Lønnsutgifter	764 018	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	338 120 367	378 759 000	398 579 000	207 060 000	104 824 000	17 500 000
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	49 690	0	0	0	0	0
Overføringer	61 984 148	1 340 000	500 000	0	0	0
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	140 032	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	401 058 254	380 099 000	399 079 000	207 060 000	104 824 000	17 500 000
Avdragsutgifter	7 247 542	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Utlån	18 296 132	50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000	50 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 029 573	1 970 000	2 014 000	1 014 000	1 014 000	1 014 000
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	23 807 000	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	3 254 050	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	53 634 297	56 570 000	56 614 000	55 614 000	55 614 000	55 614 000
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	306 404 593	349 575 000	377 920 000	207 239 000	83 514 000	71 114 000
Bruk av lån	-297 872 240	-315 405 000	-361 098 000	-201 417 000	-77 692 000	-65 292 000
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-7 028 639	-4 808 000	-4 808 000	-4 808 000	-4 808 000	-4 808 000
Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-537 750	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	-29 362 000	-12 014 000	-1 014 000	-1 014 000	-1 014 000
Bruk av bundne investeringsfond	-965 965	0	0	0	0	0

Beskrivelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
SUM FINANSIERING (R)	-306 404 593	-349 575 000	-377 920 000	-207 239 000	-83 514 000	-71 114 000
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	0	0	0	0	0	0

2.6. Budsjettskjema 2B – Investeringstiltak – per tjenesteområde

(I hht budsjettforskriftens § 6)

Enheter	Beskrivelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
		Brutto	Brutto	Brutto	Brutto	Brutto	Brutto
Til investering i anleggsmidler	Harstad kommune – sum	401 058 254	380 099 000	399 079 000	207 060 000	104 824 000	17 500 000
01-06 samt 10	Administrative enheter	4 594 611	2 600 000	6 300 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
12-15	Tekniske enheter	387 964 750	376 159 000	392 279 000	204 560 000	102 324 000	15 000 000
18-19	NAV og Barnevernet						
30-36	Barnehageenheter**	186 313					
51-69 samt 79	Skoleenheter*	1 355 973					
17, 17 samt 80-87	Helse og omsorgsenheter***	6 016 608					
20 samt 78	Kulturtjenester						
09	09 Fellesområdet	940 000	1 340 000	500 000			
76-7700	Interkommunalt samarbeid****	0	0	0	0	0	0

* Inneholder også barnehagedelen på Bjarkøy og Grytøy, Fag skole i Fagstab samt skoleteamet på PPT

** Inneholder også Fag barnehage i Fagstab, samt førskoleteamet og familiens hus på PPT

*** Inneholder også helse og omsorgsrelaterte ansvar i Fagstab

**** PPT (minus skoleteamet, førskoleteamet og familiens hus) samt Regionrådet

2.7. Oversikt over drifts- og investeringstiltak m/salderinger i økonomiplanperioden

(nye tiltak samt tidligere tiltak med endringer i økonomiplanperioden)

Driftstiltak:

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
Barnehage							
FAG	BARN	Økning i ressurser til spesialpedagogiske tiltak	NY	1 800	1 800	1 800	1 800
FAG	0480	Økt bemanningsnorm i barnehagene	VHP 2018	3 700	4 000	3 800	3 800
FAG	0480	Helhetlig realfagssatsing barn	VHP 2017	300			
FAG	0481	Barnehagestruktur i øyriket	VHP 2019	-650	-1 400	-1 400	-1 400
Grunnskoleopplæring og VO							
FAG	0481	Skolestruktur i øyriket	VHP 2019	-1 400	-3 000	-3 000	-3 000
Helse og omsorg							
FAG	0482	Klinisk ernæringsfysiolog	NY	750	750	750	750
Fag	0482	Velferdsteknologisk plattform	NY	450	450	450	450
Helse	1780	Styrking av fastlegetjenesten	NY	6 400	6 400	6 400	6 400
PLO	0482	Vurdering av tjenesteomfang og effektivisering av drift sykehjem	VHP 2018	-1 500	-3 000	-3 000	-3 000
FAG	0490	Mulighetsstudie for etterbruk av arealer i Fredlyveien 4	1t. 2018	100			
FAG	0490	Utviklingsplan for heldøgns omsorgsplasser og spesialiserte plasser i institusjon	1t. 2018	1 100			
FAG	0490	Strategi for fremtidens hjemmetjenester	1t. 2018	400			
FAG	0490	Plan for utvikling av forebyggende tjenester	1t. 2018	200			
Kultur, bibliotek, kino, ungdomstiltak, idrett, musikk og kulturskole							
RÅD	0235	Bjarkøy vel og idrettsforening – tilskudd til monument	NY	500			
FAG	0483	Ny kino og bibliotek	NY	2 000			
RÅD	0235	Anna Rogde - økt driftstilskudd i prosjektperiode	2t. 2017	1 000	1 000		
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og miljø, byggesak, rekreasjon i tettsteder							
ABY	1242	Krattrydding langs vei	VHP 2016		400		400
ØKO	0490	Skrotnisseprosjektet	VHP 2016	400		400	
ABY	1210	Revisjon kystplan – jfr planstrategi	1t. 2018	215			
Samferdsel og parkering							
DRU	1513	Reasfaltering veier	NY	10 500			
DRU	1590	Mulighetsstudie fastlandsforbindelse over toppsundet	NY	200			
DRU	1513	Lokal luftkvalitet og renhold av vei	1t. 2017	750	400	400	400
Brann og ulykkesvern							
BRANN	1380	Økning i kostnader til drift av 110- sentral	NY	750	750	750	750
Kommunal eiendomsdrift							
BYG	1480	Skole- og barnehagestruktur i øyriket – FDV	VHP 2019	-200	-600	-600	-600

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
BYG	1490	Energimerking kommunale bygg	NY	1 500			
Administrativ styring							
FAG	0486	Innkjøpsanalyse - videreføring av avtale	NY	155	155	155	155
RÅD	0200	Digitaliseringsstrategiformål	NY	400	400	400	400
POL	0581	Stortings- og kommunevalg	Årlig	1 400	100	1 400	100
PERS	0301	Årlig økning i antall lærlinger	VHP-2018		500	1 200	1 200
Fellesutgifter							
FELLES	0980	Rammetilskudd - Realinntektsvekst	Årlig		-5 000	-10 000	-15 000
FELLES	0981	Endring netto renteutgifter	Årlig		14 000	24 000	23 650
FELLES	0981	Endring avdragsutgifter	Årlig		7 000	14 000	21 000
FELLES	0981	Selvkost sin andel av endrete rente og avdragsutgifter	Årlig		-5 000	-12 000	-15 000
FELLES	0983	Reduksjon av tjenesteproduksjonen 2017-2020	Årlig	-3 500	-9 300	-11 500	-11 500
FELLES	0983	Bruk av disposisjonsfond til engangstiltak	NY	-3 515	-1 000		
FELLES	0983	Reduksjon av tjenesteproduksjonen fom 2021	NY			-3 000	-6 000

Investerings tiltak:

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
Grunnskoleopplæring og VO									
BYG	14xxxx	Etablering av forsterket skole i Harstad	NY	20 300		1 300	19 000		
BYG	140202	Bergseng skole - forprosjekt	NY	4 000	500	3 500			
BYG	140199	Lundenes skole	2t 2018	7 000	3 000	4 000			
Helse og omsorg									
Helsehuset									
BYG	140107	Helsehuset/lokalmedisinsk senter	2t 2018	220 000	2 000	45 000	100 000	73 000	
BYG	1480	Helsehuset/lokalmedisinsk senter - FDV fra 2022	VHP 2018						
HELS	1700	Helsehuset/lokalmedisinsk senter - Beparelse husleie havnegata fra 2022	VHP 2018						
HELS	0482	Helsehuset-Drift av dagavdeling med 10 plasser (rehabilitering) fra 2022	VHP 2018						
Kultur, bibliotek, kino, ungdomstiltak, idrett, musikk og kulturskole									
DRU	150025	Opprusting av Landsåshallen	VHP 2017	10 200	5 100	5 100			
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og miljø, byggesak, rekreasjon i tettsteder									
DRU	150027	Utvikling av Generalhagen	VHP 2018	3 700	700	3 000			
DRU	151053	Gave fra SNN til kunststien	K-18/130	7 983		7 983			
Kirke, tros- og livssamfunn									
Felles	98900	Lundenes kirke - takutbedring	VHP 2017	500		500			
Samferdsel og parkering									
DRU	15xxxx	Vei-investeringer 2019	NY	10 000		10 000			
DRU	151049	Veipakke - kommunal andel av utvidelsen	K-1/17	40 000		40 000			
DRU	151050	Sentrumstiltak - parkeringshus	2t 2018	60 000	200	59 800			
DRU	151046	Ric.Kaarbøs plass - opprustning	2t 2018	35 377	7 500	27 877			
DRU	151051	Oppgradering av sentrum, herunder Ottar Håløygsplass	2t 2018	9 000	200	8 800			
DRU	151052	Park i Harstadhamn	2t 2018	12 600	7 600	5 000			
Boligutleie og Husbankmidler									
Brann og ulykkesvern									
BRANN	130007	Ny mannskapsvogn - erstatter gammel fra 1993	VHP 2016	6 000		6 000			
Kommunal eiendomsdrift									
BYG	140203	Oppgradering kommunale utleieboliger	NY	15 000	10 000	5 000			
BYG	140500	Oppgradering kommunale bygg - HMS	Årlig	20 000		5 000	5 000	5 000	5 000
BYG	140187	"Sama sykehjem" - Etterbruk leiligheter	1t. 2018	56 700	26 700	30 000			
BYG	140188	"Sama sykehjem" - Etterbruk kontorlokaler	1t. 2018	19 900	9 900	10 000			
BYG	140211	Forprosjekt for etablering av samlokalisert bolig, dagsenter og avlastningssenter for utviklingshemmede	1t. 2018	1 800	1 200	600			
Nærings- og samfunnsutvikling									
Felles	90999	Kapitalinnskudd til Visit Harstad	K-18/106	2 000	1 000	1 000			

Administrativ styring									
RÅD	020100	Digitaliseringsstrategi investering	Årlig	10 000		2 500	2 500	2 500	2 500
ORG	30018	Wifi i sentrum	1t. 2018	1 500	700	800			
Fellesutgifter									
FELLES	90999	Egenkapitalinnskudd KLP	Årlig	3 880		970	970	970	970
FELLES	99999	Avdrag lån fra Grottebadet AS	Årlig	-832		-208	-208	-208	-208
FELLES	99999	Momskompensasjon investering	Årlig			-23 000	-25 000	-16 000	-2 000
FELLES	99999	Bruk av lån	Årlig			-311 098	-151 417	-27 692	-15 292
"Selvfinansierende områder"									
DRU	153xxx	Vann		36 620	9 171	21 049	6 400		
DRU	154xxx	Avløp		111 460	15 222	54 238	38 600	3 400	
DRU	155xxx	Renovasjon							
DRU	156xxx	Slam							
DRU	152xxx	Sama		38 680		8 680	10 000	10 000	10 000
BRANN	131xxx	Feiing		1 140		1 140			
DRU	1515xx	Veipakkeprosjekter		85 950	20 254	29 212	25 560	10 924	
BYG		Boligutleie og Husbankmidler		218 400		54 600	54 600	54 600	54 600

3. DEL II: Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede strategiske styringsdokument. Planen legger føringer for økonomiplanen, årsbudsjettet, virksomhetsplanen og alle andre kommunale planer. Kommuneplanens samfunnsdel «Ved egne krefter for fremtids Harstad» er kommunepolitikernes hovedverktøy for å gi en samlet og synlig retning på kommunens utvikling i et 12 års perspektiv.

Kommuneplanens samfunnsdel er hjemlet i plan- og bygningsloven, og skal behandle langsiktige utfordringer, herunder miljømessige utfordringer og utfordringer knyttet til universell utforming, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper. Kommuneplanens samfunnsdel skal samordne sektorenes planer. Den skal gi retningslinjer for gjennomføring av mål og strategier, både i den kommunale virksomheten og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private. All kommunal sektorplanlegging bør være forankret i kommuneplanens samfunnsdel, eventuelt som kommunedelplanlegging på bakgrunn av samfunnsdelen.

Samfunnsdelen skal gi grunnlag for konkrete prioriteringer og bidra til gode helhetsløsninger og forutsigbare rammevilkår både for sektorenes virksomhet og for befolkningen. Samfunnsdelen skal gi grunnlaget for prioriteringer i arealdelen, som arealbehov, valg av infrastruktur, bolig- og næringspolitikk, kommunal service mm.

Kommuneplanens samfunnsdel 2009-2025 «Ved egne krefter for fremtids Harstad» har fire hovedsatsningsområder, med tilhørende mål og strategier:

- 1. Befolkningsvekst:** bli en attraktiv kommune der folk ønsker å bo og bedrifter etablere seg
- 2. Aktiv næringspolitikk:** med fokus på variert næringspolitikk
- 3. Miljøbyen Harstad:** med satsing på en bærekraftig og livskraftig kommune
- 4. Fra vugge til grav:** med spesielt fokus på barn, tilflyttere og kultur: Attraktivt hele livet

Visjonene fra samfunnsplanen er konkretisert i en fireårig handlingsplan. Handlingsplanen skal rulleres årlig, og i sammenheng med kommunens virksomhetsplan og budsjett. På denne måten vil man sikre sammenheng mellom ønsket utvikling og økonomistyring.

Kommuneplanens handlingsdel er evaluert i forbindelse med utarbeidelse av kommunal planstrategi 2016-2019. En del tiltak er gjennomført, en del er delvis gjennomført, men mangler finansiering, mens noen ikke er iverksatt. Flere av tiltakene som er gjennomført utløser/synliggjør behov for videre prosjekter som vil være nødvendige å prioritere for oppnåelse av ønsket utvikling.

Siden kommuneplanen ble vedtatt i 2009 er de lokale forutsetningene for samfunnsutvikling endret. Dette har utløst behov for rulling av kommuneplanen:

- Fra 01. januar 2013 er Bjarkøy og Harstad slått sammen til nye Harstad kommune.
- Bjarkøyforbindelsen er planlagt ferdigstilt i 2018. Veiforbindelser mellom Grytøy, Bjarkøy og Sandsøy vil forenkle kommunikasjonen mellom øyene, og mellom øyene og Harstad sentrum. Premissene for øyriket som bo- og arbeidsområde og som fritidsområde vil endre seg med økt tilgjengelighet.

- Harstadpakken ble vedtatt og tiltakene er nå under utbygging. Dette er et prosjekt som innebærer oppgradert veisystem, tunnel som avlastning for sentrum, gang- og sykkelstier, samt nytt kollektivsystem.
- Sentrumsplanen ble vedtatt i 2016, og er nå i ferd med å bli realisert. En rekke oppfølgingsprosjekter vil være nødvendig for å sikre at utviklingspotensialet i sentrum utnyttes.
- Delvis omforming av verftsområdet sør for sentrum til kontor- og boligformål. Equinors etablering her er viktig. Dette området har, med sin nærhet til sentrum, fortsatt stort omformingspotensial.
- Utvidelse av kjøpesentrene ved Sjøkanten og Kanebogen bidrar til å øke Harstads posisjon som regionalt handelssentrum. Samtidig fører det til økt konkurranse for sentrum, og nødvendiggjør prioritering av utviklingsprosjekter i sentrum i tiden framover.
- *Stien langs sjøen* er prioritert gjennom sentrum i sentrumsplanen. Den opparbeidede delen på Trondenes representerer en stor verdi som rekreasjonsområde, og bidrar til å øke attraktiviteten for beboere og besøkende. En sammenhengende sti fra Trondenes til Gangsås vil gjøre sjøfronten tilgjengelig for allmennheten, og fungerer både som folkehelse- og stedsutviklingstiltak. Den innarbeides nå i kommuneplanens arealdel.
- Høyskolen i Harstad er fra 1. januar 2016 blitt en del av UiT - Norges Arktiske Universitet. I 2017 er det utarbeidet en Campusplan som viser hvordan universitetet, studentsamskipnaden, Statsbygg og kommunen i felleskap ønsker å bidra til å utvikle universitetet og området rundt. Denne planen spiller på lag med kommunens sentrumsplan.
- Hålogalandsveien binder regionen tettere sammen, og bidrar til en større bo- og arbeidsmarkedsregion.
- Forsvarets planlagte etablering på Evenes med inntil 1000 nye arbeidsplasser vil kunne få ringvirkninger for Harstad, i form av tilflyttere samt oppdrag for lokalt næringsliv.

Ny planstrategi ble vedtatt i mai 2016, og kommuneplanens samfunnsdel ble her vedtatt rullert. Arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel startet opp i 2017, planprogrammet er vedtatt i 2018 og politisk sluttbehandling er forventet i løpet av 2019. Også arealdelen av kommuneplanen er under rulling, med forventet politisk sluttbehandling i 2019.

Utfordringer og muligheter i Harstad

Framskrivning for utvikling i befolkningssammensetningen viser at Harstad vil få en eldre befolkning de neste årene. Andel barn, unge og arbeidsdyktig aldersgruppe vil ligge stabilt, mens andel eldre vil øke kraftig. Befolkningen på 80+ år vil få den kraftigste økningen i tidsrommet 2025-2030, og vil mer enn fordobles innen 2040. Dette medfører økt tjenestebehov samtidig som andelen innbyggere i arbeidsfør alder blir mindre.

Når det gjelder kommuneøkonomien har Harstad kommune gjennomført store omstillinger med sikte på å redusere driftsutgiftene for å få en kommuneøkonomi som gir handlingsrom for utvikling og fornying. Regnskapet for 2017 viser et akseptabelt driftsresultat. Likevel har Harstad kommune fortsatt et høyere driftsnivå enn sammenlignbare kommuner, spesielt innenfor de store tjenesteområdene pleie og omsorg og grunnskole. Harstad kommune har en høy langsiktig gjeld. Det er planlagt store investeringer i økonomiplanperioden, noe som medfører at gjelden vil øke ytterligere og at en større andel av inntektene vil gå med til å dekke renter og avdrag. Rentenivået er historisk lavt, men Norges bank økte styringsrenten i sitt siste møte og det er varslet flere renteøkninger de nærmeste årene. Sammen med økte fremtidige pensjonskostnader, demografiske utfordringer samt forsinket vedlikehold medfører dette behov for ytterligere omstilling.

Kommunen er tjenesteyter, men også samfunnsutvikler. De neste årene må kommunen imøtekomme utfordringene og mulighetene, med strategisk by- og stedsutvikling, gjennom fokus på næringsutvikling, fortetting og transport, gode bomiljøer, utdanning, idrett og kultur, integrering og inkludering.

Byutvikling: Harstad er en by i vekst. Det pågår for tiden store prosjekter som vil påvirke Harstad som regionsenter og som lokalsamfunn. Strategisk byutvikling vil være svært viktig for å styre vekstvilkjen i en bærekraftig retning, både økonomisk, sosialt og miljømessig.

Nyetableringer innen handelstilbudet bidrar til å styrke Harstad som handelssenter i et regionalt perspektiv. Som attraktiv handelsby tiltrekker Harstad seg tilreisende fra hele regionen, noe som gir positive ringvirkninger for hele handelsstanden, samt serverings-, kultur-, og overnattingsbransjen. En utfordring er imidlertid en dreining av handel ut av sentrum og mot handelsområdene på Sjøkanten og Kanebogen, noe som kan ha negative konsekvenser for detaljhandelen i sentrum. Det vil derfor være særlig viktig å ha fokus og satsning mot sentrumsområdene. Kommunedelplan for Harstad sentrum ble ferdigstilt og vedtatt i 2016. Harstad kommune har i 2018 hatt et særlig fokus på å følge opp tiltak i denne, med særlig fokus på tilgjengelighet, oppgradering av byrom og samarbeidsløsninger. Dette arbeidet vil pågå gjennom hele virksomhetsplanperioden.

Fra kommuneplanen er målet å være Miljøbyen Harstad. I Harstadpakken er målet å redusere personbiltrafikken samt øke andelen miljøvennlige reiser. For å nå miljømålene må miljø prioriteres overordnet, og nedfelles gjennom hele plansystemet.

Strategisk arealplanlegging med fokus på *fortetting med kvalitet* når det gjelder sosiale møteplasser, miljø & transport, økonomisk vekst og rett virksomhet på rett plass, er nøkkelen for å utvikle en attraktiv by. Attraktive byer tiltrekker seg kompetanse. Kompetansen er grunnlaget for nye næringer og vekst i arbeidsplasser.

Næringsutvikling: Et allsidig næringsliv er viktig for et sterkt arbeidsmarked. Harstad er regionsenter i Sør-Troms, en rolle som også strekker seg over fylkesgrensa til Nordland. Handels-, arbeids- og serviceregionen fungerer uavhengig av administrative grenser. Gode infrastrukturtiløsninger må sikres, utvikles og tilrettelegges for næringsutvikling i hele kommunen, og regionen for øvrig. Det jobbes aktivt regionalt med steds- og næringsutvikling.

Harstad er hovedsenteret for petroleumsaktivitet i nord. Equinors etablering av Drift Nord med Harstad som hovedkontor befestet denne posisjonen. Det samme gjør lokaliseringen av driftsorganisasjonene for de nye feltene Aasta Hansteen og Johan Castberg. Det er et mål å få flere oljeselskaper til å etablere seg i Harstad enn de tre som allerede er lokalisert her i byen. Samtidig jobbes det aktivt med å få de selskaper som allerede er her til å utvide virksomheten i byen. Dette blant annet gjennom at det bygges opp driftsorganisasjoner for nye felt i Harstad. Videreutvikling av ingeniørmiljøene og andre underleverandører er også høyt prioritert.

Et viktig tiltak for å videreutvikle denne muligheten er Equinor sin avgjørelse om å etablere seg i nytt kontorbygg nært sentrum på tidligere industriarealer ved Kaarbøverftet. Harstad skipsindustri har nå regulert store arealer for næringsformål i dette området.

Havbruksnæringen er vår nest største eksportnæring. Felles kystsoneplan for Midt-Troms og Sør-Troms er utarbeidet for å sikre en samordnet og bærekraftig utvikling av næringen i framtiden. Havbruksnæringen er svært viktig for vår region, og har økende betydning også for Harstad. Det antas å kunne være et stort potensial for videre vekst.

Fra og med 2016 er Høyskolen i Harstad blitt en del av UIT Norges Arktiske Universitet, som har campus i Alta, Hammerfest, Harstad, Narvik og Tromsø og Longyearbyen. At Harstad nå er en universitetsby byr på muligheter for videre utvikling av Harstad. Gjøres de rette grepene her vil Harstad kunne videreutvikle seg som en attraktiv studentby og sikre næringsliv og det offentlige viktig kompetanse. I 2017 ble campusutviklingsplan for UiT Harstad ferdigstilt, med anbefalinger for utvikling av campusområdet.

Fra vugge til grav: Som tjenesteyter skal kommunen bidra til å sikre god livskvalitet for innbyggerne. Kommunen har som overordnet målsetning å levere god kvalitet på sine tjenester. Dette skal gjøres gjennom å arbeide systematisk for at tjenestene skal være gode og trygge.

Harstad kommune bruker mer ressurser enn sammenlignbare kommuner innen helse og omsorg. Den demografiske utviklingen tilsier et økt behov for tjenester i årene framover. Forebyggende arbeid må prioriteres tverrsektorielt for å sikre at så mange som mulig er i arbeid, og at så mange som mulig holder seg friske så lenge som mulig.

Prognoser viser økt antall eldre over hele landet og at Harstad får relativt større økning enn andre sammenlignbare kommuner. Det jobbes aktivt med planer og tiltak som kan gi en mer balansert alderssammensetning i befolkningen. Det er et mål i kommuneplanen å tilrettelegge spesielt med tanke på aldersgruppen 20-40. Denne gruppen ønsker attraktive boliger tilpasset den livsfasen de er i, gode barnehager og skoler samt godt tilbud innen handel & service og fritidsaktiviteter. Det bør i økt grad drives aktivt omdømmearbeid rettet mot denne gruppen. Ellers kan man si: hovedregelen er at **fornøye innbyggere utgjør de beste ambassadører!**

I kommende rullering av kommuneplanen vil følgende satsningsområder være i fokus:

- By- og distriktsutvikling
- Forebyggende helse
- Næring og nyskaping
- Kunnskap og kompetanse

			Satsningsområde	Forslag til aktuelle tema
Smart Harstad: Innovasjon og nyskaping	Folkehelse og universell utforming	Miljø, klima og samfunnsikkerhet	By- og distriktsutvikling	Bærekraftig arealbruk og foretting
				Sentrumsutvikling
				Bydelsutvikling
				Distriktsutvikling
				Bomiljø- og kvalitet
				Samferdsel, gang & sykkel
				Kultur, kulturminner og -miljøer
			Forebyggende helse	Bo- og tjenestetilbud
				Skadeforebygging
				Innovasjon og omstilling i omsorgssektoren
				Utdanning
				Oppvekst
				Idrett, kultur og friluftsliv
				Integrering og inkludering
			Næring og nyskaping	Transport og infrastruktur
				Petroleum
Primærnæring				
Reiseliv				
Etablering				
Allsidighet				
Øyriket/Distriktet				
Kunnskap og kompetanse	Universitetsbyen			
	Videregående opplæring og lærlingeplasser			
	Kompetanse i bhg og grunnskole			
	Bemanning i kritiske yrkesgrupper			

Smartbyen Harstad

Med økt urbanisering, klimautfordringer og en økende andel av eldre i befolkning står byer over hele verden foran noen felles utfordringer. Harstad kommune ønsker å møte disse utfordringene og har derfor startet arbeidet med å bli «smart by». En «smart by» er en by som tar utgangspunkt i innbyggernes behov og bruker digitalisering, teknologi og innovative metoder for å gjøre byen til et bedre sted å leve, bo og arbeide i samtidig som driften av byen blir mer produktiv. Det handler ikke om noe kommunen skal gjøre i tillegg til alt annet, men om noen prinsipper som skal gjelde for alle aktiviteter og tiltak innenfor kommunens tjenesteproduksjon. Det handler om et kontinuerlig forbedrings- og innovasjonsarbeid i samarbeid og samhandling med andre kommuner,

næringsliv, akademia og innbyggerne.

4. DEL III: Styringsystem og servicestrategi - resultatmål, nøkkeltall og prognoser

Hvorfor servicestrategi?

Kommunal service er viktig for Harstad kommunes attraktivitet som organisasjon og samfunn. Vi vil derfor i virksomhetsplanen vise hvilke mål og prioriteringer kommunen har. Servicestrategien skal blant annet vise hvilke krav som stilles til kommunens enheter og tjenester, dvs hva som er kommunens politikk på de ulike områder.

Strategien skal også si noe om hvilke virkemidler og tiltak kommunen vil bruke for å oppnå disse målene. Servicestrategien gjøres offentlig kjent og blir tilgjengelig for alle innbyggerne i kommunen. Det er ønskelig å få til en størst mulig felles forståelse mellom kommunen og innbyggerne om det som er realistisk å oppnå ut fra kommunens forutsetninger. Servicestrategien kobles til det ordinære planarbeidet i kommunen og inngår som en del av virksomhetsplanen. Strategidokumentet har et tidsperspektiv på 4 år og viser ambisjon om utvikling fra år til år på sentrale områder. Planen rulleres hvert år under virksomhetsplanbehandlingen og vedtas av kommunestyret.

Resultatmål på enhetsnivå og tjenestenivå:

Kapittel 4.3 beskriver resultatmål og rammebetingelsene til alle de kommunale enhetene og alle tjenester.

Kapittel 4.4 beskriver resultatmål og rammebetingelser for den enkelte tjeneste. Oppstilling av alle vedtatte tjenestebeskrivelser ligger i vedlegg I.

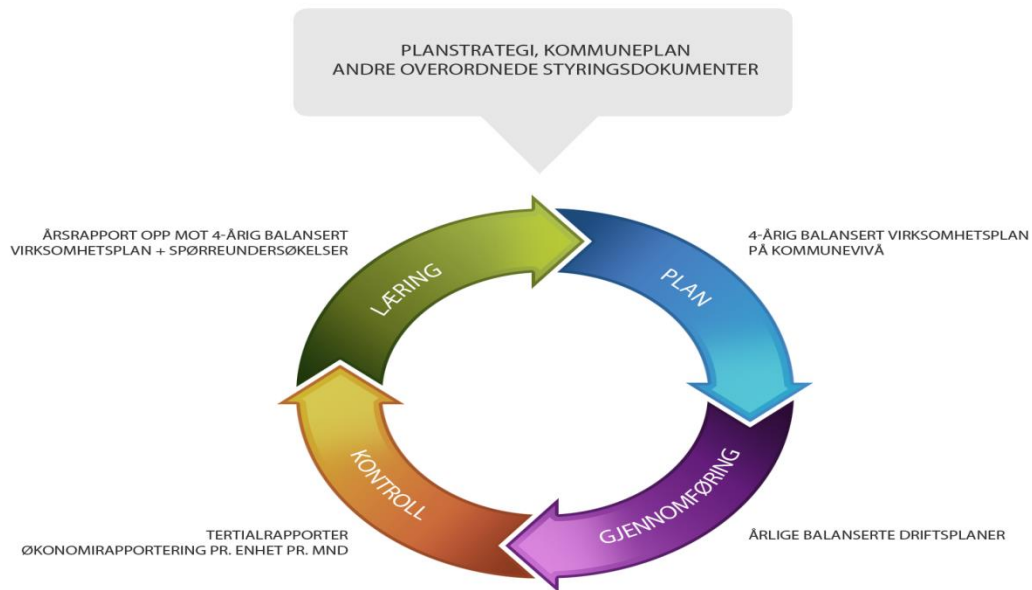
Hovedstyringssystem for kommunen

Totalkvalitet vektlegger at organisasjoner må være dyktig både på virkemiddelsiden og resultatsiden og det må handle om noe mer enn økonomi, for å være vellykket over tid. Harstad kommune benytter derfor balansert målstyring (BMS) som styringskonsept.

De viktigste dokumentene i styringssystemet er Virksomhetsplan og Driftsplanene.

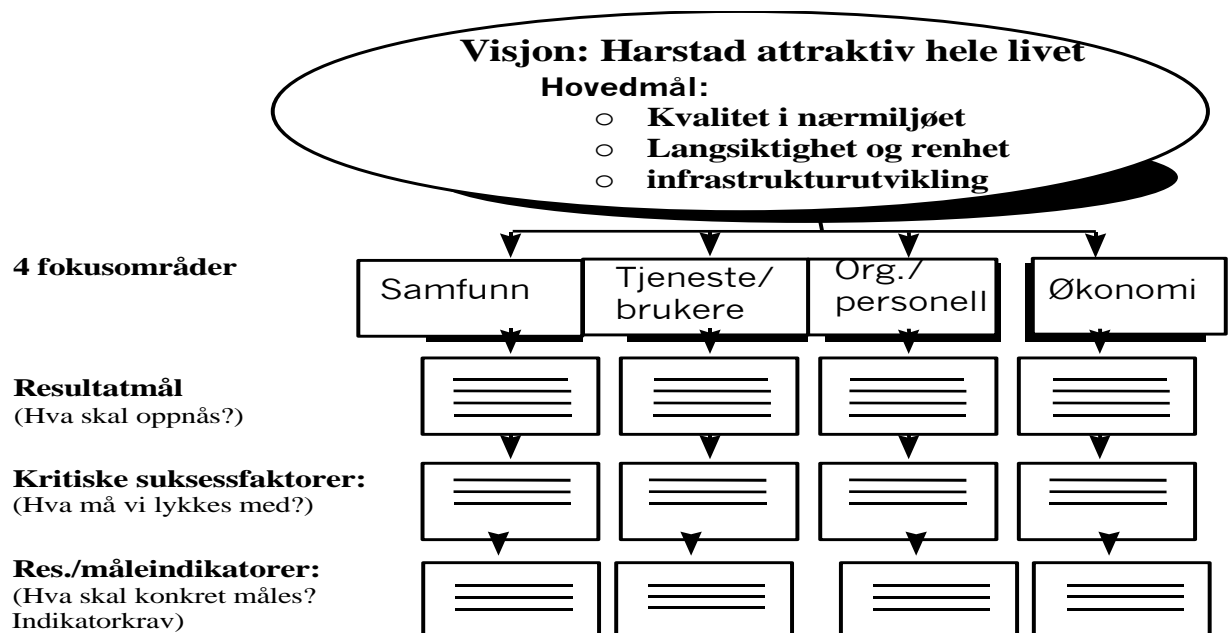
- *Den 4-årige virksomhetsplanen* for kommunens virksomhet er oppbygd etter prinsippene fra balansert målstyring. Dokumentet ivaretar de formelle kravene til både økonomiplan og årsbudsjett.
- Ettårs driftsplaner for den enkelte tjeneste- og støtteenhet. Disse er en nedbryting og operasjonalisering av rammene og føringen fra den politisk vedtatte 4-årsplanen, og utarbeides av den enkelte leder sammen med brukere og medarbeidere. Driftsplanen består av presentasjon av virksomheten, felles gjennomgående og evt. unike resultatmål samt handlingsplan.

Enhetenes driftsplan behandles og godkjennes av rådmannen.

Balansert målstyring rettes inn mot å beskrive krav til resultater i tjenesteproduksjonen - både når det gjelder kvantitet, produktivitet og kvalitet. Målene skal være målbare og stabile over tid (for å kunne følge en utvikling). Indikatorene bygges opp på valgte kvalitetsområder samt rundt nøkkeltall fra KOSTRA. I målekartet finnes både objektive og subjektive kvalitetsindikatorer, sistnevnte krever regelmessige tilbakemeldinger i form av spørreundersøkelser. Sammenligningsmuligheter og kontinuitet sikres på denne måten. Beskrivelsen nedenfor viser det valgte balanserte styringsbildet for Harstad kommune.

Kommunestyret har vedtatt at kommunens styring og resultatrapportering skal rette seg inn i forhold til de 4 ovennevnte fokusområder. Kommunestyret har i «Strategi for økonomisk balanse» vedtatt at økonomi skal ha prioritet foran de andre fokusområdene. Styringssystemet og målekartet forutsetter bruker- og medarbeiderundersøkelser for å få tilbakemelding på

kvalitetsindikatorer. Når det gjelder bruker og medarbeider undersøkelser gjennomføres de ihht egen plan. Brukerundersøkelser gjennomføres i prinsippet annet hvert år.

Planlagte spørreundersøkelser i planperioden

Undersøkelse	2019	2020	2021	2022
1. Aktivitetssenter	E			
2. Areal og byggesak				B
3. Barnehager foresatte				S
4. Barnevern-barn				B
5. Barnevern-foresatte				B
6. Befolkning/Innbygger	B			
7. Bibliotek			E	E
8. Bygg- og eiend.-utleieboliger			E	
9. Ergo-/fysioterapi		B		
10. Flyktninge-/Sosialtjenesten	NAV	NAV	NAV	NAV
11. Fritidsklubber	E			
12. Helsestasjon	E			
13. Hjemmetjeneste brukere	B			
14. Kulturskolen		B		
15. Medarbeiderundersøkelse	B		B	
16. Næringsliv				E
17. Psykiatri(Psykisk helsevern)		B		
18. Rådmann-/ledelses-/ støtteundersøkelse		E		E
19. SFO (foresatte)	E		E	
20. Skoler- foresatte	S			
21. Skoler-elever(obligatorisk)	S	S	S	S
22. Sykehjem-pårørende til beboere		B		
23. Ungdata			U	
24. Utviklingshemmede-nærmeste pårørende			B	
25. Voksenopplæringen			E	

- E Egenprodusert undersøkelse
 S Skoleporten(Utdanningsdirektoratet)
 NAV Egne undersøkelser i NAV
 U ungdatabasen (NOVA, KoRus og KS)

4.1. Kommunens planstrategi

Kommunal planstrategi er et verktøy med formål å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp med eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

Planstrategien er ikke en plan hvor man tar stilling til mål og strategier, men en arena for å drøfte behov og utviklingstrekk i kommunen. Ved å definere kommunens planbehov kan man gjennom tidlig prioritering effektivisere den videre planprosessen.

Harstad kommunestyre vedtok i mai 2016 kommunal planstrategi for inneværende plan periode. Til grunn for vedtatt planstrategi ligger et tverrfaglig utarbeidet kunnskapsgrunnlag som skal definere status og utfordringer for Harstad, og derav hvilke planbehov som bør prioriteres den neste 4-årsperioden for å oppnå ønsket samfunnsutvikling.

Det er to store utfordringer:

1. Befolkningsstruktur
2. Kommunal økonomi

Harstad står overfor store utfordringer når det gjelder befolkningsutviklingen. Andelen eldre i befolkningen øker. En slik trend betyr at en stadig mindre andel av befolkningen vil være arbeidsutøvende, samtidig som tjenestebehovet øker.

Den andre store utfordringen er kommuneøkonomien. Kommunen har gått gjennom store omstillinger med blant annet betydelige stillingsreduksjoner for å redusere driftsutgiftene og for å få rom for tiltak i virksomhetsplanen. Økonomiplanen fremover og tiltak innarbeidet i VHP forutsetter ytterligere omstilling og stillingsreduksjoner.

Kommunen har som samfunnsutvikler mulighet til å imøtekomme utfordringene med godt planarbeid. Planarbeidet i neste 4-årsperiode omfatter blant annet rullering av Kommuneplanen, både samfunns- og arealdelen. Kommunens økonomi gir imidlertid føringer for hvilke planprosjekter og tiltak kommunen vil kunne realisere de neste 4 årene.

Fullstendig oversikt over kommende planarbeid vises i planoversikten under. Den tar utgangspunkt i Kommunestyrets vedtak om planstrategi for Harstad kommune 2016-2019. Oversikten er justert i henhold til planfremdrift. Planer som er ferdig utarbeidet innen planstrategiperioden er farget i **grønt**.

Nytt i planoversikten under er Kulturminneplan, som skal startes opp i 2018. Dette i tråd med kommunestyrets vedtak av 1.6.2017 samt nasjonale mål om at alle kommuner skal ha vedtatt en kulturminneplan innen 2020.

Ved kommunesammenslåingen mellom Bjarkøy og Harstad i 2013 ble det bestilt en mulighetsstudie for Bjarkøy. I forbindelse med den forestående rulleringen av kommuneplanens samfunnsdel og et omfattende næringsplanarbeid i 2018 og 2019 ble mulighetsstudien gjennomført på vårparten i 2018. Arbeidet ble utvidet til å omfatte både Grytøy og Bjarkøy. Studien har gitt et viktig kunnskapsgrunnlag innen temaer som angår Øyriket i samfunns- og næringsplanlegging i Harstad kommune.

I oversikten under er det listet opp 5 næringsplaner. Disse vil bli gjennomført som én samlet planprosess.

Arbeidet med ny planstrategi starter opp i 2019. Denne skal vedtas senest ett år etter konstituering av nytt kommunestyre.

Planoversikt

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	18	19	20	21	Finansiering	Begrunnelse / merknader
Overordnede planer								
Kommunal planstrategi	2016	FAG			X		Rådmannen	PBL
Kommuneplanens samfunnsdel	2009	FAG		X			VHP	PBL
Kommuneplanens arealdel	2010	ABY		X			VHP	PBL
Virksomhetsplan/ økonomiplan/ budsjett	Årlig	FAG	X	X	X	X	Rådmannen	Kommuneloven
Beredskapsplan	Årlig	RÅD	X	X	X	X	Rådmannen	Lov om kommunal beredskapsplikt, sivilbeskyttelsesloven
ROS	2015	RÅD			X		Rådmannen	
Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen	2015	Helse og mestring		X				Folkehelseloven. Grunnlag for planstrategi.
Digitaliseringsstrategi	2017	Digitalisering sleder					VHP	Grunnlag for satsningsområde digitalisering
Samfunns- og næringsutvikling								
Kommunedelplan for sentrum	2016	ABY					VHP	
Boligpolitisk handlingsplan	2017	BYG					VHP	
Regional næringsstrategi	2017	Næring /reg.råd						Byregionprosjekt
Næringsplan	2009	Næring		X			VHP	Følge av Byregionprosjektet
Petroleumsstrategi	2012	Næring		X			VHP	
Plan for kultur, reiseliv og opplevelse (KRO)	Ny	Næring		X			VHP	
Plan for primærnæringer	Ny	ABY		X			VHP	
Mulighetsstudie øyriket	Ny	Næring	X				VHP	Grunnlag for nærings- og samfunnsplan
Miljø-, klima- og energiplan	2017	FAG	X				VHP	(ny plan erstatter 2 planer)
Plan for forbedring av bredbåndstilbud til private og næringsliv 21-25	Ny	IKT			X		VHP	
Strategi og plan for utbedring av infrastruktur i kommunale bygg 20-24	Ny	IKT		X			VHP	
Kultur								
Kulturplan/strategi	2005	KULT		X			VHP	
Rammeplan for kulturskolen	2016	KULT					VHP	Statlig, men vedtas av kommunestyret
Den kulturelle skolesekken, handlingsprogram	Årlig	KULT	X	X	X	X	VHP	Vilkår for deltagelse og midler
Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse	2006	FAG/DRU		X			VHP	

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	18	19	20	21	Finansiering	Begrunnelse / merknader
Anleggsplan idrett, handlingsprogram	Årlig	DRU	X	X	X	X		Vilkår for midler
Kulturminneplan	Ny	FAG			X		VHP/Troms fylke	Nasjonal målsetting for alle kommuner innen 2020
Barn og unge								
Plan for etter- og videreutdanning i skolesektoren	Årlig	FAG	X	X	X	X	VHP	
Plan for kompetanseheving i barnehage	Ny	FAG		X				
Strategisk plan for oppvekst	2015	BUT		X			VHP	
Handlingsplan mot vold og overgrep	2017	BUT						Tiltak i Strategisk plan for oppvekst
Handlingsplan mot barnefattigdom	Ny	BUT		X				Tiltak i Strategisk plan for oppvekst
Plan for digitalisering av oppvekstsektoren 20-24	2015	FAG		X			VHP	Videreføring av «IKT oppvekst frem mot 2020»
Velferd og helse								
Plan for helsemessig- og sosial beredskap	Årlig	Helse og mestring	X	X	X	X	VHP	Rulleres årlig
Kommunedelplan for helse og omsorg	2011	FAG			X		VHP	Videreføres som strategi/utviklingsplan helse og omsorg
Kommunal Demensplan	2016	FAG						
Strategi for arbeidet med psykisk helse	Ny	Helse og mestring		X				
Rusmiddelpolitisk plan	2016	Helse og mestring		X				Opptrappingsplan for rusfeltet
Plan for likestilling, mangfold og diskriminering	Ny	FAG		X				Komm.styrevedtak
Plan for veteraner	Ny	Helse og mestring	X					Komm.styrevedtak
Smittevernplan	2002	Helse og mestring						
Utviklingsplan for heldøgns omsorgsplasser og spesialiserte plasser i institusjon	Ny	FAG		X				Komm.styrevedtak
Strategier og tiltak for beredskaps plasser for langtidsopphold i institusjon	Ny	Heldøgns omsorg		X				Komm.styrevedtak
Strategi for fremtidens hjemmetjenester	Ny	Hjemmetjenester				X		Komm.styrevedtak
Plan for utvikling av forebyggende tjenester	Ny	Helse og mestring			X			Komm.styrevedtak
Plan for ressurs, kompetanse og rekruttering i helse og omsorg	Ny	FAG		X				Komm.styrevedtak
Utviklingsplan for tjenester og boliger for rus- og psykiatri	Ny	Kommunalsjef		X				Rådmannen

Plangruppe og tema	Sist vedtatt	Ansvarlig	18	19	20	21	Finansiering	Begrunnelse / merknader
området								
Tjenesteproduksjon, plan og strategi for habilitering og rehabilitering i kommunen	Ny	Kommunalsjef		X				Rådmannen
Digitaliseringsstrategi for helse og omsorg	Ny	FAG		X			VHP	
Plan for velferdsteknologi	Ny	FAG	X				VHP	Delstrategi under digitaliseringsstrategi for helse og omsorg
Areal og transport								
Havneplan / strategiplan	2017	HHKF					HHKF	
Parkeringsstrategi	2018		X					Følge av sentrumsplanen
Strategi for ladestasjoner for elbil	2016	FAG						Innarbeides senere i parkeringsstrategi
Kystzoneplan	2015	ABY		X				
Trafikksikkerhetsplan	2017	DRU					VHP	
Transport- og kommunikasjonsstrategi	Ny	DRU		X			VHP	
Plan for vedlikeholdsbehov på kommunale veier, med forslag til prioriteringer	2016	DRU					VHP	
Områdeplan Medkila/Kanebogen (B3,B4)	Ny	ABY		X			VHP	Boligutbygging
Plan for sammenhengende hovednett for sykkel i Harstad	2016	DRU						Samarbeid med fylket og SVV
Handlingsplan for hovednett sykkel 2016-2025	2016	DRU	X	X	X	X		Revideres årlig
Reguleringsplan indre havn og Ottar Håløygss plass	Ny	HHKF		X				
Utviklingsplan for Richard Kaarbøs plass	Ny	DRU	X					
Reguleringsplan kollektivknutepunkt i sentrum	Ny	DRU		X				Del av Harstadpakken. Samarbeid med fylket og SVV.

4.2. Felles resultatmål tjenester og enheter

Felles målekart for alle tjenester og enheter

Felles målekart uttrykker resultatmål (hva skal oppnås), suksessfaktorer (hva må vi lykkes med) og indikatorer (hva skal vi måle og hva er ønsket resultat) for hva alle kommunens enheter skal produsere i virksomhetsplanperioden innenfor de 4 hovedfokusområder. Målekartet skal realiseres med de økonomiske rammer som er fastsatt for den enkelte enhet i planperioden. I tillegg har den enkelte tjeneste egne resultatmål.

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Godt samarbeid med innbyggerne, nærmiljøet, og 3. sektor (lag og foreninger).	Tilrettelegging for samhandling Arenaer for samhandling Fokus på omdømme	AL S1.1	Innbyggernes syn på kommunen. Indikatorkrav: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3 Måles hvert 4. år	2006: 4,12 2010: 3,7 2011-2017: Ikke gjennomført innbyggerundersøkelse
Bærekraftig utvikling	Fokus på å oppnå bærekraftig kommunal drift, herunder; <ul style="list-style-type: none"> - bli miljøfyrtårnsertifisert - sparing av energi - kildesortering/gjenvinning - begrense papirforbruk - begrense restavfall - begrense klimagassutslipp 		Papirforbruk (kg) Ønsket resultat: Reduksjon	
Tryggere lokalsamfunn	Fokus på sikkerhet og forebygging Følge prosedyre for melding av skader.	AL S3.1	Antall alvorlige skademeldinger for brukere Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2016: 72 2017: 46
		AL S3.2	Brukernes opplevelse av trygghet Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4. (skala 1-6)	2016: Sykehjem pårørende 5,0 Psykiatritjenesten: 3,5 (skala 1-4) 2017: SFO: 5,0 Utviklingshemmede brukerrepresentanter: 5,4
		AL S3.3	Antall trafikkulykker med personskade politianmeldt Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 11
		AL S3.4	Antall personskader etter vold meldt politiet Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 30 saker
		AL S3.5	Antall branner Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2017: 13

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
		AL S3.6	Antall personskader behandlet på sykehus pr 1.000 innbyggere Ønsket resultat er reduksjon	13-15: 15,6
	Godt tverrfaglig samarbeid mellom enhetene og med eksterne <ul style="list-style-type: none"> • Forebyggende forum for arbeid med barn i risikosonen. • Bruk av håndbok for tverrfaglig samarbeid for arbeid med barn og unge • Generell læring og utvikling mellom tjenesteområdene, se Harstad kommunes verdihåndbok. 	AL S3.6	Brukertilfredshet tverrfaglig samarbeid Indikatorkrav: Skala 1-6. Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2016: Psykiatritjenesten: 3,5 (skala 1-4) 2017: Ingen undersøkelser på dette tema.
ORGANISASJON-/PERSONELL				
Godt arbeidsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide og iverksette tiltaksplaner for egen enhet, med bistand fra HMS rådgiver, verneombud og bedriftshelsetjenesten. • Aktive HMS grupper • Forsterket fokus på frisknærver. • God tilrettelegging for eldre arbeidstakere. • Tilrettelegging for inkluderende rekruttering. • HMS-system som fungerer. • God kommunikasjon • Gjennomføring av medarbeidersamtaler • Større stillingsandeler for ansatte som ønsker det • Legge til rette for arbeidsmiljørettede arrangement som f.eks. på arbeidsmiljøfestivalen • I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best. 	AL O1.1	Sykefravær Indikatorkrav 2019 er reduksjon til maksimum: Hele kommunen: 7,8 % Barnehager: 9,3 % Skoler: 6,8 % Helse og omsorg: 9,8 % Andre: 4,3 %	2016: Barnehager: 11,4 % Skoler: 8,6 % Helse omsorg: 11,4 % Andre: 5,2 % 2017: Barnehager: 9,7 % Skoler: 8,5 % Helse omsorg: 9,8 % Andre: 6,5 % Totalt: 8,5 %
		AL O1.2	10-FAKTOR Mestringsklima Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4 Nedre akseptable grense: 3,5	2017: 4,1
		AL O1.4	Antall alvorlige skademeldinger for ansatte Ønsket resultat er reduksjon hvert år	2016: 168 2017: 131
Relevant kompetanse i personalet	Etablere en lærende organisasjon med myndiggjorte medarbeidere som har fokus på læring og utvikling i hverdagen. Ansatte skal som del av medarbeidersamtalen, drøfte med sin leder, behov for kompetanseheving ifh	AL O2.1	Andel faglært personale i hht bemanningsplan Indikatorkrav: 92 %	2016: 88,7 % 2017: 90,2 %
		AL O2.2	Turnover Indikatorkrav: mindre enn 10 %	2016: 6,7 % 2017: 5,2 %

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
	<p>til egen stilling og karriere.</p> <p>Alle enheter skal ha egne kompetanseplaner</p> <p>Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet. Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for kvaliteten på tjenesten som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.</p>	AL O2.3	10-FAKTOR Relevant kompetanseutvikling Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat er 4 Nedre akseptable grense er 3,5	2017: 3,5
God ledelse	<p>Ledelse med fokus på verdsetting, myndiggjøring, empati og gode relasjoner som plattform for etablering av en lærende organisasjon. Alle ledere og politikere skal ha gjennomført opplæringstiltak basert på dette.</p> <p>Fokus på etiske grunnregler og praktisering.</p> <p>Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.</p>	AL O3.1	10-FAKTOR Mestringsorientert ledelse Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4 Nedre akseptable grense: 3,5	2017: 3,9
Redusere risiko	<p>Systematisk kartlegge risiko for hendelser man vil unngå ved gjennomgang av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvalitetssystem - internkontrollsystemer for HMS og informasjonssikkerhet - fagområder med krav om internkontroll (ledelsesgjennomgang) <p>Styrket egenkontroll</p>	AL O4.1	Gjennomført internkontroll i enheten Indikatorkrav: Alle enheter skal gjennomføre kontrollen	2016: 39 av 42 enheter har gjennomført 2017: Alle enheter
God organisering	<p>Org. struktur som er tilpasset aktivitet, krav til kvalitet og brukere. Struktur som ivaretar behovet for ledelse, omsorg og utvikling. Struktur som er tydelig på ansvar, roller og myndighet, samt evne til utvikling og fornying. Medarbeidere som kjenner organisasjon og egen rolle og handlingsrom.</p> <p>Kontinuerlig forbedring: Vi forsterker en kultur som evner å sette spørsmål med etablert praksis og vi forsterker brukers medvirkning i arbeid med tjenesteinnovasjon.</p> <p>Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.</p>	O5.1	Andel stillingsbeskrivelser for alle funksjoner og kategorier. Indikatorkrav: Ønsket resultat: 80%	2016: 75 % 2017: 80 %
		O5.2	10-FAKTOR Rolleklarhet Skala 1-5 Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4 Nedre akseptable grense: 3,5	2017: 4,3
TJENESTE/BRUKERE				

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
God service overfor publikum	<p>Tydlig, tilgjengelig og serviceinnstilt</p> <p>Målet krever innsats på flere områder for alle enheter/tjenester slik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - god og hurtig service til publikum - god informasjon ved bruk av kanalene telefon, e post og oppdatert hjemmeside - tydelig kommunikasjon mot alle relevante brukergrupper - publikum skal nå kommunen på telefon med svar tid under 30 sekunder for 80 % av henvendelsene - publikum skal kunne kommunisere med kommunen via epost og få svar innen 3 dager (kun enkle henvendelser - ikke saksbehandling) - kommunens tjenestetilbud skal være tydelig presentert på hjemmesiden, med mulighet for å gå inn på den enkelte enhet og finne nærmere relevant oppdatert informasjon - internett og digitale løsninger velges som kommunens hovedstrategi for informasjon til publikum 		<p>Servicetest forbrukerrådet</p> <p>Indikatorkrav: Landsgjennomsnitt på 60 (skala 0-100)</p>	<p>2011: 48,5 2013: 53,9 2016: 34,0 2017: -</p>
Fornøyde brukere	<p>God saksbehandling og godt begrunnede vedtak</p> <p>Legge til rette for brukermedvirkning.</p> <p>Følge klageprosedyren</p> <p>Avklare kvalitet og omfang på kommunale tjenester gjennom tjenestebeskrivelser.</p>	AL T.1.1	Antall klager avvikssystem Indikatorkrav: Reduksjon	<p>2014: 27 2015: 14 2016: 19 2017: 35</p>
		AL T.1.2	<p>Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene</p> <p>Indikatorkrav: Skala 1-6 Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3</p>	<p>2016: Sykehjem pårørende 5,2 Psykiatritjenesten: 3,5 (skala 1-4)</p> <p>2017: SFO: 4,75 Harstad voksenopplæring: 5,15 Utviklingshemmedes brukerrepresentanter: 4,7 Kommunale utleieboliger: 4,38</p>

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
		AL T.1.3	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene Indikatorkrav: Skala 1-6 Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3	2016: Sykehjem pårørende 5,2 Psykiatritjenesten: 3,5 (skala 1-4) 2017: SFO: 4,75 Harstad voksenopplæring: 5,15 Utviklingshemmedes brukerrepresentanter: 4,7 Kommunale utleieboliger: 4,38
ØKONOMI				
God økonomistyring og budsjett disiplin	God tilpasning av driften til tildelte budsjett rammer Gode regnskapsrutiner med fortløpende: - bilagsbehandling i alle enheter - skanning av fakturaer Innkjøpsavtaler skal følges			

4.3. Organisasjon/personell og forvaltningspraksis

Tabellen viser antall årsverk pr. 01.01., samt endring fra 2018 til 2019. Årsverkene er før kostnadsreducerende tiltak og nye tiltak.

Sum årsverkoversikt på tjenesteområder	2018	2019	% av totalt antall ansatte	Endring 18-19
Skole	430,0	433,8	23,9%	3,8
Barnehage	206,8	212,4	11,7%	5,6
Helse og omsorg	755,3	757,1	41,8%	1,8
Tekniske enheter	211,1	211,1	11,7%	
Øvrige enheter	196,4	197,2	10,9%	0,8
SUM	1 799,6	1 811,6	100%	12,0

Viktige organiserings- og kompetanseprosesser i 2019

Generelt

Begrepet organisasjonsutvikling i Harstad kommune er godt forankret. Bakgrunn er omfattende prosesser som har endret hvordan vi er organisert, hvordan vi tenker, hvordan vi leder og hvordan vi involverer de som berøres. Det vil til en hver tid være behov for å arbeide med organisasjonsutvikling når «driftsbetingelsene*» endres og støtte tjenesteområdene i arbeidet med

endringens formål og hente ut gevinst.

**Driftsbetingelser kan være endrede kompetansekrav, tjenester, økonomi, nye verktøy, digitalisering, sentrale føringer, faglige krav og andre måter å løse oppgavene på.*

Hovedaktiviteter i 2019 vil være:

Barnehage

- Bistå og støtte ny lederstruktur med opplæring av ledere og støtte innen HR og organisasjonsutvikling.
- Utvikle kompetanseplaner og legge til rette for at alle ansatte bruker E-læring.
- Rekruttering av barnehagelærere.
- Arbeid med sykefraværsoppfølging (sammenheng med prosjektet NED, 10-faktor og sykefravær)

Helse og omsorg

- Lederutvikling og lederstøtte med spesielt fokus på avdelingsledere som har stort ansvar for oppfølging av «penger, fag og folk».
- Kontinuerlig forbedring og utvikling av tjenesteproduksjon gjennom medarbeiderdrevet innovasjon.
- Utvikle kompetanseplaner og legge til rette for at alle ansatte bruker E-læring.
- Rekruttering av sykepleiere, leger og ansatte generelt.

Skole

- Gjennomføring av etter- og videreutdanningsprogram for lærere og ledere, hvor hovedaktiviteten løper ut 2020.
- Avdelingsleders rolle som nærmeste leder, HMS-arbeid, oppfølging/forebygging av sykefravær.
- Ståstedsanalyse
- Foreldreundersøkelse

Alle tjenesteområder

- Oppfølging av pågående utviklingsprosesser etter bestilling fra enhetsledere.
- Kurs i mediahåndtering for ledere.
- Videre arbeid med og utvikling av «fagnettverk» nedover i organisasjon. Eksempel: digitaliseringsleder og ikt/fagansvarlige på tjenesteområdene, E-læringsnettverk og fag/utviklingskoordinator innen tjenesteområdene.
- Videre utrulling av KS læring.
- Gjennomføre medarbeiderundersøkelse 10 faktor 3. kvartal 2019

Kontinuerlig forbedring

Målsetting er videre fokus på innføring og arbeid med kontinuerlig forbedring i enhetene. Forbedringstavlen er hovedverktøyet og støttes av aktuelle leanverktøy.

Hovedfokus er:

- Oppfølging, støtte og veiledning av ledere og ansatte ved innføring av kontinuerlig forbedring. Bistå avdelinger med kartlegging og endringsarbeid med bruk av metoder og verktøy fra leanverktøykassen.
- Barnehage og administrasjon/tekniske tjenester prioriteres.
- Videreføre arbeidet med implementering i skole etter erfaring fra Bærland skole.
- Sette tjenestemottakers behov i sentrum gjennom dialog og involvering. Dette forsterkes ved å dreie fokus mot tjenestedesign som et nytt verktøy i verktøykassen.
- Bistå digitaliseringsleder ved bruk av kontinuerlig forbedring, når enheter og tjenesteområder tar i bruk digitaliseringsløsninger i daglig drift.

Tjenestedesign

Tar utgangspunkt i industridesign, samfunnsvitenskap og prosjektstyring.

I tjenestedesign handler det først og fremst om at brukeren skal ha en god opplevelse av tjenesten. Vi skal eksempelvis ikke spørre om ting vi allerede vet om.

Man tar utgangspunkt i brukerens behov og ønsker. Vi skal hente inn nok opplysninger slik at vi vet hva brukeren egentlig har bruk for. Dette betyr, helhetlig og tverrfaglig samskaping av en måte å jobbe på som testes og justeres til den fungerer som tiltenkt.

I utviklingen av tjenesten, brukes en såkalt dobbel diamant-prosess, der man i den første diamanten ser på alle sider av tjenesten. I den andre diamanten utvikler man tjenesten med bruk av kontinuerlig forbedring, testing og tilbakemeldinger.

Læringer

Harstad kommune har som en offentlig bedrift et samfunnsansvar. Vi skal legge til rette for å ta inn lærlinger og sørge for gode læringsarenaer og oppfølging. Ved inngang til 2019, har vi 33 aktive kontrakter. Det er en målsetting for Harstad kommune å ha 50 aktive kontrakter ila 2020. Målet ved opptak våren 2019, er derfor en økning til 40 kontrakter. Dette vil medføre en økning av antall veiledere, tilrettelegging ute på avdelinger og vurdering av om nye tjenesteområder kan kvalifiseres for mottak av lærlinger.

Mål for kvalitetssystem

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
Godt kvalitetssystem for kommunen	Kvalitetssystem for hele kommunen. Gjennomføre opplæring. Motivasjon. Forankring i ledelse og enheter	KVAL O1.1	Antall interne revisjoner pr. år. Indikatorkrav: Minimum 10	2014: 6 2015: 9 2016: 3 2017: 0

Kommunens forvaltningspraksis og publikumsservice

Kommunestyret har vedtatt mål for kommunens service slik: **Tydlig, tilgjengelig og serviceinstit**

Målet krever innsats på flere områder:

- Økt tilgjengelighet og informasjon gjennom flere kanaler
- Forbedre service til kommunes innbyggere og næringsliv
- Legge til rette for selvbetjening og digital kommunikasjon som førstevalg

- Tydeligere kommunikasjon mot alle relevante brukergrupper
- Forbedret service og saksbehandlingstid

Fokus på tilgjengelighet, effektivitet, tydelighet og kvalitet skal til sammen bidra til at Harstad kommune beholder flere av sine innbyggere samtidig som vi rekrutterer nye. Harstad kommune har som mål å oppfylle en nasjonal strategi om et reelt digitalt førstevalg. Følgende valg gjort: Internett skal være Harstad kommunes prioriterte kommunikasjonskanal.

Det har vært utført flere tiltak som er forankret i service- og kommunikasjonsstrategi for Harstad kommune. Disse tiltakene har som hensikt å understøtte hovedmålsetningen.

Tiltak 1: Nettstedsutvikling - oppdatering og fornying av hjemmesiden til Harstad kommune

Tiltak 2: Kompetansetiltak - kommunikasjon og «klart språk»

Tiltak 3: Innføre elektronisk servicesystem for servicetorget, med elektronisk oppfølging av servicehenvendelser, chat-løsninger og ny telefoniløsning.

Alle tiltakene er påbegynt og godt i gang, men må hele tiden videreutvikles for å tilby best mulig service og informasjon til egne ansatte, byens befolkning og besøkende. Erfaringen så langt viser at for å fylle hovedmålsetningen er det en del jobb som gjenstår.

Fremover:

Tiltak 1 Nettstedsutvikling:

Kommunens nettsted fikk ny og mobilvennlig utseende i 2018. Fortsatt gjenstår det en del arbeid med å forenkle navigasjon, språk og selvbetjeningsgrad. I tillegg kommer andre tiltak som:

- digital flyt på så mange skjema som mulig
- bedre integrasjon mot HRM, slik at man får ut korrekte og oppdaterte ansattelister

Tiltak 2 Kompetansetiltak:

I 2019 skal det være laget en språkprofil for kommunen. Alle ansatte skal ha vært gjennom nettkurs i klart språk. Det skal gjennomføres workshops, der enheter går gjennom egne standardskriv for å se om de kan forenkles og skrives i klar-språk-tekst. I tillegg skal vi øke kompetansen internt hos de som jobber med sosiale medier gjennom workshops og erfaringsutveksling.

Tiltak 3 Servicesystem:

Utrede bruk av digital assistent på hjemmesiden.

Andre tiltak:

- Helhetlig skilting på og av begge rådhusene
- Nytt servicetorg
- Oppdatert profilhåndbok

Tiltak 4: God dialog med innbyggerne

Formål: God dialog med innbyggerne for å avklare forventninger og gi tilbakemeldinger.

Tiltak: Gjennomføre systematisk spørre/brukerundersøkelser om alle de viktige kommunale tjenester og informere brukere og befolkning om resultater og forbedringstiltak.

Ansvar: Ordføreren og rådmannen for informasjon angående hele kommunen. Enhetsleder for den enkelte enhet. Fagstab organiserer spørreundersøkelsene.

Tiltak 5: Vedtatte etiske retningslinjer kommuniseres og implementeres i hele organisasjonen

Formål: Bedre holdninger og forebygge misligheter og korrupsjon.

Ansvar: Rådmannen og enhetsledere

Tiltak 6: Vedtatt verdihåndbok kommuniseres i hele den politiske og administrative organisasjonen.

Formål: Å yte bedre tjenester til byens befolkning.

Ansvar: Rådmannen og enhetsledere

Åpen og Respekt

Engasjement

Ansvarlighet

Læring og utvikling

Tiltak 7: Offentlige anskaffelser: Innføring av e – handel og Konkurransgjennomføringsverktøy

Kommunestyret har innarbeidet finansiering av tiltaket i VHP.

Det planlegges oppstart av prosjekt «innføring av e handel» etter at ERP (økonomi- og personalsystemene) er konkurranseutsatt i 2019.

Ved å innføre ehandel og få mest mulig av avtaler inn i dette systemet kan man i større grad ta ut det faktiske innsparingspotensialet i inngåtte avtaler. Dette er et større prosjekt som erfaringer fra andre kommuner viser må gå over år.

Ansvar: Fagstab

4.4. Nærings- og samfunnsutvikling

Ansvarlige enheter: Økonomi og utvikling, Areal og byggesak

4.4.1.1. Resultatmål for nærings- og samfunnsutvikling

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN (ansvarlige enheter: Areal og byggesak, Bygg og eiendoms, Økonomi og utvikling)				
God tilrettelegging for næringslivet og etablering av nye arbeidsplasser	Godt samarbeid med næringslivet. Planlegging av nytt areal for næringslivsetablering. Oppfølging av "Utviklingsplan for næringslivet".	NS S1.1	Næringslivets syn på kommunen Indikatorkrav: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3 Måles hvert 4. år, neste gang i 2018	Næringsvennlighet 2003: 2,50 2006: 3,39 2010: 3,3 2014: 3,35 Saksbehandling 2003: 3,08 2006: 3,55 2010: 3,6 2014: 3,78 Informasjon 2003: 3,38 2006: 3,51 2010: 3,2 2014: 3,46 Helhetsvurdering: 2006: 3,3 2010: 3,1 2014: 3,4
	Rullere Utviklingsplan for næringslivet, samordnet med kulturbaserte næringstiltak Justere retningslinjer for bruk og tilrettelegging av næringsfond og søk etter supplerende finansiering	NS S1.2	Etablert nytt næringsareal	Næringsområde ved Harstad Skipsindustri anlegg i Harstad sentrum er klargjort for videre utbygging med rammer: (Industri: 31,1 daa, Næring/ kontor/ industri: 161,9 daa). Langmoan næringspark: opparbeidelse av infrastruktur/ deponiområder innenfor en samlet planlagt arealutbygging på ca 600 daa. Rødskjær industriomr. – oppstart planarbeid for utviklingspotensial til ca. 900 daa.
	Prolongering av deler av strategisk næringsplan og input til regional strategisk næringsplan. Næringsplanen tilpasses regionalt vedtak om Regional strategisk næringsplan Sør-Troms (og Ofoten)	NS S1.3	Antall sysselsatte i Harstad kommune Indikatorkrav: økning	april 2016: 12.760 april 2017: 13.053 april 2018: 13.111 (Arbeidsstyrketall NAV)
	Etablere og følge opp sektor-/bransjeplaner for næring	NS S1.4	Gjennomført handlingstiltak	2016: Planstrategien setter fokus på næring med 4 planlagte næringsplaner.
	Arenaskaping Aktiv næringsutvikling Natur, kultur og opplevelser Samferdsel og kommunikasjon Kompetanseutvikling og rekruttering			

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
God tilrettelegging for utvikling av boligområder	Medvirkning til byggefeltutvikling "fortetting tomter og boligareal" Aktiv bruk av strategien "Boligstyrt befolkningsutvikling" Vedtatte reguleringsplaner for byggefelt er i tråd med kriteriene innenfor: - Universell utforming - Barnas interesser - Lavenergi - Samsvar med eksisterende natur og bebyggelse	NS S2.1	Antall reguleringsplaner vedtatt siste år	2015: 11 2016: 15 2017: 22
		NS S2.2	Antall planer for boligbygging siste år	2015: 3 2016: 5 2017: 6
		NS S2.3	Antall innsigelser fremmet fra sektormyndighet Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	2015: 7 2016: 6 2017: 3
God byutvikling	Befolkningsvekst Variert næringsliv Miljøbyen Fra vugge til grav	NS S3.1	Gjennomført handlingsplan til kommuneplan	Planarbeidet for sentrumsplanen ble vedtatt i 2016. I 2017 har en rekke oppfølgingsprosjekter er under planlegging, og har bevilgede midler for gjennomføring i 2018 og 2019. Se eget kapittel 1.1.1 om hovedsatsningsområder.
God regional utvikling	Samhandling med fylkeskommunen/statlige organer/foretak Gjennomføring av RUP for Sør Troms Oppfølging av nettverks-/regionsamarbeid i Livskraftige kommuner	NS S4.1	Gjennomførte tiltak i RUP for Sør-Troms	2017: 1. Regionalt samarbeidsprosjekt mellom Harstad og Lenvik for utvikling av næringene petroleum og sjømat 2. "Byregionprosjektet" Prosjekteier: Sør-Troms Regionråd

4.4.1.2. Rammebetingelser og fokusområder næringsutvikling

Harstad kommune har som mål å være:

- Strategisk partner for næringslivet
- Proaktiv og utviklingsorientert i handling
- Forutsigbar i tilrettelegging
- Åpen for aktører med investeringsvilje
- Fokuseret i næringsutvikling der vi er best
- Samlet og forankret i syn på næringsutvikling

Sentrale områder fremover:

- Infrastrukturbehov hos ulike næringer
- Kompetanseutvikling hos politiske/administrative beslutningstakere og næringsaktører om viktige framtidsnærings behov

- Sammenheng mellom plantiltak og næringsutvikling, særlig sentrumsutvikling
- Regionalt samarbeid om strategisk næringsutvikling
- Areal- og samfunnsplanlegging, være forutsigbar, langsiktig og formålsstyrt

Næringer/bransjer

Harstad kommune arbeider gjennom Næringsjef, næring for arenautvikling og nær kontakt med kommunens nåværende næringsliv og tilrettelegging for fremtiden. Målet er å sikre helhetlig næringsutvikling for byen, og regionen. Dette koordineres med Harstadregionens Næringsforening, Visit Harstad A/S, KUPA (Kunnskapsparken Nord A/S), Harstad Profileringspool, Harstad Havn KF, Sør- Troms Regionråd, UiT – Norges arktiske universitet og våre nabokommuner. Det har også vært et utvidet samarbeid med Evenes og Narvik kommuner for framtidig utvikling av Harstad/Narvik Lufthavn og mulighetsrommet knyttet til vedtatt utbygging og drift av framskutt kampflybase, og base for overvåkingsfly.

Harstad kommune har deltatt i Byregionprogrammet, hvor fokuset er å sette interregionale-, og regionale strategiske næringsplaner i en sterkere sammenheng. Byregionprogrammet skal bidra til mer helhetlig regional næringsutvikling.

Primo 2018 ble Strategi for vekst og utvikling i Sør-Troms 2018-2028 (måldel) med tiltaksdel 2018-2021 vedtatt. Planen bygger på et åpent og nært regionalt nærings samarbeid i Sør-Troms med følgende satsingsområder;

- Innovasjon og entrepenørskap
- Kompetanse
- Ung
- Infrastruktur og samfredsel
- Trender og fremtidsforskning

Strategien er også retnings- og rammegivende for arbeidet med Næringsplan for Harstad som har hatt oppstart høst 2018. De blå næringene (sjømat/ petroleum og maritim) framstår tydelig som hovednæringer for utviklingen i Harstad. Både sjømatnæringen og olje- og gassnæringen har et stigende behov for sjønære arealer.

Det ble ved utgangen 2017 presentert en ringvirkningsanalyse av havbruksnæringens virksomhet i Troms, herunder egne data for Harstadregionen. Denne analysen er innspill til pågående rulleringsprosess for kystsoneplanen.

Hovedtrekkene i rapporten viser at Harstad har avgitt omfattende areal til havbruksnæringen, har relativt lav direkte sysselsetting i næringen, men svært omfattende leveranser av utstyr og service til havbruksnæringen.

Harstad kommune har i samarbeid med petroleumsnæringen utviklet en petroleums strategi, hvor hovedmålet er:

«Harstad skal være Nord-Norges mest attraktive kommune for etablering av petroleumsvirksomhet»

Harstad kommune går inn i, og deltar i prosjekter for å styrke denne strategien. Dette er prosjekter som skal kartlegge og avklare industriens behov og krav med hensyn til næringsarealer, infrastruktur, rekrutterings- og kompetansebehov.

Harstad har siden 2016 merket konjunktursvingninger i petroleumssektoren, og den petro-maritime industrien i byen har måttet rette fokuset mer mot det maritime, på grunn av «oljekrisen». Den petro-maritime næringen i Harstad står fremdeles støtt på det grunnlaget som finnes i kommunen som verksted-by og område for mekanisk industri.

Equinors beslutning om lokalisering av driftsorganisasjonen til «Johan Castberg» forventes å gi ringvirkninger ift. utvidelse og etablering av tjenesteyting (service- bore- og brønn-aktører) til operatørselskaper. Videre langsiktig utvikling av næringa i regionen forventes å være sterkt påvirket av eventuell beslutning om konsekvensutredning LoVeSe og mulig videre utbygging.

Sjømatnæringen har en betydelig posisjon i regionen og utviklingen påvirker direkte og indirekte næringslivet i Harstad kommune. Konjunktorene i næringen har vært/er svært positiv, med særlige effekter i havbruksnæringen. Sjømatnæringen utvikler seg i retning av sterkere industrialisering. Dette åpner for utvikling av regional leverandørindustri. Deler av denne leverandørindustrien vil ha kompetanse- og markedsmessige synergier ovenfor leverandørindustri til petroleum. Det vil i kommende periode være viktig å forsterke regionsentrollen overfor sjømatnæringen.

Både petroleums- og sjømatnæringen er råvarebaserte næringer som forutsetter sterkt fokus på bærekraft og behov for kunnskapsutvikling. Harstad kommune skal i sitt tilretteleggingsarbeid rette fokus på, bidra og delta i kunnskapshveving.

I perioden 2016-2018 har Harstad kommune et interregionalt samarbeidsprosjekt mellom Harstad og Lenvikregionen. Prosjektet hadde følgende hovedmål:

Tilrettelegge sterke industriklynger i regionen gjennom aktivt næringsarbeid for utvikling av verdiskapende sjømat- og petroleumsvirksomhet

Varehandel utgjør en vesentlig del av verdiskaping og sysselsetting i Harstads næringsliv. Næringen står overfor strukturendringer i form av nasjonale kjededannelser og kanalendringer i retning av økt netthandel. Viktige infrastrukturprosjekter i byen vil påvirke varehandelens rammevilkår i byen. I kommende planperiode vil tiltak prioriteres som har mål om å forsterke varehandelseffekter av Harstadpakken, ny sentrumsplan og sentrumshavn. Fokuset blir å samordne disponering av næringsarealer med eiendomsaktørers planer for utvikling for varehandel og tjenesteproduksjon/-leveranse. Varehandel vil framstå som en sterkere faktor for utvikling av Harstads posisjon som regionsenter. Dette forsterker kravene til samarbeid med vårt omland, for å skape regionale ringvirkninger.

Bygg/anlegg/entreprenør-virksomhet er en annen næring med høy verdiskaping og sysselsetting. Omfattende lokale og regionale infrastrukturprosjekter er under gjennomføring og vil over deler av planperioden ha bidratt sterkt til lokal og regional sysselsetting i sektoren. Regionen går inn i perioder med nye utbyggingsprosjekter, men nå av mer regional art; Hålogalandsvegen og utbyggingen av militær og sivil virksomhet på Evenes lufthavn. Prosjekter knyttet til leverandørutvikling til Forsvaret er etablert og danner grunnlag for mulighetsvurderinger for næringen i regionen.

Reiselivet i Nord-Norge har opplevd sterk vekst i helårsturisme med særlig vekst i vinterturisme. Harstadregionen har solide forutsetninger for å levere høykvalitets produkter innenfor reiseliv, opplevelse og kultur, men har delvis manglet verktøy for å realisere potensiell vekst i turistmarkedet. I denne forbindelse har Harstad kommune forsterket sitt eierskap i Visit Harstad, og er i en omstrukturingsprosess for å vitalisere selskapet. Reiselivsnæringen er en vekstnæring i Nord-Norge med hensyn til verdiskaping og sysselsetting. I Harstad utgjør reiselivsnæringen ca. 5,5 % av sysselsettingen (ca. 600 årsverk). Gjennom omstillingen av Visit Harstad vil det bli arbeidet med å sikre at selskapet blir en sterkere støttespiller for næringen gjennom et nærmere samarbeid med lokale, regionale og nasjonale reiselivsaktører knyttet til å skape bærekraftig vekst for næringa. Det vil legges fokus på merkevarebygging, konseptutvikling og opplevelsestilbud innenfor denne ramme.

Harstad kommune prioriterer å videreføre og forsterke dialogen med fremtidsnæringer i Harstadregionen. Dette gjør vi for å øke forståelse og kunnskap, og for å styrke kommunens evne som langsiktig, og forutsigbar utviklingspartner.

Harstad kommune er en av 4 norske partnere i et 4-årig Horisont2020-prosjekt finansiert av EU. Prosjektet har verdielementer fra fornybar energi, smart-løsninger for energisystemer og forankring gjennom Harstad kommunes miljøplan. Det internasjonale partnerskapet i prosjektet er 17 partnere av forskningsinstitusjoner, universitet, industrielle aktører og 2 kommuner. Prosjekt-tittel er GIFT med mål om utvikling av løsninger for dekarbonisering av energisystemer på øyer.

Nyskaping og innovasjon

Nyskaping og innovasjon er essensielt for framtidig verdiskaping. Harstad kommune vil fokusere på styrking av nyskaping, innovasjon og nyetableringer i Harstad-regionen. Dette gjør vi i samarbeid med andre relevante kunnskaps- og finans-miljøer i byen og regionen, for å sammen styrke innovasjonsgrad og nyskaping.

Harstad kommune er en av 4 norske partnere i et 4-årig Horisont2020-prosjekt finansiert av EU. Prosjektet har verdielementer fra fornybar energi, smart-løsninger for energisystemer og forankring gjennom Harstad kommunes miljøplan. Det internasjonale partnerskapet i prosjektet er 17 partnere av forskningsinstitusjoner, universitet, industrielle aktører og 2 kommuner. Prosjekt-tittel er GIFT med mål om utvikling av løsninger for dekarbonisering av energisystemer på øyer.

Bredbånd i distriktene

Harstad kommune arbeider for å styrke tilgangen til bredbånd for hele kommunen. Det er startet arbeid med installasjonsfasen for bredbåndsutbygging, finansiert delvis gjennom tilskudd fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom). I kommende fase av utbyggingen er det prioritert løsninger for øyriket nord i kommunen. Dekningsanalyser vil bli utført for hele kommunen for å kunne komplettere bredbåndsdekningen i kommunen i retningen av tidsriktig kapasitet. Dette er i tråd med kommunens langsiktige teknologi- og kommunikasjonsstrategi.

4.4.1.3. Vedtatte tiltak

Investeringstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019
						Inv.
Felles	90999	Kapitalinnskudd til Visit Harstad	K-18/106	2 000	1 000	1 000

4.5. Barnehage

Ansvarlige enheter: Barnehagene

4.5.1.1. Resultatmål for Barnehager

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE (Ansvar: Rådmann)				
Full barnehagedekning	Tilstrekkelig antall plasser. Alle som søker barnehageplass innen fristen for hovedopptak (15.03) og som har rett til plass ihht lov om barnehager får tildelt plass ved hovedopptak, innen kommunen som helhet.	BH T1.1	Venteliste for barn med rett til plass pr. 31.12 Indikatorkrav: * Ønsket resultat = 0	2015: 0 2016: 0 2017: 0
God kvalitet i barnehagene: Tilsynsplan Pedagogdekning		BH T1.2	Gjennomført tilsyn i hht tilsynsplan Dekning barnehagelærere Indikatorkrav: Ønsket resultat: 50 % dekning	Gjennomført etter forskrift om Miljørettet helsevern. Det ble også avholdt tilsyn med alle de kommunale og private barnehagene i henhold til barnehageloven §§ 21, 22 og 23 i 2017.
TJENESTE/BRUKERE (Ansvar: Barnehagene)				
God måloppnåelse for alle barn i samsvar med Barnehagelov og Rammeplan: Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.	Barnehagene har kompetente, engasjerte og ansvarlige ansatte i barnehagene som medvirker til læring og utvikling og som møter alle brukere med åpenhet og respekt. Alle ansatte legger til rette for et godt miljø som fremmer alle barns danning, helse, trivsel, lek og læring. Bruker-/foresattes medvirkning Barnehagene arbeider kontinuerlig med utviklingsarbeid og er en lærende organisasjon Felles kvalitets-/kompetanseplan for barnehagene	BH T2.1 BH T2.2 BH T2.3 BH T2.4 BH T2.5	Brukerundersøkelse, skala 1-5 Brukertilfredshet – barnet trives i barnehagen Brukertilfredshet - barnehagen tilrettelegger for barnets språkutvikling Brukertilfredshet – barnet ble ivaretatt i tilvenningsperioden Brukertilfredshet – barnehagen tar hensyn til foreldrenes synspunkter Brukertilfredshet – Foreldrene uttrykker at de er fornøyd med egen barnehage Indikatorkrav: Ønsket resultat: 4,5 Nedre akseptable grense: 4	Ny brukerundersøkelse fra Udir i 2018.

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
	Tilbakemeldinger i oppstart-/foreldresamtaler		Måles hvert 3. år	
	Barns medvirkning	BH T2.6	Gjennomført barnesamtaler (for alle 4 og 5 åringer) Indikatorkrav 100 %	De fleste barnehagene har gjennomført barnesamtaler.
	Systematisk evaluerings-/vurderingsarbeid ihht prosedyre og kvalitetsplan for barnehagene	BH T2.7	Gjennomført ståstedsanalyse Indikatorkrav 100 % 2018: kommunikasjon og språk, natur, miljø og teknologi og antall rom og form 2019: hele analyse gjennomført	I 2017 har noen barnehager gjennomført ny ståstedsanalyse.
		BH T2.8	Utarbeidet handlingsplan for tiltak på rød sone i ståstedsanalysen	De fleste barnehagene har utarbeidet handlingsplan med tiltak.

4.5.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Status og kommunens utfordringer:

Hovedopptak 2018 viste at kommunen har overkapasitet i forhold til søkere med lovbestemt rett til barnehageplass. Alle barn med lovbestemt rett til barnehageplass som har søkt om plass innen søknadsfrist, har fått plass.

Med lovbestemt rett menes de som:

- er født i perioden 01.01.2013 – 30.11.2017
- har søkt innen søknadsfristen 15. mars
- vil ta i bruk barnehageplassen fra august, alternativt september - november for barn født i september – november.

Ved planlegging av barnehageplasser må det tas høyde for at foreldrene ønsker barnehagetilbud for alle barn med lovbestemt rett til barnehageplass. De fleste foreldre ønsker et tilbud om barnehageplass fra det tidspunktet barnet fyller ett år, uavhengig av når på året barnet er født.

Om lag 1.240 barn har et barnehagetilbud i barnehagene i Harstad høsten 2018. 15 av disse er født etter 01.12.2017, og har ikke en lovbestemt rett til barnehageplass. I løpet av sommer og høst har også flere som har søkt etter fristen for hovedopptak fått et tilbud om barnehageplass.

Pr. 01.10.2018 gjenstår det fortsatt noen barn på venteliste. Noen av disse har fått et tilbud de av ulike grunner har valgt å takke nei til, noen ønsker plass fra tidspunkt senere på året, og noen har nettopp søkt barnehageplass. Styrerne gjør fortløpende opptak og tilstreber at alle barnehageplasser fylles opp og færrest mulig barn står på venteliste. Flere barn vil fortløpende gis et tilbud om barnehageplass i løpet av året.

Våren 2019 budsjetteres det med drift av 1.283 barnehageplasser, totalt 1.725 korrigerede plasser. (barn under 3 år teller for 2 korrigerede plasser). Det planlegges og budsjetteres ikke drift i Stangneslia barnehage fra høsten 2019 etter en vurdering av behov og kapasitet.

Fødselstall for 2017 er svært lave, fødselstall for første halvår 2018 er også lave, men viser en liten oppgang fra 2017. Om dette er en ny trend som videreføres i planperioden eller bare en tilfeldig, kortvarig nedgang, er det for tidlig å si noe om. I VHP 19-22 legges det til grunn at årskull fom. 2016 ligger på ca. 240 barn. Det innebærer at virksomhet må kontinuerlig vurderes og tilpasses i forhold til faktiske behov.

Rådmannens VHP forslag tar høyde for fortsatt lav befolkningsvekst i Harstad.

I løpet av 2019 vil det gjøres vurderinger hvorvidt åpningstidene til barnehagene godt nok innfrir brukernes behov. Dette gjøres ved å spørre brukerne.

Barnehageplasser i sentrum

Selv om Harstad kommune pr i dag har en reell overkapasitet på barnehageplasser, er det underkapasitet på barnehageplasser i sentrum. Dette er en situasjon vi har hatt i flere år. Mange barnefamilier i sentrum disponerer ikke bil, og får uforholdsmessig store utfordringer med å bringe og hente barn i barnehager som ligger relativt langt fra bo-/arbeids-/og skolested. Rådmannen viser også til at det planlegges for et økt antall boenheter i sentrum noe som vil forsterke underkapasiteten i sentrum.

Barnehagesituasjonen i Sørbygda(Se vedtak i K-styret i des 16)

Det er pr. i dag tilstrekkelig kapasitet i Gausvik, Sørvik og Fauskevåg barnehager til å dekke behovet for barnehageplasser i området. Fauskevåg barnehage drives i lokalene til tidligere Fauskevåg skole. Det er pr i dag ingen andre planer for bygget. Lokalene er godkjent til barnehageformål, men er gamle og uhensiktsmessige. Det vil i 2019 gjøres vurderinger knyttet til spesielt innemiljø og utemiljø. Dersom bygget vurderes som ikke egnet til barnehageformål, vil rådmannen prioritere å imøtekomme tidligere søknad fra Læringsverkstedet, og øke antallet barnehageplasser i Løvåsen barnehage, fremfor å bygge ny barnehage i Sørvik. Det vil også løpende vurderes hvorvidt det er ledige plasser i Sørvik og evt. vurdere å øke barnetallet her. Eventuelle strukturendringer avgjøres av kommunestyret i forbindelse med behandling av virksomhetsplan 2020.

Barnehagestruktur ved Bjarkøy og Grytøy oppvekstsenter

Fremtidig barnehagestruktur i Øyriket ble innarbeidet i VHP 2017-2020. Samlokalisering av Bjarkøy og Finnvika barnehage til en ny barnehage på Lundenes skjer i henhold til Statens vegvesens fremdriftsplan for ferdigstilling av øyforbindelsen. Planlagt sammenslåing skjer fra august 2019.

Barnehagelærerdekning

Det ble innført ny norm for pedagogisk bemanning i barnehagene fra august 2018. (Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner i barnehager § 1). Konsekvensen av dette var at kommunale og private barnehager i Harstad måtte gjøre om ca. 30 stillinger fra assistentstillinger til barnehagelærerstillinger. Det har ikke vært mulig å rekruttere nok barnehagelærere til alle de nye stillingene. Antallet dispensasjoner fra krav om barnehagelærerutdanning, barnehageloven § 17a, viser derfor en stor økning fra tidligere år. Det er innvilget dispensasjon for totalt 26 stillinger høsten 2018.

Ny norm for pedagogisk bemanning i barnehagen innebærer at det må være økt fokus på gode tiltak som kan rekruttere flere barnehagelærere til stillinger i kommunale barnehager.

Rådmannen må i 2019 ha stor fokus på å skaffe nok barnehagelærere.

Sykefravær

Høyt sykefravær er en utfordring for barnehagene og bidrar til en vanskelig vikarsituasjon. Rådmannen har i samarbeid med enhetslederne fokus på tiltak som skal redusere sykefraværet og har igangsatt prosjekt NED med sykefravær. Sykefraværstallene så langt i år viser en økning. Sykefravær 3. kvartal i fjor hadde 9,6% fravær mot 11,1% i år.

Fraværsprosenten slår noe ulikt ut på de ulike enhetene. Det uttrykkes fra enhetslederne at de trenger støtte i dette arbeidet. Barnehagesjefen har igangsatt et arbeid i ledergruppa, hvor arbeidet med prosjekt NED, 10-faktor og verdihandboka blir viktige verktøy i en analyse av situasjonen rundt sykefravær. Gode rutiner med sykefraværsoppfølging må sikres. Det vil i første halvår av 2019 bli satt fokus på leders rolle i å skape gode betingelser for høyt frisknærver.

Kompetanseutvikling

Harstad kommune satser på bruk av helhetlige, forskningsbaserte og tverrfaglige kompetansetiltak. Regjeringen har lagt frem strategien «Kompetanse for fremtidens barnehage – strategi for kompetanse og rekruttering 2018 – 2022». Strategiens mål er å sikre alle barn barnehagetilbud av høy kvalitet. Den skal bidra til at:

- Andelen barnehagelærere øker
- Andelen barne- og ungdomsarbeidere øker
- Alle ansatte i barnehagen får mulighet til videreutdanning
- Flere barnehagelærere har kompetanse på masternivå
- Alle barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling

Høsten 2015 ble Harstad en realfagskommune sammen med 50 andre kommuner. Denne satsingen er delvis finansiert med statlige midler, og varer ut 2019. Harstad kommune er også med i den nasjonale satsingen *Språkkommune*. Begge satsingene omfatter både barnehage og skole.

Mer enn 100 barn deltar i prosjektet Vanntilvenning / Svømmeopplæring. Prosjektet finansieres i stor grad av midler fra fylkesmannen, og drives av instruktører ved «Grottebadet».

En av forutsetningene for god kvalitet, er at barnehagene har tilsatt et tilstrekkelig antall barnehagelærere.

Stadig flere barnehageansatte deltar på ulike videre- og etterutdanninger, men andelen bør øke i planperioden. Det bør også vurderes å opprette egne stillinger i barnehagene for barnehagelærere med kompetanse på masternivå.

Det er store forventninger til kommunenes arbeid med utvikling av egen barnehagesektor, og til den enkelte barnehages arbeid med barnehagebasert kompetanseutvikling.

Harstad kommune som eier skal sørge for at ansatte i de kommunale og private barnehagene har riktig og nødvendig kompetanse. Barnehagemyndigheten skal påse at alle barn får et pedagogisk og trygt barnehagetilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Kompetansebehovet hos de ansatte skal kartlegges og en langsiktig plan for rekruttering og kompetanseutvikling skal utarbeides. Kommunen skal delta i regionale kompetansenettverk og sørge for å gjennomføre kompetanseutviklingstiltak.

Det ble i 2016 satt av midler til en 50 % prosjektstilling som utviklingsrådgiver ut 2019. Målet med stillingen er å bidra med utforming og gjennomføring av tiltak som skal bidra til å utvikle god realfags- og språkkompetanse hos de ansatte. Arbeidet omfatter også utarbeidelse og realisering av en detaljert kompetanseplan og veiledning i den enkelte barnehage. Harstad kommune skal bidra med egne midler til kompetansetiltak, hvor satsningen skal være i tråd med en langsiktig plan som skal sikre alle ansatte en innføring i barnehagens samfunnsmandat, ansvar og innhold.

Ledelse i barnehagene

Ledelse og utvikling av lederkompetanse er en forutsetning for at barnehagen skal kunne utvikle seg som organisasjon og utvikle personalets kompetanse. Harstad har hatt stort fokus på kvantitet hva gjelder barnehage og med de krav som ligger til kvalitet vil ledelse av barnehagene bli en viktig suksessfaktor.

Organisering av barnehagene:

Ledelse av de kommunale barnehagene omfatter kommunen som barnehageeier og kommunen som barnehagemyndighet. Rådmann, Kommunalsjef og Barnehagesjefen utøver ansvar for både eierfunksjoner og myndighetsfunksjoner. Det er nødvendig å prioritere kommunens rolle som barnehagemyndighet, for eksempel med økt tilsyn med barnehagene.

Det er et mål at enhetslederne får et mer uttalt ansvar for kommunal ledelse og utøvelse av eierfunksjoner. Dette for eksempel når det gjelder arbeid med utvikling av kompetansestrategier og pedagogisk utviklingsarbeid i enhetene.

Styrket barnehagetilbud til barn med særskilte behov

Barnehagene melder om store behov for tildeling av ekstra ressurser slik at barn med særskilte behov kan imøtekommes med et tilrettelagt barnehagetilbud slik det er hjemlet i barnehageloven. Viktige årsaker til dette er:

- full barnehagedekning, de fleste barn går i barnehagen
- økt kunnskap om hvilke tiltak som virker kan føre til behov for større voksentetthet pga behov for mer individuelt rettet arbeid
- Stadig flere barn med medisinske diagnoser må følges tett opp i løpet av barnehagedagen
- Høy andel flerspråklige barn i barnehagene. Mange av disse barna og deres familier har levd under vanskelige forhold før de ble bosatt, og kan derfor ha behov for ekstra tett oppfølging
- Andelen barn i barnehage, hvor begge foreldrene har en flerspråklig bakgrunn, ligger i dag på ca. 15 %. I tillegg kommer mange barn fra familier hvor en av foreldrene har en flerspråklig bakgrunn.

Harstad kommune har pr. 01.01.2018, ca. 16 stillinger som fordeles til barnehagene etter vedtak. Dette dekker ca. halvparten av de behovene som meldes inn fra barnehagene.

Rådmannen har for barnehageåret 2018/2019 sett det som nødvendig å fatte vedtak ut over de bevilgede rammer, med 3,6 stillinger. Dette i henhold til lovpålagte oppgaver knyttet til barn med nedsatt funksjonsevne. Rådmannen vurderer at det er behov for å videreføre disse ressursene i planperioden.

Harstad kommune anvender 11% av sine netto driftsutgifter til lovpålagt oppgaver etter § 19a og §19g. Til sammenlikning med andre kommuner i gruppe 13 bruker de 14,2% på tilsvarende tjenester.

Realfagssenter

21.06.18 vedtok kommunestyret videre utredning av etablering av et realfagssenter for barnehagene i Harstad. Saken er nå på høring i barnehagenes samarbeidsutvalg og andre aktuelle instanser. Høringsfristen var 15.10.18.

Formålet med et realfagssenter er å styrke skolestarteres erfaring med, kunnskap om og holdninger til realfag, slik at resultatene i grunnopplæringen bedres og at flere elever fullfører videregående opplæring.

Et fremtidig realfagssenter skiller seg fra ordinær barnehage ved at alt pedagogisk arbeid har fokus på realfag. Det er lagt til rette for utforskning og læring hele dagen. Alle skolestarterne får tilbud om til sammen 20 dager med eksperimentering, konstruering og studering av fenomener innenfor områdene matematikk, teknologi, kjemi, fysikk og biologi. Tilbudet vil være et supplement til det realfaglige arbeidet i egen barnehage.

Høringen i barnehagenes samarbeidsutvalg (SU) viser at det ikke er mulig å realisere dette tiltaket innenfor de økonomiske rammene kommunale og private barnehager har i dag. Det er ikke vilje i barnehagene til å egenfinansiere drift av denne nye tjenesten.

Dette betyr at skal senteret realiseres må alle kostnadene prioriteres av kommunens frie inntekter.

Rådmannen anslår økte årlige driftskostnader på anslagsvis 1.8 mill. Dette beløpet inkluderer bl.a. personalkostnader, husleie, renter og avdrag på investering samt transportkostnader.

Rådmannen har ikke funnet rom for å innarbeide dette tiltaket i VHP.

Saken behandles i kommunestyremøtet 22.11.18.

Barnehageeiers/myndighets tilsyn av kommunale og private barnehager

Det er utarbeidet en flerårig tilsynsplan for barnehagene i kommunen. Harstad kommune skal ivareta eieroppagene overfor de kommunale barnehagene, men også myndighetsrollen, herunder

som veilednings-, tilsyns- og godkjenningsmyndighet for alle barnehagene i Harstad.

Tilsyn med barnehagene i Harstad bygger på dialog mellom barnehage/barnehageeier og kommunen som tilsynsmyndighet. Det legges vekt på å følge opp den enkelte barnehage med veiledning, slik at evt. avvik kan lukkes. At avvik lukkes så snart som mulig og i hht gitte frister er krav som settes til barnehagen av tilsynsmyndigheten. Hensikten med tilsynet er å sikre:

- God kvalitet på barnehagetilbudet
- Barnehager som drives i henhold til lover, forskrifter og kommunale vedtak

Tilsynsplan må revideres i 2019.

Rammebetingelser avventer

Regjeringens forslag til statsbudsjett:

Barnehager - brukerbetaling

Regjeringen foreslår at fra 1. januar 2019 blir maksprisen på en barnehageplass 2 990 kroner per måned. Regjeringen foreslår at maksimalprisen settes til 3 040 kroner per måned fra 1. august 2019. Økningen i maksimalpris skal dekke ny ordningen med gratis kjernetid for 2 åringer. I 2018 er maksimalprisen 2 910 kroner per måned.

Dette legges til grunn i kommunens betalingssetser for 2018.

Regjeringen foreslår å utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage til å inkludere toåringer fra familier med lav inntekt.

Fra før har regjeringen innført en nasjonal ordning som gir 3-, 4- og 5-åringer fra lavinntektsfamilier gratis kjernetid. Med utvidelsen for 2-åringer vil antallet barn med rett til gratis kjernetid øke med 11 000 til 46 500 barn i 2019.

I dag gir ordningen barn som bor i husholdninger med samlet årsinntekt under 533 500 kroner rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke.

BARNEHAGEÅRET 2018-10

Antall barnehageplasser pr. august 2018

Kommunale barnehageplasser	Plasser under 3 år	Plasser over 3 år	Totalt antall plasser	Korrigerte plasser
Bjarkøy	1	3	4	5
Finnvika barnehage	4	10	14	18
Heggen barnehager:				
<i>Utsikten</i>	24	36	60	84
<i>Blåbærdalen</i>	24	36	60	84
<i>Gullhaugen</i>	24	36	60	84
<i>Sletta barnehage</i>	9	18	27	36
Gangsåstoppen				
Byggekløssen barnehage:	48	72	120	168
<i>Stangneslia barnehage</i>				
Nordhusan				
<i>Hagebyen barnehage</i>	9	36	45	54
<i>Barnely barnehage</i>	8	36	44	52
<i>Bergseng barnehage</i>	6	24	30	36
<i>Ervik barnehage</i>	6	24	30	36
<i>Froskedammen barnehage</i>	24	36	60	84
Sørhusan				
<i>Breivika barnehage</i>	12	18	30	42

Høgholtet barnehage	24	36	60	84
Medkila barnehage	9	36	45	54
Sørvik barnehage	4	10	14	18
Gausvik barnehage	4	10	14	18
Fauskevåg barnehage	9	18	27	36
Totalt	249	495	744	993

Private barnehageplasser	Plasser under 3 år	Plasser over 3 år	Totalt antall plasser	Korrigerte plasser
Furuberget FUS barnehage	40	64	104	144
Læringsverkstedet:				
Avd. Bygdestua	14	19	33	47
Avd. Kanebo	12	37	49	61
Avd. Løvåsen	13	28	41	54
Trondarnes musikk bh	0	18	18	18
Holtet barnehage SA	20	50	70	90
Bjørnebåsen barnehage	12	36	48	60
Grønnebakkan barnehage	20	38	58	78
Dalsletta barnehage	13	38	51	64
Kasfjord Montessorri	9	18	27	36
Bersengveien familiebarnehage	8	0	8	16
Jørnsgate familibarnehage	8	0	8	16
Fagerlia familiebarnehage	8	0	8	16
Mølnholtet familiebarnehage	8	0	8	16
Småttroll	8	0	8	16
Totalt	193	346	539	732
Totalt i Harstad kommune	442	841	1283	1725

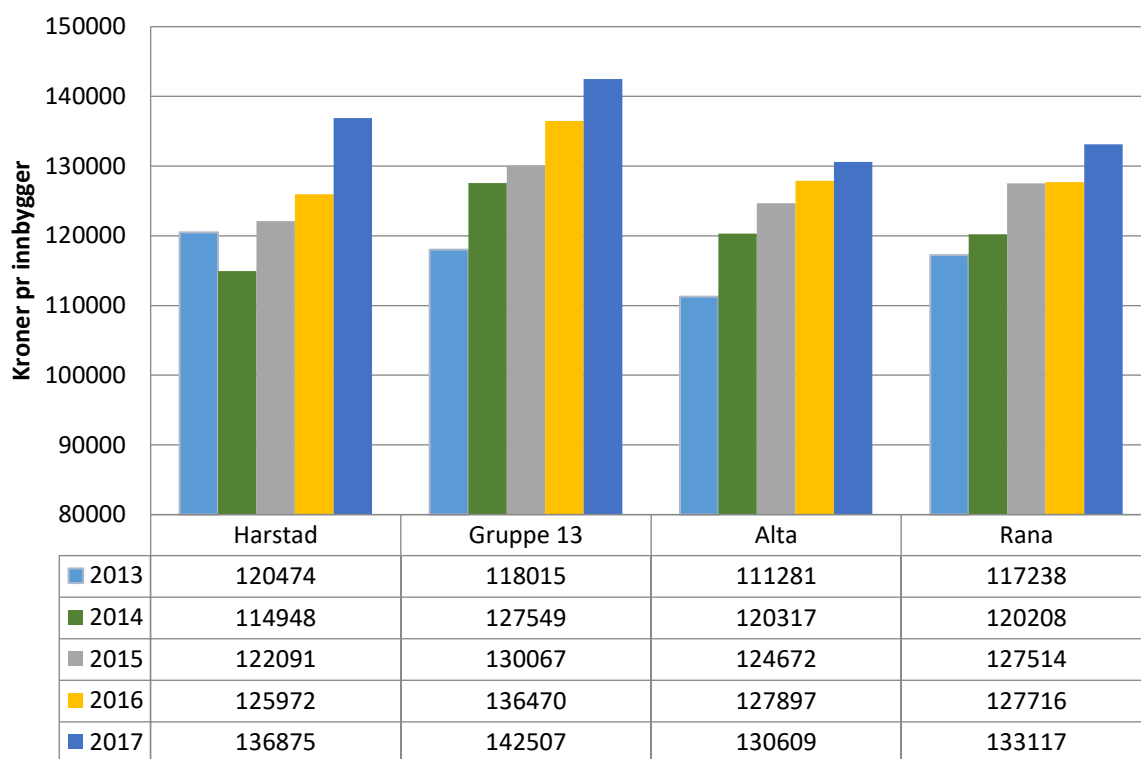
Høy barnehagedekning innebærer at det kan variere fra år til år hvor mange plasser den enkelte barnehage har for barn over og under 3 år. Antallet korrigerte plasser skal være stabilt.

Plass over 3 år = 1 korrigert plass

plass under 3 år = 2 korrigerte plasser

Barnehager. Netto driftsutgifter pr innbygger 1 - 5 år

Harstad kommune øker netto driftsutgifter til barnehage med 8,7 %. Kostragruppe 13 øker med 4,4 %. Harstad kommune bruker 4,1 % mindre til barnehage enn gjennomsnittet av KOSTRA gruppe 13.

	2016	2017	2016	2017
	Harstad	Harstad	G13	G13
Andel barn 1-2 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)	84,6	90,8	83,3	83,6
Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)	93,2	96,0	92,0	92,1
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år (prosent)	98,8	99,3	97,4	97,4
Andel barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i kommunale barnehager (prosent)	6,2	5,6	5,0	3,7
Netto driftsutgifter barnehager i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	13,3	13,2	15,7	15,4
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr)	43,0	48,0	48,0	49,0

Tallene er målt pr. 1.januar, de er ikke vurdert i forhold til barn med eller uten lovbestemt rett til plass.

4.5.1.3. Vedtatte tiltak**Driftstiltak**

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
FAG	BARN	Økning i ressurser til spesialpedagogiske tiltak	NY	1 800	1 800	1 800	1 800
FAG	0480	Økt bemanningsnorm i barnehagene	VHP 2018	3 700	4 000	3 800	3 800
FAG	0480	Helhetlig realfagssatsing barn	VHP 2017	300			
FAG	0481	Barnehagestruktur i øyriket	VHP 2019	-650	-1 400	-1 400	-1 400

4.6. Grunnskoleopplæring

Ansvarlige enheter: Grunnskolene og Voksenopplæringa

4.6.1.1. Resultatmål for grunnskole

Grunnskolen i Harstad vurderer kvalitet ved hjelp av

- Nasjonale prøver (NP)
- Grunnskolepoeng (standpunkt- og eksamensresultater)
- Elevundersøkelsen 7.trinn (10.trinn)
 - Skala 1-5: Høy verdi betyr positivt resultat. Beste gjennomsnittsverdi er 5. Unntaket er indikatoren «Mobbet av andre elever på skolen» hvor beste gjennomsnittsverdi er 1.
- Skolemiljøundersøkelsen (8. trinn) ved PP-tjenesten
- Ståstedsanalysen (hvert 2. år)

I tillegg gjennomføres spørreundersøkelser som Ti-faktor (medarbeider), SFO undersøkelsen (hvert 3. år) og Foreldreundersøkelsen.

Indikatorkrav: Ambisjonene for Harstad kommune er resultater i tråd med eller bedre enn landsgjennomsnittet. Resultatene fra foregående år vil være retningsgivende for vekting og prioriteringer neste år.

4.6.1.2. Resultatmål for grunnskole

Disse kommer i tillegg til felles resultatmål for alle enhetene under 2.3.1.1.

Resultatmål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
Skolene skal bidra til og ta ansvar for at hver eneste elev gis muligheter til å nå sine høyeste mål og til å bli den beste utgaven av seg selv	<p>Læring og utvikling</p> <p>Opplæring tilpasset den enkelte elev</p> <p>Systematisk arbeid med alle grunnleggende ferdigheter</p> <p>Relevant, variert, tydelig og praktisk undervisning</p> <p>Samarbeid barnehage – skole om felles fokus og gode overganger</p> <p>Samarbeid IKK om regional kompetansebygging</p> <p>Arbeid med nytt læreplanverk: fagfornyelse, prinsipper og ny overordnet del</p>	SK T 1.1 Gode grunnleggende ferdigheter, målt gjennom Nasjonale prøver (NP)	Resultater nasjonale prøver de to siste årene framkommer i oversikten under	<p>Andelen svakest presterende elever skal være på linje med eller under nasjonalt nivå.</p> <p>NP gjennomføres også på 6. og 7. trinn for tettere oppfølging.</p> <p>1.-4. trinn styrkes med ressurser og faglig oppfølging</p> <p>Fokus på digital kompetanse – lærere og elever</p> <p>Samarbeid med barnehagene om Språkkommune og Realfagkommune</p>
	<p>Ansatte med god:</p> <ul style="list-style-type: none"> - faglig kompetanse - relasjonskompetanse - formidlingskompetanse - vurderingskompetanse <p>Ledere som</p> <ul style="list-style-type: none"> - bruker kartleggingsresultater for å forbedre praksis - leder skolens kollektive 	SK T 1.2 Gode faglige resultater, målt gjennom grunnskole-poeng (eksamens- og standpunkt-karakterer)	Grunnskolepoeng 2018 Harstad: 41,4 Troms: 41,5 Nasjonalt: 41,8	<p>Gjennomsnittlig økning 0,5 grunnskolepoeng årlig</p> <p>Skolelederne følger lærernes lærings- og vurderingsarbeid, analyserer resultater og iverksetter oppfølgingstiltak for å oppnå ønsket utvikling.</p>

Resultat-mål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
	kompetanse-utvikling -fremmer felles profesjonelle normer			
	Åpenhet Vurdering som fremmer læring og utvikling. Vurderingssystem med - Skriftlige halvårsvurderinger - Skriftlige vurderingskriterier - Utviklingssamtaler - Elevsamtaler - Elevmedvirkning	SK T 1.3 Elevene opplever mestring (Elevundersøkelsen)	7. trinn (10.trinn) Harstad: 4,1 (4,1) Troms: 4,1 (4,0) Nasjonalt: 4,1 (3,9)	Vedlikehold
	Ståstedsanalyse (2018/2019)	SK T 1.4 Elevene opplever at de er motiverte (Elevundersøkelsen)	7. trinn (10.trinn): Harstad: 3,9 (3,6) Troms: 3,9 (3,5) Nasjonalt: 3,9 (3,5)	Vedlikehold
	Hver skole har operasjonalisert nasjonale kompetansemål i lokale læreplaner, med tydelig progresjon og vurderingskriterier	SK T 1.5 Felles regler (klasseledelse (Elevundersøkelsen)	7. trinn (10.trinn) Harstad: 4,4 (3,9) Troms: 4,3 (4,0) Nasjonalt: 4,3 (3,9)	Vedlikehold
		SK T 1.6 God undervisningsvurdering (Elevundersøkelsen)	7. trinn (10.trinn) Harstad: 3,9 (3,4) Troms: 3,9 (3,4) Nasjonalt: 3,9 (3,3)	Følge vurderingshjulet, jobbe systematisk med å uttrykke og kommunisere undervisningsvurdering i tråd med sentrale og kommunale føringer
		SK T 1.7 Elever opplever støtte fra læreren (Elevundersøkelsen)	7.trinn (10.trinn) Harstad: 4,4 (4,1) Troms: 4,4 (4,0) Nasjonalt: 4,4 (4,0)	Vedlikehold
		SK T 1.8 Spesialundervisning Gjennomsnittlig antall timer pr elev som får spesialundervisning av samlet undervisningstime tall	17/18: Harstad:210 Kostragruppe 13:131,7	Ressurser brukt i Harstad på spesialundervisning reduseres til gjennomsnitt i kostragruppe 13 Økt fokus på ordinær tilpasset opplæring.
		SK T 1.9 God organisasjonsutvikling. Måles ved gjennomført Ståstedsanalyse	Gjennomføres høst 2018/vår 2019	Resultater for egen enhet deles og diskuteres med skoleeier
Godt samarbeid hjem skole	Åpenhet Aktiv bruk av nytt skoleadministrativt system, Fronter og skolens hjemmeside til informasjon og kommunikasjon	SK T 2.1 God informasjon Foreldreundersøkelsen	Måles høst 2019	Prioritere ledelses- og merkantile ressurser slik at det sikrer godt skole-hjem samarbeid

Resultat-mål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
	Møteplan for rådsorganene som sikrer reell brukermedvirkning God tilgjengelighet - Besvare skriftlige og muntlige henvendelser - Være mulig å få tak i	Godt skole hjem samarbeid (Foreldreundersøkelsen)	Måles høst 2019	Skolens resultater presenteres i rådsorganene Sikre egne rutiner for skole-hjem samarbeidet og iverksette forbedringer om nødvendig
	Respekt Reelle dialoger Profesjonalitet i møter med elever og foresatte Likeverdig og ryddig saksbehandling Engasjement Foreldremøter og utviklingssamtaler tilrettelagt for innspill og aktiv deltakelse fra elever og foresatte Rådsorganene har reelle arbeidsoppgaver	SK T 2.4 Brukertilfreds-het foresatte Foreldreundersøkelsen	Resultat måles i 2019	Vedlikehold
Godt fysisk og psykososialt læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.	Ansvarlighet og respekt Systematisk arbeid for å fremme elevens helse, miljø og trygghet God og tydelig klasseledelse Tilrettelagt psykososialt miljø. Felles holdninger, positivt elev syn og samhandling Skolene følger kommunale retningslinjer for et godt læringsmiljø (kap. 9A)	Elev-undersøkelsen: SK T 3.1 Elevene opplever at de trives Elev-undersøkelsen: SK T 3.2 Læringskultur Elev-undersøkelsen: SK T 3.3 Elevene opplever en skole fri for mobbing Registreringer gjennom Mobbeknappen	7.trinn (10.trinn) Harstad: 4,2 (4,1) Troms: 4,3 (4,2) Nasjonalt: 4,3 (4,1) 7. trinn (10.trinn) Harstad: 4,0 (3,9) Troms: 4,0 (3,8) Nasjonalt: 4,1 (3,8) 7. trinn (10.trinn) Harstad: 13,1 (5,3) Troms: 7,7 (5,9) Nasjonalt: 7,2 (8,3) Beste gjennomsnittsverdi er 1 Måles høsten 2018	Vedlikehold Skolene har sosialpedagogiske planer for et godt læringsmiljø og forebyggende arbeid Iverksette tiltak beskrevet i aktivitetsplaner ved alle observasjoner av eller henvendelser om mobbing eller krenkende atferd
		SK T 3.5 Godt fysisk læringsmiljø	Skolene er godkjent i hht forskrift om miljørettet helsevern med vilkår.	Lukke eventuelle avvik i samarbeid med bygg- og eiendom Bidra til at større avvik går til politisk behandling
Godt SFO-tilbud	Respekt: Møte hverandre med gjensidig respekt og høflighet. Ansvarlighet:	SK T. 4.1 Brukertilfreds-het SFO- tilbud.	SFO undersøkelsen Skala 1 - 6 Ønsket resultat 5. Skoleåret 13/14: 4,6 Skoleåret 17/ 18: 4,75	Vedlikehold

Resultat-mål	Verdier og prosessmål	Hva måles	Resultater	Oppdrag til skolene
	Imøtekommende, tydelige og positive voksne. Åpenhet: Gode informasjonsrutiner. Det utarbeides ukeplan over daglige aktiviteter. God tilrettelegging for allsidig lek og egenaktivitet.			

Elevenes læringsresultater

Nasjonale prøver:

Nasjonale prøver - 5. trinn		Andel elever på mestringsnivå 1 (lavt)	Andel elever på mestringsnivå 2 (middels)	Andel elever på mestringsnivå 3 (høyt)	Indikatorresultat
Engelsk	Nasjonalt (16-17)	24,4	51,4	24,2	50
	Harstad (16-17)	31,5	51,2	17,3	48
	Nasjonalt (17-18)	23,2	51,3	25,5	50
	Harstad (17-18)	32,5	49,3	18,2	48
Regning	Nasjonalt (16-17)	23,0	51,9	25	50
	Harstad (16-17)	27,9	50,6	21,5	49
	Nasjonalt (17-18)	23,0	51,3	25,6	50
	Harstad (17-18)	30,1	47,5	22,4	49
Lesing	Nasjonalt (16-17)	25,4	50,7	23,9	50
	Harstad (16-17)	29,5	53,1	17,3	48
	Nasjonalt (17-18)	23,8	53	23,2	50
	Harstad (17-18)	26,7	51,2	22,1	49

Resultatet på 5. trinn viser at indikatorkravene ikke er nådd. Fremdeles har vi flere elever på laveste mestringsnivå på alle områder, men det er også en liten framgang i antall elever på høyeste mestringsnivå. Det er positivt. Det satses nå på omfattende videreutdanning for lærerne på 1.-4. trinn, og skolene må fortsatt prioritere ressurser og tidlig innsats til de første skoleårene. Skolene følger opp med nasjonale prøver også på 6. og 7. trinn for å følge elevenes resultater tett.

Nasjonale prøver - 8. trinn		Andel elever på mestringsnivå 1 (lavt)	Andel elever på mestringsnivå 2	Andel elever på mestringsnivå 3	Andel elever på mestringsnivå 4	Andel elever på mestringsnivå 5 (høyt)	Indikatorresultat
Engelsk	Nasjonalt (16-17))	9,0	17,7	42,7	19,8	10,8	50
	Harstad (16-17)	7,1	9,0	40,8	28,8	14,2	52
	Nasjonalt (17-18)	8,4	18,8	41,1	20,8	10,9	50
	Harstad (17-18)	9,4	21,7	44,4	17,7	6,9	49
Regning	Nasjonalt (16-17)	7,3	22,4	38,9	20,6	10,8	50
	Harstad (16-17))	4,0	20,2	37,5	26,4	11,8	52
	Nasjonalt (17-18)	7,7	22,2	37,6	21,6	10,8	50

Lesing	Harstad (17-18)	10,2	22,9	38,9	20,0	8,0	49
	Nasjonalt (16-17)	9,7	17,6	41,4	19,5	11,8	50
	Harstad (16-17)	7,4	17,4	39,6	19,6	15,9	51
	Nasjonalt (17-18)	8,8	17,8	42,0	20,2	11,2	50
	Harstad (17-18)	10,5	18,1	46,2	18,4	6,9	48

Resultatet på 8. trinn viser en nedgang fra forrige skoleår. Det er noen flere elever på de to laveste mestringsnivåene, flere elever i midtsjiktet og færre elever på de to øverste nivåene på alle områder. Det må fortsatt jobbes målrettet i skolene for å heve resultatene.

Nasjonale prøver - 9. trinn		Andel elever på mestringsnivå 1 (lavt)	Andel elever på mestringsnivå 2	Andel elever på mestringsnivå 3	Andel elever på mestringsnivå 4	Andel elever på mestringsnivå 5 (høyt)	Indikatorresultat
Regning	Nasjonalt (16-17)	4,3	15,5	34,2	25,2	20,9	54
	Harstad (16-17)	4,5	15,0	31,8	25,8	22,8	54
	Nasjonalt (17-18)	4,2	15,2	33,6	26,3	20,7	54
	Harstad (17-18)	2,5	12,7	35,3	27,6	21,8	55
Lesing	Nasjonalt (16-17)	5,4	11,1	35,8	24,6	23,1	54
	Harstad (16-17)	3,4	10,5	36,5	24,4	25,2	55
	Nasjonalt (17-18)	5,1	11,6	36,3	25,6	21,5	54
	Harstad (17-18)	3,5	12,8	32,5	28,1	23,0	54

Utviklinga fra 8. til 9. trinn er i tråd med nasjonalt nivå. Vi har oppnådd å redusere andelen elever som skårer på de to laveste nivåene, og vi har langt flere elever som får resultater på de høyeste nivåene. Indikatorkravet er nådd i både regning og lesing.

Eksamensresultater skriftlige fag

Fag	2017 Harstad (nasjonalt)	2018 Harstad (nasjonalt)
Norsk hovedmål	3,2 (3,4)	3,2 (3,5)
Norsk sidemål	2,9 (3,3)	3,2 (3,4)
Engelsk	3,8 (3,8)	4,1 (3,7)
Matematikk	3,3 (3,4)	3,4 (3,6)

Eksamensresultatene for 2018 viser framgang fra tidligere år bortsett fra Norsk som er stabil. Resultatene i norsk er fremdeles noe svakere enn landsgjennomsnittet. Det er et stabilt godt nivå i matematikk, men en mindre resultatforbedring enn landsgjennomsnittet. Det er et svært godt resultat i engelsk.

Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen gjennomføres årlig og er obligatorisk på 7.trinn og 10.trinn. De fleste skolene gjennomfører også Elevundersøkelsen på 5.-6. og 8.-9.trinn for dermed å kunne følge utviklingen på elevgruppene slik at tiltak kan settes inn tidlig. De fem skolene som deltar i det nasjonale forskningsprosjektet « Et lag rundt eleven » gjennomfører elevundersøkelsen på hele mellomtrinnet. Elevene i Harstad gir uttrykk for at de trives godt på skolen, de opplever et roligere læringsmiljø og får god støtte av lærerne. Elevene opplever at de er motiverte og mestrer skolehverdagen, mer positivt på barnetrinnet enn på ungdomstrinnet. Når det gjelder mobbing opplever elever på ungdomstrinnet dette i mindre grad enn elever på barnetrinnet. Det er høyt utslag på opplevelsen av mobbing på barnetrinnet ved enkelte skoler. Skolene har prosedyrer for kartlegging og iverksetting av tiltak ved slike resultater. Skoler berørt av inneværende års resultat har gjennomført kartlegging og evaluering viser at iverksatte tiltak har gitt ønsket effekt for elevenes opplevelse av mobbing.

Elevtallsutvikling og skolekapasitet

Oversikten nedenfor viser beregnet elevtallsutvikling når tall fra GSI (grunnskolens informasjonssystem) sammenstilles med befolkningstall pr. grunnkrets fra SSB. Oversikten under viser at samlet elevtall i Harstad holder seg relativt stabilt i planperioden.

Beregnet elevtallsutvikling 2018– 2021:

	17/18	18/19	19/20	20/21
Sørvik	110	114	113	104
Medkila	234	240	230	213
Kanebogen	326	317	302	297
Seljestad B	313	317	337	342
Harstad	376	391	389	394
Bergseng	347	361	360	357
Seljestad U*	299	330	305	281
Hagebyen*	249	247	249	256
Stangnes	56	64	71	73
Kila*	457	418	412	445
Bjarkøy	33	29		
Lundenes	46	41		
Øyriket			69	63
Totalt	2846	2849	2838	2825

*Det er beregnet til sammen 24 elever i hvert kull som starter i 8. klasse på Stangnes ungdomsskole

Kapasiteten ved barneskolene er tilstrekkelig for å dekke elevtallsutviklinga i planperioden. På Kila og Medkila skoler vil det i årene framover veksle mellom 1 og 2 klasser på første trinn. Bergseng ser ut til å stabilisere seg på 34 -47 elever på første trinn de kommende årene, det betyr 2 klasser per trinn. Harstad skole og Seljestad barneskole vil få noen trinn med 3 klasser, mens Kanebogen vil ha maksimalt 2 klasser per trinn.

Færre elever på 1. trinn ved Kila skole i 18/19 frigjør kapasitet på ungdomstrinnet. Inneværende skoleår startet elevene fra Medkila på 8. trinn på Seljestad ungdomsskole grunnet plassmangel på Kila. Økt kapasitet på Kila gjør at elevene fra Medkila skole – som tradisjonelt har fått sitt ungdomstrinnstilbud ved Kila skole – kan starte i 8. klasse på Kila allerede høsten 2019. Skolesjefen vil tilby fleksible løsninger mellom Kila og Seljestad ungdomsskole så langt det er kapasitet.

**Kila skole:
Kapasitet: 21 klasser**

Skoleår	Antall klasser 1. trinn	Antall klasser barnetrinn	8.trinn	9.trinn	10.trinn	Totalt klassetall
17/18	2	13	2	4	3	22
18/19	1	12	2	2	4	20
19/20	2	13	3	2	2	20
20/21	2	13	3	3	2	21

Dette viser at Kila skole har kapasitet til å ta i mot elevene fra Medkila skole på 8. trinn i årene framover

**Seljestad ungdomsskole:
Kapasitet: 12 klasser**

Skoleår	8.trinn	9.trinn	10.trinn	Totalt klassesall
17/18	4	4	4	12
18/19	4	4	4	12
19/20	3	4	4	11
20/21	3	3	4	10

Ledig kapasitet på Seljestad ungdomsskole kan utnytted i forbindelse med eventuell etablering av et forsterket skoletilbud ved denne skolen.

**Hagebyen skole
Kapasitet: 14 klasser, inntil 25 elever per klasse**

Skoleår	8.trinn	9.trinn	10.trinn	Totalt klassesall
17/18	4	4	4	12
18/19	4	4	4	12
19/20	4	4	4	12
20/21	4	4	4	12

Elevene fra Bergseng og Harstad skoler begynner i 8. kl. på Hagebyen skole, som har god kapasitet i planperioden.

Ressurser
Årsverkutvikling

Sum årsverkoversikt	2017	2018
Skole	348,1	347,1

Skoleåret 2018/19 utgjør ressursene i grunnskolen 347,1 årsverk. Skolenes merkantile ressurser er del av årsverkoversikten.

Ressursbruken i kommunens grunnskoler:

Kostnader i grunnskolen er i hovedsak lønn og er fordelt slik i antall årsverk:

Ressurser i grunnskolen skoleåret 2018/19	
Antall årsverk	Samlet
Undervisningsressurser	224,9
Skoledel	8,4
Tilpasset opplæring/spesial undervisning	25,4
Særlig ressurskrevende (SRB)	16,9
Hørselshemmede	4,5
Særskilt språkopplæring	6,5
Administrativ/merkantil ressurs	27
Omfordeling administrativ ressurs	0
Seniortiltak	4,4
Kompetanseheving	0,0
Lærernormen	4,4
Ekstraordinære tildelinger	12,4
Tidlig innsats	10

Sum årsverk	347,1
--------------------	--------------

Hovedkomponentene i ressurstildelingen framkommer i oversikten over. Undervisningsressurser tildeles etter elevtall, og små skoler får i tillegg en skoledel. Særlig ressurskrevende elever tildeles egne ressurser, det samme gjelder elever med særskilt norskopplæring. Redusert leseplikt for seniorer framkommer under seniortiltak. Ekstraordinære tildelinger dekker eksempelvis reduserte klassestørrelser, ekstra styrking eller andre forhold ressursmodellen ikke fanger opp. I tråd med kommunestyrets vedtak er skolene tildelt ekstra ressurs til skolebibliotek. Innføring av lærernormen reduserte de statlige tilskuddene for vår kommune. Dermed ville det bli færre stillinger i harstadskolen, og for å opprettholde antall lærerstillinger innvilget kommunestyret 4,4 ekstra stillinger for høsten 2018. Det forutsettes at disse stillingene videreføres for våren 2019.

Høsten 2019 slås Bjarkøy og Grytøy oppvekstsentre sammen til Øyriket oppvekstsenter. Stillingsbehovet vil med dette reduseres fra ca. 16 årsverk som de to skolene har tilsammen i dag, til ca. 11 årsverk.

Årsverk per elev fordeler seg slik på skolene (18/19):

Skole	Årsverk	Skole	Årsverk
Medkila	10,0%	Harstad	11,2%
Sørvik	12,2%	Hagebyen	12,8%
Kila	12,0%	Bergseng	10,7%
Kanebogen	10,9%	Lundenes	20,6%
Seljestad barneskole	11,2%	Stangnes ungdomsskole*	27,6%
Seljestad ungdomsskole	13,2%	Bjarkøy	25,9%

*Lærerstillinger på Kilhus læringsarena ikke medregnet

Gjennomsnitt Harstad: 12,2%

Ressurser i skolefritidsordning

Skole	Antall barn 17/18	Stillinger 17/18	Antall barn 18/19	Stillinger 18/19
Bergseng	74	3,92	96	5,67
Bjarkøy	0	0	0	0
Hagebyen*	3	1,71	1	0,61
Harstad	141	9	149	9,31
Kanebogen	119	7,15	112	6,48
Kila	48	4,94	26	3,47
Grytøy	0	0,2	4	0,29
Medkila	86	4,10	86	4,89
Seljestad B	96	4,66	88	4,35
Seljestad U*	1	0,57	1	0,57
Stangnes	0	0	0	0
Sørvik	42	2,58	48	2,76
Fageråsen	1	0,64	1	0,64
Sum	611	39,47	612	39,04

*Utvidet SFO tilbud

SFO tilbudet utgjør 39,04 stillinger. Av antall stillinger som brukes på tilbudet skoleåret 18/19 er ca 17 stillinger knyttet til tiltak for elever som trenger ekstra ressurser. Dette er elever fra 5. – 10. trinn som gis et utvidet SFO tilbud. Antall stillinger i SFO er noe redusert grunnet at færre elever benytter et utvidet SFO tilbud.

Spesialundervisning

En stor del av skolenes ressurser brukes på elever med enkeltvedtak.

6,2 % av elevene får et gjennomsnitt på 210 timer spesialundervisning i Harstad. Gjennomsnittet i gruppe 13 er 131,7 timer.

Sammen med PPT vil vi ha fokus på organisering av og kvalitet på spesialundervisningen. Det er et mål at den tilpassa opplæringen skal bli bedre slik at alle elever gis mulighet til å få et bedre læringsutbytte av den ordinære undervisningen i klassen. Gjennom systematisk arbeid med grunnleggende ferdigheter og bruk av kartleggingsresultater skal skolen stadig forbedre praksis slik at opplæringen tilpasses den enkelte elev gjennom praktisk, relevant, tydelig og variert opplæring.

År	Harstad Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	Harstad Andel av elever med vedtak om spesialunder- visning etter oppl. § 5-1 i %	Kostragruppe 13 Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	Kostragruppe 13 Andel av elever med vedtak om spesialundervisning etter oppl § 5-1 i %
17/18	210,1	6,2%	131,7	7,5%

Tall fra KOSTRA

Etablering av forsterket skole i Harstad

22.03.2018 vedtok Harstad kommunestyre å sette i gang et arbeid med sikte på å avklare spørsmålet om etablering av en forsterket skole i Harstad kommune. En forsterket skole vil si at det etableres en avdeling i en ordinær skole for elever med særlig store tilretteleggingsbehov. Utredningsarbeidet er i gang og skal etter planen behandles i kommunestyret 22.11.2018. Det som allerede nå er tydelig, er at det vil være behov for finansiering av bygningsmessige justeringer.

Generell styrking

Ressurser til styrking skal dekke økt lærertetthet, men skal også brukes til styrking av lærerens arbeid, slik som kontaktlærerressurs, koordinator for spesialundervisning, sosiallærer, IKT-kontakt, redusert leseplikt pga byrdefull undervisning mm.

Tidlig innsats

Formålet med ordningen er å sette kommunene i stand til å øke lærertettheten på 1.-10. trinn. Midlene er øremerket lærerstillinger til undervisning. Skoleåret 17/18 fikk kommunen ressurser til 10,1 ekstra stillinger fra staten til å styrke lærertettheten på småskoletrinnet. Med innføring av Lærenormen ble de statlige midlene redusert til ca. 7,5 stillinger. Disse stillingene skal nå brukes til tidlig innsats på alle årstrinn, og er ikke forbeholdt 1.-4. årstrinn som tidligere. Det er likevel presisert fra Udir – og gjennom opplæringsloven – at skolene er pliktig til å sette i verk intensiv opplæring i form av kortvarig og målrettet innsats i lesing, skriving eller regning for elever som har behov for det. Det er særskilte regler for dette for elever på 1. -4. årstrinn.

Tildeling av midler for 2019 er ikke klart. Tidlig innsats i Harstad kommune vil utredes nærmere når *Strategi for oppvekst* revideres i 2019.

Nytt revidert læreplanverk

Alle fagene i grunnskolen og de gjennomgående fagene i videregående opplæring skal fornyes. [Stortingsmeldingen Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet](#) har fastsatt rammene for fornyelsen av fagene. Fagene skal få mer relevant innhold, tydeligere prioriteringer og sammenhengen mellom fagene skal bli bedre. Prioriterte områder er

- Dybdelæring
- Tverrfaglige temaer
- Kjerneelementer i fag

Ny læreplan for grunnskolen innføres høsten 2020, og skolene starter forberedelsene for fullt høsten 2019.

Opplæring av flerspråklige elever

Harstad kommune har gjennom de siste årene tatt imot flerspråklige elever fra mange ulike land

og med mange ulike språk. Ved skolestart 2017 ble det anslått at ca. 10 % av elevene i Harstad kommune var flerspråklige, og det er i dag flerspråklige elever ved alle grunnskolene i kommunen. De fleste nyankomne elever starter sin opplæring i innføringsgruppe på Harstad skole eller Seljestad ungdomsskole. Elevene integreres umiddelbart i ordinære klasser i praktiske fag og gradvis i andre fag for å lære grunnleggende norsk så raskt som mulig. Elevene kartlegges med nasjonale verktøy og standarder. På grunnlag av kartleggingene avgjøres det når eleven er klar for overgang til ordinær klasse ved nærskolen.

Etter at det ble avdekket et behov i skolene for felles systemer og kompetanseutvikling på feltet, har det blitt etablert nettverk for lærere og assistenter i innføringstilbudene, samt nettverk for morsmålslærere og tospråklige faglærere. I juni 2017 ble Plan for opplæring av flerspråklige barn og unge vedtatt. Denne skal sikre gode systemer og rutiner. Ordningene med morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring videreføres i henhold til kommunestyrets vedtak om særskilt språkopplæring i grunnskolen (27.05.2016). Det er behov for kompetanseheving på skolene uten innføringstilbud.

Samiskopplæring

Antallet barn som mottar samiskopplæring er nedadgående i Harstad Kommune. Et evalueringsarbeid ble påbegynt våren 2018 og er planlagt fullført i løpet av skoleåret 2018/2019.

Skolestrukturen ved Grytøy, Bjarkøy og Sandsøy

Framtidig skolestruktur i Øyriket ble innarbeidet i VHP 2017-20. Planlagt sammenslåing er satt til 01.08.2019 grunnet forsinket ferdigstilling av øyforbindelsen. Øyriket skole vil ha 61 elever og stillingsbehovet vil reduseres fra dagens 16 lærerstillinger til ca 11.

Pedagogisk psykologisk tjeneste

Pedagogisk psykologisk tjeneste(PPT) er en egen enhet i Harstad kommune, organisert etter kommunelovens §28-1, og er et vertskommunesamarbeid der tjenesten er regulert i en egen samarbeidsavtale mellom kommunene Harstad, Ibestad, Kvæfjord, Skånland og Gratangen.

PPT har etablert en kontaktpersonordning med faste møtepunkter hvor PP-rådgiverne bistår skoler og barnehager med kompetanseheving og veiledning som forebyggende tiltak. Tjenesten har i tillegg logoped og PMTO-terapeuter som gir direkte hjelp til hhv barn og foresatte.

PPT har i perioder 3-4 måneders ventetid før saksbehandler kan starte opp en ny sak. Ved ventetid sendes det ut brev med informasjon om når saken vil bli startet opp. Saksbehandlingstiden fra en sak startes opp, til utredning er gjennomført og sakkyndig vurdering skrevet etter opplæringsloven § 5.1 eller barnehageloven § 19a, er på inntil 3 måneder. Kontaktpersonordningen i skolene og barnehagene skal bidra til at saker drøftes og er kjent før henvisning. Når dette er gjort vil også saksbehandlingstiden bli lavere fordi PP-rådgiverne har god kjennskap til enhetenes allmenpedagogiske tiltak.

Harstad kommune har også sitt skoleteam og førskoleteam, samt Pals-veileder organisert i PPT noe som bidrar til et bredt fagmiljø og et godt tverrfaglig samarbeid. I tillegg er Familiens hus med Åpen barnehage etablert som et lavterskeltilbud i Harstad kommune for å fremme trivsel og god helse hos barn, unge og deres familie, samt styrke barn og unges oppvekstsvilkår. Familiens hus bidrar også med foreldrestøttende tiltak gjennom bruk av anerkjente veiledningsmodeller som COS-P og PMTO.

Kompetanseutvikling

Alle grunnskolene i Harstad deltar i etterutdanning som er initiert nasjonalt.

Siden høsten 2015 har Harstad vært en *realfagskommune*. Satsingen er delvis finansiert med statlige midler, og varer ut 2019. Harstadskolen er også med i den nasjonale satsinga *Språkkommune*, som på lik linje med realfagkommunesatsinga også gjelder barnehage. Som språkkommune deltar skolene i *Språkløyper*, og kommunen har utarbeidet en egen strategi for dette arbeidet.

Ved skolene i Harstad er det nå 15 lærerspesialister. Av disse har 3 tatt videreutdanning som lærerspesialist og 4 er i gang med denne videreutdanningen. I statsbudsjettet er det signaler om at

ordningen med Lærerspesialister vil styrkes ytterligere.

Videreføring av ressurslærerstillingene er et viktig moment for at grunnskolene i Harstad kommune skal fortsette sitt utviklingsarbeid og for å bedre elevenes faglige utbytte. Strukturen med 4 ressurslærere innenfor henholdsvis norsk/engelsk/realfag og kunstfag utgjør en ressurs på 120 % stilling. Disse lærerne er viktig for å øke kompetansen på skolene, veilede lærerne i deres arbeid for å gjøre skoledagen mer praktisk, relevant og tydelig for elevene. Ressurslærerne leder de kommunale profesjonsfelleskapene (KPF) som har deltakere fra samtlige skoler.

Harstad deltar også som en av fire kommuner i et større nasjonalt forsknings- og utviklingsprosjekt – Et lag rundt eleven – ledet av UIT, Høgskolen i Oslo og Arbeidsforskningsinstituttet. Dette er et tverrfaglig prosjekt der Skolehelsetjenesten, PPT, Skolepsykologene og Barneverntjenesten involveres. I prosjektet ses det etter effekter ved at PPT jobber aktivt forebyggende ved skolens mellomtrinn (5. -7. klasse). De randomiserte deltakerskolene er Kila, Bergseng, Lundenes, Medkila og Seljestad B.

«Kompetanse for kvalitet» er den nasjonale satsingen for kompetanseheving. Harstadskolen har i flere år hatt 10-13 lærere pr skoleår på videreutdanning. Høsten 2018 startet 27 lærere på videreutdanning gjennom denne ordninga. Ordningen er delvis statlig finansiert og dekker sammen med en kommunal andel lønnsmidler (frikjøp 37,5 % stilling), utgifter til reise, opphold og utstyr. Den kommunale andelen er ca kr 500 000 pr. år. Beløpet som nyttes til ordningen må justeres i forhold til det antall lærere som deltar.

Alle lærere i Harstad deltar i skolevise profesjonsfelleskap (SPF), som ledes av lærere på hver skole. Lederne av de skolevise fellesskapene representerer sin skole i de kommunale profesjonsfelleskapene (KPF). 4 ganger årlig møtes lærere på tvers av skolene for fagsamarbeid og didaktisk/metodisk samarbeid.

Grunnskolene i Harstad vil prioritere fortsatt fagutvikling i norsk, engelsk, matematikk og kunstfag i kommunale profesjonsgrupper. Det er også nødvendig med ei tydelig satsing på 1. -4. trinn gjennom kompetansebygging og samarbeid.

Digitale læremidler

Det har vært gjennomført en stor IKT- satsing i skolene med kjøp av utstyr og maskiner, båndbredde osv. For å bistå skolenes utvikling av digital kompetanse innad i lærerkorpset, ble det våren 2018 etablert en pedagogisk veilederstilling i digital kompetanse. Stillingen brukes til veiledning og pedagogisk IKT støtte for ansatte i barnehagene og skolene slik at den profesjonsfaglige digitale kompetansen bygges opp.

Tilstanden på AV-utstyret (digitale tavler, skjermer, prosjektorer mv.) i skolene i Harstad kommune er svært varierende. Mens noen skoler har nye digitale «touch» tavler på de fleste klasserom, og også grupperom, har andre knapt har noen tavler i bruk i det hele tatt. En del av den eksisterende utstyrsparken begynner også å bli utdatert, og reparasjon av dette utstyret er kostnadskrevende og bør vurderes opp mot nyinvesteringer.

Høsten 2018 og våren 2019 gjennomføres en kartlegging av status på dagens AV-utstyrspark, samt at det gjøres en behovskartlegging for å vurdere en felles standard/målsetting som skal ligge til grunn for et «digitalt klasserom» og en «digital skole» skal inneholde på AV-siden. På bakgrunn av dette utformes et forslag til en sentralisert handlingsplan for innkjøp og drift av AV-utstyr for hele oppvekstsektoren.

En Handlingsplan for AV-utstyr vil inngå i det større arbeidet med «Plan for digitalisering av oppvekstsektoren 2020-2024», som skal utarbeides og behandles i løpet av 2019.

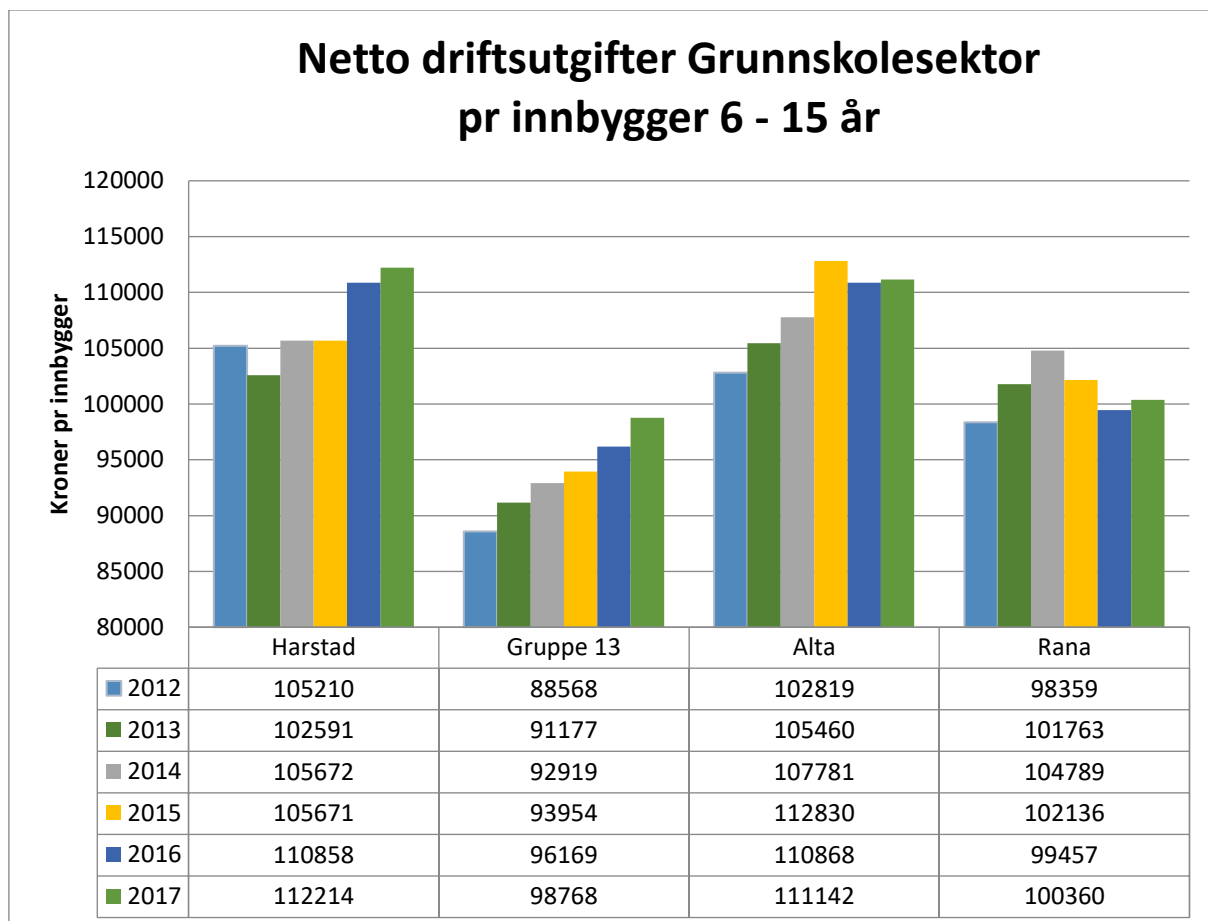
Skolebiblioteket i Harstadskolen - innkjøpsbehov

Kommunestyret vedtok 21.06.18 en bemanningsnorm ved skolebibliotekene på minimum 3 uketimer gjeldende fra skoleåret 2018/19. I vedtaket ble også rådmannen bedt om å utrede innkjøpsbehovet ved skolebibliotekene. Kartlegging blant rektorene viser at det er behov for å heve kvaliteten på flere områder. Litteraturløst må oppdateres og aktualiseres, det bør tilføres IKT utstyr for utlån og søk, skolene ønsker å benytte bibsys som driftssystem og skolenes skolebibliotekansvarlig bør kompetanseheves jevnlig. I tillegg har skolene behov for inventar for å etablere soner, øke antall

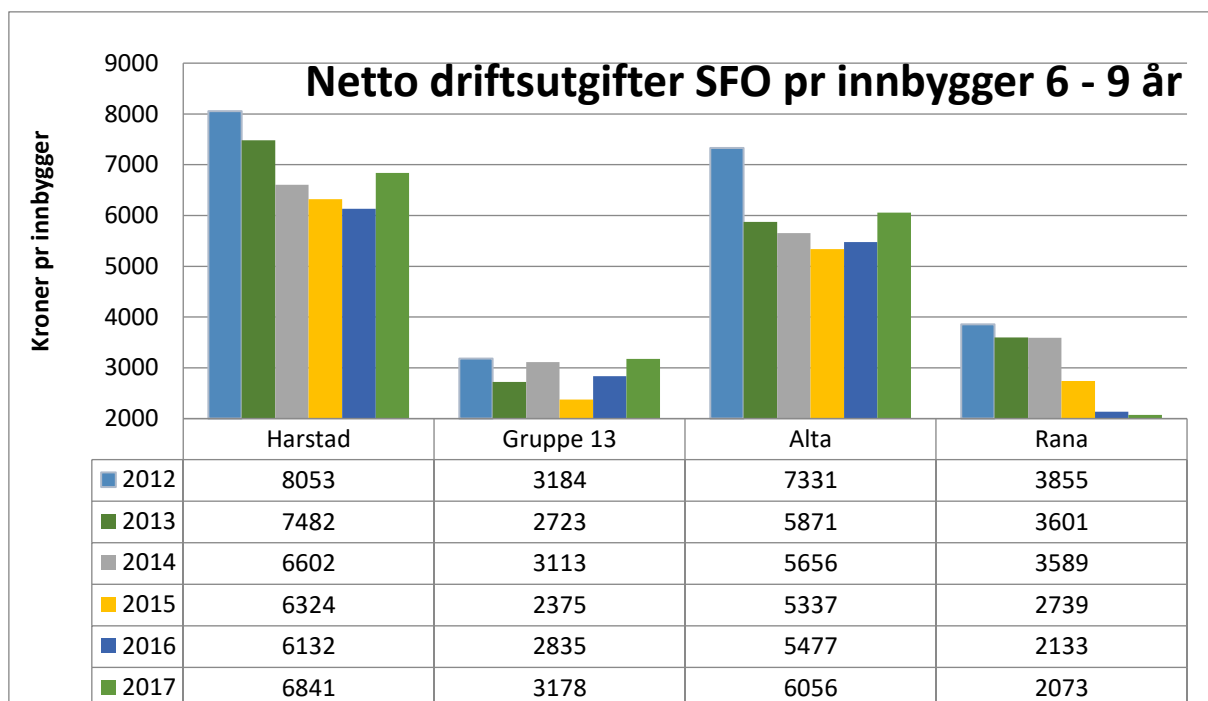
sitteplasser og etablere lesekroker. For å skape et skolebibliotek med høy brukerfrekvens som er integrert i skolens læringsarbeid må elever og lærere møte et oppdatert bibliotekrom som fremstår som et ressurscenter for skolens brukere. Samlet innkjøpsbehov ved skolene er kr. 800 000,-. Rådmannen har ikke funnet rom for å innarbeide dette økte ressursbehovet i VHP.

4.6.1.3. Overordnet nøkkeltall – utfordringer

Harstad kommunes netto driftsutgifter til grunnskole pr. innbygger 6-15 år har økt med 1,2 % fra 2016 til 2017. Kostra gruppe 13 har økt sine utgifter med 2,7 %. Harstad kommune bruker netto 12 % mer på skole enn gjennomsnittet i Kostra gruppe 13. Dette utgjør ca. 38,8 mill. kroner.

Tallene viser at Harstad kommune bruker svært mye ressurser på SFO sammenlignet med gjennomsnittet av andre sammenlignbare kommuner i gruppe 13. Kommunen bruker mer enn det doble av hva gjennomsnittet av andre kommuner bruker. Harstad har økt kostnadene fra 2016 til 2017 med 11,6 %. Kostra gruppe 13 har økt sine kostnader litt mer dvs. med 12,1 %.

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Årstimer til særskilt norskopplæring per elev med særskilt norskopplæring (antall)	44,6	48,6	30,6	31,4
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	217,4	210,1	128,5	131,7
Elever i kommunale og private grunnskoler som får særskilt norskopplæring (prosent) ¹	4,8	4,8	6,3	6,2
Elever i kommunale og private grunnskoler som får spesialundervisning (prosent)	5,5	6,2	7,4	7,5
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	75,2	71,5	73,4	73,9
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	75,7	66,9	71,4	70,1
Gruppestørrelse 2 (antall)	16,4	15,5	18	17,9
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	40,1	40,2	41,4	41,6
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	24,3	23,1	23,7	23,1

Kilde: Kostra

4.6.1.4. Vedtatte tiltak**Driftstiltak**

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
FAG	0481	Skolestruktur i øyriket	VHP 2019	-1 400	-3 000	-3 000	-3 000

Investerings tiltak:

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020
						Inv.	Inv.
BYG	14xxxx	Etablering av forsterket skole i Harstad	NY	20 300		1 300	19 000
BYG	140202	Bergseng skole - forprosjekt	NY	4 000	500	3 500	
BYG	140199	Lundenes skole	2t 2018	7 000	3 000	4 000	

4.7. Voksenopplæring

Ansvarlige enheter: Voksenopplæringa

4.7.1.1. Resultatmål for Harstad voksenopplæring

Resultatmål	Verdi/strategi (Kritisk suksessfaktor)	Hva måles	Hvordan måle, krav (Indikator/indikatorkrav)	Resultater																														
Gi deltakerne mulighet for optimalt læringsutbytte	Læring og utvikling Opplæring tilpassa den enkelte deltaker. Systematisk arbeid med alle grunnleggende ferdigheter. Relevant, variert, tydelig og praktisk undervisning ihht ny overordna del, læreplanen. Ansatte med god: - faglig kompetanse - relasjonskompetanse -formidlingskompetanse -vurderingskompetanse Ledere som -bruker kartleggingsresultater for å forbedre praksis -leder skolens kollektive kompetanseutvikling -fremmer felles profesjonelle normer Åpenhet Vurdering som fremmer læring og utvikling. Vurderingssystem med - skriftlige halvårsvurderinger - Skriftlige vurderingskriterier	T 1.1 Gode grunnleggende ferdigheter Gode faglige resultater	Resultat fra norskprøver i muntlig, lytte, lese, skrive Ønsket resultat: Resultat ihht nasjonale resultat. Ønsket bestått nivå er A2, B1 og B2.	(Vinter 2017 tall i prosent) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prøvetype</th> <th>Nasjonalt</th> <th>Harstad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Muntlig</td> <td>85</td> <td>71</td> </tr> <tr> <td>Lytte</td> <td>82</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>Lese</td> <td>74</td> <td>53</td> </tr> <tr> <td>Skrive</td> <td>82</td> <td>54</td> </tr> </tbody> </table> (Sommer 2017 tall i prosent) <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prøvetype</th> <th>Nasjonalt</th> <th>Harstad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Muntlig</td> <td>86</td> <td>94</td> </tr> <tr> <td>Lytte</td> <td>89</td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>Lese</td> <td>76</td> <td>75</td> </tr> <tr> <td>Skrive</td> <td>83</td> <td>74</td> </tr> </tbody> </table> 2017: 100 % til videregående skole.	Prøvetype	Nasjonalt	Harstad	Muntlig	85	71	Lytte	82	75	Lese	74	53	Skrive	82	54	Prøvetype	Nasjonalt	Harstad	Muntlig	86	94	Lytte	89	78	Lese	76	75	Skrive	83	74
		Prøvetype	Nasjonalt	Harstad																														
		Muntlig	85	71																														
Lytte	82	75																																
Lese	74	53																																
Skrive	82	54																																
Prøvetype	Nasjonalt	Harstad																																
Muntlig	86	94																																
Lytte	89	78																																
Lese	76	75																																
Skrive	83	74																																
T 1.2 God klasseledelse (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, faglig resultat» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,3 2017: 5,01																																
T 1.3 God veiledning i læringsprosessen	Indikator «jeg får god veiledning i hvordan jeg kan lære» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,2 2017: 5,2																																

	Deltakersamtaler Respekt Deltakermedvirkning. Profesjonalitet i møter med deltakerne. Likeverdig og ryddig saksbehandling.	(Brukerundersøkelse)		
		T 1.4 Deltakersamtalen er tilrettelagt for innspill, dialog og ansvarliggjøring av den enkelte deltaker.	Minimum 2 deltakersamtaler pr. år pr. deltaker Minimum 2 ind. planmøter m/ flyktningsteam pr. år (pr.flyktning)	2017: 2 2017: 2
		T 1.5 Respektfull behandling (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, respektfull behandling» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,2 2017: 4,89
		T 1.6 Deltakermedvirkning (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, deltakermedvirkning» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,0 2017: 4,89
Godt fysisk og psykososialt læringsmiljø som fremmer trivsel og læring.	Ansvarlighet og respekt Felles holdninger, positivt elevsyn, engasjement og samhandling.	T 3.1 Deltakerne opplever at de trives (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, trivsel» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,4 2017: 5,02
		T 3.2 Godt fysisk læringsmiljø (Brukerundersøkelse)	Indikator «totalt, fysisk miljø» Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 4	2013: 5,09 2017: 5,15

4.7.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Skolens største utfordring er knyttet til organisering i forhold til svingningene i antallet innvandrere og flyktninger som bor og flytter til Harstad.

Harstad voksenopplæring gir norskundervisning til flyktninger og innvandrere med rett og/eller plikt til norsk. I tillegg gis grunnskoleopplæring til voksne over 16 år. Kommunen plikter å gi undervisning i henhold til introduksjonsloven og opplæringsloven. Den til enhver tid gjeldende flyktningsituasjonen og behovet for utenlandsk arbeidskraft påvirker behovet for undervisningstilbud. Omfanget av undervisningstilbud avhenger også av antall flyktninger som bosettes. Ca. 200 deltakere er i opplæring på norskkurs eller grunnskole. I tillegg er det en gjennomstrømning på ca. 40 %

Kompetansestrategi:

- Fagfornyelsen
- Modulstrukturering av opplæringa
- Sertifisering muntlige norskprøver
- Arbeidsretting av norskopplæringa

4.7.1.3. Nøkkeltall og prognoser for Voksenopplæringen

	<i>Harstad 2016</i>	<i>Harstad 2017</i>	<i>G13 2016</i>	<i>G13 2017</i>
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger	-34	83	208	251

4.8. Helse og omsorg

Lov- og forskriftskrav er overordnet og styrende for sektoren. Formålsparagraf til Folkehelseloven og Helse-omsorgstjenesteloven gir sektoren retning og føringer;

- forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne
- fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer
- sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre
- sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud
- sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov
- sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet og bidra til at ressursene utnyttes best mulig
- bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller

Mål for planperioden 2019 – 2022

- Videreutvikle kommunens folkehelsearbeid
- Tjenester som gir innbyggere i alle aldre mulighet for økt selvhjelpenhet, mestring og læring
- Felles og avklart nivå på helse- og omsorgstjenester i Harstad kommune, og leveranse av tjenester i forhold til dette
- Bedre pasient/brukerforløp mellom kommune og spesialisthelsetjeneste og innad i kommunen
- En tydelig kompetansestrategi og fortløpende gjennomføring av kompetanseutvikling
- Gode prosesser på kvalitetsutvikling og oppgaveløsning – skape rom for læring
- Arbeidstidsordninger som er tuftet på en heltidskultur og som ivaretar brukernes behov
- Nytt Helsehus
- Plan for utvikling og etablering av egnede botilbud for vanskeligstilte på boligmarkedet
- Utvikle legetjenesten i henhold til lovkrav og lokale behov
- Utarbeide digitaliseringsstrategi og strategi for Velferdsteknologi
- Iverksette delprosjektene som er beskrevet i behovsanalysen «Helse og omsorgstjenestens behov for boenheter og areal for tjenesteproduksjon frem mot 2040»

Tjenestemessige mål for 2019

- Videreføre Livsgledesertifisering på alle sykehjem og boliger med heldøgns omsorg
- Sikre god legemiddelhåndtering.
- Flere ansatte gjennomfører nødvendige kompetanseheving.
- Gjennomføre forprosjekt «etablering av samlokaliserte boliger, nytt dagsenter og avlastningssenter for mennesker med utviklingshemming» i henhold til behovsanalyse
- Ferdigstille utviklingsplan for heldøgns omsorgsplasser og spesialiserte plasser i institusjon i henhold til behovsanalyse
- Ferdigstille plan for videre utvikling av forebyggende tjenester i Harstad kommune i henhold til behovsanalyse
- Ferdigstille plan for ressurs, kompetanse og rekruttering i henhold til behovsanalyse.
- Etablere demenslag og vurdere funksjonsinndeling/team for andre brukergupper i hjemmetjenesten.
- Etablere ny organisering for støttekontakt, omsorgslønn, personlig assistent og avlastning med mål om bedre kvalitet for bruker og bedre utnyttelse av tilgjengelig ressurs.
- Brukervennlig og funksjonell kvalitetshåndbok
- Felles forståelse for avviksbehandling og kvalitetsutvikling
- Videreutvikle forbedringsarbeidet ved deltagelse i «Gode pasientforløp» i regi av KS og Folkehelseinstituttet.
- Videreutvikle skolehelsetjenesten i tråd med nasjonale faglige retningslinjer

Nasjonale/sentrale prioriteringer for kommunene:

- Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter innenfor psykisk helsevern/rus/psykiatri gjelder fra 1. januar 2019 Det er fortsatt uklart om betalingsplikten gjelder folkeregistrert kommune eller oppholdskommune.
- Akuttmedisinforskrift krever at kommunene skal ha legevaktsleger med spesialitet i allmennmedisin. Øvrige leger skal ha bakvakt. Det forventes økte kostnader for Harstad kommune.
- Opptappingsplan for rusfeltet (Prop.15 S) Opptappingsplanen for rusfeltet skal bidra til en forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats.
- Omsorg 2020- regjeringens plan som skal bidra til at kommunene utvikler gode og bærekraftige løsninger for fremtidens utfordringer.
- Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021) Det skal utarbeides retningslinjer og faglige anbefalinger for kommunenes arbeid mot vold og overgrep.
- Nye nasjonale faglige retningslinjer og forskrift for helsestasjon og skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom i 2017/2018 angir krav og innhold til tjenesten som vil medføre behov for økte ressurser.
- Eldrereformen «Leve hele livet» beskriver utfordringer innenfor mat og måltider, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Regjeringen legger opp til at kommunestyrene skal vedta de løsningene som kan styrke kvaliteten på tjenestene til de eldre i sin kommune. Reformperioden er fra 2019 til 2023.
- I Stortingsmelding 26 beskriver regjeringen pasientens helsetjeneste. I dette ligger det krav om endring. Kommunene skal oppfylle samhandlingsreformens intensjoner om koordinerte og helhetlige pasientforløp, mer forebygging og tidlig innsats, flere tjenester der bruker bor.
- Helse Nord har utarbeidet en regional utviklingsplan 2035. Planen er utarbeidet etter bestilling til alle regionale helseforetak. Strategien vektlegger samhandling mellom spesialist- og primærhelsetjenesten og fremtidig oppgavefordeling mellom nivåene. Regional utviklingsplan blir grunnlag for neste nasjonale helse- og sykehusplan.

Målekart

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Forsvarlig og verdig tjenestetilbud	Pasienter skal sikres korrekt bruk av medisiner	PO T2.1	Antall pasienter som har fått feil medisin eller feil legemiddel/styrke/dose av alvorlig eller svært alvorlig grad. Indikatorkrav: < 25 hendelser	2014: 24 2015: 32 2016: 66 2017: 55

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
	Pasienter skal sikres en medisinliste som er oppdatert og korrekt i forhold til nuværende situasjon	PO T2.2	Antall gjennomførte systematisk legemiddelgjennomgang på pasient i langtidsopphold i institusjon Indikatorkrav: > 200 Rapport «mangelfull IPLOS» sjekkes for å kontrollere om legemiddelgjennomgang er foretatt	2017: Ikke rapportert
	System og omgivelser skal være utformet slik at pasienter ikke skader seg ved fall	PO T2.4	Antall fall med skader i sykehjem skal reduseres Indikatorkrav: < 50 hendelser	2014: 77 2015: 71 2016: 116 2017: 90
	Sikre oppfølging av ernæring hos pasienter for å forebygge og behandle over-/under ernæring	PO T2.5	Antall gjennomførte ernæringsstatus Indikatorkrav: > Rapport «mangelfull IPLOS» sjekkes for å kontrollere om ernæringsstatus er foretatt	2017: Ikke rapportert

UTFORDRINGSBILDE HELSE OG OMSORG

Felles for sektoren

- Ny organisering av helse- og omsorgstjenestene ble etablert i 2018. Utviklingsprosesser foregår rundt lederstruktur, lederstøtte, arbeidsprosesser, oppgavedeling og kvalitetsutvikling. Det krever tid og ressurser for å etablere nye rutiner, felles forståelse og god samhandling
- Rekruttere og beholde fagkompetanse – spesielt utfordrende i forhold til leger og sykepleiere
- Kompetansekravene øker stadig. Mange ansatte skal utvikle sin kompetanse på et stort fagfelt, som er utfordrende både i forhold til organisering og økonomi. Det er nødvendig med en overordnet strategi for kompetanseutvikling. Tiltak bør i tiden fremover i større grad gjennomføres ved hjelp av e-læring.
- Gode praksisarenaer som ivaretar og følger opp student og lærling på en trygg måte kombinert med at den enkelte ansatte skal ha kompetanse og ressurs til veiledning oppleves som utfordrende. God organisering av praksisarena vil i et fremtidig perspektiv være viktig for rekruttering.
- Det er en nasjonal utfordring at det ikke er tilstrekkelig sammenheng i pasientforløp. Dette er blant annet beskrevet i Stortingsmelding «Leve hele livet». Pasientforløpene svikter i overgangene mellom sykehus og kommune og internt i kommunen. KS og Folkehelseinstituttet har etablert læringsnettverk der kommuners og helseforetakenes deltagelse skal bidra til å forbedre overgangene i pasientforløpene. Forbedringsarbeidet krever aktivt involvering fra begge parter og god lederforankring.
- Høyt sykefravær medfører organisatoriske, faglige- og/eller kompetanseutfordringer.
- Kommunestyrets vedtak i Behovsanalysen «Helse og omsorgstjenester behov for boenheter og areal for tjenesteproduksjon frem mot 20140» er omfattende. Det er mange

oppfølgingssaker, noen er gjensidig avhengig av hverandre og avhengig av flere sektorer og avdelinger i kommunen. Samtidig skal tjenester leveres, og de samme personalressursene skal håndtere både utvikling og drift. Gode planer og utvikling av nye tiltak som kan imøtekomme dagens og morgendagens utfordringer må prioriteres for å imøtekomme dagens og morgendagens utfordringer.

- Økt etterspørsel etter tjenester krever ofte økt ressurs. Sektoren opplever det utfordrende å organisere tjenesten basert på dagens etterspørsel samtidig som enhetene skal jobbe med årsverksnedtrekk.
- Harstad kommune har driftsutgifter i helse- og omsorgssektoren som er høyere enn sammenlignbare kommuner i KOSTRA-gruppe 13. Harstad kommune fikk våren 2015 utarbeidet en driftsanalyse for helse og omsorgsområdet. Rådmannen initierte et omstillingsprogram som inneholder 2 faser og som ble behandlet i Kommunestyresak 2015/148. Det jobbes med flere tiltak i fase 1.
- Tildeling og gjennomføring av hjemmetjenester og opphold i sykehjem fungerer normalt slik at tjenestetilbudet øker etter hvert som funksjonsevnen til bruker svekkes. Praktisk bistand, hjelp og pleie tilstås ofte som kompensasjon for tapte funksjoner, uten at rehabiliteringsevne og -mulighet er utredet. Det er ofte funksjonstapets omfang som bestemmer utmålingen av tjenestetilbudet. Slik øker også helse- og omsorgstjenestetilbudet i tråd med veksten i behovet ettersom tallet på personer med nedsatt funksjonsevne øker. Forebygging, habilitering/rehabilitering og tidlig innsats er sentrale mål både i samhandlingsreformen og i Omsorg 2020. Sektoren må i større grad legge vekt på aktiv omsorg, hverdagsrehabilitering, sosialt nettverksarbeid og bruk av velferdsteknologi.
- Kommunen har fått en annen rolle og økt ansvar innenfor kreftomsorg/behandling. Pasienter behandles på sykehus men skal følges opp i kommunen. Det er stadig flere som får kreft, overlever kreftsykdom og kreftbehandling. Det er behov for et differensiert tilbud. Kommunen har over 3 år mottatt 75 % lønnskutt fra kreftforeningen til stilling som kreftkoordinator. Tilskuddet reduseres for hvert år. Dersom funksjonen skal videreføres, er det behov for økt kommunal finansiering av koordinatorstillingen.
- Velferdsteknologi. Med bakgrunn i demografisk utvikling og tjenestemessig behov er det nødvendig å tenke nytt. Nye velferdsteknologiske løsninger vil kunne legge til rette for at brukere skal mestre eget liv i eget hjem lengst mulig. Kommunen er i ferd med å utvikle ny strategi for hvordan vi skal ta i bruk den nye teknologien. Når helse og omsorg skal digitaliseres vil det komme utgifter ved implementering, før kostnadene vil flate ut og de unngåtte kostnadene vil bli tydeligere.
- Fra 1. januar 2020 har regjeringen lovfestet at alle kommuner skal ha psykologkompetanse. Frem til lovplikten trer i kraft vil kommuner som rekrutterer psykolog kunne motta et årlig tilskudd per psykologårverk.
- Flere avdelinger i sektoren har på bakgrunn av økte oppgaver vokst ut av egne lokaler og har inngått avtale om ny lokalitet. Dette er kostnadskrevenende.
- Helse Nord sin regionale utviklingsplan 20135 beskriver behov og strategi i helseregion nord i et langsiktig perspektiv. Strategien vektlegger samhandling mellom spesialist- og primærhelsetjenesten og fremtidig oppgavefordeling mellom nivåene. Planen vil få betydning for Harstad kommunens helse og omsorgstjenester. Harstad kommune erfarer at det mangler en tydelig samhandling når helseforetak og kommuner skal planlegge for framtiden.

Kjernevirksomhetens utfordringer

Hjemmetjeneste

- Hjemmetjenesten erfarer økt oppdragsmengde og andelen brukere som mottar tjenester har økt i alle aldersgrupper bortsett fra aldersgruppen 80+. Det er nedgang i antall hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov.

- Overføring av oppgaver medfører at det forventes at hjemmetjenesten skal ivareta stadig nye funksjoner uten at dette medfører økt ressurstilgang.
- Hjemmetjenesten ivaretar i stadig større grad utskrivning fra 2. linjetjeneste.
- Hjemmetjeneste-avdelingens lokaler er trange og nedslitte og inventaret trenger fornying
- Demensplanens tiltaksbeskrivelse mangler finansiering innenfor tilrettelagte avlastningsplasser for brukergruppen, herunder yngre personer, utvidelse av antall dagsenterplasser og særlig til yngre pasienter.
- Stor pasient-gjennomstrømming og store ressurskrevende pasientoppgaver medfører behov for mer administrativ tid til koordinering og oppfølging.

Heldøgns omsorg

- Fra 2017 ble det forskriftskrav om at det skal gjennomføres legemiddelgjennomgang for alle pasienter på langtidsopphold. «I trygge hender» har utarbeidet en Pasientsikkerhetskampanje som ivaretar tiltak for å sikre riktig legemiddelbruk i sykehjem. Gjennomføring vil være krevende for sektoren i form av ressursbruk i institusjonene, innleie av farmasøyt og utvidet bruk av tilsynslege. Det ligger et særskilt ansvar på tilsynslegene for at dette skal kunne gjennomføres.
- Nivå og tilgjengelighet på legetjenester krever justering for å kunne utvikle fag, kvalitet og kontinuitet i legetjenesten.

Bo og oppfølging

- Flere boliger til brukergruppen psykisk utviklingshemmede er uegnet. Flere av brukerne har multifunksjonshemming og krever fysisk tilpasset lokaler. Noen mangler egen ytterdør som medfører uheldige situasjoner.
- Det erfarer at flere unge mennesker i alderen 18-24 har utfordringer med å skaffe bolig, bo alene, ivareta egen økonomi og mestre hverdagen. Det kreves helhetlig innsats, tiltak og koordinering.
- Det har over tid vært utfordrende å rekruttere støttekontakter, samt organisere avlastning og aktivitetstilbud til personer med utviklingshemming og funksjonsnedsettelse. Tjenester til utviklingshemmede gis i dag i spredte og aldrende lokasjoner, noe som fører til at fritidsaktiviteter og tilbud i liten grad kan gis i tilknytning til brukernes hjem.

Psykisk helse og rus

- Psykisk helsesvikt i tillegg til ulik rusmiddelavhengighet er et økende problem blant unge. Statsbudsjett beskriver et utvidet folkehelseprogram skal styrke kommunens mulighet til å utvikle og prøve ut nye måter å fremme barn og unges psykiske helse på.
- Kommunene får ansvar for akutt døgnopphold for pasienter med rus og psykiatri problem fra 2019- betalingsplikt innføres. Regjeringen foreslår å flytte 185 millioner kroner fra sykehusrammen til kommunerammen i forbindelse med innføring av betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og TSB (tverrfaglig spesialisert rusbehandling). Ved å innføre betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og TSB likestilles denne pasientgruppen med utskrivningsklare pasienter i somatiske avdelinger.
- Opptrappingsplanen rus og psykisk helse. Tiltakstjenestene skal settes sammen til et helhetlig apparat som ikke bare har rusfrihet som mål, men kunne skape et verdig liv for de mest utsatte gruppene som mennesker med rus og psykiske lidelser.
- Harstad kommunen har etablert ROP (oppsøkende rusteam) Dette teamet jobber oppsøkende med mål om å forhindre forverring og motivere til behandling. Tjenesten startet opp med prosjektmidler fra Fylkesmannen. Etter hvert skal disse prosjektmidlene fases ut og det forventes at kommunen viderefører tjenesten.

Helse og mestring

- *Legetjenesten*: Manglende rekruttering til *fastlege*. Det er ikke ledig plass hos fastleger i Harstad kommune i dag. Det er utfordringer knyttet til omsetting av legepraksis i fastlegeordningen. Departementet og Legeforeningen har nylig inngått en avtale om fastlegeordningen, og er enige om at oppgavemengden for fastlegene har blitt for stor og at det må flere fastleger inn i ordningen. Fastlegeordningen er under evaluering
- *Fysioterapi/ergoterapi*: migrasjonshelseutfordring, driftstilskudd private fysioterapeuter, klarer ikke å sikre rask og god tilgang på fysioterapitjeneste.
- Manglende ressurser til styrking av *helsestasjon og skolehelsetjenesten* i henhold til nasjonale retningslinjer. Dette medfører at helsestasjon og skolehelsetjenesten ikke har mulighet til å gjennomføre flere viktige forebyggende tiltak.
- Vurdere hva *aktivitetssenter* skal være /inneholde for at de unge eldre skal ønske å ta det i bruk. Vi trenger mer og tydeligere kunnskap på dette feltet, utredninger og behovsanalyser Det trengs et godt utviklet transporttilbud
Lytte til/ lære av nasjonal kartlegging av eldrecentre, aktivitetssentre, forebyggende og helsefremmende aktiviteter og lavterskeltilbud i norske kommuner.
- Inaktivitet og overvekt fører til livsstilssykdommer. *Frisklivssentralen* har i dag større etterspørsel enn det som leveres.
- Avdeling for *hjemmebasert rehabilitering* har ansvar for kommunens arbeid med velferdsteknologi samt kontroll med elektromedisinsk utstyr. Det er behov for økt stilling som hjelpemiddelteknikker. Dette i tråd med kommunens strategi for digitalisering og velferdsteknologi, samt kunne ytterligere bidra til systematisk kontroll og service av kommunens elektromedisinske utstyr. Rådmannen viser til at dette ikke er innarbeidet i VHP.

Utviklingstiltak

Hjemmetjenesten

- Etableringen av hukommelsesteam. Grunnlaget for teamets arbeid er forankret i den kommunale demensplan.
- Etablering av egen avdeling for demens/kognitiv svikt. Etablering av demenslag vil være en pilot for vurdering av ytterligere funksjonsinndeling av hjemmetjenesten.
- Enheten har søkt eksterne tilskudd og jobber med tjenesteutvikling slik;
 - Reorganisering av støttekontakt, brukerstyrt personlig assistent og omsorgslønn.
 - Etablering av demenslag, herunder demenspakke som arbeidsverktøy
 - Utprøving av demensskolen, som er et tilbud til demenssyke, og tilpasning av denne til videre drift.
 - «Glad i mat», som er et prosjekt for å bidra til større fokus på ernæringsoppfølging
 - «I hode og sekk», som er et kompetansehevende prosjekt i samarbeid med Undervisningshjemmetjenesten i Tromsø (USHT). Dette skal bedre den akuttmedisinske forståelsen i hele hjemmetjenesten, særlig med tanke på skrøpelige eldre.
 - Dokumentasjonsprosjekt
 - Utprøving av medisindispensere som velferdsteknologisk virkemiddel.

Heldøgns omsorg

- Har fokus på å vise frem et positivt bilde av eldreomsorgen. Livsgledetilnærming har gitt tjenesten et nytt faglig fokus og mer personsentrert omsorg. Det jobbes med å gjøre arbeidet bærekraftig.
- Fokus på å innføre tiltak som skisseres i trykghetsstandard. Dette gjelder områder som ernæring og aktivitet. Det jobbes med å få på plass gode strukturer rundt omsorg ved livets slutt.

- Jobber med forbedringstiltak skissert i pasientsikkerhetskampanjen «i Trygge hender». Dette gjelder innenfor områder som forebygging av fall, riktig legemiddelbruk.

Bo og oppfølging

- Det opprettes prosjekt med formål om å organisere støttekontakt, omsorgslønn, personlig assistent og avlastning på en tilfredsstillende måte. prosjektet har fått navnet SOPP.
- Det etableres et prosjekt som kalles Foyer. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom barnevern, Nav, psykolog og lege og skal bidra til å jobbe målrettet mot ungdommer som har utfordringer med å mestre eget liv i form av bo- evne, ivaretagelse av helse, økonomi, fremtid og jobb.
Prosjektet skal jobbe med å utvikle individuelle forpliktende programmer med fokus på botrening, økonomi, dagtilbud, fritid, helse og nettverk. Det er innvilget tilskudd fra Fylkesmannen til opprettelse av prosjektstilling innenfor Foyer.
- Det er en arbeidsgruppe som jobber med prosess rundt nybygg av tilrettelaget boliger for utviklingshemmede, samt nytt dagsenter og avlastningssenter.
- Knorrrebakken er etablert som kompetansesenter for Huntington i Nord –Norge.

Helse og mestring

- Etablere FACT-team. Modell for å gi oppsøkende, samtidige og helhetlige tjenester til mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Teamene er tverrfaglig sammensatt, har en teambasert tilnærming og leverer både kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester. Teamet gir alle typer tjenester som brukeren har behov for, blant annet integrert behandling av rus og psykisk lidelse og tett individuell oppfølging rettet mot arbeid, familie, fritid og bolig. Modellen er utprøvd i mange land med gode resultater for målgruppen, også i Norge
- Helsestasjon og skolehelsetjenesten har i de siste 4-5 årene hatt tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet. Tilskuddsmidler har vært brukt til styrking av skolehelsetjenesten. Tjenesten ser flere muligheter og har verktøy for i større grad å jobbe helsefremmende og forebyggende overfor barn og unge innenfor områder som psykisk helse, vold og overgrep, fysisk aktivitet og overvekt, tobakk, rusmidler seksuell helse. Forventning om en større grad av tverrfaglighet i skolehelsetjenesten er etablert med tilskuddsmidlene. Dersom tilskuddsmidlene ikke erstattes av egen kommunal finansiering fra 1. mai 2019, vil de etablerte tiltakene måtte avsluttes.
- For å stabilisere fastlegeordningen i Harstad, bedre rekrutteringen, og øke kapasiteten er det utarbeidet det strategi for å løse utfordringene. Dette er forankret i kommunestyret.
- Harstad kommune har en godt fungerende frisklivssentral med bredt fagfelt. Det er ønskelig å utvikle Frisklivssentralens tilbud til flere målgrupper, spesielt ungdom og unge voksne. Lærings- og mestringsarbeidet i kommunen bør koordineres og utvikles. Videre er det viktig å bidra til bedre lokal luftkvalitet i Harstad ved å ha oversikt over luftkvalitet i sentrum og være katalysator og fagressurs i videre prosess. Harstad kommune er ledende i landet på skade- og ulykkesforebygging. Deltagelse i det nasjonale nettverket er viktig for kompetanseutvikling og nettverksbygging.

TILTAK BASERT PÅ UTFORDRINGSBILDET

Prioriterte tiltak 2019 - fag

- Enheter utvikler handlingsplan innenfor Legemiddelhåndtering basert på ROS analyse
- Kompetansetiltak i form av e-læring og økt fokus.
- Iverksette tiltak for etablering av funksjonsinndeling i enhet for hjemmetjeneste. Teste ut pilot.
- Deltagelse i forbedringsnettverk «Gode pasientforløp»

- Videreføring av tiltak for integrering av Hverdagsmestring og Hverdagsrehabilitering som metodisk tilnærming i hjemmetjenesten, ergo/fysioterapi avdelingen og rehabiliteringsavdelingen – Tidlig innsats
- Legemiddelgjennomgang foretas på alle med langtidsplass.
- Jobbe med tiltak for Livsgledesertifisering på alle sykehjem og bolig med heldøgns omsorg
- Gjennomføre evaluering av frivillighetsarbeid i henhold til føringer i frivillighetsstrategi
- For å sikre kvalitet og kontinuitet i legetjenesten i sykehjem er det en målsetting om å etablere større stillingsfunksjon på sykehjemmene.

Prioriterte tiltak 2019 - organisering.

- Videreføre arbeidet med Heltidskultur for å bedre kvaliteten og kontinuiteten på tjenesten.
- Gjennomgang av rutiner og systemer knyttet til tildeling og utførelse av tjenester med mål om en bedre avstemming av tjenesteproduksjon mot tilgjengelig ressurs.
- Innføring av forbedringstavler for kontinuerlig forbedring i alle avdelinger
- Nye enheter jobber med etablering og utvikling av tjeneste. Det jobbes med lederstrukturer, arbeids/oppgavefordeling, fagutvikling og tjenesteutvikling.
- Organisere støttekontakt, omsorgslønn, personlig assistent og avlastning på en tilfredsstillende måte. Testes ut som prosjekt.
- Avstemme økonomi tilpasset drift.

Prioriterte tiltak i planperioden 2019-2022

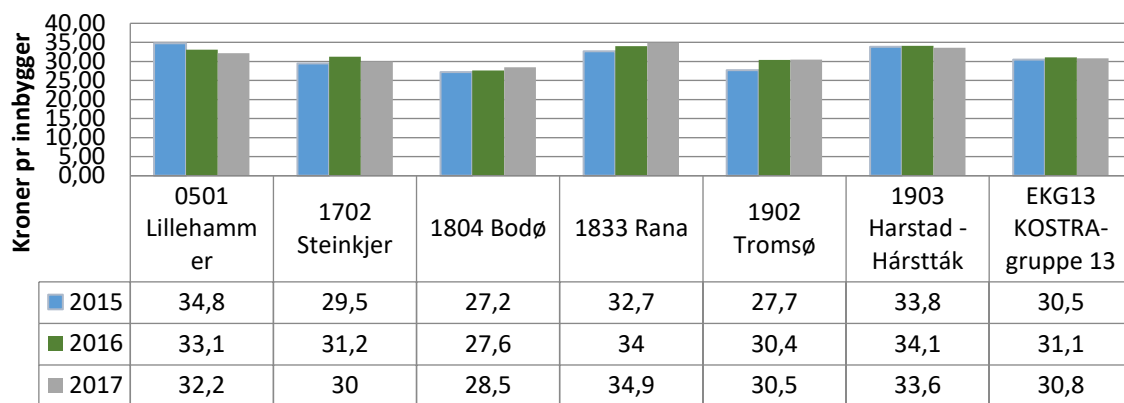
- Videreføre tilbud på oppsøkende team og for ettervern(rus/psykiatri)
- Etablere nye botilbud i tråd med vedtatt handlingsplan, boligpolitisk plan
- Gode pasientforløp.
- Utvidet kompetansetiltak. Etablere faste tider for opplæring
- Etablere FACT-team for Sør Troms (oppsøkende behandlingsteam-behandlingstilbud rettet mot personer med psykiske lidelser ofte kombinert med rus)
- Utvikle samarbeidsprosjekt mellom barnevern, Nav, psykolog og lege. Bidra til å jobbe målrettet mot ungdommer som har utfordringer med å mestre eget liv i form av bo- evne, ivaretagelse av helse, økonomi, fremtid og jobb.
- Iverksette tiltak skissert i Demensplan
- Velferdsteknologi. Iverksette prosjekt/pilot i utprøving av velferdsteknologi
- Funksjonsinndeling i enhet for hjemmetjeneste
- Samarbeidsprosjekt med UIT vedrørende utvikling av gode praksisarena

Prioriterte kompetansetiltak

- Systematisere kompetanseheving ut fra sektoren og enhetenes behov
- Lederutvikling for sektoren
- Kompetanseheving innenfor demensomsorgens
- Helsefagarbeiderutdanning. Utdanning av ufaglærte
- Videreutdanninger i tråd med sentrale satsingsområder og lokale behov
- Kompetanseheving på området kritisk/alvorlig syke i hjemmet
- Kompetanseheving av ansatte som gjennom arbeidet må utøve «bruk av makt og tvang» i forhold til Kapittel 9 helse og omsorgstjenesteloven.

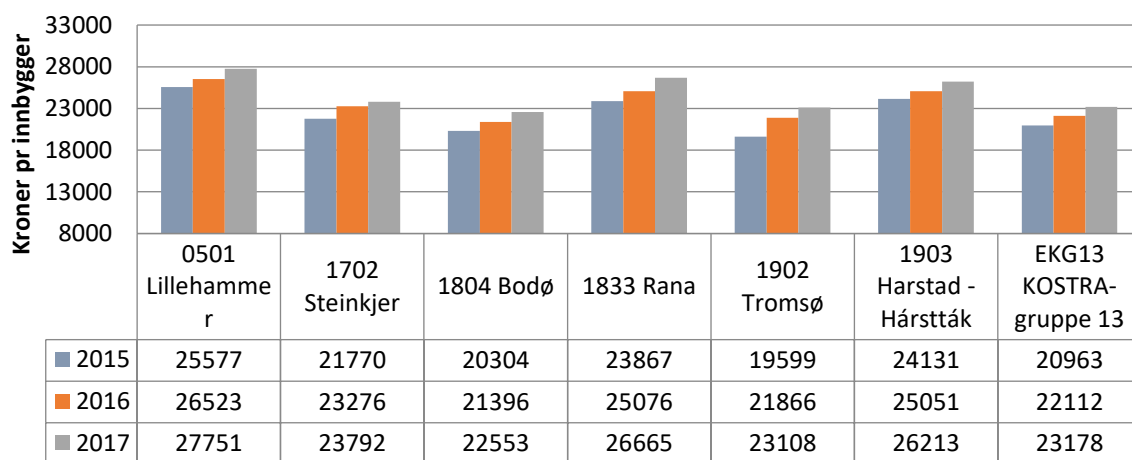

Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftskostnad (prosent)

Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto driftskostnad er redusert med 0,5% fra 2016 til 2017 i

Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)

Harstad har 4.573,- (19,7%) høyere utgifter til kommunale helse- og omsorgstjenester pr. innbygger enn gruppe 13. Harstad har og høyere utgifter enn sammenlignbare kommuner i landet. Rådmann har høy fokus på å få tallet ned til et mer akseptabelt nivå.

Overordnede nøkkeltall

Nøkkeltall	Harstad - Hársttåk	Kostragruppe 13
------------	-----------------------	--------------------

	2016	2017	2016	2017
Utgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kr)	25051	26213	22112	23178
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)	354,2	358,6	279,7	290,7
Netto driftsutgifter til omsorgstjenester i prosent av kommunens samlede netto drifts (prosent)	34,1	33,6	31,1	30,8
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	75,9	76,6	74,3	74,4
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,49	0,49	0,56	0,6
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	39,3	38,2	31,2	29,2
Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	51,1	52,1	48,1	48,7
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	14,3	13,4	11,6	11,7
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)1	97,2	92,9	87,7	89,4
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon (kr)	3086	3166	3328	3483
Andel private institusjonsplasser (prosent)	0	0	4,6	4,5
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,71	0,54	0,68	0,59
Andel innbyggere 67-79 år med dagaktivitetstilbud (prosent)	0,27	0	0	0
Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter (prosent)	4,9	4,8	4,3	4,3
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	13	12,4	10,3	10,5
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	12,4	12,6	9	9,2
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	43,3	44,2	33,7	36,1
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)	79,7	83,3	90,9	89,5

4.8.1.1. Vedtatte tiltak

Driftstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
FAG	0482	Klinisk ernæringsfysiolog	NY	750	750	750	750
Fag	0482	Velferdsteknologisk plattform	NY	450	450	450	450
Helse	1780	Styrking av fastlegetjenesten	NY	6 400	6 400	6 400	6 400
PLO	0482	Vurdering av tjenesteomfang og effektivisering av drift sykehjem	VHP 2018	-1 500	-3 000	-3 000	-3 000
FAG	0490	Mulighetsstudie for etterbruk av arealer i Fredlyveien 4	1t. 2018	100			
FAG	0490	Utviklingsplan for heldøgns omsorgsplasser og spesialiserte plasser i institusjon	1t. 2018	1 100			
FAG	0490	Strategi for fremtidens hjemmetjenester	1t. 2018	400			
FAG	0490	Plan for utvikling av forebyggende tjenester	1t. 2018	200			

Investeringstiltak:

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Drift
Helse og omsorg									
		Helsehuset							
BYG	140107	Helsehuset/lokalmedisinsk senter	2t 2018	220 000	2 000	45 000	100 000	73 000	
BYG	1480	Helsehuset/lokalmedisinsk senter - FDV fra 2022	VHP 2018						2 800
HELS	1700	Helsehuset/lokalmedisinsk senter - Besparelse husleie havnegata fra 2022	VHP 2018						-1 500
HELS	0482	Helsehuset-Drift av dagavdeling med 10 plasser (rehabilitering) fra 2022	VHP 2018						2 100

4.9. Sosialtjenesten og flyktingtjenesten (NAV)

Ansvarlige enheter: NAV-Harstad, Personal og organisasjon

4.9.1.1. Resultatmål for sosialtjenesten og flyktingtjenesten (NAV Harstad)

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat	
TJENESTE/BRUKERE					
Alle personer som mottar økonomisk sosialhjelp skal avklares til arbeid eller varig ytelse	Individuelt tilpasset tilbud til brukere, med særskilt fokus på ungdom under 30 år	NAV T1.1	Antall deltakere i kvalifiseringsprogram (KVP) Ønsket resultat er: 2018: 30	2016: 29 2017: 26	
		NAV T1.2	Andel deltakere i KVP som går over til jobb (inkl. jobb med lønnstilskudd)/utdanning/andre tiltak inkl. andre ytelser i NAV Ønsket resultat: 75 %	2016: 80 % 2017: 83 %	
	Individuelt tilpasset tilbud til brukere	NAV T1.4	Andel saker der økonomisk rådgivning og/eller gjeldsrådgivning er gitt – og som ikke utløser sosial stønad Ønsket resultat: Økning	2015: 43 % 2016: 71 % 2017: 46,7 %	
	Individuelt tilpasset tilbud til brukere	NAV T1.10	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene: "Jeg får den servicen jeg trenger fra NAV-kontoret" (statlig brukerundersøkelse) Indikatorkrav: Skala 1-6: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3	2016: 4,4 2017: Ikke gjennomført 2017: Ikke gjennomført	
	Individuelt tilpasset tilbud til brukere	NAV T1.11	Nedgang i gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp Ønsket resultat: Skal ikke overstige 4 mnd.	2016: 4,5 2017: 4,4	
		NAV T1.12	Andel som har mottatt økonomisk sosialhjelp Ønsket resultat: Reduksjon	2016: 2,5 % 2017: 2,5 %	
		NAV T1.13	Andel langtidsmottakere med økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold Ønsket resultat: Reduksjon	2016: 0,5 % * 2017: 0,4 % *	
		NAV T1.14	Andel unge som har mottatt økonomisk sosialhjelp Ønsket resultat: Reduksjon	2016: 1,6 % * 2017: 1,6 % *	
	Personal/organisasjon				
	Rask og god saksbehandling	Kvalitetssikring ved at forvaltningsbrev utarbeides i hver aktuell sak	NAV O1.1	Antall behandlede og opplyste sosialsaker innen 14 dager Ønsket resultat: 90 % Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er 14,9 dager.	2016: 97 % 2017: 65 %
Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat	

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
Flykningstjenesten				
Alle bosatte flyktninger skal avklares til arbeid eller varig ytelse	Individuelt tilpasset introduksjonsprogram	NAV T1.5	Andel flyktninger som går direkte over til jobb, utdanning (grunnskole, videregående, høyere utdanning) eller aktive tiltak i NAV etter avsluttet program. Ønsket resultat: 50 %	2016: 54 % 2017: 81 %
		NAV T1.6	Andel flyktninger som går over til arbeidsrettet tiltak eller ytelser i NAV etter endt introduksjonsprogram Ønsket resultat: 50 %	2016: 31 % 2017: 37 %
		NAV T1.7	Andel flyktninger som går over til jobb ett år etter endt introduksjonsprogram (Kilde: IMDi) Ønsket resultat: 70 %	2016: 67 % 2017: 26 %
		NAV T1.8	Vedtatt om introduksjonsprogram Ønsket resultat: 97 % innen 3 måneder etter bosetting	2016: 92 % 2017: 90 %
	Boliger til flyktninger	NAV T1.9	Antall bosatte flyktninger i Harstad Vedtatt bosettingsmål/ ønsket resultat 2019: 60 I tillegg kommer familie-gjenforente	2016: 113 + 24 2017: 53 + 35

4.9.1.2. Rammebetingelser og utfordringer for sosialtjenesten og flykningstjenesten

NAV Harstad har ansvar for å yte tjenester etter lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, lov om sosiale tjenester i NAV, folketrygdloven og introduksjonsloven. Kontoret har også ansvar for gjeldsrådgivning.

Flykningstjenesten, med bosetting av flyktninger og introduksjonsprogrammet, er utenfor minimumsløsningen i et NAV-kontor, men ble organisert inn under NAV Harstad ved etablering av kontoret i 2007.

Målet for NAV er å bidra til at flere kommer i arbeid. Arbeid gir det enkelte menneske økonomisk selvstendighet og handlingsrom, og er den viktigste arenaen for inkludering og bedring av levekårene for de som er vanskeligst stilt. De nasjonale målene og hovedprioriteringene for de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen er å gi alle mulighet til å komme i arbeid, gi alle barn og unge mulighet til å delta og utvikle seg, og bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Målet for flykningstjenesten er bosetting av flyktninger etter kommunestyrevedtak samt gjennomføring av introduksjonsprogrammet.

Det er en økende andel mennesker som har det vanskelig, som sliter med helse, rus, økonomi og/eller sosiale problemer, ungdom som dropper ut av skolen, langtidsledige og barnerike familier med innvandrerbakgrunn med komplekse problemer. Det er mange mennesker som strever med styring av egen økonomi, og har behov for supplerende sosialhjelp. De siste årene har det vært økning i antallet som har hatt behov for hjelp til å forvalte økonomien gjennom frivillig forvaltning. NAV-kontoret opplever at det er en utydelig grenseavklaring mot andre enheter, og har derfor en

kapasitetsutfordring når det gjelder oppfølging av de store brukergruppene som har sammensatte helse- og sosiale problemer.

Kontoret har fra 1. oktober 2016 og ut 2018 blitt trukket ut til å delta i prosjektet «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier», underlagt Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det er ansatt to familiekoordinatorer som skal følge opp prosjektet. Prosjektet skal gjennom å jobbe i praksisfeltet med familier utvikle gode metoder for oppfølging og bidra til at foreldre og barn får bedre bo og levekår gjennom deltakelse i arbeid eller skole. Det er viktig med godt samarbeid med Barne- og ungdomstjenesten i oppfølgingen av prosjektet.

Lov om sosiale tjenester i NAV (sosialtjeneste)

Det jobbes aktivt for at flere kommer i arbeid og færrest mulig får passiv sosialhjelp gjennom god oppfølging og arbeidsrettede tiltak. Ungdom, langtidsledige og personer med innvandrerbakgrunn (utenfor EØS) er prioritert for oppfølging og arbeidsrettede tiltak. Kontoret har et særlig fokus på barns vilkår i familien ved behandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp.

Kvalifiseringsprogrammet er en rettighet etter lov om sosiale tjenester i NAV (§ 29) og skal bidra til at personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, og ingen eller svært begrensede inntektsevner, skal få styrket sin mulighet for å kunne delta i arbeidslivet.

NAV-kontoret har gjennom lov om sosiale tjenester i NAV plikt til å skaffe et midlertidig botilbud hvis personer helt akutt ikke har et sted å sove og oppholde seg neste døgn (§ 27). Kontoret opplever det som en stor utfordring å finne botilbud ved akutte situasjoner og erfarer at mange blir boende på hospits eller Blåhuset over lang tid. Det er generelt en stor utfordring å finne bolig til personer som er vanskeligstilt på boligmarkedet.

Arbeidsrettet aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp

Stortinget har vedtatt i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 20 at det skal stilles vilkår om arbeidsrettet aktivitet for å få økonomisk stønad. Formålet med vilkår om aktivitet er rettet mot å styrke den enkeltes mulighet for å komme i arbeid og bli selvforsørget. Aktivitetene som tilbys skal være individuelt tilpasset behov og funksjonsnivå til den enkelte.

NAV Harstad har etablert Jobbhuset som kommunalt lavterskel arbeidsrettet aktivitetstiltak, spesielt rettet mot unge under 30 år som mottar økonomisk sosialhjelp.

Dersom stønadsmottaker takker nei til aktivitetstilbudet, kan NAV-kontoret fatte vedtak om å redusere utbetalingen. Det vil kunne foretas individuelle vurderinger, og syke eller andre som ikke er i stand til å utføre aktivitet, vil ikke bli møtt med et slikt krav. I lovendringen er dette presisert med at vilkår «ikke må være uforholdsmessig byrdefulle».

Det jobbes målrettet med metode- og fagutvikling for å utvikle den arbeidsrettet oppfølgingen av sosialhjelps-mottakere.

Flyktningetjenesten

Flyktningestrømmen til Norge og Harstad var i 2016 svært høy, noe som vil gi både positive og negative ringvirkninger de neste årene. Fremover stiller det flyktningetjenesten, NAV-kontoret, andre kommunale tjenester og Harstad-samfunnet overfor utfordringer. Det handler både om å ha kapasitet til å håndtere bosettingen, kvalifiseringen og integreringen av bosatte flyktninger, samt å bidra til at de kommer i arbeid og blir selvforsørget. I 2018 ble kommunen anmodet om å bosette 40 personer, i tillegg kom en tilleggsanmodning på 1 person høsten 2018.

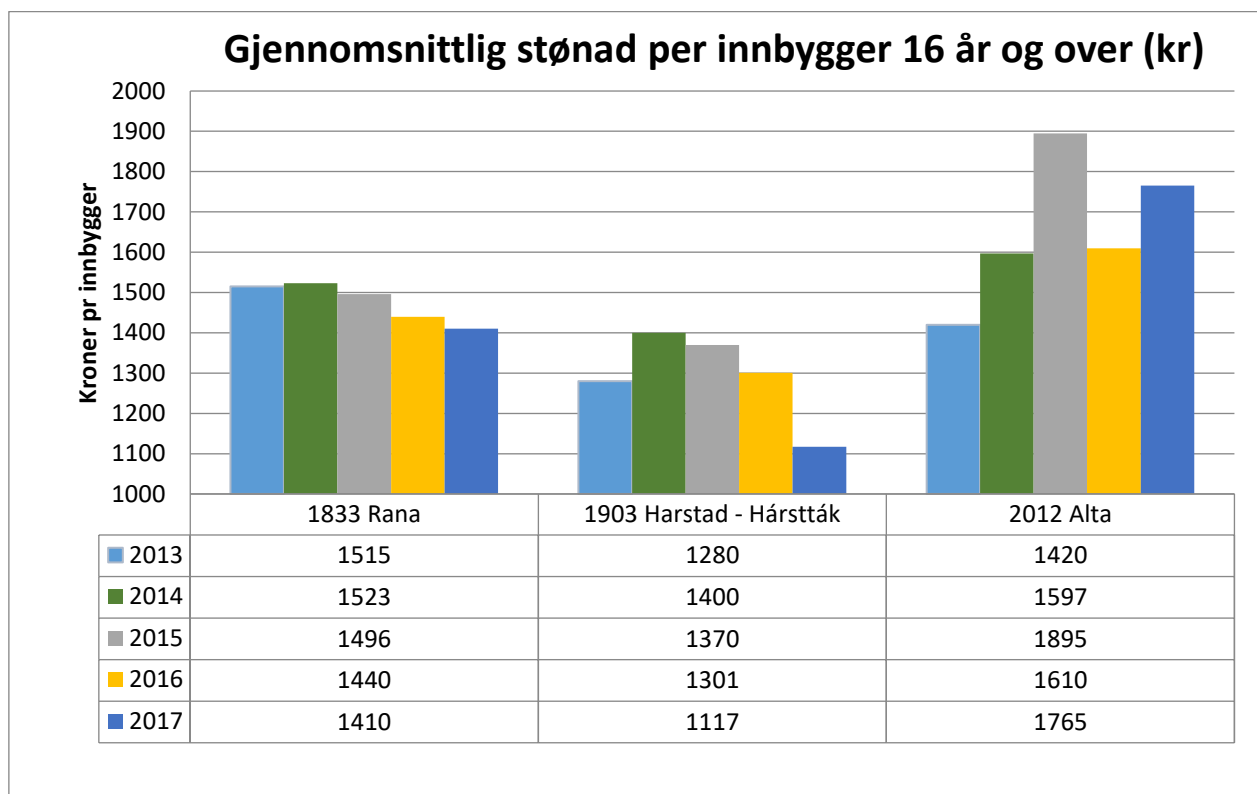
Å jobbe med nyankomne innvandrere/flyktninger er et svært ressurskrevende arbeid på grunn av at de ofte har komplekse problemer og behov for omfattende bistand, både i perioden de er i introduksjonsprogrammet og når de er ferdige. En utfordring er at mange ikke lærer seg godt nok norsk til å kunne få innpass på arbeidsmarkedet, og blir avhengig av økonomisk sosialhjelp. Det anbefales derfor sterkt at de ekstra inntektene som følger med flere bosatte brukes til å styrke de kommunale tjenestene som skal bistå flyktningene til bosetting og for å komme i arbeid og bli selvforsørget.

Bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere er kanskje den største velferdsutfordringen

kommunene står overfor. Dette på grunn av at svært mange mangler den kunnskapen som gjør at de kan gå rett inn i det norske samfunnet. Dette er et arbeidskrevende og langsiktig arbeid som må omfatte hele kommunen.

4.9.1.3. Nøkkeltall og prognoser for sosialtjenesten

Harstad har redusert stønad pr. innbyggere 16 år og eldre med ca. 14,1 % fra 2016 til 2017 og ca. 7% fra 2013. Rådmannen vurderer den store reduksjonen i perioden som positiv, det kan tyde på at det er flere som er i jobb og dermed vil bidra til inntekter for kommunen. Kostnadene ligger i 2017 under gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner.

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Sosialhjelpsmottakere (antall)	611	563		
Sosialhjelpsmottakere 18-24 år i % av antall sosialhjelpsmottakere	23,4 %	21,0 %	22,2 %	20,9 %
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer i % av antall sosialhjelpsmottakere	30,9 %	27,5 %	37,7 %	39,4 %
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntekt i % av antall sosialhjelpsmottakere	7,7 %	8,3 %	8,9 %	9,3 %
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold i % av antall sosialhjelpsmottakere	49,4 %	34,1 %	51,6 %	43,7 %
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig i % av antall sosialhjelpsmottakere	4,3 %	4,1 %	5,5 %	5,5 %
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp i % av antall sosialhjelpsmottakere	55,6 %	60,4 %	48,4 %	51,7 %

4.10. Barnevern

Ansvarlige enheter: Barne- og ungdomstjenesten

4.10.1.1. Resultatmål for barnevernstjenesten

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Godt forebyggende barnevernsarbeid	Fokus på barnets nettverk som ressurs - Kartlegging - Samarbeid - Aktivisering - Kompetanse - Bruk av metoder som nettverksmøter, familierådslag og PMTO. Økt fokus på implementeringsarbeid knyttet opp til TIBIR. Etablere flere kartleggere, ferdighetstrener og foreldrerådgivere. Hjemmebaserte familie- og ungdomstiltak	BU T1.1	Andel saker med familierådslag Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2014: 0 2015: 2 2016: 2 2017: 8
		BU T1.2	Antall familier med PMTO tiltak Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2014: 9 2015: 29 2016: 6 2017: 21
		BU T1.3	Andel vedtak om tiltak utenfor hjemmet i forhold til totalt antall saker Indikatorkrav: Ønsket resultat er reduksjon	2014: 38,7 % 2015: 39,4 % 2016: 39,5 % 2017: 41,8 %
Frister overholdes	Mottaksapparat som fungerer Tilstrekkelig med personalressurser	BU T2.1	Andel undersøkelser med fristoverskridelser Indikatorkrav: Ønsket resultat er 0	2014: 0 % 2015: 0 % 2016: 0,4 % 2017: 0,3 %

4.10.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Barnevernet er satt til å løse oppgaver knyttet til forvaltningsmessige, barnevernfaglige og samfunnsmessige forhold. Barnevernet skal bistå eller overta der foreldrene svikter eller ikke strekker til og barnets behov for og rett til omsorg, utvikling, vern og beskyttelse er utgangspunktet. Dette krever innsats fra flere nivåer og et bredt samarbeid med andre tjenesteområder. Tiltakene i barnevernet spenner fra forebyggende arbeid, foreldrestøttende tiltak og veiledning til omsorgsovertakelser etter alvorlig omsorgssvikt.

Kompleksiteten i barnevernsarbeidet er utfordrende og signaler fra regjeringen til ny barnevernlov og kvalitets- og strukturreform viser at det framover blir stilt nye krav til kommunalt barnevern. Regjeringen jobber fortsatt med flere store endringsprosesser på barnevernsområdet fra lovmessige endringer til gjennomgang av ansvarsforholdene mellom kommune og stat. I tillegg til dette har regjeringen satt i gang ett omfattende kompetanseløft overfor de kommunale barneverntjenestene.

Endringene som signaliseres kommer ifht institusjonstilbudet, akutttilbudet, for hjelpetiltak i hjemmet og utredning av sped- og småbarn. I tillegg til at det jobbes med å sikre det kvalitative innholdet i arbeidet på barnevernsområdet med nasjonale kvalitetsindikatorer.

Oppgavene som på sikt er tenkt overført til kommunene krever at kommunen er nødt til å planlegge langsiktig og jobbe med det kvalitative innholdet i tjenesten for å kunne yte ett kvalitativt godt og virkningsfullt barnevern.

Enheten har i 2018 jobbet med endringsarbeid knyttet til organiseringen i tjenesten. Målsetningen er at endring i enhetens organisering skal bidra til å videreutvikle barnevernstjenesten med det formål å gi faglig forsvarlig og kvalitativ god tjeneste med bruker i fokus. Dette i samsvar med de forventningene som ligger til den kommunale barneverntjenesten.

I årets statsbudsjett opprettholdes øremerkede midler som tidligere er tildelt til kommunene. For Harstad betyr dette at kommunen fortsatt får øremerkede midler til å dekke 3,6 årsverk.

Hjelpetiltak til familier der barn bor hjemme er et kommunalt ansvar. Antall familier som mottar hjelpetiltak har hatt en svak nedgang den siste tiden. Dette skyldes større fokus på evaluering av tiltak samt at majoriteten av hjelpetiltakene som iverksettes er tiltak der målsetningen er å skape endringer i en familie. Det vil i planperioden være viktig å fortsette videreutviklingen av virkningsfulle hjelpetiltak som gis til familier.

Kvalitets- og strukturreformen

Den statlige «kvalitet- og strukturreformen» utfordrer kommunene til å tenke interkommunalt samarbeid i ulike former. Harstad kommune er en stor barneverntjeneste i kommunal sammenheng i Nord-Norge. I tillegg har Harstad bygget opp en tiltaksbank i tråd med forventning i kvalitet og strukturreformen. Reformen skal blant annet gi bedre grunnlag for tverrfaglig samarbeid og sterkere insentiver til tidlig innsats overfor utsatte barn og familier. Gjennomføringen av strukturreformen er utsatt til 2021.

Familieavdelingen

Familieavdelingen samler alle som jobber med systemisk endringsarbeid etter tiltak fra barnevernet. Oppsøkende ungdomsteam(OUT) har fire hovedoppgaver:

- individuell oppfølging av ungdommer og deres foreldre
- idrett og utfordringer
- aktivitetshelger
- oppsøkende ungdomsarbeid i ungdomsmiljøer

Familieterapeutene jobber med å skape endringer i familier som har behov for særskilt oppfølging. Endringer skapes gjennom tett oppfølging og veiledning til familier som har behov for hjelpetiltak. Tiltakene er lett tilgjengelig og settes raskt inn i saker der det er behov tett oppfølging og veiledning.

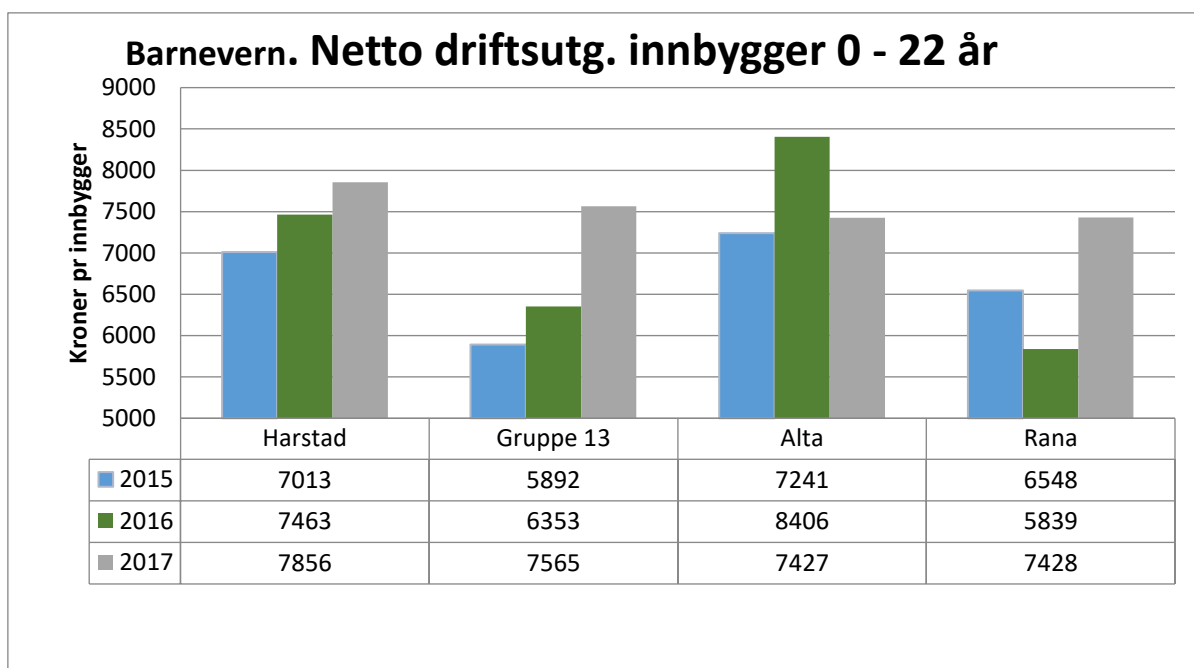
Harstad kommune har over år implementert evidensbaserte tiltak knyttet til tidlig innsats for barn i risikogruppen, TIBIR. Det er bygd opp en kjede av effektive tiltak som fremmer barns sosiale ferdigheter og bidrar til å forebygge, redusere, og stoppe problematferd på tidlig tidspunkt. Tiltaket bidrar til varige endringer i samspillet hos familier som har behov for det. PMTO terapeutene ivaretar opplæring og veiledning av foreldre.

Forebyggende forum

Barne- og ungdomstjenesten koordinerer forebyggende tverrfaglig- og tverretatlig samarbeid samt forebyggende forum. I plan perioden skal plan for oppvekst følges opp samt plan mot barnefattigdom.

4.10.1.3. Nøkkeltall og prognoser for barnevernstjenesten

Kostnadene til Barnevern har økt med 5,3 % fra 2016 til 2017. Kostnadene er litt høyere (3,7 %) enn gjennomsnittet av sammenlignbare kommuner (Gruppe 13).

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter til barnevernstjenesta per innbyggjar 0-22 år (kr)	7463	7856	6353	7565
Barn med melding ift. innbyggjarar 0-17 år (prosent)	4,3	4,9	4,5	4,6
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggjarar 0-17 år (prosent)	4,5	5,3	4,5	4,7
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-22 år (prosent)	3,2	3,5	3,5	3,6
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak (kr)	53731	50728	43177	44682
Brutto driftsutgifter per barn som ikkje er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr)	50233	39838	35010	39698
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) (kr)	304044	350369	409933	453275
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	14,3	13,7	20	19,8
Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)	89	87	87	87

4.11. Vann

Ansvarlige enheter: Drift- og utbyggingstjenesten

4.11.1.1. Resultatmål for vanntjenesten

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Utbygging av en sikker og hygienisk betryggende kommunal vannforsyning i tråd med hovedplan vann	Gjennomføring av tiltak for å oppnå vedtatt forsyningsområde og krav fastlagt i drikkevannsforskriften. Tilpasning av gebyrnivå slik at det er et tilstrekkelig økonomisk grunnlag for utbygging og drift av sektoren	VA T1.1	Gjennomførte utbyggings- og fornyingstiltak i tråd med VHP og driftsplan	Tiltak som var omfattet av VHP for 2017 er i hovedsak startet eller gjennomført
		VA T1.2	Antall avvik i hht drikkevannsforskriften	2014: 2 2015: 4 2016: 3 2017: 4
God ressursutnyttelse	Systematisk lekkasjesøk. Sikkerhet i daglig drift. Planlegging og gjennomføring av tiltak. Kompetanse.	VA T1.3	Lekkasje i vannettet Ønsket resultat: Reduksjon til 30%	2017: 36%

4.11.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad kommune eier og driver 7 vannverk som forsyner i alt ca. 22.500 personer. Hovedvannverket er Harstad vannverk og forsyner totalt 21.000 personer fra Fauskevåg i sør til Kasfjord og Stornes i nord. Strekingen til Stornes ble tilkoplest Harstad vannverk i 2016 og Fauskevåg i 2017/2018.

I forbindelse med at forsyningsområdet for Harstad vannverk er utvidet er det investert betydelige beløp i vannverket. Gjennom dette er det lagt til rette for tilkopling av flere kommunale og private andelsvannverk. Alle disse er blitt frivillig tilkoplest. Det er også lagt til rette for tilkopling av de private vannverkene i Nordvik og Kilbotn, men disse har foreløpig ikke ønsket tilkopling. Disse forsyner i dag ca. 650 personer. I Kilbotn er det et vaskeri som gjennom flere år har etterspurt en bedre vannforsyning.

Det er bygd nytt vannbehandlingsanlegg for Harstad vannverk, og hovedledningen fra dette anlegget til beredskapsmagasinet i Folkeparken er skiftet ut. Dette sikrer kvalitet på levert vann og leveringssikkerhet. Vannverksslag fra Harstad vannverk pumpes til avløpsnett på Åsegarden og ledes videre til avløpsrenseanlegg på Bergsodden. Det er en utfordring å oppnå renskravene ved det anlegget. Vannverksslammet er en av hovedårsakene til det sammen med avløpsvann fra meieriet. Det utredes alternativer for behandling av vannverksslammet hvor en av alternativene er avvanning/behandling lokalt ved anlegget. Det vil ha en samlet kostnad på ca 30 mill. kr.

Harstad vannverk har en lekkasjeandel på ca. 36 %, som er en vesentlig reduksjon i forhold til tidligere. Det er i hovedplanen et mål om å redusere lekkasjeandelen til 30 %. Det betyr at det må satses på systematisk lekkasjesøk. Samtidig må det være sikkerhet i daglig drift. Dette betyr økte ressurser både til planlegging og gjennomføring av ulike utbedringstiltak. I dette ligger også løpende kompetanse-heving innen disse områdene.

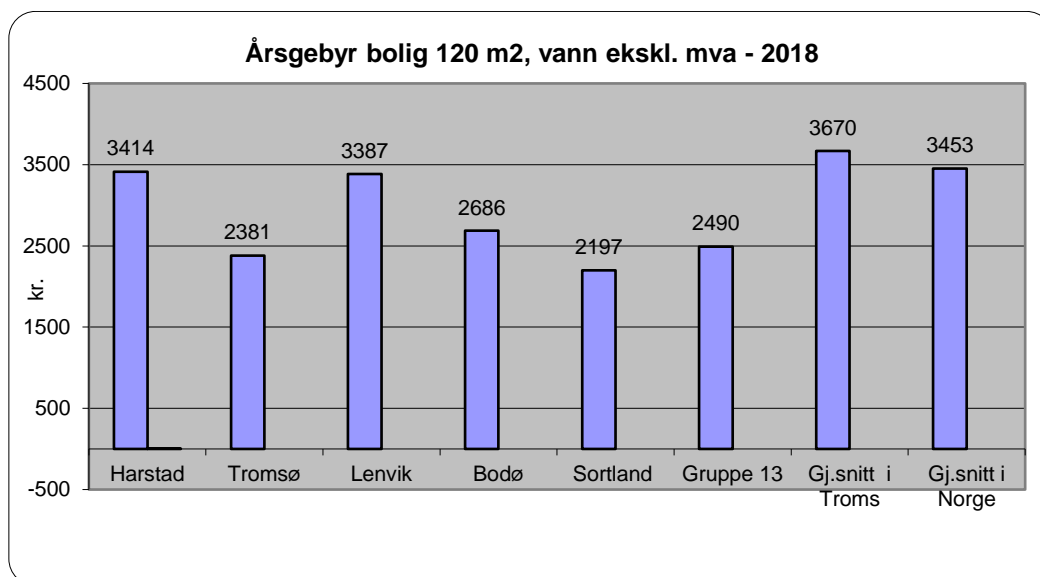
Arbeidet med fornying av ledningsnett er allerede påbegynt gjennom avsetning til prosjekt i revidert saneringsplan for VA. Det vil i kommende perioden være behov for å intensivere dette arbeidet ved utskifting av både hovedledninger og fordelingsledninger innen de kommunale vannverkene. Dette kombineres med nødvendige omlegginger og fornyelser i tilknytning til Harstadpakken.

Kostnadene til utbygging, drift og vedlikehold av kommunale vannverk finansieres fullt ut med gebyrmidler. Disse kan kun brukes innen sektoren.

Innen vannforsyningssektoren har kommunen de siste årene gjennomført og skal også i kommende år gjennomføre store investeringer. Det vil i de kommende årene bli økt fokus på fornying av eksisterende anlegg. Dette er med på å sikre en god og sikker vannforsyning. En økonomisk analyse viser at de kommende investeringene kan gjøres ved en reduksjon av vannavgiften i perioden. Dette gjøres ved bruk av oppsparte fondsmidler i sektoren.

Gebyrnivået for 2017 i forhold til en del sammenliknbare kommuner er som følger:

Det er et samarbeid med Kvæfjord kommune for kommunaltekniske tjenester (veg og VAR) hvor Harstad er vertskommune. Tjenesten utføres innen vedtatte budsjetttrammer fra Kvæfjord kommune. Det er så langt gode erfaringer med samarbeidet for begge kommunene.

4.11.1.3. Nøkkeltall og prognoser

	G-13 2018	Res 2018	Forventet / Måltall			
			2019	2020**	2021**	2022**
Årsgebyr ved vannforsyning*	2490	3414	3482	3,5%	3,5%	3,5%

*Standardbolig på 120 kvadratmeter i rapporteringsåret+1,

** Økning fra 2019 i 2019-priser. I tillegg kommer normal lønns- og prisstigning.

Det er planlagt å bruke opp opparbeidet fond i planperioden.

4.11.1.4. Vedtatte investeringstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
DRU	153xxx	Vann		36 620	9 171	21 049	6 400		

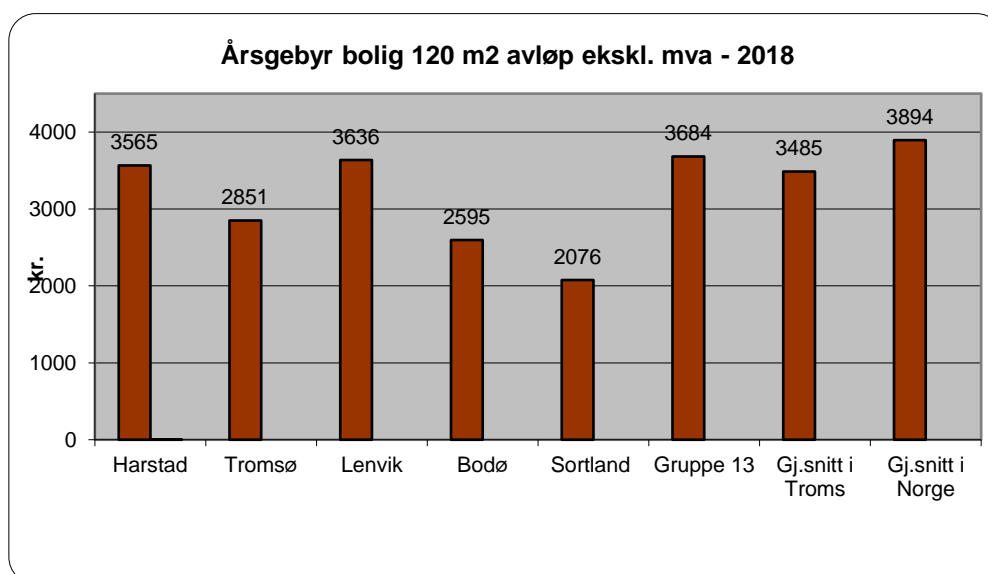
4.12. Avløp

Ansvarlige enheter: Drift- og utbyggingstjenesten

4.12.1.1. Resultatmål for avløpstjenesten

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Rydder opp i og fjerner alle tilførsler av kommunalt avløp som utgjør en helse- og estetisk forringelse av det fysiske miljøet	Gjennomføring av tiltak for å tilfredsstille krav gitt i utslippstillatelse eller i forurensningsforskrift. Tilpasning av gebyrnivå slik at det er et tilstrekkelig økonomisk grunnlag for utbygging og drift av sektoren	AV T1.1	Gjennomførte utbyggings- og fornyingstiltak i tråd med VHP og driftsplan	Tiltak som var omfattet av VHP 2017 er i hovedsak startet eller gjennomført
		AV T1.2	Antall avvik fra fastlagte måleparametre gitt i utslippstillatelse og forurensningsforskrift	2015: 0 2016: 4 2017: ?

Kostnadene til utbygging, drift og vedlikehold av kommunale avløpsanlegg finansieres fullt ut med gebyrmidler. Disse kan kun brukes innen sektoren. Gebyrnivået i forhold til sammenliknbare kommuner er som følger:

For å imøtekomme kravene til primærrensing for hovedutslippspunktene Stangnes, Revsbekken, Holstneset og Bergsodden er ledningssystemet lagt om og renseanleggene er oppgradert til primærrensing i henhold til kravene i Forurensningsforskriften. Gjennom denne omleggingen er 25 utslipp sanert. Disse gikk tidligere urensset ut i indre havn. Det gjenstår utbygging av det permanente anlegget på Mercur, som har vært samordnet med utbedring av Mercurvegen i forbindelse med Harstadpakken. På grunn av endringer i Harstadpakken vurderes en endret utbygging av VA-anlegg. Dette avklares i våren 2019 og utbygging kan gjøres 2019/2020.

For anlegget på Bergsodden er det innslag av svært krevende avløpsvann fra meieriet og kommunens hovedvannbehandlingsanlegg. Det har medført at det er en utfordring å tilfredsstille de statlige utslippskrav. Det arbeides sammen med anleggsleverandør og vannverksrådgiver for å finne en løsning for at dette anlegget skal tilfredsstille kravene. Etter omfattende utredninger synes det som at de krevende avløps-delene må behandles lokalt ved meieriet og vannbehandlingsanlegget. Ved vannbehandlingsanlegget vurderes det lokal avvanning av slammet og ved meieriet vurderes det et mulig lokalt biologisk rensetrinn. Endelig avklaring på dette må gjøres rundt årsskiftet til 2019, og utbygging bør gjennomføres innen utgangen av 2020 som er kommunens frist for ferdigstilling av alle primærrensianleggene.

For anleggene på strekningen Stangnes syd–Ruggevik er det vedtatt å satse på et nytt sentralanlegg på Stangnes syd. Dette anlegget må også ferdigstilles innen utgangen av 2020, som er myndighetene frist til Harstad kommune. Disse tiltakene vil koste i størrelsesorden ca. 69 mill. kroner. Tiltaket er påbegynt ved at aktuelle eiendom for det nye renseanlegget ble kjøpt i 2015, samt at detaljprosjektering gjennomføres i 2018. De videre tiltakene med ledningsanlegg og renseanlegg planlegges gjennomført i 2019-2020.

Når disse tiltakene for oppgradering til primærrensing er gjennomført, så vil Harstad kommune ha investert totalt ca. 140 mill. kr på oppgradering av avløpsrensianleggene innen det som er definert som sentrumssonene (Ruggevik-Bergsodden).

De skjerpede myndighetskravene har betydning for driften av avløpsrensianleggene. Dette er bl.a. knyttet til renseggradene og dokumentering av driften knyttet til disse. Dette betyr også økte driftsutgifter og behov for kompetanseheving.

Dette må imøtekommes av Harstad kommune ved å:

- Ha gode planer for avløpssektoren med fokus på tilgjengelighet, sikkerhet og kompetanse
- Gjennomføre utbygging som sikrer en god og sikker infrastruktur for transport av avløpsvann og behandling av dette før utslipp
- Ha en robust driftsorganisasjon for avløpsbehandlingen med fokus på kompetanse og driftssikkerhet

Kommunen står i de kommende årene overfor store utfordringer med å gjennomføre tiltak med separering av overvann og utskifting av gamle ledningsanlegg. Dette vil være kostnadskrevede. Dette arbeidet er allerede startet og blir samordnet med tilsvarende tiltak innen vannforsyningen. Grunnlaget for gjennomføring av tiltak er revidert saneringsplan for VA. En økonomisk analyse viser at investeringene som nå er planlagt vil kunne gjøres innenfor dagens rammer og gebyrnivå.

Det ble i 2014 etablert samarbeid med Kvæfjord kommune for kommunaltekniske tjenester (veg og VAR) hvor Harstad er vertskommune. Tjenesteproduksjonen går inn som en direkte del av organisasjonen for Drift- og utbyggingstjenesten. Tjenesten utføres innen rammen av vedtatte budsjettammer fra Kvæfjord kommune. Det er så langt gode erfaringer med samarbeidet for begge kommunene.

4.12.1.2. Nøkkeltall og prognoser for avløpstjenesten

	G-13 2018	Res 2018	Forventet / Måltall			
			2019	2020**	2021**	2022**
Årsgebyr for avløpstjenesten*	3 684	3 565	3673	4%	4%	4%

*Standardbolig på 120 kvadratmeter i rapporteringsåret+1

** Økning fra 2019 i 2019-priser. I tillegg kommer normal lønns- og prisstigning.

Det er planlagt å bruke opp opparbeidet fond i planperioden.

	G-13 2018	Res 2018	Forventet / Måltall			
			2019	2020	2021	2022
Årsgebyr for slamtjeneste *	1546	807	646	646	646	646

*Enebolig

Avgiftene settes ned med 20% til 2019, slik at opparbeidet fond brukes opp i planperioden. Det er planlagt bruk av 0,45 mill årlig fra bundet fond.

4.12.1.3. Vedtatte tiltak

Enhet/	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste	Total	Tidl.	2019	2020	2021	2022
--------	--------	-------------------	-------	-------	-------	------	------	------	------

tjeneste			vedtak	inv.	budsj.	Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
DRU	154xxx	Avløp		111 460	15 222	54 238	50 300	38 600	3 400

Beskrivelse av nye investeringstiltak avløp

Fornyng VA Steinveien Sør

Fornyng av vann og avløpsnettlet omfattes av saneringsplanens tiltaksdel, og gjelder de strekningene som det er naturlig å samordne med veipakkens tiltak 151012. Kostnadsberegnet til 7,6 mill med oppstart 2019 og ferdigstillelse 2021.

4.13. Renovasjon og avfall

Ansvarlige enheter: Drift- og utbyggingstjenesten

4.13.1.1. Resultatmål for renovasjons- og avfallstjenesten

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Bærekraftig utvikling	Fokus på lokal ressursforvaltning.	RE S1.1	Mengde husholdningsavfall i kg pr innbygger Indikatorkrav: reduksjon	2013: 243,6 2014: 248,8 2015: 237,4 2016: 234,3 2017: 233,6
		RE S1.2	Andel materialgjenvunnet husholdningsavfall i % (datagrunnlag HRS regionen) Indikatorkrav: økning	2016: 21 % 2017: 24 %

4.13.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad kommune er en del av et interkommunalt samarbeid innen avfallsområdet gjennom selskapet Hålogaland Ressursselskap IKS (HRS). HRS ble stiftet i 1991 med hovedoppgave å behandle husholdningsavfall i regionen.

Selskapet har utviklet seg mye siden stiftelsen hvor mottak og behandling av næringsavfall er blitt en vesentlig del av virksomheten fordelt på ulike datterselskap. Innsamling av husholdningsavfall i eierkommunene utføres også av HRS. Dette ble for Harstad sin del overført i 2015 ved en virksomhetsoverdragelse etter vedtak i kommunestyret. Det synes som om overgangen har skjedd på en god måte.

Over 90% av kostnadene til renovasjon genereres hos HRS og fremkommer i kommunens regnskap basert på faktura fra HRS.

Dagens avfallsordning har vært i vår region siden 2006. Det omfatter henteordning for 2 fraksjoner hos abonnentene, matavfall og brennbart avfall. Dette blir kombinert med at abonnentene selv leverer 4 fraksjoner (papir, glass-/ metallemballasje, drikkekartong og ikke brennbart avfall) til 35 returpunkter lokalisert rundt om i kommunen – nært brukerne. Det blir løpende vurdert nye returpunkter i tilknytning til boligområdene og dermed enda mer tilgjengelighet for abonnentene. Det er i 2017/2018 gjennomført ekstra vedlikehold på utstyret knyttet til returpunktene. Det er som del av ordningen innført differensierte avfallsgebyr i Harstad som er basert på størrelsen på brennbardunk, samarbeid om dunker og hjemmekompostering.

Det er i 2018 innført ordning om levering av grovavfall som del av renovasjonsabonnementet. Dette gjøres ved at hver abonnent får levere inntil 6m³ ved bruk av et utlevert abonnentkort. Dette var kostnadsberegnet av HRS til kr 350 pr. abonnent herunder adgangskontroll, dvs ca 4,0 mill. kr. Drift av ordningen så langt viser at kostnadene er vesentlig høyere enn antatt. Kostnadene vurderes ut fra foreløpige erfaringer å være ca kr 500 pr. abonnent inkl. adgangskontroll for 2018, dvs en årlig kostnad på ca 6,0 mill. kr. HRS har lagt til grunn at de forventer at kostnadene vil bli redusert til de anslåtte kr 350,- per abonnent. HRS har ellers i 2018 åpnet et nytt og moderne avfallstorg for levering av avfall på Stangnes. Den nye ordningen for grovavfall er godt mottatt av abonnentene. Leveringen av grovavfall i 2018 er gjennomført uten at gebyret er økt (pga oppsparte midler), men fra 2019 må det gjennomføres en økning for å dekke denne tjenesten.

Ut fra det ovennevnte vil det være behov for å øke gebyrene i 2019 med 22%.

HRS har gjennomført en prøveordning i Beisfjord for å skaffe seg referanser/erfaringer med utvidet henteordning hjemme hos abonnentene. Prøveprosjektet bestod i å hente alle fraksjoner hjemme hos abonnentene. Det foreslås i den sammenheng å dele ut ekstra dunker for papir og drikkekartong, glass- og metallemballasje, samt en sekk for plastinnsamling. Dette kommer i tillegg til eksisterende dunker for matavfall og restavfall. Dette framkommer i en foreløpig

utredning utført av HRS. For endelig valg av løsning er det viktig å legge vekt på både mulighet for gjenvinning, hensynet til abonnentene og økonomien i ordningen.

HRS anslår at kostnadene ved de nye dunkene årlig vil utgjøre ca kr 70,- per abonnent, hvorav 35,- i 2019,-. De skal legge opp til en transport som gjør at innsamlingen av dunkene ikke skal medføre store økte kostnader.

Rådmannen vil legge frem en egen sak til formannskap og kommunestyret vedrørende denne overgangen.

Det har siden 2016 vært en dialog mellom kommunen og HRS om tilrettelegging for renovasjon av alle hytte-/fritidseiendommer. Dette har dessverre tatt litt tid, men det må være et mål at det kan gjennomføres i 2019.

Avfallsgebyret er tilpasset løpende kostnader innen sektoren tilpasset regelverket for selvkost innen tjenesten. Utviklingen av gebyret vil i kommende periode følge kostnadsutviklingen på tjenestene levert av HRS herunder økt tjeneste med levering av grovavfall som del av gebyret.

4.13.1.3. Nøkkeltall og prognoser

Gebyr for avfallstjenesten	G-13 2018	Res 2018	2019
Liten renovasjon		2 461	3 002 ¹⁾
Normal renovasjon	2 517	2 867	3 497 ¹⁾
Stor renovasjon		3 396	4 143 ¹⁾
Fratrekk ved tilknytning felleskonteiner		246	300
Antall avfallstyper som det er lagt til rette for sortering av, enten hos abonnenten eller på sentralsorteringsanlegg (for materialgjenvinning)	6	6	
Avfallsmengder:		2017	2019
Husholdningsavfall per årsinnbygger (omfatter ikke grovavfall)		234	
Grovavfall per årsinnbygger		152	

¹⁾ Omfatter levering av grovavfall fra 2018, 350 kr/abonnent

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr)	2867	2867	2412	2517
Andel levert til materialgjenvinning inkl. biologisk behandling (prosent)	20,8	23,9	40,2	42,2
Selvkostgrad (prosent)	100	100	0	0
Husholdningsavfall per innbygger (fylke og land) (kg)	459,6	443,5

4.14. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, herunder også byggesak, rekreasjon og friluftsliv

Ansvarlige enheter: Fagstab, Areal og byggesakstjenesten, Drift- og utbyggingstjenesten
 Ansvarlige enheter: Fagstab, Areal og byggesakstjenesten, Drift- og utbyggingstjenesten

4.14.1.1. Resultatmål for fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø, herunder også byggesak, rekreasjon og friluftsliv

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. Nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Bærekraftig utvikling	Fokus på:			
	A. bedre livskvalitet, opprettholde biologisk mangfold	FY S1.1	Sykel-, gangveier/turstier med kommunalt driftsansvar, km./10.000 innbyggere Indikatorkrav: Ingen reduksjon	2014: 39 2015: 40 2016: 39 2017: 11
	B. bærekraftig ressursforvaltning & samfunnsutvikling	FY S1.2	Antall lokaliteter med viktige naturtyper (Temakart natur og miljø 2009) som er berørt av nye tiltak Indikatorkrav: 0 (uendret)	2014: 0 2015: 0 2016: 0 2017: 125
	C. lokal reduksjon av energiforbruk og klimagassutslipp	FY S1.3	Jordbruksareal i drift i daa/innb. Indikatorkrav: uendret	2014: 20383 2015: 20063 2016: 20120 2017: 20742
	D. bærekraftig produksjon og forbruk	FY S1.4	Andelen innvilgete søknader om dispensasjon i LNF områder i %. Indikatorkrav: reduksjon	2014: 100 2015: 96 2016: 88 2017: 97
		FY S1.5	Andelen vernet areal i prosent av totalareal Indikatorkrav: økning	2014: 0,54 2015: 0,54 2016: 0,54 2017: 0,54
		FY S1.6	Kommunale energikostnader per innbygger. Enhet: Kroner Indikatorkrav: reduksjon	2014: 1119 2015: 1016 2016: 1167 2017: 1246
		FY S1.7	Antall miljøsertifiserte bedrifter per 1000 innbyggere Indikatorkrav: økning	2014: 1,31 2015: 1,34 2016: 1,45 2017: 1,61

4.14.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Rammebetingelser og utfordringer

Harstad kommunes overordnede miljømål er at Harstad skal utvikles i en bærekraftig retning, det vil si ha en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge for fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov. For å oppnå den det overordnede miljømålet er det valgt ut fire fokusområder i Harstad kommunes Miljø- klima og energiplan 2018-2021. Følgende er de viktigste satsningsområdene innen miljø i årene fremover:

Fokusområde 1: Samfunnsutvikling og ressursforvaltning

Bærekraftig og miljøvennlig byutvikling er et av hovedmålene i kommuneplanen, samt i kommunens plan for miljø, klima og energi. Over tid har man sett en sentraliseringstendens når det gjelder bosettingsmønster i Harstad-regionen, der befolkningstallet i sentrumsnære områder stiger jevnt og befolkningstallet bosatt i distriktene synker. En slik utvikling krever planlegging gjennom en langsiktig strategi for transport- og arealdisponering. Bevisst plassering av

infrastruktur, virksomheter og boliger i forhold til hverandre kan redusere transportbehovet og bidra til renere luft og mindre støy.

Gjennom tiltakene i Harstadpakken vil gjennomgangstrafikken i sentrum bli mindre, og kollektivsystemet bedre. Ved å fortsette å jobbe for sentrumsfortetting og sentral beliggenhet for arbeidsplasser – i motsetning til byspredning – vil Harstad kunne utvikle seg i retning av å bli en miljøvennlig og attraktiv by.

Harstad kommune vil i årene fremover arbeide for å bli smartere; det vil si økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig og fremtidsrettet. Smart Harstad-prosjektet kan være et effektivt verktøy i det grønne skiftet, og for å nå nasjonale og internasjonale klimamål. I Harstad arbeides det blant annet med digitalisering, energieffektivisering og fornybar energi, sirkulærøkonomi og grønn transport.

Fokusområde 2: Klima og energi

Harstad kommunes klimamål er at utslipp av klimagasser i 2030 skal reduseres med 40 % sammenlignet med 1990-nivå. Kommunens klimagassutslipp har steget siden begynnelsen av 90-tallet, og var i 2016 nesten 3 ganger høyere enn i 1990. Harstad kommune har derfor et betydelig arbeid foran seg de neste årene om vi skal nå våre klimamål.

En del tiltak med klimagassreduserende effekt er allerede iverksatt. For eksempel vil det kommende forbudet mot oljefyring fra og med 2020 kraftig redusere utslipp fra oppvarming, som er den største enkeltkilden til klimagassutslipp i Harstad kommune. Det forventes også en reduksjon i utslipp fra mobil sektor, da spesielt veitrafikk, i de kommende årene. Dette skyldes i stor grad elektrifiseringen av veitransport, men økt kollektivandel, økt bruk av landstrøm til skip og høyere andel biodrivstoff vil også ha en positiv effekt på utslipp i kommunen.

Det pågår allerede i dag globale klimaendringer forårsaket av økende utslipp av CO₂ og andre klimagasser. I Harstad forventes det at klimaendringene vil føre til økt nedbør, mer ekstremvær, mildere vintre, økning i alle typer ras, havnivåstigning m.m. Klimaendringene vil også føre til endringer i natur og naturmangfold. Harstad kommune må derfor drive klimatilpasset planlegging og drift innenfor alle sektorer. Klimatilpasning inngår som et tema i en overordnet ROS (risikoanalyse), utarbeidet for kommuneplanens arealdel.

Fokusområde 3: Forurensning og avfall

Harstad kommune har i 2018 gjennomført en risikovurdering av forurensningssituasjon i kommunen. Et fåtall temaer har potensiell høy eller svært høy risiko og situasjonen her bør overvåkes nøye. I enkelte tilfeller vil det også være aktuelt å gjennomføre tiltak.

Forurensning i sjø: Harstad havn var lenge ett av Norges mest forurensete havneområder. I prosjekt «Ren Harstad havn» ble forurenset sjøbunn tildekket eller tatt opp og deponert i et sjøkantdeponi i Seljestadfjæra. Miljømålet for prosjektet var å oppnå tilstandsklasse III (moderat) eller bedre for miljøgiftene kadmium, kvikksølv, bly, PAH16 og PCB7. Prosjektet ble ferdigstilt i februar 2014. Forurensningssituasjonen i havnebassengene overvåkes nå ved bruk av passive prøvetakere og dykkerinspeksjoner for å sikre at sjøbunnen ikke på nytt blir forurenset. Overvåkingen av skal gjennomføres fram til 2024.

Grunnforurensning: Mange husholdninger har i dag nedgravde oljetanker på eiendommen sin. Oljefyring blir forbudt fra 2020, men mange huseiere velger å la selve oljetanken ligge igjen selv om den er tatt ut av bruk. Ikke-sanerte nedgravde oljetanker kan fortsatt inneholde betydelige mengder restolje, i enkelte tilfeller opptil flere hundre liter. Slike tanker kan føre til alvorlig forurensning av grunnen dersom det ruster hull eller de blir påført skade fra omgivelsene. Mange oljetanker har ligget nedgravd i flere tiår uten noen form for kontroll, og representerer en stadig økende kilde til forurensning av grunnen. De alvorligste problemene oppstår ved forurensning av overflatevann eller grunnvann i løsmasser og fjell, men også plante- og dyrelivet i vann og vassdrag kan bli skadelidende ved lekkasje fra nedgravde oljetanker.

Avfall: Systemet for avfallshåndtering er godt utbygd i Harstad, og det er lett å kvitte seg med avfall på lovlig vis. Det blir allikevel meldt inn mange tilfeller av ulovlig avfallshåndtering til Harstad kommune. Oppfølging av forsøplingssaker er ressurs- og tidkrevende, men Harstad kommune prioriterer dette arbeidet høyt. Ved å følge opp forsøplingssakene tett bidrar dette til å øke folks

bevissthet og kunnskap om avfallsbehandling, samtidig som det kan ha en avskrekkende effekt i forhold til ny forsøpling. Det er også viktig at Harstad kommune går foran som et godt eksempel ved å ta grunneieransvar, og sørge for opprydding av avfall som er ulovlig etterlatt på kommunal grunn.

Ett av de mest effektive og populære miljøtiltakene i kommunen er innsamlingsaksjonen for metallskrap og EE-avfall (Skrotnisse-aksjonen) som gjennomføres annethvert år. Slike store innsamlingsaksjoner er en kostnadseffektiv måte å gjennomføre oppryddingsaksjoner på, og vil medføre en reduksjon av villfyllinger og gjensatte bilvrak, og dermed saksbehandlingsbehov. Innsamlet mengde skrot har økt fra 90 tonn i 2013 til 233 tonn i 2017. Økningen skyldes i all sannsynlighet at kampanjen er blitt bedre kjent, og at antallet innsamlingssteder har økt. Neste Skrotnisseaksjon gjennomføres i 2019.

Marin forsøpling, og da spesielt plastsøppel, er et stort miljøproblem som i senere tid har fått økt oppmerksomhet både i Norge og resten av verden. Sjøfugl og andre dyr spiser avfall som de forveksler med mat, eller setter seg fast i garnrester og annet søppel. Marin forsøpling tar årlig livet av millioner av sjøfugl og andre dyr. Avfallet inneholder ofte mange miljøgifter og bidrar til forurensning, og er dessuten svært skjemmende. Hvert år gjennomføres det strandryddeaksjoner for å fjerne så mye som mulig av søppelet. Ryddeaksjonene gjennomføres i samarbeid med lag og foreninger, organisasjoner og engasjerte innbyggere. Harstad kommune bidrar med ryddemateriell (hansker, søppelekker og ryddeveileder) og organiserer henting av avfallet, mens de frivillige står for selve ryddingen. Økt mediedekning og kunnskap om marin forsøpling i befolkningen har ført til et sterkt og økende engasjement i denne saken, med enorm oppslutning om strandryddingsaksjonene.

Det har også blitt økt fokus på problemet knyttet til unødvendig plastbruk, og da spesielt engangsprodukter i plast og plastposer. Denne typen produkter forbyr nå i mange land, og erstattes med miljøvennlige alternativer. Plast er et tema som også engasjerer mange nordmenn, og Miljødirektoratet utreder nå et mulig forbud mot engangsplast. Harstad kommune har vedtatt å bli en plastposefri kommune, og arbeider med å redusere unødvendig plastbruk.

Fokusområde 4: Miljøinformasjon

Harstad kommune startet i 2018 arbeidet med å bli sertifisert som Miljøfyrtårn, og har som mål at alle enheter skal være sertifisert innen 2022. Miljøfyrtårnsertifisering av kommunen er en lang prosess som krever samarbeid på alle kommunale nivåer, og vil i større eller mindre grad involvere alle kommunens ansatte. For å bli sertifisert, må alle enheter oppfylle konkrete kriterier innen temaene arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport og avfall. Det skal blant annet innføres et nytt kildesorteringssystem i kommunen, med sortering i minimum 5 fraksjoner. Det skal også stilles strengere krav til utslipp i forbindelse med anskaffelse av kjøretøy.

Rådhuset skal sertifiseres først, da mange kriterier oppfylles sentralt (f.eks. felles innkjøpsavtaler). Sertifisering av underliggende enheter vil da gå både raskere og enklere. For å forenkle arbeidet tas sertifiseringene puljevis; skoler og barnehager planlegges sertifisert i 2019, omsorgsenhetene i 2020 og resterende enheter i 2021.

4.14.1.3. Rammebetingelser og utfordringer

Fysisk planlegging

Byggesak: Antall mottatte byggesøknader er økende. Saksmengden er dreid bort fra store byggeprosjekter til mindre saker hvor kompleksiteten varierer. Byggeaktiviteten er stor. Det har hjulpet på at regelverket er blitt forenklet da flere typer tiltak er blitt unntatt for søknadsplikt, men nå begynner det å dukke opp tilfeller hvor tiltakshaver har misforstått lovendringen hvor det likevel er søknadsplikt. Statistikken på opphevede byggesaksvedtak fra Fylkesmannen i Troms har vært økende. Det ble tatt tak våren 2018 og enhetsleder håper kvaliteten på vedtak blir bedre og at Harstad kommune tar tilbake 1. plassen på denne statistikken for Troms fylke.

Oppmåling: Antallet nye oppmålingssaker er økende. Gjennomføring av markarbeid tar mye reisetid før Bjarkøyforbindelsen er på plass. Tildeling av offisiell adresse til alle eiendommer i Harstad kommune nærmer seg avslutning. Skilt blir nå satt i bestilling og montert i 2019.

Landbruk: Flere bruk er blitt modernisert med ombygging/nybygg og flere er i planleggingsfasen. Nydyrkingssøknader er økende i både antall og areal. Staten har etablert elektroniske søknadsrutiner som bidrar til frigjøring av ressurser til andre lovpålagte arbeidsoppgaver. Harstad kommune har hatt samarbeid om felles skogsjefstilling sammen med Skånland og Kvæfjord kommune. De økonomiske midlene til denne stillingen er nå ved vedtak i formannskapet i september 2018 endret til en pådriverstilling for økt aktivitet i skogen. Kvæfjord kommune er fremdeles vertskommune og det er ansatt en person som skal jobbe fram dette.

Egen sak vedrørende skogdrift i Harstad kommune kommer i løpet av første kvartal 2018.

Areal: Saksmengden er fremdeles økende og krever sterkt prioritering. Antallet store reguleringsplaner er det samme som tidligere år. Plansakene til Veipakke Harstad begynner å falle på plass, men nye er forventet oppstartet. Antall plansaker i prosess ble i 2018 redusert til ca 170, dette skyldes økt stab til 7 personer.

4.14.1.4. Nøkkeltall og prognoser

	Res 2017	G-13 2017
Fysisk tilrettelegging og planlegging (ansvarlig enhet: Areal og byggesakstjenesten)		
Gjennomsnittlig saksbeh.tid, byggesaker med 12 ukers frist	84	45
Gjennomsnittlig saksbeh.tid, byggesaker med 3 ukers frist	20	18
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom	60	35

Park/idrett

Det er kapasitetsproblemer knyttet til saksbehandling og forvaltningsoppgaver innen området park og idrett. Dette er styrket ved at det høsten 2018 tiltrer landskapsarkitekt som vil bli sentral i utviklingen av kommunale parkanlegg og sentrale byrom.

Driften av parkanleggene i sentrum og rundt Harstad kirke er en høyt prioritert oppgave. Til tross for begrensede midler er standarden på disse anleggene opprettholdt. Generalhagen var delvis opparbeidet etter planene til sin nåværende form for snart 30 år siden. Både parken og lekeområdet i Generalhagen trenger en helhetlig oppgradering. Det er avsatt prosjektmidler til dette i 2019. Planarbeidet med dette vil starte høsten 2018. Dette er viktig i forhold til en helhetlig utvikling av Harstad sentrum. I Harstad sentrum er det også under arbeid å utvikle parker og byrom tilknyttet bl.a Rikard Kaarbøs plass, Ottar Håloygs plass, Havnepromenaden, Holstneset og Kunststien.

Det er en stor utfordring å legge til rette for videreutvikling av kommunalt drevne friluftsområder. Dette handler om å legge til rette for enkle servicetilbud bl.a. i form av toalett og tilbud om håndtering av avfall for brukerne av områdene. Det er behov for å etablere et forbedret tilbud både i Folkeparken, som det mest brukte nærturområdet i kommunen, og på Gressholman og andre mye brukte friluftsområder.

Aktuelle tiltak er:

- Rehabilitering av Fjellveien i Folkeparken (gjennomført i 2019 - slutføring i 2020)
- Etablering av treningspark i Folkeparken tilknyttet løypenettet
- Gjennomføre planarbeid for en helhetlig utvikling av Folkeparken
- Gjennomføre tiltak på forbedring av stier/løyper og annen prioritert infrastruktur i Folkeparken
- Sikre utfartsområder gjennom kommunale arealplaner og ved erverv/avtale for arealene
- Forbedre infrastrukturen for toalett og avfall ved kommunale utfartsområder i Kanebogen, Gressholman, Altevågen mv

Drift av Folkeparken og løypenettet der er en høyt prioritert oppgave, og videreutvikling av lysløypenett og turvegnett er viktig. Det er påbegynt et arbeid med å ruste opp Fjellveien (2017-2018), som gjennom mange år er blitt svært nedslitt. Dette arbeidet må fortsette. De neste årene må dette også omfatte øvrige turstier i området. I dette ligger en universell utvikling av området.

Det er gjennomført et reguleringsarbeid for området Blåbærhaugen vest. I dette området er det i tillegg til kommunalt løypenett aktivitet knyttet til terrengsykling, bueskyting, hundeaktivitet og fotball. Dette omfatter også en trafikkpark, som vil kunne bli svært viktig i undervisningen av barn i trafikkkunnskap.

Det arbeides aktivt med å skaffe alternativ finansiering av tiltak bl.a fra spillemidler, sparebankstiftelse og andre liknende alternativ. Det er i 2018 mottatt tilskudd til bla. Treningspark, byrom Havnepromenaden og delprosjekt innen Kunststien.

4.14.1.5. Nøkkeltall og prognoser

Rekreasjon og friluftsliv (funksjon 335 og 360) (ansvarlig enhet: Drift og utbyggingstjenesten)	1903 Harstad - Hårsttåk		EKG13 KOSTRA-gruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde (335 Rekreasjon i tettsted) pr. innbygger	79	92	201	209
Netto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde (360 Naturforvaltning og friluftsliv) pr. innbygger	50	46	92	100

4.14.1.6. Vedtatte tiltak

Driftstiltak

Enhet/tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
ABY	1242	Krattrydding langs vei	VHP 2016		400		400
ØKO	0490	Skrotnisseprosjektet	VHP 2016	400		400	
ABY	1210	Revisjon kystplan – jfr planstrategi	1t. 2018	215			

Investeringsiltak:

Enhet/tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. buds.	2019
						Inv.
DRU	150027	Utvikling av Generalhagen	VHP 2018	3 700	700	3 000
DRU	151053	Gave fra SNN til kunststien	K-18/130	7 983		7 983

4.15. Kultur, bibliotek, kino, ungdomstiltak, idrett, musikk og kulturskole

Ansvarlige enheter: Harstad bibliotek, Barne- og ungdomstjenesten, Drift- og utbyggingstjenesten, Kulturenheten

4.15.1.1. Resultatmål for kultur

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
TJENESTE/BRUKERE				
Biblioteket skal være et synlig kultur,- kompetanse- og informasjonssenter	<p>Stor grad av tilgjengelighet. Selvbetjent bibliotek i form av netjtjenester, organisatorisk og fysisk tilrettelegging og utvidet åpningstid. Bibliotek må samhandle og utvikle nye tjenester i samarbeid med andre aktører regionalt, kommunalt og nasjonalt.</p> <p>Økning i bruk av Harstad bibliotek som debattarena</p>	KU T1.1	Besøk i folkebibliotek pr innbygger Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2015: 3,6 2016: 3,9 2017: 4,4
Harstad kulturskole skal være en skole for alle som ønsker å utvikle sine evner/interesser innen kunstfagene, samt være et kompetansesenter for det frivillige kulturliv og skoleverket	<p>Tilstrekkelig antall elevplasser slik at man slipper venteliste over et skoleår. Satser for egenbetaling som ikke utelukker noen økonomisk for å kunne motta tjenesten. Tilbud i forhold til publikums ønsker. Godt samarbeid med skoleverket og det frivillige kulturliv.</p>	KU T1.2	Antall elever i grunnskolealder i kulturskolen i prosent av antall elever i grunnskolen Indikatorkrav: Ønsket resultat er økning	2012: 17 % 2013: 18 % 2014: 18 % 2015: 18 % 2016: 16 % 2017: 16,3 %
Godt ungdoms- og fritidstilbud	<p>Attraktive tilbud Tilgjengelighet God kvalitet Stor brukerinnyflytelse</p>	KU T1.3	Antall besøk fritidsklubber og Ungdommens hus. Ønsket resultat: Økning	<p>Ungdommens hus: 2015: Ca. 6350 2016: Ca. 5850 2017: Ca. 5000</p> <p>Torsdagsklubben 2014: 2092 2015: 2478 2016: 2460 2017: 2500</p> <p>Centrum: 2014: 2140 2015: 2640 2016: 1 450 (kun første 6 mnd.) 2017: Ikke faste tilbud</p>

Resultatmål	Kritisk suksess-faktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
DRU Kommunen skal i samspill med idretten bidra til at det er gode arenaer for ulike idretter og uorganisert fysisk aktivitet	Nødvendige bevilgninger til planlegging, utbygging og drift/ vedlikehold av kommunale idrettsidrettsanlegg	KU T1.4	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene Indikatorkrav: Skala 1-6: Ønsket resultat: 5 Nedre akseptable grense: 3 - Idrettshaller - Skiløyper - Fotballanlegg Måles hvert 4. år	2010: 4,6 2011-2017: Ikke målt

4.15.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad bibliotek

Harstad biblioteks visjon er å være en synlig uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Vi skal videre ha fokus på å være et kultur-, kompetanse og informasjonscenter for befolkningen. Det er et hovedmål å være tilgjengelig og selvbetjent i form av samlinger, nettjenester, fysisk tilrettelegging og åpningstider. Den økende forespørselen etter et mangfoldig tilbud av bibliotek tjenester, skaper behov for å øke åpningstidene. Den økende forespørselen etter et mangfoldig tilbud av bibliotek tjenester, skaper behov for meråpent bibliotek. Dette kan gjennomføres ved økte personalressurser og/eller automatisk inn- og utlåns system. Rådmannen vil innarbeide meråpent bibliotek med automatisk inn- og utlåns system i forslag til konkurransegrunnlag nytt bibliotek.

Harstad bibliotek søker samhandling og utvikling av bestående og nye tjenester i samarbeid med andre aktører regionalt, kommunalt og nasjonalt.

Det er behov for radiobrikkemerking av bibliotekets samlinger. Innføring av RFID vil lette hyllerydding, telling av lydbøker, CD-er, dvd-er og sikre gjenfinning av dokumenter. Samlingen av bøker, kunst og musikk er så stor at gjenfinning for brukerne er en utfordring.

For å få muligheter for meråpent ved Harstad bibliotek trengs det følgende investeringer:

- Automatisk inn- og utlån maskineri
- Ombygging av lokaler i henhold til at befaring av Brann og Redning fant lokalene uoversiktlige for meråpent
- RFID merking av hele samlingen og tyverisikring
- Sikring av verdifull kunst
- Kameraovervåkning

Rådmannen har ikke innarbeidet tiltak i VHP i forhold til ovennevnte.

Organisering av tjenester innen barne- og ungdomskultur i Harstad

Tjenester innen barne- og ungdomskultur i Harstad kommune er samlet under Kulturenheten.

Ungdommens Hus, Kanebogen Fritidsklubb, Centrum Fritidsklubb og Radio Harstad er sammen med Kulturskolen organisert under Kulturenheten. I enheten ligger også stilling som kulturrådgiver.

Kulturskolen

Elevplasser: Høsten 2018 har skolen ca. 750 elevplasser (økning på 60 fra 2017). Dette vil variere fra semester til semester i forhold til hva slags tilbud skolen klarer å legge til rette for, spesielt på dans. Det er i Harstad og nasjonalt en nedgang i elevtall og ventelister ved kulturskolene. Det er viktig å fokusere på utvikling av tilbudene, og det arbeides med innføring av ny rammeplan for norske kulturskoler. Det budsjetteres nå med 730 elevplasser. Rådmannen vil utarbeide egen sak til kommunestyret i forhold til organisering etter ny rammeplan (3 programområder), ventelister, betalingssetser og tilbud til skole/SFO/Barnehager.

Venteliste: Pr. høst 2018 står ca. 160 søkere på venteliste. Disse har ønsker i forhold til ca. 210 elevplasser. (Ca. 100 færre totalt enn i 2017) Ved de fleste tilbud er ventelisten håndterlig og søkere får plass påfølgende semester, eller senest neste skoleår. Utfordringen er ennå størst på piano og gitar hvor det er venteliste på 85. Nær 20 av disse har ventet mer enn 2-3 år. Dette er 1 til 1 undervisning.

Lokaler: Kulturskolen har et av Norges beste bygg for kulturskoleundervisning. Det å samle kompetanse og utstyr er uvurderlig med tanke på rekruttering, arbeidsmiljø, tverrfaglige prosjekter og dette er motivasjonsfremmende for skolens elever og ansatte. Tilbudet ved Bjarkøy skole er flyttet til Lundenes skole fra høsten -18.

Samlokalisering med voksenopplæringa er en utfordring/begrensning for kulturskolen. Det er også en arealutfordring for Ungdommens Hus, med tanke på stor økning i aktivitet og tilbud.

Stortingets målsetting: Stortinget har en uttalt målsetting om at 30 % av grunnskoleelevene i kommunen skal ha et tilbud om plass i musikk – kulturskole. I Harstad er dette tallet nå i 2018 ca. 17,5 %. Dette tallet vil variere med varierende elevtall i grunnskole, og i forhold til hvor mange elever ved kulturskolen som er over/under grunnskolealder.

Ny Rammeplan for kulturskolen:

Fagplaner er nå utarbeidet sentralt og for tiden arbeider skolen med de lokale læreplanene for hvert enkelt tilbud tilpasset Harstad og skolen. Den nye rammeplanen er hovedsakelig delt opp i tre områder rundt fagene Musikk, Dans, Teater, Visuelle fag og Skapende skriving. De tre områdene er; Breddeprogrammet, Kjerneprogrammet og Fordypningsprogrammet. Ny hjemmeside vil speile skolens utvikling og innføring av den nye rammeplanen.

Avdeling Barn og Unge Fritid

Gamle Harstad skole – «Nye Harstad Fritidssenter»

Det er vedtatt å benytte gamle Harstad skole til et «Harstad Fritidssenter» Arbeidet med ombygging av lokalene starter sen høst 2018 og vil etter planen være ferdig vår 2019. Det vil bety at vi tar i bruk gamle Harstad skole som lokaler til tilbudene vi i dag gir gjennom avdeling Barn og Unge Fritid, bortsett fra Ungdommens Hus. Dette vil også bli løsningen på utfordring med lokaler til tidligere Centrum Fritidsklubb. Ved en slik løsning kan man samle resurser på et sted –ansatte, kompetanse og inventar/utstyr. Samtidig vil det kunne gis et bedre tilbud med tilrettelagte lokaler og frigi annen bygningsmasse som f.eks. Radio Harstads lokaler i Rådhus 1b.

Lokalene vil også i noe grad kunne benyttes av kulturskolen og på sikt mulighet på dagtid til å kunne tilby ulike kurs/foredrag til f.eks. pensjonister.

Idrett:

Det er generelt sett en stor utfordring å presentere gode anlegg for idrett og friluftsliv. Dette omfatter både bygging av nødvendige anlegg til en akseptabel kvalitet og ikke minst forestå nødvendig drift og vedlikehold av disse.

Det er de siste årene brukt ressurser knyttet til bygging og opprusting av flere idrettsanlegg i kommunen. Det er imidlertid flere store utfordringer både knyttet til vedlikehold av bestående anlegg, men også behov for nye anlegg. Det kan i den sammenheng nevnes bl.a:

- Vedlikeholdstiltak ved Landsåshallen (påbegynt i 2017) og Harstadhallen (påbegynt 2018)
- Utstyr til islegging ved skøytebanen og en avtale med idretten om islegging
- Vurdere framtidige nye kommunale idrettsanlegg

Det har gjennom flere år vært arbeidet for å oppnå en drift i balanse for idrettshallene. Det har vært personellmessige utfordringer etter at Seljestadhallen åpnet. Denne prosessen er gjennomført.

Det ble fra 2017 bevilget ekstra til idrettshalldriften i Harstad for å kunne gjennomføre gratis trening for barn/unge i kommunale idrettshaller. Ordningen omfattet også støtte til lavere timepriser i private haller. Den ordningen omfattet Krafthallen (Medkila) og for svømmeklubben i Grottebadet. Denne ordningen er tatt godt i mot av idretten. Det anbefales at denne ordningen

videreføres. I forbindelse med at Kilkam skal bygge en ny hall, så bør den også omfattes av ordningen. Det må det avsettes midler til det.

Plan- og saksbehandlertkapasiteten innen fagområdet park/idrett er svært presset. Det er igangsatt arbeid med å revidere kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i 2018/2019. Det må i den forbindelse gjennomføres en nærmere utredning for noen anleggstyper. Idrettsrådets innspill gjennom dokumentet «Idrettsbyen Harstad» er et viktig innspill til dette planarbeidet. For de høyest prioriterte kommunale anleggene bør det følges opp snarest mulig med planmidler.

Det er viktig å sikre en god drift ved idrettshallene slik at ikke anleggene forfaller unødvendig og at en risikerer stenging. Det vil få konsekvenser både for skolene som benytter anleggene, men ikke minst fritidsaktivitetene i idrettslagene.

4.15.1.3. Nøkkeltall og prognoser

Idrett (Idrettshallene, stadion, div. tilskudd til private)	G-13 2017	Res 2017 Harstad
Antall frivillige lag som mottar kommunalt driftstilskudd	-	41

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	4,3	4,5	4	4
Netto driftsutgifter til idrett (f380+f381) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	1,2	1,3	1,4	1,4
Netto driftsutgifter til barn og unge (f231+f383) i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	0,8	0,9	0,8	0,7
Netto driftsutgifter til allmenn kultur (f370+f373+f375+f377+f385+f386) (1000 kr)	31173	33763		
Netto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	2293	2560	2027	2122
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	73	743	833	836
Besøk i folkebibliotek per innbygger (antall)	3,9	4,4	4,9	4,6
Besøk per kinoforestilling (antall)1	28,6	26	31,7	26,7
Barn 6-15 år i kommunens kulturskole (prosent)	15	15	10,8	10,4
Omløpshastighet for bøker (antall)	0,7	0,9	1	1,1
Brutto driftsutgifter til folkebibliotek (1000 kr)	6663	6765		

Kulturskole (funksjon 383). Ansvar: Harstad kulturskole	G-13 2017	Resultat Harstad 2017
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens kultur- og musikkskole, av antall barn i alderen 6-15 år	10,4	15,0

4.15.1.4. Vedtatte tiltak**Driftstiltak**

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
RÅD	0235	Bjarkøy vel og idrettsforening – tilskudd til monument	NY	500			
FAG	0483	Ny kino og bibliotek	NY	2 000			
RÅD	0235	Anna Rogde - økt driftstilskudd i prosjektperiode	2t. 2017	1 000	1 000		

Investerinstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019
						Inv.
DRU	150025	Opprusting av Landsåshallen	VHP 2017	10 200	5 100	5 100

4.16. Kirke, tros- og livssamfunn

4.16.1.1. Rammebetingelser og utfordringer

Bygg og anlegg

Det er ti kirker i kommunen og de representerer hver for seg en stor kulturarv som det er viktig å ta vare på. Det er nødvendig å opprettholde et løpende vedlikehold som sikrer at vi unngår store ekstraordinære vedlikeholdsoppgaver i framtiden. Kommunen har de senere årene bevilget midler til rehabilitering av kirker, men vi ser likevel at det er en stor utfordring da etterslepet på vedlikehold er stort.

Økonomi

Den kommunale bevilgning til fellesrådet tilsvarer ca 70 % av driftsutgiftene til den lokale kirken.

De økonomiske rammebetingelsene for driften i kirkene er blitt strammere ved at tilskuddene ikke har holdt følge med økningen i de faktiske kostnader.

En bidragsyter til den «kulturelle skolesekken»

Kirke og samfunn er i stor omstilling og for kirken er det avgjørende at vi fortsatt kan være en konstruktiv samfunnsaktør i lokalsamfunnet. En del av satsingen ovenfor barn og unge har vært at vi har hatt et prøveprosjekt knyttet til den «kulturelle skolesekken» med utvalgte skoler i byen. Dette har vært en stor suksess og vi ønsker å videreutvikle dette samarbeidet ved at tilbudet kan gis til alle skolene i kommunen.

Gravplasser og krematoriet

Det er 14 gravlunder i kommunen. Den nye gravlunden på Tofta ble ferdigstilt i 2016 og forventes å dekke behovet for de bynære områder i mer enn 20 år framover.

For de øvrige gravlundene er det fortsatt ledig areal for kistegraver og urnegraver.

Ny satsing

Trondenesdagene og Sjømannskirken i Harstad kirke har et stort antall besøkende.

Søkningen til kirken har blitt større gjennom fokus på hverdagskirken ute i den enkelte kirke/menighet.

4.16.1.2. Nøkkeltall og prognoser

Nøkkeltall	Harstad - Hårstak		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter. (prosent) ¹	1,1	1	1,1	1,1
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent) ³	1	1	1	0,9
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (prosent) ²	80,4	80	71	70,1
Døpte i prosent av antall fødte (prosent) ⁶	74,5	66,7	56,1	54,4

Konfirmerte i prosent av 15-åringene (prosent) ⁵	62,2	73,7	55,8	54
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde (prosent)	100	92,5	87,1	86,9
Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i prosent av antall innbyggere (prosent) ⁴	7,3	7,4	12,5	12,4
Brutto driftsutgifter til funksjon 390, 393 pr.innbygger i kroner (kr)	537	538	520	538

Kommunens bevilgning til den lokale kirke og gravlundene pr. innbygger er lik den sammenlignbare G-13 gruppen. Dette er noe overraskende når vi sammenligner medlemstallet i Den norske kirke som er høyt i Harstad. I Harstad er det 10 kirker og 14 gravlunder. Dette er betydelig høyere enn gjennomsnittet.

4.16.1.3. Vedtatte tiltak

Investerings tiltak:

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019
						Inv.
Felles	98900	Lundenes kirke - takutbedring	VHP 2017	500		500

4.17. Samferdsel og parkering

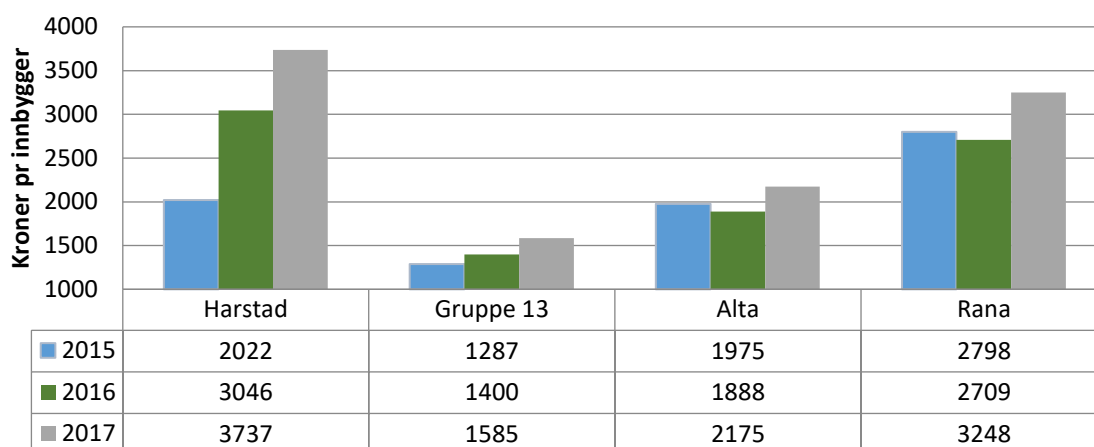
Ansvarlig enhet: Drift- og utbyggingstjenesten

4.17.1.1. Resultatmål for samferdsel og parkering

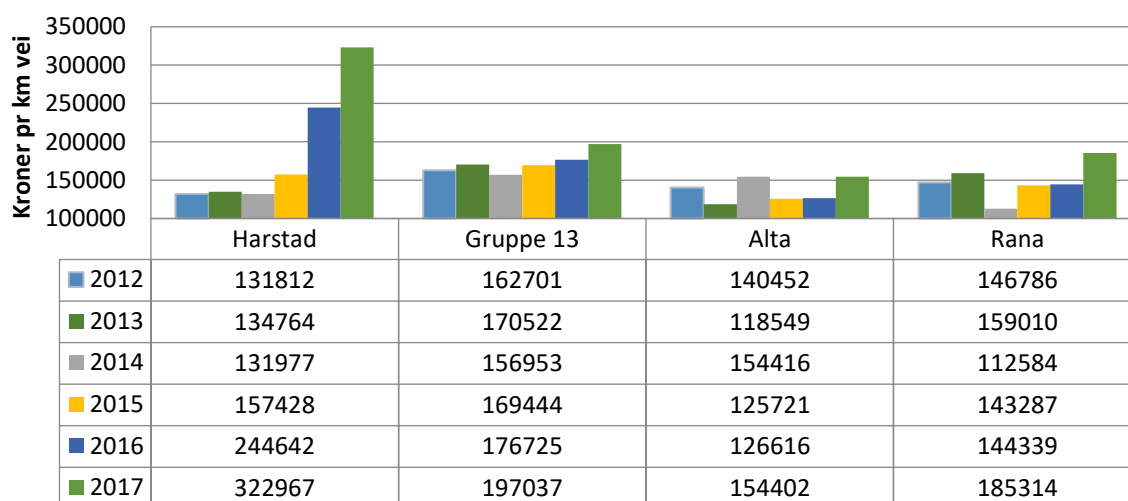
Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
Bidra til å utvikle samferdselssektoren både i Harstad og i Midtre Hålogaland til beste for næringsliv og innbyggerne	Skape arenaene for samarbeid om samferdsel i Midtre Hålogaland og få på plass en finansieringsmodell med lokale bidrag for utbygging av samferdselsanlegg	SA S1.1	Etablerte samarbeidsfora Vedtak om finansieringsmodell med bruk av lokal egenbetaling	Merkostnader har ført til økt bompengerperiode og økt bompengandelen.
TJENESTE/BRUKERE				
Fornøyde brukere	Gode muligheter for brukermedvirkning. Avklart kvalitet og omfang på kommunale tjenester Oppdaterte tjenestebeskrivelser med serviceerklæring Godt system for forvaltning av veg- og trafikkanlegg. Nødvendig saksbehandlerkapasitet for å håndtere løpende henvendelser og til planlegging av veg- og trafikktiltak	SA T1.1	Brukertilfredshet – kvalitet på tjenestene Indikatorkrav: Skala 1-6: Ønsket resultat: -parkering service: 5 -parkeringsplasser: 5 -snøbrøyting: 4 -vegvedlikehold: 3 -gang og sykkelveger: 3	Parkering service 2006: 4,5 Parkeringsplasser 2006: 4,19 2010: 3,7(næringsliv) Snøbrøyting 2006: 3,2 Vegvedlikehold: 2006: 1,8 2010: 2,2 Gang- /sykkelveger 2006: 2,2 2010: 2,9 2011-2017: Ikke målt
	Nødvendige ressurser for å redusere dokumentert etterslep i vegvedlikeholdet.	SA T1.2	Etterslep vegvedlikehold i kroner Indikatorkrav: Ikke økning	?
	Nødvendig bevilgning til tiltak eventuelt sammen med fylkeskommunalt tilskudd	SA T1.3	Gjennomføre minst ett større trafiksikkerhetstiltak i henhold til prioritering i TS-plan	2017: Bygging av fortau og gang-/sykkelveger i Landsåsvegen, Mølnholte og Gangsåsvegen. Kollektivtrase i Mølnholte.

Brutto driftsutgifter til samferdsel per innbygger (kr)

Korr. bto. dr.utg. i kr pr. km komm. vei og gate, konsern

*I disse to grafene gir Harstad sin satsing på reasfaltering utslag

4.17.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Det er mange utfordringer for å skape et effektivt samferdselsnett i Midtre Hålogaland hvor Harstad er et av de viktige sentrene. Det er i den sammenheng viktig å opprettholde et godt regionalt samarbeid for å få en samlet forståelse for utbygging av nødvendige og tidsriktige samferdselsanlegg. Dette er viktig for både næringsliv og innbyggere i regionen.

Det må arbeides aktivt både mot regionmyndighetene og nasjonale myndigheter. Det er viktig å vurdere tiltak som kommuner og befolkning kan bidra med. Dette har vært viktig for gjennomføring av et stort og helhetlig konsept for trafikken til og gjennom Harstad sentrum hvor lokalsamfunnet bidrar vesentlig ved bruk av bompenger til en Harstadpakke. Det er lokalpolitisk vedtatt utvidelse av prosjektet til ca 2,5 mrd. Dette er oversendt nasjonale myndigheter for

behandling. Det vil sannsynlig bli behandlet i Stortinget våren 2019.

Harstadpakken gjennomføres med fokus i vedtatte mål, som medfører prioritering av:

- Tunell for reduksjon av gjennomgangstrafikk
- Tilrettelegging med gode løsninger for gang-/sykkelveger
- Gode kollektivløsninger ved knutepunkt og stoppesteder
- Utbedring av sentrale kryss langs Rv.83

Når det gjelder gjennomføring av deltiltakene i Harstadpakken, så er disse godt i gang og følger planlagt framdrift. For gjennomføring av alle tiltak vil det bli bygging fram mot 2022.

I tillegg til Harstadpakken har det de siste årene vært arbeidet med planlegging av utbyggingen av E 10/Rv 85, Evenes-Sortland med tilhørende arm for Rv.83 fra Tjeldsund bru og til Ruggevik. Harstad kommune har gitt innspill om at armen inn mot Harstad må prioriteres i første fase. Stortinget har vedtatt at første del fra Langvassbukt-Gullesfjordbotn-Tjeldsund bru skal gjennomføres som OPS-prosjekt. Del av prosjektet skal finansieres med bompenger. Kun en kort arm inn mot Harstad (Fauskevåg) er med i det prosjektet. Det må arbeides videre for å påvirke at hale armen inn mot Ruggevik utbygges.

Ny sentrumsplan ble vedtatt ved inngangen av 2017. Hovedmålene er en vitalisering av sentrum med en god miljøkvalitet og gode og kvalitative korridorer for gående med universell utforming. Det ble i oppfølgingen av denne behandlet en egen sak om sentrumsutviklingen i Harstad. Et viktig prioritert tiltak i den var utvikling av gode byrom i sentrum, bygge et parkeringshus for å erstatte tap av overflateparkering og etablere et nytt sentralt kollektivknutepunkt.

Det er i oppfølgingen av dette bevilget 35,4 mill. kr til opprusting av Rikard Kaarbøs plass. Det bør vurderes om dette skal følges opp med en helhetlig opprusting av tilgrensede områder i perioden 2020-2022. Det vil være naturlig å ta stilling til dette når opprustingen av Rikard Kaarbøs plass er ferdig.

Det skal i forbindelse med Harstadpakken etableres et nytt kollektivknutepunkt i Harstad sentrum. Dette vil bli etablert i Sjøgata og del av Hamneområdet. Det er startet et arbeid med en helhetlig reguleringsplan for dette. Det er plan om at denne kan ferdigstilles medio 2019 og at utbygging kan starte umiddelbart etter dette med ferdigstilling medio 2020.

Det er i oppfølgingen av saken satt i gang et arbeid med utvikling av Generalhagen, Ottar Håløygs plass og del av Havnepromenaden ved UiT. Dette er prosjekter som vil bli gjennomført i 2019 med kombinasjoner av kommunal finansiering og tilskudd fra private givere. Harstad kommune bidrar også i utbygging av en park i Samasjøen. Den finansieres av utbyggere i område som del av rekkefølgekrav i vedtatt reguleringsplan og inngått utbyggingsavtale med kommunen. Den vil bli ferdigstilt i 2019.

Kommunale vegger:

Tjenesteområdene kommunale vegger og gateløp, samt kommunal brøyting av private vegger er i sin helhet basert på finansiering fra kommunens frie midler.

Fagområdet har gjennom flere år opplevd en økende saksmengde med vekt på plan- og saksbehandlingsoppgaver. Dette har ført til kapasitetsproblem knyttet til behandling av sakene. Dette gjelder daglige henvendelser fra publikum og saksbehandling knyttet til areal- og byggesaker. Dette går også ut over den langsiktige planleggingen både knyttet til utbygging og drift og vedlikehold av vegger.

Det er en egen prosjektleder for kommunens ansvar i Harstadpakken. Det er i flere kommunale delprosjekt påbegynt opparbeidelse av trafikktiltak herunder fortau. Foreløpig er strekningene i Landsåsvegen, Mølnholte, Gangsåsvegen, Fagerlivegen og St. Olavs gate ferdigstilt. I 2018 er et prosjekt i Rødbergvegen startet, samt etablering av flere universelt utformede busstopp. Det er i tillegg påbegynt planlegging av utbygging i Steinvegen og Fagerlivegen. Disse vil kunne påbegynnes i 2019.

Harstadpakken er et krevende prosjekt for kommunen. Det tar betydelige plan- og saksbehandlingsressurser herunder også erverv av grunnrettigheter. Det er viktig at kommunen ivaretar disse oppgavene i tråd med prosjektets framdrift.

Harstadpakken er et svært viktig prosjekt for utvikling av infrastruktur i sentrale deler av Harstad. Det vil likevel være andre viktige samferdselstiltak langs det kommunale vegnettet som ikke blir løst gjennom Harstadpakken. Disse tiltakene må prioriteres gjennom særskilte kommunale bevilgninger. Det ble i juni 2016 behandlet en sak om statusen på det kommunale vegnettet. Det ble i den sammenheng vedtatt et prosjekt til opprusting av diverse kommunale vegstrekninger med en ramme på 15 mill. kr.

Det ble i denne saken angitt at det er et sterkt behov for økte midler til vegvedlikehold. Etterslepet på dette var ca 60 mill. kr. Det var signalisert et årlig vedlikeholdsbehov på ca 9-10 mill. kr over en periode på 10 år. Det er i 2017-2018 totalt bevilget 17,5 mill kr til ekstra dekkevedlikehold. Dette er en god start på å ta igjen etterslepet, men det må videreføres i ytterligere 8 år før det kan stabiliseres på et noe lavere nivå. Det anbefales at dette legges fast inn i rammen til kommunale vegger.

Rådmannen vil ut fra vedtatt bevilgning utarbeide en løpende gjennomførings-plan for aktuelle arbeider. Dette gjøres med bakgrunn i følgende kriterier:

- skadestatus på vegdekkene på de kommunale vegene (databank og innspill fra brukerne)
- trafikkmengden på aktuelle vegger
- vegstatus/-type (bl.a samleveg, kollektivruter mv)
- andre forhold, som f.eks pågående og kommende graveplaner for bl.a VA mv
- forhold til private utbyggere/opsittere (samarbeid om tiltak/reparasjoner).

Det blir samtidig økt drift på grunn av økt mengde kommunale vegger, samt økt driftsbehov til å gjennomføre en mer trafiksikker drift av vegene (kryssrydding, kantklipp, strøing). Disse to elementene vurderes til ca. 1,0 mill. kr årlig.

Målinger mot andre sammenliknbare kommuner viser at Harstad brukte lite til denne sektoren i forhold til mengde vegger og de klimatiske forhold, før reasfalteringsprogrammet ble iverksatt. Dette rammet først det strukturelle vedlikeholdet ettersom brøyting, strøing og andre nødvendige driftsoppgaver må utføres. Konsekvensen for manglende ressurser er dårligere framkommelighet og større trafikkfare ved ferdsel på det kommunale vegnettet. Oppbyggingen av vegen forringes, vegkapitalen minsker betraktelig og behovet for nyinvesteringer øker tilsvarende. Forringelsen fører til økte utgifter til vinterdrift. Dette underbygges ovennevnte forslag til økte rammer til drift og vedlikehold av kommunale vegger.

Det er også en utfordrende situasjon for gatelys der anlegg i hovedsak er over 20 år. Dette må sikres gjennom nødvendige ressurser til vedlikehold. Uten dette vil resultatet bli økt utfall i driftsperiodene og økte utgifter. Det er for gatelys langs fylkesvegene tatt opp med fylkeskommunen om å overta kostnadene med disse, men det har ikke vært særlig positiv respons på den saken.

Det er etablert et samarbeid med Kvæfjord kommune for kommunaltekniske tjenester (veg og VAR) hvor Harstad er vertskommune. Dette samarbeidet er gjennomført som en virksomhetsoverdragelse. Det er så lagt gode erfaringer med samarbeidet for begge kommunene.

Parkering

Harstad kommune har ca. 725 offentlige avgiftsplasser i sentrum. Kommunen disponerer ca. 100 utleieplasser. De fleste er i dag leid ut til næringsdrivende som benytter bilen i tjeneste. I tillegg driftes ca. 120 interne parkeringsplasser ved rådhusene.

Det ble i 2017 innført nye forskrifter for vilkårs-parkering. Harstad kommune har tilpasset seg disse innen tilsvarende ramme som var i tidligere ordning. Dette omfatter også tilpasning av tilbud for elbiler og forflytningshemmede.

Det har i 2018 vært diskusjon knyttet til behandling av søknader om parkeringstillatelse for forflytningshemmede. Det gjøres med bakgrunn i egen nasjonal forskrift og tilhørende retningslinjer fra Samferdselsdepartementet. Temaet har i tillegg vært behandlet på generelt grunnlag i Formannskapet. Framtidig saksbehandling og informasjon tilpasses dette.

I forbindelse med Harstadpakken og vedtak om ny sentrumsplan vil det være nødvendig å vurdere nye parkeringstekniske tiltak som gjør at besøkende/kunder i sentrum prioriteres foran de med arbeidsplass i sentrum. Det er i den forbindelse vedtatt å bygge nytt parkeringshus i sentrum for å erstatte tap av overflateparkering. Utbyggingen av parkeringshus gjøres i samarbeid med privat

utbygger etter gjennomført anbudskonkurranse, ca 75 mill. kr for 250 parkeringsplasser. Dette ferdigstilles i første del av 2020.

Når det gjelder parkeringsavgift, så foreslår rådmannen i VHP 2019 samme sats for alle plasser og kjøretøy inkl. elbiler, dvs. kr. 23,- pr. time inkl. mva.

Arbeidstakerne i sentrum skal få et bedre transporttilbud gjennom stimulering av kollektivtrafikken.

4.17.1.3. Nøkkeltall og prognoser

Nøkkeltall	Harstad - Hårstak		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Andel km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for av alle kommunale veier (prosent) ⁵	11,6	12,6	20,3	20,7
Andel kommunale veier og gater med belysning av alle kommunale veier og gater (prosent)	56,7	57,7	83,2	82,5
Utgifter til vedlikehold av kommunale veier og gater av totale nto. dr.utg. til kommunale veier og gater (prosent) ⁴	76,8	82,3	31,3	28,1
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke av alle kommunale veier og gater (prosent) ²	18,6	18,6	8,9	9,5
Brutto driftsutgifter til samferdsel per innbygger (kr)	3046	3737	1400	1585
Brutto driftsutgifter til gatebelysning langs kommunale veier og gater per kilometer belyst vei (kr) ¹	20082	22460	21056	21930
Brutto investeringsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	1626	2339	866	903
Antall km tilrettelagt for syklende som er et kommunalt ansvar (km) ³	25	27	2087	2151
Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per innbygger (kr)	669	986	842	922

4.17.1.4. Vedtatte tiltak

Driftstiltak

Enhet/tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
DRU	1513	Reasfaltering veier	NY	10 500			
DRU	1590	Mulighetsstudie fastlandsforbindelse over toppsundet	NY	200			
DRU	1513	Lokal luftkvalitet og renhold av vei	1t. 2017	750	400	400	400

Reasfaltering av veier

Rådmannen foreslår for 2019 også å bruke 10,5 mill kroner finansiert fra disposisjonsfond til reasfaltering av veier.

Mulighetsstudie fastlandsforbindelse over toppsundet

Det er kommet signaler fra politisk hold om ønske til slik utredning. Rådmannen foreslår å legge inn kr 200.000,- finansiert fra disposisjonsfond til slik mulighetsstudie.

Investerings tiltak

Enhet/	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste	Total	Tidl.	2019
--------	--------	-------------------	-------	-------	-------	------

tjeneste			vedtak	inv.	budsj.	Inv.
DRU	15xxx	Vei-investeringer	NY	10 000		10 000
DRU	151049	Veipakke - kommunal andel av utvidelsen	K-1/17	40 000		40 000
DRU	151050	Sentrumstiltak - parkeringshus	2t 2018	60 000	200	59 800
DRU	151046	Ric.Kaarbøs plass - opprustning	2t 2018	35 377	7 500	27 877
DRU	151051	Oppgradering av sentrum, herunder Ottar Håløygsplass	2t 2018	9 000	200	8 800
DRU	151052	Park i Harstadhamn	2t 2018	12 600	7 600	5 000

Vei-investeringer 2019

Rådmannen foreslår at det bevilges 10 mill kroner ved bruk av ubundet investeringsfond til vei-investeringer i 2019. det er utarbeidet liste over aktuelle prosjekter i prioritert rekkefølge, og det tas sikte på utføre investeringene så langt midlene rekker.

Investeringstiltak (Samaanlegget-selvkost)

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
DRU	152xxx	Sama		38 680		8 680	10 000	10 000	10 000

Investeringstiltak (Veipakke-selvkost)

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021
						Inv.	Inv.	Inv.
DRU	1515xx	Veipakkeprosjekter		85 950	20 254	29 212	25 560	10 924

Beskrivelse av nye investeringstiltak (Samaanlegget)**Veghøvel 2019**

Eksisterende veghøvel CAT 140 M 2007 modell, - har mange brukstimer og er usikker i forhold til vår drift. Den må fornyes med ny tilsvarende veghøvel.

Kostnadsberegnet til 3,85 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

Kranbil 2019

Eksisterende lastebil med kran, - Scania R480 2007 modell, -har mange brukstimer og er usikker i forhold til vår drift. Den må fornyes med ny tilsvarende lastebil med kran og nødvendig utstyr.

Kostnadsberegnet til 3,0 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

Varebiler 2019

Eksisterende to eldre varebiler (2000-modeller) for fagarbeiderne har mangler og er i dårlig teknisk stand. Disse må fornyes med nyere brukte varebiler.

Kostnadsberegnet til 0,5 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

Traktorhenger 2019

Til nyinnkjøpt traktor må det kjøpes tilhenger.

Kostnadsberegnet til 0,23 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

Sikkerhetsutstyr for arbeid på veg

For å kunne sikre arbeidssteder på/ved offentlig veg etter gjeldende forskrifter må vi investere i nødvendig sikkerhetsutstyr.

Kostnadsberegnet til 0,35 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

Freseutstyr for hjullaster

Til nyinnkjøpt hjullaster må vi fornye freseutstyret for bruk på gangveger og busstopp.

Kostnadsberegnet til 0,25 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

Utstyr til ugressbekjemping

Nyere forskrift forbyr bruk av sprøytemidler i områder for offentlig ferdsel. For å kunne bekjempe ugress i slike områder må det investeres i tilpasset utstyr.

ostnadsberegnet til 0,5 mill og planlagt iverksatt og fullført i 2019.

4.18. Brann og ulykkesvern

Ansvarlige enheter: Brann- og redningstjenesten

4.18.1.1. Resultatmål for brann og ulykkesvern

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat
SAMFUNN				
God brannsikkerhet	Kompetent personale. Tilstrekkelig kapasitet. Risikobasert tilsyn gjennomføres ihht plan.	BB S1.1	Øvelser i henhold til plan. Indikatorkrav: Gjennomført øvelser i hht kritiske øvingsdisipliner.	2018: Gjennomført
		BB S1.2	Gjennomført tilsyn i.h.h. til satsingsområder i branntilsynsforskrift	2018: Gjennomført
		BB S1.3	Gjennomført feiing i.hht plan	2018: Gjennomført
		BB S1.4	Gjennomført tilsyn i.h.h. til satsingsområder feiing	2018: Gjennomført
TJENESTE/BRUKERE				
God informasjon om brannsikkerhet	Avsette tid til brannvern kampanjer Delta aktivt i nasjonale brannvern kampanjene	BB T1.1	Deltagelse i nasjonale brannvern kampanjer	2017: 4 2018: 4

4.18.1.2. Rammebetingelser og utfordringer

Harstad brannstasjon materiell:

Harstad brannstasjon er oppsatt med 2 mannskapsvogner (brannbiler). Den nyeste er anskaffet i 2010, den eldste er fra 1993 og har manglende tekniske tilstand. Med en utrykningsfrekvens på 400-500 utrykninger pr. år i tillegg til serviceoppdrag vil det være fornuftig å sette brannbiler som 2. utrykningsbil i en alder av 9-10 år. Ny mannskapsvogn ligger inne i VHP i 2019 og anbudsgrunnlag er sendt ut til aktuelle leverandører høst 2018. Dermed vil utskiftningsfrekvensene mellom bilene bli noenlunde lik. Dagens 2010 modell byttes ut ca. år 2030.

Overføring av sekretariatsfunksjonen i Sør- Troms IUA til Harstad brann- og redning:

Årsmøtet i Sør-Troms IUA vedtok i ekstraordinær generalforsamling høsten 2017 å overføre sekretariatsfunksjonen fra Harstad Havn KF til Harstad kommune v/ brann- og redning.

Til å utføre dette arbeidet er det avsatt 300.000,- til formålet.

Tilslutning 110- sentral.

Justisdepartementet har avslått Sør- Troms regionråd sin anke av Direktoratet for samunnssikkerhet og – beredskap sitt vedtak om at kommunene i Sør- Troms skal overføres til Tromsø 110- sentral. Overføringen skjer 1. januar 2019, og vil medføre en økning i kommunens utgifter til alarmmottak. Pr. 2018 er pris pr innbygger kr 79,-. Dette gir en avgiftsøkning på til sammen kr. 760 000,-.

Salten 110- sentral har til nå administrert avtalene med direkteoverførte brannalarmer mot en godtgjørelse tilsvarende 130 000,- pr år, noe som utgjør 20-25% stilling. Tromsø 110- sentral gjør ikke denne jobben. Dette medfører at kommunen må løse den selv.

Rådmannen har innarbeidet økte kostnader til 110 sentral i VHP med kr. 750.000,-.

Beredskapsbåt: Dagens beredskapsbåt er ikke tilpasset behovet ettersom den har værbegrensinger når vindstyrken kommer opp mot liten kuling/ bølgehøyde 2 meter. Det er behov for en større båt. Rådmannen har ikke prioritert ny båt i VHP.

Deltidsmannskaper:

Harstad er vertskommune for brann- feiersamarbeid med kommunene Kvæfjord og Ibestad. Det vurderes at mannskapene i Ibestad overtas av Harstad kommune. Det er innledet samtaler med Lødingen kommune om mulig brannsamarbeid.

Harstad kommune har siden 2004 solgt brannsjef-, branntilsyn- og feiertjenester til Skånland kommune. Kommunesammenslåingen mellom Skånland og Tjeldsund medfører at brannvernsamarbeidet med den nye kommunen må tas opp til vurdering. Dersom dette blir videreført bør det vurderes samme tilknytning som øvrige samarbeid med Kvæfjord og Ibestad.

Det er 8 deltidsbrannstasjoner og 3 branndepot i regionen.

Ny bil (fremskutt slokkeenhet) er levert i slutten av oktober- 18, og denne vil ha begrenset/ ingen slokkeeffekt i tilfelle av brann i lastebil/ vogntog etc.

Det er anslått at antallet mannskaper i Øyriket kan reduseres med ca 10, noe som medfører en anslått besparelse på ca kr. 200 000,- pr år. Beredskapen i Øyriket konsentreres om Bjarkøy 10 mannskaper, med depotstasjon på Lundenes 5-6 mannskaper, samt forhåndslagring av pumpe/ slangmateriell på Grøtavær med 2-3 mannskaper. Fordeling av mannskaper betinger tilgang på mannskaper på stedet.

Vaktordningen (kommunalteknisk brannvakt) på Bjarkøy ble videreført etter kommunesammenslåingen og vil bli evaluert ifm ferdigstillingen av Kvernsundforbindelsen.

Branntilsyn etter brannlovens § 13/ brannforebyggende arbeid:

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) gjennomførte i 2012 tilsyn ved det brannforebyggende arbeidet i Harstad kommune. Det ble gitt avvik i forhold til følgende: Bemanning, ROS-analyse på risikoobjekter og plan over aktuelle brannverntiltak samt myndighetsutøvelse ved tilsyn.

1) Bemanning: Forskriften stiller krav til minst en forebyggende stilling pr. 10 000 innbyggere. Harstad går pr. dd tilsyn i Harstad/ Bjarkøy samt Skånland. Befolkningen i kommunene utgjør i overkant av 32 000, noe som gir en minste bemanning på 2,7 stillinger. Inndekningen av en ekstra stilling kan og bør løses med samarbeid mellom flere kommuner. Harstad kommune er i ferd med å inngå samarbeid med Skånland kommune der Harstad skal ha ansvar for brannforebyggende tjenester. Økonomien i samarbeidet finansierer 0,3 stilling, og inntekten fra Skånland ligger i VHP som en del av finansieringen av brannforebyggende avdeling. Det sees på løsninger for å oppfylle dagens krav. Dette forventes for i forhold til evt. kommunereform.

Feiing:

Harstad brann- og redning har ansvaret for feiing og tilsyn med piper og ildsteder i kommunene Harstad, Kvæfjord, Ibestad og Skånland.

Feiertjenesten er inne i en prosess som har som siktemål å justere bemanningen til et nivå der de lovpålagte tjenester utføres. Feiing av skorsteiner går etter planen, men det skorter på å få utført tilsynsbiten hva angår piper og ildsteder.

Før den endelige bemanningen avgjøres er det iverksatt en LæringsLEAN- prosess som skal sikre abonnentene en mest mulig effektiv feiertjeneste i forkant av omorganisering

En forutsetning for å ha ansvaret for feiertjenesten i kommunene Skånland, Evenes og Tjeldsund er at det inngås avtale om feiing/tilsyn med min 5 års varighet for å sikre forutsigbarhet for en slik tjeneste.

Da Kvæfjord og Harstad inngikk avtale om samarbeid om brann/feiertjenester f.o.m 2014 fulgte det med en 100% feierstilling som ble overført til Harstad. Fra 2015 besluttet Kvæfjord kommune å redusere kompensasjonen til feierstillingen til 60%. Harstad kommune har stort behov for styrking av kapasiteten ettersom Ibestad kommune er med i brannsamarbeidet. Data-fagsystem oppgraderes for å minske mengden kontorarbeid og øke responsen ved påmelding for feiing og tilsyn.

Feiing av fritidsboliger:

Ny forskrift om branntilsyn har tatt inn fritidsboliger i regelverket (§17). Dette medfører at alle fritidsboliger skal registreres og feiing/ tilsyn skal utføres i forhold til risiko. Arbeidet med innregistrering starter i 2018. Når omfanget er klarlagt må det beregnes feiergebyr. Dette vil bli lagt ut til politisk behandling i 2018.

For å kunne utføre feiing effektivt må datasystem med mulighet for elektronisk kommunikasjon men abonnentene innføres.(se over)

Videre må det investeres i relevant transportmateriell, og manglende garasje/ carport for forsvarlig lagring må på plass.

Samarbeid med nabokommuner:

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap sin brannstudie som kom ut i des. 2013 konkluderer med at kommunenes brannvern må organiseres i større enheter for å sikre at kompetanse bygges opp og holdes ved like, samt sikre en mer effektiv drift.

Harstad ønsker derfor et mer formalisert samarbeid med omkringliggende kommuner. I revisjon av Forskrift om organisering- og dimensjonering av brannvesen er under revisjon, og legges ut til høring 1. nov 2017. Der er det foreslått at kommunen som et minimum skal ha brannsjef og avdelingsledelse i 100% stilling. Effekten av den reviderte forskriften bør kunne resultere i mer samarbeid mellom kommunene for å styrke brannvernarbeidet og brann/ ulykkesberedskapen.

PLIVO (pågående livstruende vold):Fra sentralt hold (Politidirektoratet, Helsedirektoratet og Direktoratet For Samfunnsikkerhet- og beredskap) er det utarbeidet en instruks for nødetatens opptreden i situasjoner der livstruende vold blir brukt mot publikum ute i samfunnet. Denne instruksjonen pålegger nødetatene å ta på seg økt risiko for å berge liv og avverge skade.

Det må gjennomføres årlige øvelser for samtlige mannskaper for å kunne håndtere slike situasjoner sikkert. Kostnadene til disse øvelsene beløper seg til ca. kr 100 000,- pr år. Dette er en aktivitetsøkning det ikke er lagt inn ekstra midler til og som må prioriteres innenfor eksisterende rammer.

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Brutto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (1000 kr)	1257	1300	1063	1090
Netto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (kr)	1008	1029	742	746
Antall bygningsbranner (antall)	7	18		
Antall A-objekt med tilsyn i løpet av året (antall)	82	69		

4.18.1.3. Vedtatte tiltak**Driftstiltak**

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
BRANN	1380	Økning i kostnader til drift av 110- sentral	NY	750	750	750	750

Økning i kostnader til drift av 110- sentral

Harstad kommune er etter vedtak i DSB, og avslag på anke i justisdept, tvangsflyttet til Troms 110- sentral f.o.m 2019. Ettersom kommunene skal betale for driften fordelt på folketall vil vi få en betydelig økning i utgiftene ettersom Troms 110- sentral vil omfatte kun 160 000 mennesker mot tidligere i Salten 280 000. I tillegg må vi administrere alle kontrakter/ avtaler på brannalarmanlegg direktevarslet brannvesen. Denne jobben har både gamle Midtre Hålogaland- og Salten 110 gjort.

Investerings tiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019
						Inv.
Brann og ulykkesvern						
BRANN	130007	Ny mannskapsvogn - erstatter gammel fra 1993	VHP 2016	6 000		6 000

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019
						Inv.
BRANN	131xxx	Feiing		1 140		1 140

4.19. Stab og støttetjenester, fellesutgifter og administrativ styring

4.19.1.1. Rammebetingelser og utfordringer

Det er en utfordring til enhver tid å omstille og inneha tilstrekkelig kompetanse til å ivareta nye oppgaver og innrette arbeidet på en mest mulig effektiv måte.

Det pågår en prosess med digitalisering av offentlig sektor og tilrettelegging for å imøtekomme krav til økt effektivitet og bedre service til innbyggere og næringsliv.

4.19.1.2. Vedtatte tiltak

Driftstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
Administrativ styring							
FAG	0486	SAS innkjøpsanalyse - videreføring av avtale	NY	155	155	155	155
RÅD	0200	Digitaliseringsstrategiformål	NY	400	400	400	400
POL	0581	Stortings- og kommunevalg	Årlig	1 400	100	1 400	100
PERS	0301	Årlig økning i antall lærlinger	VHP-2018		500	1 200	1 200

Innkjøpsanalyzesystem

Det ble investert i system for innkjøpsanalyse for 5 år siden inklusiv driftsavtale på systemet frem til nå. Verktøyet er meget nyttig og noe vi ikke kan klare oss uten, både i forhold til nye konkurranser ved at vi får bedre tilbudslistor, oppfølging av kommunens enheter og feilfaktureringer som aldri hadde blitt oppdaget uten systemet.

Rådmannen foreslår derfor at videre driftsavtale inngås.

Digitaliseringsformål

Rådmannen foreslår å legge inn kr 400.000,- årlig til dekning av utgifter til digitaliseringsformål.

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
Fellesutgifter							
FELLES	0980	Rammetilskudd - Realinntektsvekst	Årlig		-5 000	-10 000	-15 000
FELLES	0981	Endring netto renteutgifter	Årlig		14 000	24 000	23 650
FELLES	0981	Endring avdragsutgifter	Årlig		7 000	14 000	21 000
FELLES	0981	Selvkost sin andel av endrete rente og avdragsutgifter	Årlig		-5 000	-12 000	-15 000
FELLES	0983	Reduksjon av tjenesteproduksjonen 2017-2020	Årlig	-3 500	-9 300	-11 500	-11 500
FELLES	0983	Bruk av disposisjonsfond til engangstiltak	NY	-3 515	-1 000		
FELLES	0983	Reduksjon av tjenesteproduksjonen fom 2021	NY			-3 000	-6 000

Investerings tiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
Administrativ styring									
RÅD	020100	Digitaliseringsstrategi investering	Årlig	10 000		2 500	2 500	2 500	2 500
ORG	30018	Wifi i sentrum	1t. 2018	1 500	700	800			

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
Fellesutgifter									
FELLES	90999	Egenkapitalinnskudd KLP	Årlig	3 880		970	970	970	970
FELLES	99999	Avdrag lån fra Grottebadet AS	Årlig	-832		-208	-208	-208	-208
FELLES	99999	Momskompensasjon investering	Årlig			-23 000	-25 000	-16 000	-2 000
FELLES	99999	Bruk av lån	Årlig			-311 098	-151 417	-27 692	-15 292

4.20. Kommunal eiendomsdrift og bolig

Ansvarlige enheter: Bygg- og eiendomstjenesten

4.20.1.1. Resultatmål for kommunal eiendomsdrift

Resultatmål	Kritisk suksessfaktor/strategier	Ind. nr.	Resultat-/måleindikator	Resultat																					
SAMFUNN																									
Bærekraftig utvikling	Fokus på bærekraftig kommunal drift: A. Kildesortering i kommunale bygg B. Avfallshåndtering i kommunale bygg C. Fokus på ENØK-arbeid Måle og rapportere el. energiforbruk i alle kommunale bygg. Måleparameter kWh/m2 og evt pr. innbygger innføres og dokumenteres i eget oppfølgingsystem	EI S1.1	Kildesortering av fraksjonene papir, glass/metall, ikke brennbart, spesialavfall og EE avfall i og fra kommunale bygg. Indikatorkrav: Øke sorteringsgrad.	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2016</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Brennbart avfall</td> <td>77,7</td> <td>82,6</td> </tr> <tr> <td>Matavfall</td> <td>14,8</td> <td>12,6</td> </tr> <tr> <td>Restavfall til sortering</td> <td>5,9</td> <td>2,4</td> </tr> <tr> <td>Bølgepapp</td> <td>0,6</td> <td>0,6</td> </tr> <tr> <td>Blandet papir næring</td> <td>0,3</td> <td>0,4</td> </tr> <tr> <td>Glass/metall</td> <td>0,2</td> <td>0,3</td> </tr> </tbody> </table>		2016	2017	Brennbart avfall	77,7	82,6	Matavfall	14,8	12,6	Restavfall til sortering	5,9	2,4	Bølgepapp	0,6	0,6	Blandet papir næring	0,3	0,4	Glass/metall	0,2	0,3
			2016	2017																					
Brennbart avfall	77,7	82,6																							
Matavfall	14,8	12,6																							
Restavfall til sortering	5,9	2,4																							
Bølgepapp	0,6	0,6																							
Blandet papir næring	0,3	0,4																							
Glass/metall	0,2	0,3																							
EI S1.2	Energiforbruk i kommunale bygg. Indikator reduksjon.	2016: Strøm: 21.466 GWh Fjernvarme: 9,297 GWh 2017: Strøm: 21,358 GWh Fjernvarme: 9,089 GWh																							

Ansvarlige enheter: Bygg- og eiendomstjenesten

Kompetanse:

Bygg- og eiendomstjenesten har god faglig breddekompetanse. I 2018 ble det rekruttert ny kompetanse i forbindelse med ledighet i enheten samt omorganisering i forbindelse med etablering av boligkontoret.

Avanserte bygg og tekniske anlegg stiller krav til fagkompetanse både ved nybygg, vedlikehold og drift av bygningsmassen. Det stilles økende krav til dokumentasjon og dokumentkontroll, bruk av eksterne tjenester stiller krav til god bestillerkompetanse.

Drift og vedlikehold av bygninger

Nøkkeltall viser at det settes av for lite midler til vedlikehold i Harstad kommune. For å dekke etterslep og utføre større vedlikeholdsoppgaver er det behov for å øke midler til vedlikehold, utskiftninger og oppgraderinger av kommunens eiendommer.

Konsekvensen av lave bevilgninger er at byggene slites, driftskostnader øker og brukerne opplever dårlig kvalitet/ funksjonalitet.

Det er satt av 5 mill. kr. til investeringer.

Kostnadskrevende prioriterte vedlikeholdstiltak må løses ved økte vedlikeholdsmidler til drift. Det er fortsatt behov for «frie investeringsmidler». Midler kan brukes til oppgraderinger, HMS og brukertilpasninger. Investeringsmidlene har bidratt til gjennomføring av prioriterte oppgradering/vedlikeholdstiltak i kommunale bygg og må videreføres i 2019.

Strategi:

- Synliggjøre vedlikeholdsetterslep. Kartlegge tilstand på bygg og prise avvik.
- Utarbeide vedlikeholdsplaner med vurdering av avvikenes tilstandsgrad og konsekvens.

- Lukking av HMS avvik og å rette avvik som kan gi følgeskader prioriteres.
- Budsjett «driftsmidler» for 2018 var ca. 13,7 mill.: Av dette går ca. 8,8 mill.kr til lovpålagte kontrolloppgaver/ servicer, drift av personell og løpende utbedring av feil og mangler.
- Det jobbes med å avklare ansvarsforhold og å forenkle rutiner for egenkontroll og dokumentasjon i daglig og periodisk bygningsdrift.
- SLA avtalene som regulerer Bygg og eiendoms ansvar mot skole og barnehage ble implementert i 2018. Øvrige bygg bør inn under samme SLA avtale.
- Avklare ansvar og roller for brannvernarbeidet i kommunale bygg.

Kommunestyret har i i møtet 24.05.2018 bedt om å få fremlagt vedlikeholdsplan for kommunale bygg. Det vurderes å styrke vedlikeholdsbudsjett. Utarbeidelse av vedlikeholdsplan følges opp i 2019 i tråd med kommunestyrets vedtak i saken.

Vaktmestertjenesten

Tjenesten leverer ettersyn av bygg (tradisjonelle vaktmestre) og fagarbeidere i håndverk fag. Det dokumenteres årlig utført over 5000 avvik/ serviceoppdrag.

Vaktmestertjenesten bør samles hos- Bygg og Eiendom. Dette arbeidet pågår for Helse og Omsorg.

Renholdstjenesten

Renholdstjenesten drifter etter beste praksisprinsipp der målet er å være konkurransedyktig og innovativ, samt levere et så godt innemiljø til brukerne som mulig.

Renholdstjenesten leverer i utgangspunktet faste tjenester med budsjetterte rammer. Det er en økning i enkeltoppdrag som smitterehold, hovedrenhold av kommunale boliger/prosjekter, samt renhold interkommunale tjenester.

Tjenesten ligger i førersetet på innovative løsninger for bransjen med blant annet ionisert løsning på flere av arbeidsoppgaver(erstatter kjemi og mikrofiberplast) og utvikling av systemer innen data/ikt kommunikasjon for bransjen.

Arbeidet med sykefravær er prioritert. Det er etablert godt samarbeid med NAV og Stamina BHT som er rammeleverandør for HK.

Strategi:

- Fortsette Innføring av Insta 800, kursing av renholdspersonalet.
- Vurdere å etablere eget team for institusjonsrenhold.
- Opplæring i smitterehold
- Sertifisering ved SINTEF for kontrollør/superbruker av INSTA 800 NS-EN ISO IEC 17024.
- Årshjul/driftsplan for renholdkoordinatorer følges opp 1/g mnd, samt kartleggingssamtaler med den enkelte ansatte.
- Aktivt bidra til gode løsninger i nybyggprosjekter.
- Utrulling av flere renholdsoner.
- Sensorstyrt(frekvens) renhold, utvikling av Jonathan Clean.

Renovasjon

Ny avtale er signert med HRS- Miljø som erstattet den gamle avtalen med HRS Husholdning.

Sorteringsstasjon er etablert ved rådhusene. Denne skal bidra til og sette standard for næringsavfall i HK sammen med vilkår og krav i miljøfyrtårn hvor Rådhus 1A og 1 B er pilotprosjekt.

Strategi og fokus:

- Miljø og sorteringsopplæring av ansatte i HK.
- Øke sorteringsgrad i kommunale bygg, miljøfyrtårn er måleenhet.

Eiendomsforvaltning

Bygg- og eiendomstjenesten har ansvar for:

- kjøp og salg av eiendom og bygg, inngåelse og forvaltning av leieavtaler.
- det er prioritert å delta aktivt i reguleringsplaner for å sikre god utnyttelse av kommunal eiendom.
- alle festeavtaler er gjennomgått og reguleres i samsvar med betingelser i festeavtalene.
- det er igangsatt flere reguleringsplaner for å sikre tilgang til kommunale boligtomter.
- rutiner for etterbruk/avhending av ledige bygg/arealer vurderes i 2019.
- å ivareta grunnerverv i forbindelse med kommunale vegprosjekter og andre prosjekter for Drift og utbyggingstjenesten.

Prosjektledelse

Enheten vil i 2019 ha på plass 4 prosjektlederstillinger som vil følge opp vedtatte prosjekter/utredninger og investeringsprosjekter knyttet til oppgradering/ombygging av formålsbygg og boliger. Oppfølging av overordnet beredskapsplan/ROS analyser.

Prosjekter under arbeid:

- *Rådhus:* Sak om utvikling av nytt Rådhus ble behandlet i kommunestyret 18.04 2017 med mål om å kunne avklare funksjoner og løsninger innen våren 2020.
- *Helsehus:* Det er planlagt å bygge nytt Helsehus i nær tilknytning til UNN – Harstad sykehus. Forhandlinger med UNN om tilgang til eiendommen avhenger av pågående utredninger i UNN om fremtidig utvikling av Harstad sykehus. Alternative muligheter for bygging av nytt helsehus vil utredes i 2019.
- *Dagsenter kanebogen:* Utredning om flytting av dagsenter og ombygging av dagens arealer til boligformål forventes fremlagt til politisk behandling i 2019.
- *Sykehjem/omsorgsboliger:* Delta med prosjektkompetanse i utredning.
- *Boliger:* Ombygging av tidligere Sama sykehjem med 20 utleieleiligheter og kontorer for Psykiatritjenesten. Ombyggingen forventes å være slutført høsten 2019.
- *Bergseng skole:* Forstudie for byggetrinn 2 Bergseng skole fremlagt til politisk behandling i 2018. Følges opp i 2019 i tråd med vedtak etter behandling.
- *Boligpolitisk handlingsplan:* Harstad kommune har inngått en programavtale med Husbanken for perioden 2016-2020. Tiltak i boligpolitisk handlingsplan følges opp mot øvrige enheter.
- *Beredskapsplaner/ROS analyser:*
- *Reguleringsplan for Rødskjær havn:* Gjennomføres i samarbeid med Harstad havn KF.
- *Kommunalt boligselskap/eiendomsselskap:* Videre prosess forventes avklart i 2019.
- Vedlikehold lekeplasser og lekeplassutstyr i skoler og barnehager: Forenklet oversikt er utarbeidet. Videre oppfølging er ikke finansiert.

4.20.1.1. Nøkkeltall og prognoser for kommunal eiendomsdrift

Bygningstyper:	Renhold 2017 m2	Renhold 2018 m2	FDV 2017 m2	FDV 2018 m2
Skoler	52 423	53 960	52 475	59 919
Barnehager	9 705	8 616	11 688	11 395
Institusjoner	16 377	16 377	43 002	43 002
Idrettshaller	2 704	2 704	14 981	14 981
Kulturbygg	2 621	2 621	2 652	2 652
Kontorbygg	13 450	13 450	12 229	12 229
Boliger	0	0	12 043	12 043
Diverse bygg	1 321	1 521	3 684	3 684
Andre byggeiere	3 694	3 694		
Sum	99 478	102 943	152 754	159 905

Nøkkeltall	Harstad - Hårsttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter (prosent)	9,8	9,7	8,8	8,8
Netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger (kr)	406	404	251	280
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	5,8	5,8	4,9	4,9
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kr)	101	98	92	100
Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (m2)	421	479	464	474
Herav utgifter til renhold (kr)	133	148	147	154
Herav energikostnader per kvadratmeter (kr) ¹	124	133	99	103

4.20.1.2. Vedtatte tiltak

Driftsstiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	2019	2020	2021	2022
BYG	1480	Skole- og barnehagestruktur i øyriket – FDV	VHP 2019	-200	-600	-600	-600
BYG	1490	Energimerking kommunale bygg	NY	1 500			

Investeringsiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
BYG	140203	Oppgradering kommunale utleiebygg	NY	15 000	10 000	5 000			
BYG	140500	Oppgradering kommunale bygg - HMS	Årlig	20 000		5 000	5 000	5 000	5 000
BYG	140187	"Sama sykehjem" - Etterbruk leiligheter	1t. 2018	56 700	26 700	30 000			
BYG	140188	"Sama sykehjem" - Etterbruk kontorlokaler	1t. 2018	19 900	9 900	10 000			
BYG	140211	Forprosjekt for etablering av samlokalisert bolig, dagsenter og avlastningscenter for utviklingshemmede	1t. 2018	1 800	1 200	600			

4.20.1.3.

Boligutleie og Husbankmidler

Ansvarlig enhet: Bygg og eiendomstjenesten

4.20.1.4. Rammebetingelser og utfordringer

01.02.18 ble Boligkontoret etablert som en strategi for å samordne og sørge for en helhetlig boligsosial innsats i Harstad kommune. Boligkontoret har ansvaret for utleie av kommunale boliger, startlån og Husbankens tilskuddsordninger, samt drift -og vedlikehold av de kommunale boligene.

4.20.1.5. Nøkkeltall for boliger

Nøkkeltall	Harstad - Hársttåk		Kostragruppe 13	
	2016	2017	2016	2017
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	21	21	19	19
Andel kommunale boliger som er tilgjengelige for rullestolbrukere (prosent)	66	68	53	52
Antall boliger godkjent av kommunen for finansiering med startlån, per 1000 innbyggere (antall)	0,5	0,7	1,4	1,4
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)	19,1	14,9	20,8	17,9

Boligutleie

Boligkontoret har ansvaret for utleie og drift av 439 kommunale boenheter. Boligkontoret skal etableres i lokalene til tidligere Radio Harstad, dette forventes å være på plass første kvartal 2019. Boligkontoret vil med dette samordnes i nye lokaler som vil være hensiktsmessige for god tjenesteleveranse:

For å utvikle tjenesten prioriteres følgende oppgaver:

- Overføring av bosettingsteamet fra NAV Harstad til boligkontoret.
- Revidere retningslinjer for tildeling av kommunal bolig samt veiledning for søknadsbehandling og tildeling
- Vurdere husleienivå opp mot gjengs leie.
- Revisjon av prislista på husleie av kommunale boliger
- Etablere gode samhandlingsrutiner med barneverntjenesten.
- Etablere samhandlingsrutiner på tvers av enhetene som sikrer og ivaretar de kommunale låne- og leietakere.
- Etablere og sikre forsvarlig saksbehandling av søknad om kommunal bolig i henhold til Forvaltningslovens bestemmelser.
- Evaluere Boligkontorets innhold og drift i forhold til nasjonale, regionale og lokale strategier og føringer. Disse er: Bolig for velferd, Boligpolitisk handlingsplan og Programavtale(2016-2020)med Husbanken.

Husbankens virkemidler

Harstad kommune har inngått en programavtale med Husbanken for perioden 2016-2020. Formålet med avtalen er å etablere et forpliktende og langsiktig samarbeid slik at kommunens boligpolitiske målsettinger nås.

Boligkontoret har ansvaret for behandling av søknader om startlån og Husbankens tilskuddsordninger. Fra januar 2018 forvalter Boligkontoret ei årlig startlånramme på 50 millioner.

- Prioritere målrettet bruk av startlån mot egne leietaker, samt øke kvaliteten på oppfølgingen av eksisterende startlånsportefølje.
- Vurdere overføring av saksbehandling bostøtte til boligkontoret.
- Revidere eksisterende retningslinjer for tildeling av startlån og tilskudd til etablering.
- Etablere retningslinjer og samarbeidsrutiner for Husbankens øvrige tilskuddsordninger.
- Etablere og sikre forsvarlig saksbehandling av Husbankens virkemidler i henhold til Forvaltningslovens bestemmelser.

Drift og vedlikehold i kommunale boliger

I løpet av 2017/2018 har kontroll av kommunale utleieboliger vært en prioritet. Kontrollene har avdekket et betydelig oppgraderingsbehov i den kommunale boligmassen. Dette skyldes både normal slitasje og i mange tilfeller manglende boevne og feil bruk av bolig. Dagens vedlikehold av kommunale boliger er ikke tilstrekkelig for å opprettholde boligens verdi og standard. Det er satt av 10 mill.kr i investeringsmidler for oppgradering av boliger, dette legger store begrensninger på hvilke tiltak som kan prioriteres og igangsettes.

Redusere vedlikeholdskostnader i kommunale boliger ved bedre oppfølging av utleieboligene.

Nye utleieboliger

Det er en politisk målsetting å få på plass 50 nye kommunale utleieboliger i perioden 2016-2019.

- Kjøp av boliger/leiligheter. Investeringsmidler 25 mill. kr er satt av til kjøp av kommunale utleieboliger 2018/2019. Dette forventes å realisere 20-25 boliger/leiligheter.
- Sama sykehjem ferdigstilles høsten 2019 med 20 utleieleiligheter.
- Anbud for boliger med tilvisningsavtale. Det forventes inngåelse av avtale med en utbygger i 2019. Antatt antall utleieboliger vil i dette prosjektet være 17 boenheter.
- Fortetting Erikstadgt/Eineberggt. Utlyse anbudskonkurranse for bygging av boliger.
- Regulering av Fruhallaren boligfelt forventes fulgt med utvikling og klargjøring for byggeklare tomter. Det vil bli fremmet egen sak om dette.

4.20.1.6. Vedtatte tiltak

Enhet/ tjeneste	Ansvar	Tiltaksbetegnelse	Siste vedtak	Total inv.	Tidl. budsj.	2019	2020	2021	2022
						Inv.	Inv.	Inv.	Inv.
BYG		Boligutleie og Husbankmidler		218 400		54 600	54 600	54 600	54 600

4.20.1.7. Eksterne søknader

Søker/Tiltaksbeskrivelse	Beløp
Frelsesarmeen, drifttilskudd	400.000,-
Gatejuristen i Tromsø	30.000,-
Harstad Turlag, Maistua	38.575,-
Jusshjelpa i Nord-Norge	1.500,-

4.21. Vedtak Kommunestyret - 06.12.2018:

